

Socialistično samoupravljanje mora postati bolj učinkovito

Na 2. seji CK ZKS so razpravljali o dejavnosti komunistov po 9. kongresu ZKS in v pripravi na 12. kongres ZKS – Uvodni referat je imel Andrej Marinč – Dopolnitve osnutka resolucije

● Z vsebinsko usmeritvijo 9. kongresa ZKS smo ponovno poudarili, da vztrajamo na poti revolucije, po kateri smo trdno stopali skupaj s Titom in Kardeljem. Slehera drugačna pot, kot je socialistično samoupravljanje, ki ga dosledno opiramo na razredno razsežnost naše revolucije, bi zavrla razvoj naše družbe in nas potisnila v neresljiva družbena nasprotja in krize.

● Za razvoj socialističnih samoupravnih odnosov in za urejanje sedanjih gospodarskih težav je odločilno prav to, ali bi delavec v tozidu in v delegatskih odnosih odločil o dohodku in vseh oblikah dohodkovnega povezovanja in povsod, kjer se o njem odloča.

● Ne potrebujemo papirnatih programov, ki nastajajo v kabinetih, saj bi takšni niti ne uresničevali. Potrebujemo akcije in ukrepanje! Samo tako bomo mobilizirali delovne ljudi za uresničevanje gospodarske stabilizacije.

● V takšnih razmerah, v kakršnih smo sedaj, je nujno treba nameniti absolutno prednost proizvodnji blaga in opravljanju storitev za izvoz na konvertnih območjih.

● Glede na razvito proizvodnjo sil, sestavo proizvodnje, pridobljene trge, usposobljenost naših delavcev, morajo ozdi iz Slovenije na osnovi trdnicega in bolj razvitega dohodkovnega povezovanja z ozdi na enotnem jugoslovanskem trgu prispevati še več kot doslej k hitrejšemu vključevanju jugoslovanskega gospodarstva v mednarodno menjavo in k izboljšanju zunanje likvidnosti države.

● Moramo se navaditi, da bomo morali preusmeriti proizvodnjo posameznih ozdov ali pa njihovo poslovanje ustaviti in družbena sredstva dati v upravljanje kolektivom in ozdom, ki imajo ekonomsko učinkovite programe proizvodnje in razvoja, delavce pa preusmeriti v organizacije, ki učinkovitejše poslujejo.

● Članstvo, organizacije in vodstva ZK moramo podpirati razvoj, ki pelje k moderni in učinkoviti povezanosti ozdov, takšni, ki temelji na planiranju in dohodkovnem povezovanju in ki izhaja iz proizvodnih interesov ter na tej osnovi zagotavlja trajnejše in enakovrednejše vključevanje gospodarstva v mednarodno delitev dela.

● Svobodno razpolaganje s presežnim delom je močnejše, če se tudi v odnosih med republikami in pokrajinami ustrezno uporablja in uveljavlja načelo delitve po delu. To pa pomeni za vsak narod realno možnost in pravico, da se razvija v skladu z rezultati svojega dela in razvojem proizvodnih sil, seveda ob upoštevanju družbene narave dohodka, ki med drugim zahteva in omogoča, da se tudi v teh odnosih uveljavlja socialistična solidarnost kot bistvena sestavina enakovrednosti in samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.

● Ustavni koncept odnosov v federaciji, ki temelji na povezanosti razrednega in nacionalnega interesa, je pokazal, kako velik pomen ima nacionalna suverenost in svoboda za sodobno demokracijo in posebej za socialistično demokracijo.

● V lastnih vrstah bomo zaostri odgovornost do tistih, ki iz idejnih, političnih ali povsem pragmatičnih interesov niso pripravljeni iskati rešitev zapletenih problemov družbene reprodukcije na osnovi osnovnih in načelnih ter s tem prispevati k preseganju odtujenosti delavca od pojave, sredstev in rezultatov dela.

(Iz referata predsednika CK ZKS Andreja Marinča)

LJUBLJANA, 3. junija – Današnja razprava na prvi delovni seji CK ZKS je še poglavitno nekatere ocene, zapisane v dokumentih 9. kongresa ZKS, saj so člani CK ZKS izdajali iz konkretnih razmer, v katerih živijo, enako kot na sebi, pa so bili tudi obvestila o tem, kako so v organizacijah združenega dela in občinah komunisti zastavili delo po 9. kongresu in v pripravi na 12. kongres ZKS, je v sklepnih besedi na 2. seji CK ZKS ugotovil predsednik CK ZKS Andrej Marinč.

Uvodno poročilo Andreja Marinča, predlogi in ugotovitve iz današnje razprave so dopolnili kongresnih usmeritev, ki so danes s poudarkom na nadaljnjem razvoju socialističnih samoupravnih odnosov spet doživele polno podporo, hkrati pa smernice za nadaljnje delo komunistov in dejavnost delegatov za 12. kongres ZKS in ZKS.

V razpravi – v njej so sodelovali Breda Pečan, Geza Bačić, Stefan Korosec, Vida Novak, Vlado Klemenčič, Stanka Horvat, Alojz Vindič, Marija Murn, Milica Dabanovič, Robert Černej, Milan Meden, Franja Sprnger, Jože Habinc, Alenka Pikalo, Franc Šali, Marija Iskrenović, Franca Strmole, Janko Česnik, Vlado Prebilih, Franc Šifkovič, Silva Jereb in Vlado Jančič – so govorili tudi o konkretnih primerih razvrednotenja v Donitu in družbenoekonomskih odnosih v tovarni Djuro Salaj. Zato so komunisti v republikah izvršili vseh dveh delovnih organizacijah in se lotijo ukrepov, enako pa velja tudi za občinske organizacije ZK na teh območjih.

Člani CK ZKS so danes sprejeli pravilnik o delu in usmeritve

3. junija – Velika Britanija je dala Argentini zadnji ultimatum s katerim ji omogoča še nekaj dni odloga, da se umakne s Falklandskih otokov. V nasprotnem primeru, opozarjajo v Londonu, bodo Argentinci k temu prisiljeni. Ta korak je bil storjen tako rekoč zadnji hip pod pritiskom Washingtona, mednarodne, pa tudi lastne javnosti, da bi ustvarili še eno možnost za preprečitev hudega prelivanja krvi.

Čeprav britansko obrambno ministrstvo uradno ne objavlja sporočil v zvezi z borbami za Port Stanley, pa je iz poročil vojnih poročevalcev razvidno, da so britanske vojske sila zavzele vse otokove, ki jih je predložila milka Planinc, potrdila poročila ZIS o uresničevanju družbenega načrta Jugoslavije v tem letu s prvimi ugotovitvami o možnostih za njegovo uresničevanje v letu 1983.

ZIS je ugotovil, da družbeni načrt Jugoslavije uresničujemo v neugodnih razmerah in da rezultati gospodarjenja niso zadovoljivi. Za gospodarske tokove v začetku leta 1982 je značilna počasnejša rast proizvodnje, težave v ekonomskih odnosih s tujino, pritiski za zvišanje cen ter to, da se naprej porabimo več kot ustvarimo.

Rast industrijske proizvodnje je bila počasnejša tudi v prvih letosnjih mesecih. Industrijska proizvodnja se je od januarja do aprila povečala komaj za 2,1 odstotka v primerjavi z enakim obdobjem lani. Padec proizvodnje je bil najizrazitejši v aprilu – takrat se je namreč povečala le za 1,1 odstotka. Po mnenju zveznega izvršnega sveta je to predvsem posledica težav pri preskrbi z reprodukcijskim materialom in energijo. Toda proizvodnja se je zmanjšala tudi v tistih gospodarskih dejavnostih, ki niso odvisne od uvoza surovin in energije, to

pa je rezultat porušenih odnosov v reprodukcijskih tokovih. Položaj je podoben tudi v kmetijski proizvodnji. Sprito neugodnih vremenskih razmer smo nekoliko v zamudi s spomladansko setvijo. Zato nismo uresničili programa setve sladkorne pese, sončnice in soje. S koruzo smo posejali nekaj več površin, kot smo načrtovali. Zvezni izvršni svet je opozoril, da bo nujno treba izbrati vse možnosti za povečanje kmetijske proizvodnje in poskrbeti za potrebne materiale in organizacijske priprave na žetev in odkup pšenice.

Kar zadeva ekonomske odnose s tujino, so sporočili, da se je letos izvoz povečal za 6, uvoz pa zmanjšal za 13 odstotkov. Toda ti rezultati še vedno niti približno ne zadostujejo za to, da bi pre-
ZIS je sprejel temeljna izhodišča za bližnji uradni obisk predsednika kanadske vlade Pierre Trudeauja v Jugoslaviji od 10. do 13. junija ter za uradni in prijateljski obisk zveznega sekretarja za zunanje zadeve Lazarja Mojsova v Mehiki od 5. do 8. junija letos.

magali plačnilobilančne težave. ZIS je poudaril, da je treba z ukrepi ekonomske politike spodbuditi nadaljnjo rast izvoza in tako zagotoviti sredstva za nakup reprodukcijskega materiala za večjo proizvodnjo.

Zvezni izvršni svet je opozoril, da bi nadaljnja rast cen ogrozila konkurenčnost našega gospodarstva na mednarodnem trgu, s tem pa tudi prizadevanja povečati izvoz. Pritiski in zahteve po podražitvah ne jenjajo, čeprav smo inflacijo letos zmanjšali na polovico. V prvih štirih mesecih so bile cene na drobno za 7,7 odstotka višje v primerjavi z decembrom lani. Opozorili so tudi, da so se omenjene oblike porabe povečale čez okvire, določene z resolucijo za letošnje leto, kar povzroča težave pri nadaljnjem obvladovanju inflacije. Splošna in skupna poraba sta večji za 32 odstotkov kot v enakem obdobju lani. Masa osebnih dohodkov je večja za 40 odstotkov.

Takšna gibanja opozarjajo, da moramo sprejeti učinkovite ukrepe, s katerimi bomo omejili porabo in usklajili rast osebnih dohodkov s povečanjem dohodka in delovno storilnostjo.

Kar zadeva naložbe – enega izmed poglavitnih vzrokov za nestabilnost – so bile letos višje za 26 odstotkov. Investicijska fronta je še naprej preširoka, kar

je posledica prevelikega razporeda sredstev na posamezne projekte, kar povzroča izgubo sredstev in neizpolnitve obveznosti. Zato moramo biti pri razporeditvi sredstev bolj previdni in usmeriti sredstva na projekte, ki bodo dali največji učinek v najkrajšem času.

Mednarodna organizacija UNESCO. Na kongresu se bodo zbrali vsi, ki so udeleženi v proizvodnji in pri posredovanju knjige. Kongres bo razpravljal o knjigi kot o družbeni moči, kot instrumentu in kazalniku nacionalnega razvoja ter kot pomembnem posredniku kulture in znanja med narodi. Stran 11

Izmikanje davkom nacionalni šport

Eden izmed najbolj znanih klišeev je tisti o »dveh Italijah«, severni in južni, o Italiji masla in olja. Toda Italiji bi lahko razdelili na dve tudi po tem, kdo plačuje davke in kdo tega ne dela. »Učajevalce«, je pikro pripomnil nekdo, »za-pori ne bi zadostovali. Morali bi odpreti koncentracijska taborišča.« Učajevalce davkov je italijanski nacionalni šport in letos na primer bo država prikrajšana za nič manj kot 30.000 milijard lir. Stran 14

Svetovni kongres o knjigi

V ponedeljek se bo v Londonu odprl svetovni kongres o knjigi s temo »k beroki družbi«. To naj bi bila dolgoročna usmeritev vseh dežel in tudi

Ocene: Dachauski zbornik, Jože Snoj, Pavle Zidar

Profil: italijanskega romanopisja

Izbrani odlomek: Marezige – trdnjava slovenstva v Istri

TEMA DNEVA Brez izmikanj

Delavci v neposredni proizvodnji smo prepričani, da je močnejše zdajšnje težave premagati; položaj je tak, da moramo poskrbeti vse rezerve, največ pa jih je v nas samih; samozadovoljstvo nad doseženim je lahko močna ovira, največkrat pa je posledica tega, da se radi primerjamo s slabšimi od sebe; vsakdo naj sprejme svoj del bremena stabilizacije, ne pa da ga poskuša preložiti na tuj hrbet, kar delovni ljudje ostro in upravičeno kritizirajo.

To je nekaj poudarkov iz večeršnje razprave na prvi delovni seji centralnega komiteja ZKS. Dokazujejo, da so marsikaj takoj po 9. kongresu šli v akcijo, da so v boju za gospodarsko stabilizacijo razširili fronto, zavedajoč se naloge zvez komunistov, ki mora delovati tako, da s pomočjo ustvarjalnih pobud in sposobnosti, ki jih socialistično samoupravljanje prinese v množicah, išče odgovore na vprašanja, zastavljena v gospodarski in družbeni praksi. Vendar izbrani primeri, žal, ne veljajo za vse, marsikje je še preveč čakanja na navodila, še zmeraj je preveč miselnosti, da konkretne probleme v nekem okolju lahko reši kdo drug, čeravno bodejo v oči vsak dan. Najsi gre za iskanje notranjih rezerv, za zboljšanje produktivnosti, za večji izvoz, za usklajevanje planov, ki so še marsikje naravnani k nesvarnim ciljem. Največ je tega tam, kjer računajo, da morajo danes preživeti, jutri pa bodo lahko nadaljevali po starem. Zato je večerj obveljal odgovor, da bo zveza komunistov – kot gonilna sila ne more sama uresničevati nalog vse družbe, mora pa odpirati perspektive – v lastnih vrstah za-triala odgovornost do vseh tistih, ki mislijo, da bodo z la-godnostjo, nedelom ali celo z nasprotovanjem lahko še naprej želi mirno v nemirnih gospodarskih razmerah. VLADO SLAMBERGER

Zadnji ultimatum Argentini

Britanska glavnina čaka pred Port Stanleyem – Nekajdnevni odlog na pritisk Washingtona? – Galtieri grozi z novimi zavezniki – Varnostni svet ohromljen? – Pogovori Reagan – Thatcher

OD NAŠIH SODELAVCEV

LONDON, 3. junija – Velika Britanija je dala Argentini zadnji ultimatum s katerim ji omogoča še nekaj dni odloga, da se umakne s Falklandskih otokov. V nasprotnem primeru, opozarjajo v Londonu, bodo Argentinci k temu prisiljeni. Ta korak je bil storjen tako rekoč zadnji hip pod pritiskom Washingtona, mednarodne, pa tudi lastne javnosti, da bi ustvarili še eno možnost za preprečitev hudega prelivanja krvi.

Čeprav britansko obrambno ministrstvo uradno ne objavlja sporočil v zvezi z borbami za Port Stanley, pa je iz poročil vojnih poročevalcev razvidno, da so britanske vojske sila zavzele vse otokove, ki jih je predložila milka Planinc, potrdila poročila ZIS o uresničevanju družbenega načrta Jugoslavije v tem letu s prvimi ugotovitvami o možnostih za njegovo uresničevanje v letu 1983.

ZIS je ugotovil, da družbeni načrt Jugoslavije uresničujemo v neugodnih razmerah in da rezultati gospodarjenja niso zadovoljivi. Za gospodarske tokove v začetku leta 1982 je značilna počasnejša rast proizvodnje, težave v ekonomskih odnosih s tujino, pritiski za zvišanje cen ter to, da se naprej porabimo več kot ustvarimo.

Rast industrijske proizvodnje je bila počasnejša tudi v prvih letosnjih mesecih. Industrijska proizvodnja se je od januarja do aprila povečala komaj za 2,1 odstotka v primerjavi z enakim obdobjem lani. Padec proizvodnje je bil najizrazitejši v aprilu – takrat se je namreč povečala le za 1,1 odstotka. Po mnenju zveznega izvršnega sveta je to predvsem posledica težav pri preskrbi z reprodukcijskim materialom in energijo. Toda proizvodnja se je zmanjšala tudi v tistih gospodarskih dejavnostih, ki niso odvisne od uvoza surovin in energije, to

pa je rezultat porušenih odnosov v reprodukcijskih tokovih. Položaj je podoben tudi v kmetijski proizvodnji. Sprito neugodnih vremenskih razmer smo nekoliko v zamudi s spomladansko setvijo. Zato nismo uresničili programa setve sladkorne pese, sončnice in soje. S koruzo smo posejali nekaj več površin, kot smo načrtovali. Zvezni izvršni svet je opozoril, da bo nujno treba izbrati vse možnosti za povečanje kmetijske proizvodnje in poskrbeti za potrebne materiale in organizacijske priprave na žetev in odkup pšenice.

Kar zadeva ekonomske odnose s tujino, so sporočili, da se je letos izvoz povečal za 6, uvoz pa zmanjšal za 13 odstotkov. Toda ti rezultati še vedno niti približno ne zadostujejo za to, da bi pre-

ZIS je sprejel temeljna izhodišča za bližnji uradni obisk predsednika kanadske vlade Pierre Trudeauja v Jugoslaviji od 10. do 13. junija ter za uradni in prijateljski obisk zveznega sekretarja za zunanje zadeve Lazarja Mojsova v Mehiki od 5. do 8. junija letos.

magali plačnilobilančne težave. ZIS je poudaril, da je treba z ukrepi ekonomske politike spodbuditi nadaljnjo rast izvoza in tako zagotoviti sredstva za nakup reprodukcijskega materiala za večjo proizvodnjo.

Zvezni izvršni svet je opozoril, da bi nadaljnja rast cen ogrozila konkurenčnost našega gospodarstva na mednarodnem trgu, s tem pa tudi prizadevanja povečati izvoz. Pritiski in zahteve po podražitvah ne jenjajo, čeprav smo inflacijo letos zmanjšali na polovico. V prvih štirih mesecih so bile cene na drobno za 7,7 odstotka višje v primerjavi z decembrom lani. Opozorili so tudi, da so se omenjene oblike porabe povečale čez okvire, določene z resolucijo za letošnje leto, kar povzroča težave pri nadaljnjem obvladovanju inflacije. Splošna in skupna poraba sta večji za 32 odstotkov kot v enakem obdobju lani. Masa osebnih dohodkov je večja za 40 odstotkov.

Takšna gibanja opozarjajo, da moramo sprejeti učinkovite ukrepe, s katerimi bomo omejili porabo in usklajili rast osebnih dohodkov s povečanjem dohodka in delovno storilnostjo.

Kar zadeva naložbe – enega izmed poglavitnih vzrokov za nestabilnost – so bile letos višje za 26 odstotkov. Investicijska fronta je še naprej preširoka, kar

je posledica prevelikega razporeda sredstev na posamezne projekte, kar povzroča izgubo sredstev in neizpolnitve obveznosti. Zato moramo biti pri razporeditvi sredstev bolj previdni in usmeriti sredstva na projekte, ki bodo dali največji učinek v najkrajšem času.

Mednarodna organizacija UNESCO. Na kongresu se bodo zbrali vsi, ki so udeleženi v proizvodnji in pri posredovanju knjige. Kongres bo razpravljal o knjigi kot o družbeni moči, kot instrumentu in kazalniku nacionalnega razvoja ter kot pomembnem posredniku kulture in znanja med narodi. Stran 11

Izmikanje davkom nacionalni šport

Eden izmed najbolj znanih klišeev je tisti o »dveh Italijah«, severni in južni, o Italiji masla in olja. Toda Italiji bi lahko razdelili na dve tudi po tem, kdo plačuje davke in kdo tega ne dela. »Učajevalce«, je pikro pripomnil nekdo, »za-pori ne bi zadostovali. Morali bi odpreti koncentracijska taborišča.« Učajevalce davkov je italijanski nacionalni šport in letos na primer bo država prikrajšana za nič manj kot 30.000 milijard lir. Stran 14

Svetovni kongres o knjigi

V ponedeljek se bo v Londonu odprl svetovni kongres o knjigi s temo »k beroki družbi«. To naj bi bila dolgoročna usmeritev vseh dežel in tudi

Ocene: Dachauski zbornik, Jože Snoj, Pavle Zidar

Profil: italijanskega romanopisja

Izbrani odlomek: Marezige – trdnjava slovenstva v Istri

Dejavnost nevrščenih na osnovi izvirnih načel

V Havani so začeli splošno razpravo na ravni zunanjih ministrov – Govor voditelja jugoslovanske delegacije Lazarja Mojsova – Pogovori Mojsov – Castro

OD NAŠEGA DOPISNIKA

HAVANA, 3. junija – Na ministrskem sestanku koordinacijskega biroja nevrščenih držav v Havani se je sinoči začela splošna razprava. Eden prvih govornikov je bil tudi zvezni sekretar za zunanje zadeve Lazar Mojsov.

Poudaril je, da je politika nevrščenosti tudi danes edina sila, ki je pripravljena vrniti mednarodne odnose na pot miru in enakovrednega sodelovanja.

Lazar Mojsov je tudi dejal, da morajo nevrščene države – če hočejo se okrepiti vpliv politike, in gibanja nevrščenosti – v medsebojnih odnosih in v svoji dejavnosti na mednarodnem prizorišču ravnati v skladu z izvirnimi načeli, cilji in merili politike nevrščenosti ter demokratičnimi normami pri zagotavljanju soglasja.

slopih v kubanski prestolnici, so se zbrale delegacije kar 90 držav

● HAVANA, 3. junija (Tanjug) – Kubanski predsednik Fidel Castro je sprejel zveznega sekretarja za zunanje zadeve Lazarja Mojsova, ki vodi jugoslovansko delegacijo na ministrskem sestanku koordinacijskega biroja nevrščenih držav v Havani. V prijateljskem ozračju sta izmenjala mnenja o vprašanih, ki so na dnevnem redu ministrskega sestanka nevrščenih, o aktualnem mednarodnem položaju ter o dvostranskem sodelovanju med Jugoslavijo in Kubo.

in gibanj; 42 delegacij vodijo zunanji ministri.

Več na 7. strani

DRAGIŠA BOSKOVIČ

Začasni ukrepi za pokrivanje dolga tujini

Slovenski IS tudi o lanskem uresničevanju usmeritev v razporejanju dohodka

LJUBLJANA, 3. junija – Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je na današnji seji sprejel odlok o začasni določitvi ukrepov v SR Sloveniji za zagotavljanje likvidnosti Jugoslavije v plačilnih s tujino v letu 1982. Začasni odlok velja do sprejetja ukrepov samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino in ureja izločanje sredstev za odplačilo zapadlih obveznosti po najetih kreditih v tujini za vzajemno odplačevanje fiksnih in garantiranih obveznosti v okviru republike do tujine.

Odlok tudi določa, da se kot začasno posojilo izloča del deviznega priliva za vzajemno odplačevanje dospelih fiksnih in garantiranih obveznosti do tujine OZD iz drugih republik in AP. Devize za vzajemno odplačevanje fiksnih in garantiranih obveznosti se izdajajo na poseben račun pri Ljubljanski banki-Združeni banki, s tem da morajo temeljne banke z območja SR Slovenije z dogovorom urediti medsebojne obveznosti v zvezi z izločevanjem teh sredstev in njihovo uporabo. Odlok ne posega v sklenjene samoupravne sporazume v SISEOT, poroča republiški komite za informiranje.

Poročilo o uresničevanju družbeno usmeritve razporejanja dohodka pri oblikovanju in delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo za leto 1981, ki ga je danes obravnavala IS, kaže, da so OZD s področja gospodarstva lani povečale dohodek za 32,5%, osebne dohodke za 32,6%, ter akumulacijo za 34,4%. V globelu je bila sicer uresničena usmeritev, da se sredstva za materialno osnovo dela hitreje povečujejo kot dohodek, presežena je bila usmeritev razporejanja sredstev za osebne dohodke, katerih porast je višji, namesto da bi zaostajal 5% za rastjo dohodka. Taka gibanja so prišla do izraza zlasti v zadnjem četrtletju; tudi zato, ker je pri sprejemanju zaključnih računov manjkala usmerjevalna politična akcija, ki je v prejšnjih letih dosegla svoj namen, je ugotovil izvršni svet. Več na 2. strani.

Jutri v prilogi

Lojze Kante
Kakšno politično obleko dobi Trst?

Marjan Sedmak
Portret
Jurija Andropova

Jože Horvat
Fisarjeva potovanja kot prispodoba življenja

Janez Strnad
Monopoli – veliko vzmirjenje v fiziki

Anketa
Ekonomska propaganda v socializmu

Izrekli kazni španskim zarotnikom

Kolovodji Del Bosch in Tejero obsojena na 30 let zapor, general Armada pa na 6

MADRID, 3. junija (Tanjug) – Kolovodji španske zarote general Milan Del Bosch in zandamerijski podpolkovnik Antonio Tejero sta bila danes popoldne obsojena na 30 let strogega zapor, tretji zarotnik, general Alfonso Armada, pa na šest let zapor. Vojni svet, v katerem je 17 generalov in admiralov, je danes izrekel sodbe 33 španskim zarotnikom, ki so bili obtoženi vojaškega upora, do katerega je prišlo 23. februarja lani, s katerim so poskušali strmoglaviti ustavno demokracijo ureditvi in obnoviti režim sile. Dvaindvajset jih je bilo obsojenih na zaporne kazni, 11 pa oproščenih.

Takoj po objavi obsodbe sta se ločeno sestali vodstvi socialistične stranke in komunistične partije. Vlada je za jutri popoldne napovedala izredno sejo, na kateri bo proučila bistvo danes izrečene sodbe.

Danes Književni listi

● Prežihova vojna proza – prispevek k razpravi o tematiki NOB in revolucije v slovenskem pisanju

● Mednarodni PEN z novim krmarjem

● Knjige nikar!

● Literatura kot boj

● Ocene: Dachauski zbornik, Jože Snoj, Pavle Zidar

● Profili italijanskega romanopisja

● Izbrani odlomek: Marezige – trdnjava slovenstva v Istri

Premalo za redno vzdrževanje cest

Za vzdrževanje cest je po finančnem načrtu letos namenjeno 1,1 milijarde dinarjev, kar pomeni, da slovenske ceste že septembra ne bo več močeno redno vzdrževati. V Združenih cestnih podjetjih so natančno pregledali, kaj vse bi bilo treba storiti na naših cestah za najbolj nujno vzdrževanje. Ugotovili so, da bi za ta opravila potrebovali okoli 2,2 milijarde dinarjev. Na seji skupščine republiške skupnosti za ceste so sklenili, da bodo o težavah pri vzdrževanju cest obvestili republiško in občinske skupščine. Stran 2

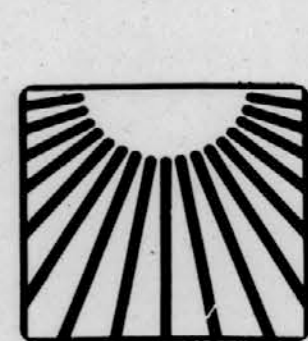
Stran 2

Ocene: Dachauski zbornik, Jože Snoj, Pavle Zidar

Profili italijanskega romanopisja

Izbrani odlomek: Marezige – trdnjava slovenstva v Istri

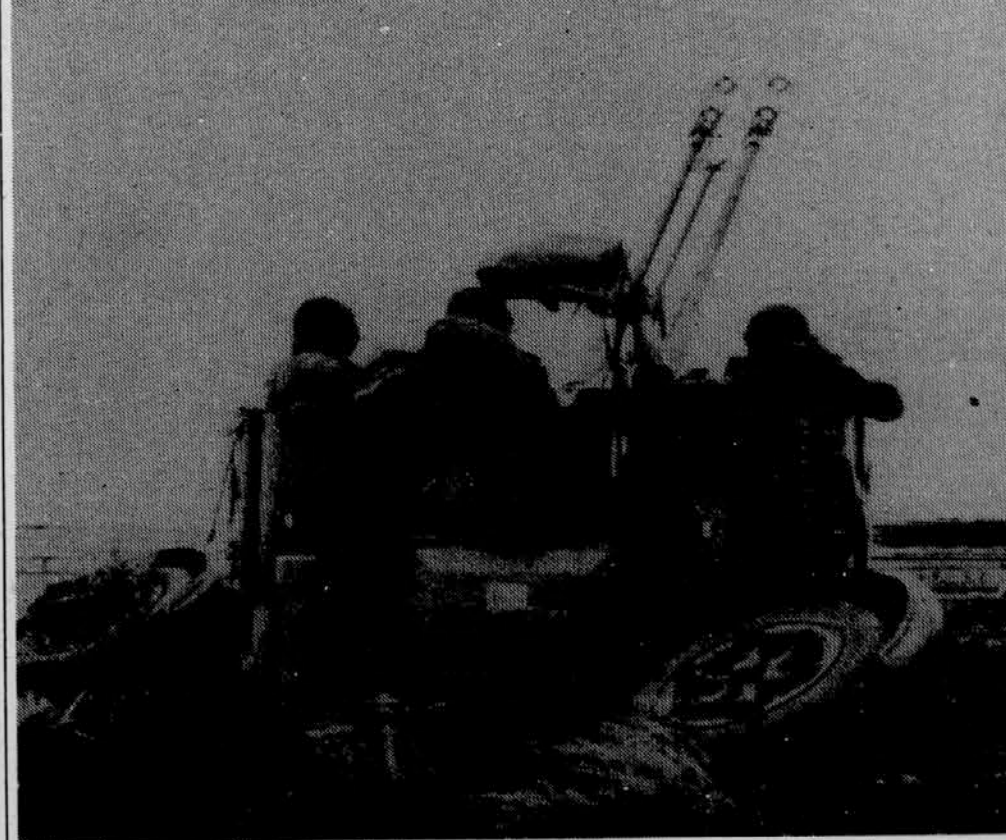
Vreme danes

Dopoldne bo še sončno, popoldne pa se bo počasi pooblačilo. V Srbiji, Bosni, Črni gori in Makedoniji lahko pričakujejo plohe in nevihte.

Zjutraj se bo živo srebrilo gibalno med 9 in 14 stopinjami, ob Jadranu med 17 in 21 stopinjami, čez dan pa se bo povzpelo na 25 do 30 stopinj Celzija. Najbolj vroče bo v Hercegovini, kjer bodo namreč 32 stopinj.

Jasno in toplo bo tudi naslednje dni. Lepo vreme bo do prekinitve krajevne plohe in nevihte, toda šele v popoldanskem času.

V PRIČAKOVANJU NAPADA – Čeprav je Velika Britanija dala Argentini »zadnji ultimatum«, vseeno poročajo o manjših spopadih okoli glavnega mesta Falklandov, Port Stanleya. Na sliki: argentinski protiletalski top v Port Stanleyu. (Telefoto: TELAM)

S TELEPRINTERJA

Cvetje na grobnico talcev

LJUBLJANA, 3. junija – Ob 40-letnici smrti dr. Aleša Stanovnika, člana okrožnega odbora OF za Ljubljano, člana vrhovnega plenuma OF in člana političnega odbora OF, je delegacija RK SZDL položila cvetje na grobnico talcev v Gramozni jami.

Delo študentov z mladoletnimi prestopniki

LJUBLJANA, 3. junija – Prostoletno delo študentov z mladoletnimi, ki jim je sodišče izreklo disciplinski ukrep ali ukrep strožjega nadzorstva, je v dveh letih na ljubljanskem območju postalo že sestavni del dejavnosti centrov za socialno delo. To so poudarili na zaključku te akcije za letošnje študijsko leto, ki poteka v okviru katedre za kazensko pravo ljubljanske pravne fakultete. Letos je pri izvajanju vzgojnih ukrepov sodelovalo 17 študentov tretjega in četrtega letnika pravne fakultete. (A. L.)

Pomembna odločitev Gorenjevih delavcev

TITOVO VELENJE, 3. junija – Delavci Gorenjčevega tozda Hladila tehnika so danes potrdili elaborat o družbeni in gospodarski upravičenosti ustanovitve delovne organizacije za proizvodnjo hladilnikov v Bihaču ter predlog samoupravnega sporazuma o ureditvi medsebojnih pravic in obveznosti z združevanjem dela in sredstev med tozdoma Gorenja Kompressorji in Hladila tehnika ter občinsko skupščino Bihač. (H. J.)

Sto ton encimov letno

ILIRSKA BISTRICA, 3. junija – V tovarni organskih kislin je te dni stekla poskusna proizvodnja v novem obratu encimov, ki jih uporabljajo v prehranski industriji, predvsem pa v proizvodnji sadnih sokov, piva in vinarstvu. Tehnološki postopek proizvodnje encimov je rezultat 19-letnega raziskovalnega dela strokovnjakov tovarne organskih kislin in inštituta Jožef Stefan, za kar so dobili tudi Kidričev nagrado.

V tovarni organskih kislin, menijo, da bodo s proizvodnjo encimov, ki jih je naša prehranska industrija doslej uvažala, pravzaprav še prispevali k sanaciji reke Reke. Postopek pridobivanja encimov je izredno čist in brez odpadnih voda. V novem obratu, ki stali okoli 35 milijonov dinarjev, načrtujejo letno proizvodnjo 100 ton encimov. Od tega naj bi jih približno 30 odstotkov izvažali, predvsem v sosednjo Italijo. (M. T.)

Postojnska jama vse bolj priljubljena

POSTOJNA, 3. junija – Obisk v Postojnski jami vse bolj narašča, vrhunec pa bo dosegel v juliju in avgustu. Lani si je lepote tega kraškega bisera v te dveh mesecih ogledalo skoraj 390 tisoč domačin in tujih gostov. V celotnem letu pa 822.428. V prvih petih mesecih letošnjega leta je postojnsko jamo obiskalo 160.540 turistov. Med njimi je bilo 59.359 domačin in 101.188 tujih gostov. Največji obisk so letos v postojnski jami zabeležili v maju, ko si jo je ogledalo 92.667 turistov. Med obiskovalci so najštevilnejši gosti iz ZRN, sledijo pa jim Jugoslovani in Italijani. (M. T.)

Stalna razstava na Peršmanovi domačiji

CELOVČE, 3. junija (Sindok) – Zveza koroskih partizanov sporoča, da je stalna razstava dokumentov o trpljenju in boju koroskih Slovencev v dobi nacizma, ki je urejena na Peršmanovi domačiji v Podpeči nad Železno Kaplo, odprta vsako soboto in nedeljo ter ob praznikih od 10. do 18. ure. Skupine ali šolski izleti, ki si želijo razstavo ogledati med tednom, naj to telefonično sporočijo Zvezi slovenskih organizacij v Celovcu, tel. št. 04222-32550, ali hotelu Obir v Železni Kapli, tel. št. 04238/381, da bi tako priskrbeli spremljevalca, ki jih bo vodil po razstavi.

Letos čez 5000 wartburgov

SKOPJE, 3. junija (Tanjug) – Generalni zastopnik Wartburga za Jugoslavijo škopski »Interimpek« po letos uvozil več kot 5000 avtomobilov te znamke. Za letošnji uvoz so že dobili tudi potrebne akreditacije. »Interimpek« je na letošnjem sejmu v Leipzigu sklenil pogodbo v vrednosti 2,5 milijona dolarjev o uvozu rezervnih delov za ta vozila, tako da bo jugoslovanski trg precej bolje založen z njimi kot lani.

Cvetje »Bjelovarskega vrta« za Nizozemce

BJELOVAR, 3. junija (Tanjug) – Delovni ljudje »Bjelovarskega vrta« bodo letos z izvozom rezanega cvetja in lončnic ustvarili več kot 10 milijonov dinarjev. Na Nizozemsko so pravkar odposlali prvo pošiljko cvetja na podlagi pogodbe o skupni gojitvi in prodaji, sklenjene z nizozemskim partnerjem. »Bjelovarski vrt« goji cvetje deloma na lastnih površinah, deloma pa v sodelovanju z delovnimi organizacijami iz Makedonije in Črne gore, s katerimi so podpisali samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev.

»Dalmacijacement« podvojil izvoz

SPLIT, 3. junija (Tanjug) – Največjemu jugoslovanskemu proizvajalcu cimenta »Dalmacijacement« iz Solina je uspelo v prvih petih mesecih več kot podvojiti izvoz cimenta. Državam ob sredozemski obali je dobavil 424.750 ton cimenta v vrednosti okoli 16 milijonov dolarjev. Samo v maju so z obal v Solinu in Kaštelih odpremlili 102.000 ton cimenta. Tudi za ta mesec imajo v načrtu precejšen izvoz cimenta tujim kupcem.

Panče Mihajlov direktor NIP »Nova Makedonija«

SKOPJE, 3. junija (Tanjug) – Panče Mihajlov je bil imenovan za direktorja delovne organizacije NIP »Nova Makedonija«. Sklepi o tem so sprejeli na zadnji seji predsedstva republiške konference SZDL Makedonije. Panče Mihajlov je član predsedstva RK SZDL in CK ZK Makedonije od leta 1975. Hkrati je glavni in odgovorni urednik »Nove Makedonije«, bil pa je tudi prvi glavni in odgovorni urednik škopskega dnevnika »Večerc«. Za svoje dolgotrajno novinarsko delo je bil nagrad »Krstje Misirkov«, za življenjsko delo pa nagrado »Moša Pijade«.

Denar za dopolnilno kreditiranje izvoza

BEOGRAD, 3. junija (Tanjug) – Jugoslovanska banka za obnovo in gospodarsko sodelovanje je odobrila okrog milijardo in 723 milijonov dinarjev za dopolnilno kreditiranje izvoza na podlagi pogodbe, vrednih 84,6 milijona dolarjev. Bržčas bo banka odobrila tudi posojilo v višini milijardo in 777 milijonov dinarjev za dela o katerih se pravkar pogajajo, njihova vrednost pa znaša 82,8 milijona dolarjev.

Rentgeni »EI« za več kot 20 zdravstvenih centrov

NIŠ, 3. junija (Tanjug) – Elektronska industrija iz Niša bo letos opremila z najsoodobnejšimi medicinskimi napravami več kot 20 zdravstvenih centrov v državi. To je prvi dogovor med Elektronsko industrijo in domačimi bolnišnicami o varčevanju deviz pri nakupu zelo dragih medicinskih aparatov v tujini. Domače rentgene bodo dobile zdravstvene ustanove v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu, Banjaluci, Nišu, Mariboru, Novem Sadu, Osijeku, Splitu in drugih mestih. Niška Elektronska industrija bo letos izdelala za domači trg rentgenske aparate v vrednosti 600 milijonov dinarjev, kar je za polovico več kot lani.

Skopske ploščice v Francijo

SKOPJE, 3. junija (Tanjug) – V okviru protokola o poslovnem sodelovanju, ki sta ga v Parizu podpisala Impex-France in Interimpek-promet, škopski izvoznik, bo poslal leto na francoski trg za 700.000 dolarjev talnih in zidnih keramičnih ploščic, ki jih izdeluje tovarna porcelana in keramičnih ploščic »Boris Kidrič« v Titovem Velezu. Vsega skupaj bodo ponudili 150.000 kvadratnih metrov ploščic. Če jih bodo francoski kupci dobro sprejeli, bodo naši proizvajalci izvoz občutno povečali.

Sklic seje republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije

Predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Marjan Orožen je sklical za torek, 8. junija, sejo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Seja bo ob 9. uri v domu sindikatov v Ljubljani, Dalmatinova 4, dvorana v VI. nadstropju.

Predlagan je naslednji dnevni red:

1. obravnavanje in sprejem osnutka resolucije 10. kongresa Zveze sindikatov Slovenije;
2. obravnavanje in sprejem osnutka dopolnil in sprememb statuta Zveze sindikatov Slovenije;
3. kadrovske dopolnitve v komisijah za pripravo 10. kongresa Zveze sindikatov Slovenije;
4. predlog za način dela 10. kongresa Zveze sindikatov Slovenije.

Lanske prekoračitve pri OD poravnati letos

Rast sredstev za osebne dohodke je bila lani v več kot polovici gospodarskih organizacij višja, kot določa dogovor – Vsi le niso kršitelji

LJUBLJANA, 3. junija – Iz pregleda Štuzbe družbenega knjigovodstva je razvidno, da je v 54 odstotkih organizacij s področja gospodarstva po zaključnem računu za 1981. leto višja rast sredstev za osebne dohodke, kot je bila možna po usmeritvah dogovora. V globalnih razmerjih so največja odstopanja v organizacijah, ki so dosegle več kot polovico povečanja dohodka. Več kot petina teh organizacij je namreč presežala za več kot 10-odstotno rast sredstev za osebne dohodke po merilih dogovora, so ugotovili na današnji seji izvršnega sveta skupščine SR Slovenije.

V gospodarstvu Slovenije je bila od 544 delovnih skupnosti v okviru 513 delovnih organizacij v 169 delovnih skupnostih – ali 31 odstotkov od vseh – dosežena večja stopnja rasti povprečnega okebnega dohodka, kot jo je dosegla delovna organizacija, poroča republiški komite za informiranje.

Navedeni podatki pa vendar ne pomenijo, da so vse organizacije, kjer so presegli sredstva za osebne dohodke, tudi kršitelji dogovora. Izvršni svet skupščin občin bode skupaj z občinskimi sindikalnimi sveti po podrobnejši analizi podatkov šele ugotovili, katere organizacije so upravičeno presegle po merilih dogovora izračunana sredstva za osebne dohodke, katere organizacije pa so kršiteljce sprejete politike v resoluciji in v družbenih usmeritvah, sprejetih z dogovorom. Ta akcija pravkar teče.

Po dogovoru so morali delavci v OZD družbenih dejavnosti porast sredstev za osebne dohodke v letu 1981 usklajevati z doseženimi rasti osebnih dohodkov delavcev v gospodarstvu občine. Gibanje osebnih dohodkov v teh dejavnostih je bilo bolj usklajeno, vendar je zaradi porasta OD v gospodarstvu tudi v družbenih dejavnostih prišlo do prekoračitve resolucijskih okvirov.

Podatki za 1981. leto kažejo, da so dejavnosti v negospodarsstvu povečale razporejena sredstva za osebne dohodke za 30 odstotkov, kar je za 3 indeksne točke nižje od rasti osebnih dohodkov v gospodarstvu. Po usmeritvah dogovora za 1982. leto bodo morali delavci v teh dejavnostih upoštevati preveč ali prenikno razporejena sredstva za osebne dohodke v 1981. letu, tako, da jih bodo usklajali, kot je predpisano s posebno metodologijo.

Dogovor je omejeval povečanje izplačil za namene skupne porabe do največ 18 odstotkov, zato je odbor udeležencev kot osnovo za možno povečanje izplačil v 1982. letu določil dosežena izplačila v 1980. letu, povečana za 18 odstotkov, zato da ne bi bilo možno upoštevati neupravičenih povečanj v 1981. letu tudi osnovni za 1982. leto.

Temeljne organizacije, kjer so po zaključnem računu za 1981. leto izplačila neusklajena z dogovorom, bodo na zahtevno izvršni svetov skupščin občin preveč izplačani znesek morali poravnati v okviru izplačil v 1982. letu.

Izvršni svet ugotavlja, da se v zaostrenih razmerjih, v katerih so poslovala OZD s področja gospodarstva, ni uresničila v celoti dogovorjena politika počasnejše rasti sredstev za osebne dohodke od rasti dohodka. Izvršni svet občinskih skupščin kot udeleženci dogovora zato skupaj z občinskimi sveti Zveze sindikatov in družbenih organizacij.

Število krvodajalcev še vztrajno narašča

Lani je darovalo prostovoljno in brezplačno kri štirikrat toliko ljudi kot pred tridesetimi leti

LJUBLJANA, 3. junija – V Sloveniji je lani darovalo kri več kot 108.000 ljudi, kar je približno enkrat toliko kot pred dvajsetimi leti in kar štirikrat toliko, kot pred tridesetimi leti. Krvodajalstvo je postalo ena največjih humanitarnih dejavnosti pri nas. V tednu solidarnosti od 1. do 7. junija je 4. junij zato namenjen ljudem, ki darujejo kri.

Od 4. junija 1945. leta, ko je darovalo v Ljubljani prvih 150 krvodajalcev kri za ranjene borce, je število ljudi, ki so bili pripravljeni darovati kri, nenehno rastle in se je istega leta povzpelo na 799, leta 1950 je bilo 8.005 krvodajalcev, leta 1953, ko je bilo krvodajalstvo enotsko organizirano po vsej Sloveniji, postalo brezplačno, prostovoljno in anonimno, pa je kar 20.210. Po teh načelih poteka tudi danes, ko to dejavnost vzpodbuja lepo število aktivistov Rdečega križa v aktivnih RK. Ti so v delovnih organizacijah tesno povezani s sindikalnimi organizacijami.

Aktivisti Rdečega križa v aktivnosti s pomočjo sindikata izdelajo načrt krvodajalskih akcij, ki v posrednih delovnih organizacijah potekajo dvakrat na leto. Na tačnejše datume odzivov krvi

pa pripravijo in uskladijo po občinah člani komisije za krvodajalstvo pri skupščini Rdečega križa Slovenije. »Pri organiziranju krvodajalstva si prizadevamo, da ta akcija ne postane obiranje rekordov v kopičnem odzivu, temveč pri enem samem človeku, pač pa da bi kri darovalo čim večje število ljudi, pa čeprav samo enkrat ali dvakrat v svojem življenju.« je dejala Herta Štufek, vodja republiške komisije za krvodajalstvo pri skupščini Rdečega križa Slovenije. »Na dan krvodajalcev, ali morda kasneje v tem mesecu, se bomo krvodajalcem po Sloveniji zahvalili, vendar jim bomo plakete in priznanja podelili drugo leto, saj bo krvodajalstvo v Sloveniji tukrat praznovalo svojo tridesetletnico.«

ZIVA PAULIN

Jazz festival prelamlja s tradicijo

Velikih orkestrov z izjemo Sun Ra Arkestra letos ne bo – Dejavnosti v ŠKUC

LJUBLJANA, 3. junija – Na letošnjem, 23. mednarodnem jazz festivalu, ki bo od 17. do 20. junija v ljubljanskih Krizankah, bo kot prva nastopila Sončna pot, sledil pa ji bosta ameriški skupini Leo Smith and New Dalta Akhri in Billy Harper Quintet. Spored drugega večera bo sestavljen iz tria Miloša Petrovića italijanske kvinteta Antonello Salis Cadmo in skupine Jack DeJohnette's Special Edition iz ZDA. Tretji dan bo izključno namenjen ameriški 16-članski skupini Sun Ra Arkestra, ki bo tudi edini orkester na festivalu. Zadnji večer pa bodo nastopili Tone Janša Quartet, švicarsko-nemški duo Irene Schweizer – Rüdiger Karl in Lester Bowie Ensemble iz ZDA.

Na današnji tiskovni konferenci so povedali, da bodo poleg tega v ŠKUC popoldanski nastopi skupin Jazz, Srp in Begnograd, ter predavanja na temo množične kulture in glasbe. Na Radiu Student pa bodo oddajali tudi poseben program. M. J.

Prispevek za štipendije ukinjen za dva meseca

Združenemu delu bo s tem posredno vrnjeno 150 milijonov dinarjev – Jeseni valorizacija štipendij?

LJUBLJANA, 3. junija – Združeno delo v juliju in avgustu ne bo plačevalo prispevka 0,5 odstotka od bruto osebnih dohodkov, ki je namenjen za štipendije iz družbenih sredstev. S tem bo združenemu delu posredno vrnjeno 150 milijonov dinarjev, ki so presežek v prilivu sredstev, in sicer kot posledica večjega naraščanja osebnih dohodkov.

Tako so sklenili na današnji skupni seji zbora delegatov udeležencev družbenega dogovora o štipendijski politiki v SR Sloveniji in v skupščini delegatov udeležencev samoupravnega sporazuma o štipendiranju na ravni republike. Predlog, da bi ukinili prispevek za tri ali celo več mesecev, ni dobil podpore, ker je vedno zbranih menila, da se v odločbi ne kaže prenehati, saj ni nobenih zanesljivih kazalcev o gibanju osebnih dohodkov v prihodnjih mesecih. Tako bodo o morebitnem ponovnem ukinitju prispevka sklepali jeseni, ko naj bi obravnavali tudi predlog valorizacije štipendij.

Tako rekoč brez pripomb pa so zbrani sprejeli analizo štipendiranja v šolskem letu 1981/82, ki osvetljuje uresničevanje štipendijske politike, in sicer tako kadrovske kot solidarnostne.

BRANIMIR NESOVIČ

Kako bo potekal kongres ZKJ

Prišel se bo 26. junija ob 10. uri v centru Sava – Delo v šestih komisijah

BEOGRAD, 3. junija (Tanjug) – Dvanajsti kongres Zveze komunistov Jugoslavije se bo začel 26. junija ob 10. uri v dvorani beogradskega centra Sava. Na prvi plenarni seji po izvolitvi delovnih teles kongresa bodo delegati prisluhnili referatu o delu Zveze komunistov Jugoslavije med kongresoma. Kot pričakujejo, bo referat imel predsednik predsedstva CK ZKJ.

Delo v komisijah se bo začelo istega dne popoldne in bo trajalo še dva dni. Druga in tretja plenarna seja, na katerih bodo sprejeli resolucijo 12. kongresa ter spremembe in dopolnitve statuta ZKJ in potrdili izvolitve organov ZKJ, bosta 29. junija.

Kongres bo deloval v šestih komisijah – komisiji za razvoj socialistične samoupravitve, komisiji za razvoj družbenogospodarskih odnosov, gospodarski in družbeni razvoj in gospodarsko stabilizacijo, komisiji za razvoj političnega sistema socialistične samouprave, komisiji za razvoj ZK, idejnopolitično usposabljanje, statutarna vprašanja in kadrovska politika ZKJ, komisiji za aktualna idejna vprašanja na področju izobraževanja, znanosti in kulture, komisiji za mednarodne odnose ter komisiji za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozavezo.

Redakcije jugoslovanskih listov, radijskih in televizijskih postaj so doslej prejemale 1256 poročevalcev, ki bodo spremljali delo 12. kongresa ZKJ, od tega 690 novinarjev, 64 fotoreporterjev, 63 filmskih snemalcev in 438-člansko tehnično ekipo. Na današnjem rednem sestanku z akreditiranimi novinarji v predsedstvu CK ZKJ so ugotovili, da je to število preveliko in da bi morale redakcije znova pretehtati svoje potrebe.

Daljši in poglobljeni večeršnji razpravi se je izobikovalo skupno stališče, da dosedanja javna razprava v vseh okoliščinah, kjer mladi živijo in delajo, odraža pripravljenost ter zavzetost večine mladih za nadaljnji razvoj socialistične samoupravitve, za krepitev samoupravnega položaja in vloge delovnega človeka.

Na osnovi pripomb v javni razpravi bo treba osnutke dokumentov za 11. kongres ZSM Slovenije še izpopolniti, zlasti bolj celovito oceniti družbene odnose in ključne vzvode razvoja, in bolj

OBISK

Prof. William Stearnan v Sloveniji

LJUBLJANA, 3. junija – Večeraj danes je bil na obisku v SR Sloveniji analitik v svetu za državno varnost v Washingtonu prof. William Stearnan. Ob tej priložnosti ga je sprejel podpredsednik IS SR Slovenije Vladimir Klemenčič.

Ker se tendence neupravičenega povečevanja osebnih dohodkov nadaljujejo tudi v letošnjem letu, IS smatra, da je potrebno izboljšati izvirni svetov skupščin občin in družbenih pravobranilcev samoupravitve, ki jo bodo podpirale zlasti OZS ter druge družbenopolitične organizacije, to preprečiti.

prizadevati, da bosta v polni meri prišli do izraza vloga in odgovornost republiških in pokrajinskih konference socialistične zveze, kar bi izboljšalo delo zveze konference. Glede na to je najnujno, da postane delo sekcij zveze konference še učinkovitejše in posledično zasnovano na delegatskih odnosih, s tem pa tudi bolj usmerjeno k dejanskim potrebam družbene prakse.

To bo izhodišče za nadaljnje delo pri odpravljanju problemov v zvezi z organiziranjem vseh oblik delovanja zveze konference. V teh oblikah se mora v polni meri uveljaviti pobuda in ustvarjalnost vseh družbenih sil, ki sodelujejo v delu sekcij, odločno pa je treba zatreči vse ostankne forumske in formalistične dela.

Razprave o teh vprašanjih so sklenili dimboj pospešiti in razširiti, da bi lahko v najkrajšem ča-

Izšla je prva številka Pravne prakse

Novi slovenski časopis za pravna vprašanja bo izhajal vsak drugi četrtek

LJUBLJANA, 3. junija – Gospodarski vestnik, toz v CGP Delo, je 3. junija izdal prvo številko novega slovenskega časopisa za pravna vprašanja Pravna praksa. Časopis je Gospodarski vestnik ustanovil skupaj z Zvezo društev pravnikov Slovenije in Zvezo društev pravnikov v gospodarstvu Slovenije, izhajal pa bo poslej na 14 dni – vsak drugi četrtek. Prva številka je tiskana v 4000 izvodih.

Časopis Pravna praksa je namenjen pravnikom na vseh področjih družbenega delovanja, koristil pa bo lahko tudi vsem drugim delavcem, ki se ob delu ali zasebnem srečanju s pravnimi vprašanji. Pomagati želi s strojnimi informacijami o veljavnih predpisih, spodbujati predhodne izmenjave mnenj o predpisih, ki se pripravljajo, z objavo dobrih in tudi slabih primerov pa naj bi pomagal pri snovanju samoupravnih in poslovnih odločitev. Precej prostora bo namenjal tudi odgovorom na vprašanja bralcev. F.K.

Nejasni cestni računi Še za vzdrževanje ni

Samo 1,1 milijarde dinarjev za vzdrževanje cest pomeni, da že septembra ne bo mogoče redno vzdrževati cest – Besedo republiški skupščini

LJUBLJANA, 3. junija – Na današnji seji skupščine republiške skupnosti za ceste se ni zgodilo »nič pretresljivega«, čeprav je bilo pričakovati, da se bodo delegati razrekli zaradi izredno neugodnega finančnega položaja cestne skupnosti. Ker so šele sredi leta sprejeli letošnji finančni načrt, je bilo namreč manj možnosti, da bi o teh rečeh spregovorili že prej tudi po občini.

Vendar so sklenili, da o vseh zdajšnjih težavah v zvezi s cestnimi deli, pa tudi o tem, da bo drugo leto verjetno še težje, natančno obvestijo vse občinske skupščine in republiško skupščino. Menili so namreč, da skrb za ceste ne more obviseti samo na ramednih republiške skupnosti za ceste.

Predstavniki cestnih podjetij so seveda opozorili, da bistveno osiromašeno delež, ki ga bo republiška skupnost za ceste letos lahko namenila za redno vzdrževanje naših cest, pomeni predvsem to, da že septembra ne bodo mogli več redno vzdrževati nobene ceste. Za popravila poskodovanih cest pa že zdaj ni de-

narja. V združenih cestnih podjetjih Slovenije so natančno pregledali, kaj vse bi bilo treba storiti na naših cestah samo za najbolj nujno redno vzdrževanje, in ugotovili, da bi morali za ta opravila imeti okoli 2,2 milijarde dinarjev. Letošnji finančni načrt jim je odrezal le 1,1 milijardo dinarjev, odobril pa 444 milijonov dinarjev za poravnave obveznosti za dela, ki so jih opravili že lani.

Tako naj bi po finančnem načrtu imela skupnost za ceste 5,3 milijarde dinarjev vseh dohodkov, prav toliko naj bi tudi porabila. Še v osnutku finančnega načrta so namreč govorili o tem, da bodo imeli 4,6 milijarde dinarjev

V dokumentu mladine celoviteje o odnosih

Razprava o osnutkih dokumentov 11. kongresa ZSMS potrjuje zavzetost za krepitev samoupravitve

LJUBLJANA, 3. junija – V okviru razprave o osnutkih dokumentov 11. kongresa ZSMS so se večeraj sestali komunisti v vodstvu republiške konference ZSM Slovenije in izvršni sekretarji predsedstva CK ZKS. V razpravi so sodelovali tudi nekateri člani predsedstva CK ZKS, poročajo iz centra za informiranje CK ZKS.

Javna razprava o osnutkih teče že nekaj mesecev v občinskih in osnovnih organizacijah ZSMS, vanjo se aktivno vključuje tudi zveza komunistov in druge družbenopolitične organizacije. Končana bo v začetku julija na mladinski poletni politični šoli, ki bo v Mariboru.

Iz tega morajo izhajati konkretne opredelitve delovanja zveze socialistične mladine in njene naloge pri mobilizaciji mlade generacije, da skupaj z vsemi subjektivnimi socialističnimi silami prispeva k hitrejšemu razreševanju protislovij našega razvoja.

izostreno analizirati posamezne pojave in razmere v družbi. To se zlasti velja za zapise o ocenah položaja in vloge delavskega razreda in o odnosih, ki vladajo v procesih družbene reprodukcije, ter odnos ZSM do narodnoosvobodilne boja in revolucionarnih pridobitev.

Na osnovi pripomb v javni razpravi bo treba osnutke dokumentov za 11. kongres ZSM Slovenije še izpopolniti, zlasti bolj celovito oceniti družbene odnose in ključne vzvode razvoja, in bolj

Naslednja seja predsedstva bo, kot so predlagali, 25. julija, seja zveze konference SZDL pa 15. julija.

SPREJEMA

Ahari pri Stamboliju

BEOGRAD, 3. junija (Tanjug) – Predsednik predsedstva SFRJ Petar Stambolij je danes v palači federacije sprejel akreditirane pisma novega izrednega in pooblaščenega veleposlanika Islamske republike Iran v SFRJ Mahduma Zadeha Aharija, s katerim se je potem nekaj časa prijateljsko pogovarjal. Sprejema so se udeležili tudi generalni sekretar predsedstva SFRJ Vuko Dragasević, vršilec dolžnosti zveznega sekretarja za zunanje zadeve Anđelko Blažević in drugi.

Gospodarstveniki iz Furlanije pri Sinigoiu

LJUBLJANA, 3. junija – Podpredsednik IS SR Slovenije Dušan Sinigoi je danes dopoldne sprejel delegacijo gospodarstvenikov s področja agroizvitva iz avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine, ki jo je vodil direktor Benedila iz Cedadina Dino del Medico. Delegacija je imela tudi razgovore na Gospodarski zbornici Slovenije.

Polna blagajna sklada za nerazvita območja

Republike in pokrajini letos skladu nakazale 20 milijard din – Kako do 'formule' o združevanju?

BEOGRAD, 3. junija (Tanjug) – Republike in pokrajini so zveznemu skladu za nerazvite svoje prispevke redno nakazovale in sicer letos več kot 20 milijard dinarjev, so ugotovili danes na skupščini sklada. Delegati niso pozabili povedati, da je bilo treba ta denar vplačevati v dokaj neugodnem gospodarskem položaju, v katerem imajo težave z dohodkom tako v razvitih kot tudi nerazvitih območjih.

Skupščina je potrdila, da republike in pokrajini niso našle načina za združevanje dela in sredstev, formule, ki je ogrožila novega zakona o načinu zagotavljanja sredstev za hitrejši razvoj nerazvitih republik in Kosova. Konec decembra je bilo na računu sklada komaj 31,5 milijona dinarjev, položaj pa se je izboljšal v začetku letošnjega leta.

Glede tega, kako je treba uporabljati sredstva sklada za nerazvite, so imeli deležniki različna mnenja. Podatki nedvomno kažejo, da gre največ denarja za bazične panoge, kar po mnenju nekaterih ni v skladu z dogovorom o usmerjanju sredstev. Drug

S plenuma OF, ki je obravnaval tematiko NOB in revolucije v sodobni slovenski umetnosti

Prežihova vojna proza

Domnevamo, da je povest **Zadnji Volodej** nedokončan poskus pisateljevega »velikega teksta« o narodnoosvobodilnem boju. Verjetno manjka danes začetni del povesti, vsekakor pa je morala biti povest širše zasnovana, saj kaže že njen naslov na nadaljevanje zgodbe o narodno trdni kmečki družini na slovenskem Koroškem, ki naj bi jo okupator zaradi sodelovanja s partizani uničil. V prid domneve govori tudi okoliščina, da preide začetna enopramenasta zgodba v simultano multilokalno pripoved, v razčlenjeno prozno strukturo, ki vsevednemu pripovedovalcu omogoča pripovedovanje o istočasnem dogajanju na različnih mestih.

Širjenje pripovedne perspektive razkriva tako kakor nezaključna epska vsebina pisateljevo težnjo po ustvaritvi večjega teksta, po vsej verjetnosti romana o narodnoosvobodilni vojni.

Kljub nedokončnosti je **Zadnji Volodej** Prežihovo najosrebejše in hkrati najbolj značilno pripovedno delo o drugi svetovni vojni. V njem se je pisatelj osredotočil na motiv, ki je ves čas zaposloval njegovo osrednjo izjemno razsežnost. Iz svojega območja je pregnala druge pripovedne komplekse, tako da v snovno-motivnem pogledu delo učinkuje kot izjemno enotna umetnina. Razen prvega poglavja, ki pomeni uvod v glavno dogajanje, naslednja tri poglavja opisujejo mučenje kmečke družine v okupatorjem zaporu. S kakšno natančnostjo predstavlja pisatelj od doma izgnane, na milost in nemilost sovražniku izročene kmete, dokazuje že okoliščina, da odmerja krutemu zasliševanju in trpinčenju kmečkega gospodarja posebno poglavje na več kot osemnajstih straneh formata zbranega dela, mučenju nosče žene spet celo poglavje na približno desetih straneh in približno toliko njunim mladoletnim otrokom, ki jim okupatorjevo nasilje prav tako ne prizanesi. In ne samo trajanje, tudi silovitost mučenja v povesti presega vse podobne prizore pri Prežihovem Vornarju. Po povernosti se trpinčenje v **Zadnjem Volodeju** lahko primerja samo še z najbolj iznajdljivimi metodami srednjeveške torture, saj podivjani gestopovci mučijo posamezne člane družine istočasno, vendar v različnih prostorih, tako da dotolčeni, komaj še zavestni kmet sliši žedne krike in trpljenje svojih otrok. Pod takim pritiskom se Volodej nazadnje zloini in do smrti izmučen prizna vse, kar mu očitajo. Tak razvoj dogodkov potrjuje nedokončnost teksta, saj pušča odprto vprašanje, kaj se v nadaljevanju zgodi z Volodejem, ki klone pod fizičnim in moralno psihološkim nasiljem nacistov, kakšen je njegov konec in kakšen konec njegove družine. Pri vsem tem je zanimivo, da Prežih tudi v tej povesti najbolj privlači mračna sila v človeku, njegovo navidezno razločljivo, sicer pa globoko v bti zakoreninjeno, v zadnji skrajnosti iracionalno zlo, in da izključno iz tega zornega kota prikazuje tragiko druge svetovne vojne, medtem ko ostajajo drugi možni položaji človeka v vojni zunaj njegove pripovedne optike.

Prežihova kratka proza z vojno tematiko ne more zatajiti nekaterih značilnosti socialističnega realizma, ki je v prvih povojnih letih obvladoval našo literaturo. Ta

estetskoumetniška usmeritev se pri pisatelju kaže tako v shematični razporeditvi oseb na dobre in slabe kakor tudi v pretežno socialopolitični, manj psihološki ali etični motivaciji dogajanja. Fabula Prežihove kratke proze, neredko zaokrožena s presenetljivo učinkovitim razpletom, je večinoma podrejena idejnemu sporočilu dela. Prevladuje poročevalski, celo reportažno poročevalski model pripovedovanja nad scenično pripovedjo, ki je samo v redkih novelah in povestih nekoliko bolj zastopana. Pokrajinske posebnosti prostora so močno zabrisane, maloštevilni in skopi so opisi narave, pripovedovalca zanima predvsem človeško dogajanje. Zanimajo ga zgodovina, to seveda ne pomeni, da se v prozi izraža zgolj pisateljeva idejna ali ideološka identiteta, ne pa tudi njegova umetniška volja, kajti v nekaj pripovednih delih zasledimo manj običajne nerealistične slogovne vrvice, ki bogatijo pisateljevo pripovedništvo in v nekem smislu ne nasprotujejo samo njegovi glavni slogovni usmeritvi, temveč tudi legitimni umetniški doktrini časa.

Že v črtici **Svinja** najdemo posebej zanimivo, tj. subjektiven, za realizem manj značilen oblikovalni postopek. Še naprej gre Prežih v noveli **Stari grad**, kjer se takoj na začetku v sicer skopem opisu pokrajine, zatem pa še nekajkrat pojavi reka v posebnih vlogi. Najprej je predstavljena stvarno, kot široka in bleščača voda, ki teče proti izlivu, že na drugem mestu pa je Drava označena kot reka, ki mirno nadaljuje »svojo večno pot proti vzhodu.« V kontekstu učinkuje tak tek reke kot opozicija sprejem, ki jih tuja zasedba prinaša v deželo, kot nestrinjanje večne, brezčasovne narave s časovnim dogajanjem v družbi. Da reka v noveli izgublja svoj realni pomen, potrjuje pisatelj še nekajkrat, kajti navzlic novostim teče Drava, zdaj že dvignjena v simbol, »po starem dalje mimo trga, vsa velika in lepa.« Simbolizacija reke zamenja na koncu pripovedovalčev drugo razmerje do objektivne resničnosti, ki pa je prav tako tuje realizmu. Drava, doslej velika, svetla, lepa, bleščača reka, nenadoma izgubi »svojo svetlo podo« in v skladu z nesrečnim koncem novele zdaj samo še »umazano in leno« teče po dolini, ne več proti vzhodu. Primer, kako pripovedovalec subjektivizira realno stvarnost, ji vzame izkustveno vsebino in spremeni v izrazno sredstvo! Pri tem je pozornost vredno to, da sodijo taka preseganja realističnega pripovednega jezika, ki jim seveda ne smemo pripisovati prevelikega pomena, saj poglavitna slogovna usmeritev pisatelja ostaja realistična, v tematski krog narodnoosvobodilne

proze. V črticah, ki opisujejo taboriščno snov, takih odstopanj od realističnega sloga ni, gre pa v teh črticah za drugačno preoblikovanje realističnega načela v umetnosti (eksplicitnost idejnega pripovedovanja, heroizacija človeka). Vendar je nekaj teh črtic že na meji spominsko dokumentarne proze.

Tako se v slogovnem pogledu ohranja subtilna, čeprav pomenljiva razlika med Prežihovo kratko prozo na temo narodnoosvobodilnega boja in prozo s taboriščno tematiko, razlika, ki izhaja iz posebnosti oblikovalnega postopka znotraj enega in znotraj drugega tematskega območja vojne proze. Snovi iz druge svetovne vojne so pri Prežihu delno rezultat njegovega osebnega izkustva (zapori, taborišča), delno pa se te snovi naslanjajo na izkustva drugih ljudi (partizanski boj). Te pisatelj povzema po pripovedovanju ali je z njimi kako drugače seznanjen. Seveda ni mogoče trditi, da je Prežihova proza s taboriščno tematiko utemeljena izključno v njegovih realnih izkušnjah, črtice na temo partizanskega boja pa v izkušnjah udeležencev osvobodilne vojne, saj je treba v obeh primerih računati z dopolnjevalnim navdihom ustvarjanja. Z gotovostjo pa domnevamo, da se kratke zgodbe o nacističnih taboriščih opirajo večidel na empirično izkustvo pisatelja, medtem ko ima pri kratki prozi s partizanskimi motivi vodilno vlogo pripovedna fikcija. Pisateljevo doživetje nacističnih zaporov in taborišč pa je tako silovito, tako globoko vrezano v njegovo zavest in podzavest, da se prenaša tudi v drugo tematiko, kar spet dokazuje premoč realnega izkustva nad fiktivnim predstavljanjem življenja. Fabulativni obrazec taboriščne proze, obrazec o nacističnem mučenju in ubijanju ter nemoči, vendar neuklonljivi žrtvi podaljšuje pisatelj v pripovedi z narodnoosvobodilno snovjo, tako da ostaja drugačnim oblikam osvobodilnega boja na voljo samo obrobna, kvečjemu dopolnilna vloga. Mortifikacijski motivi – motivi mučenja in ubijanja – so namreč pri Prežihu veliko bolj izpostavljeni kot pri drugih slovenskih pisateljih. Predstavlja jo njegovo osrednjo in estetsko najbolj produktivno izkušnjo druge svetovne vojne.

FRANCE BERNIK

Po pisateljskem srečanju na Bledu:
Literatura kot boj, kot igra, kot avantura

Mednarodni PEN z novim krmarjem

»Predvsem mislim, da ima Jugoslavija že sama po sebi, zaradi svoje neuvrčenosti posebno vlogo tudi na področju povezovanja književnikov in literature v svetu, se pravi strpnih odnosov med Vzhodom in Zahodom, predvsem pa pritegovanja večjega števila pisateljev iz dežel v razvoju, tako imenovanega tretjega sveta v krog mednarodnega PEN. Literatura teh dežel naj bi se čimprej integrirala v kulturo sveta.«

Tako je razmišljal, ko sva se pogovarjala na Bledu v času mednarodnega srečanja pisateljev, novi generalni sekretar mednarodnega PEN Alexandre Bloch iz Pariza. Do nedavna je Bloch vodil oddelek za literaturo pri UNESCO in se že v prejšnji funkciji močno zavzemal za univerzalizacijo književnosti in pisateljske organizacije. To svojo zamisel bo vsekakor lahko še bolj konkretno uresničeval posled, ko je bil na lanskem kongresu mednarodnega PEN v Lyonu izvoljen, kot prvi Anglež v tradiciji PEN, za novega generalnega sekretarja te edine svetovne pisateljske organizacije. Staro prijateljstvo, ki ga veže na Bled in Jugoslavijo, je seveda še prispevalo k prijateljskemu tonu pomen-

Karel Zelenko: Nagrajenec

ka. Pa tudi sicer je glede naše mednarodne kotizacije in plačila honorarja za svoj, pri založbi Lipa v slovenskem prevodu objavljeni roman »Svetovljani« ter glede honorarjev tujih avtorjev pri nas nasploh, pokazal veliko razumevanje v sedanjem trenutku deviznih težav.

Vsekakor je bil Bloch tudi na tiskovni konferenci založbe Lipa na Bledu ob izidu svoje knjige v slovensčini zelo zadovoljen, pa ne zaradi tega, ker je bil bogatejši v dinarji, temveč ker je menil, da je s tem prevodom znova v svetu širše zaživel. »Je nekam svojski občutek, če odpreš lepo opremljeno knjigo, nad katero je napisano, da si jo napisal – Bloch, po rodu ruski Žid, se podpisuje sicer s psevdonimom Jean Blot – hkrati pa ne znaš besedila prebrati.« Je prav v tej knjigi v marsičem nekoliko avtobiografsko popisal vzdušje med kozmopoliti, svetovljani, ki se z znanjem dveh, treh svetovnih jezikov selijo iz ene svetovne prestolnice v drugo kot uradni prevajalci OZN ali siceršnji uradniki teh ali onih sodobnih mednarodnih ustanov.

Ko sva pogovor o bodočih usmeritvah mednarodnega PEN nadaljevala, je menil: »Rad bi usmeril mednarodni PEN predvsem k trem ciljem. Predvsem bi se zavzel za napredek za človekove pravice vseh državljanov, zlasti pisateljev, kajti pisatelji lahko piše samo v pogojih svobode. Zatem bi skušal še bolj razvijati razpravo o estetskih in povsem literarnih vprašanjih pisa-

teljskega dela, tako kot ste že nekajkrat uspešno zastavili prav na mednarodnih srečanjih na Bledu. Mislim, da edino PEN lahko v svetovnih razmerah to dela s težnjo, da se približamo neki svetovni estetiki v literaturi, zlasti, ker svet postaja vse manjši in vse bližji. Tretja stvar, ki se mi zdi vredna pozornosti, pa je obravnavanje vsakdanjih in stvarnih pogojev pisateljskega profesionalnega dela. Gre predvsem za vprašanje založništva in prevajanja, za to, kako pisatelj živi v raznih predelih sveta, na Vzhodu, na Zahodu in v tretjem svetu.«

Da bi razširil to temo, se je posebej obrnil k afriškim problemom: »V Nairobiju v Keniji pripravljamo zdaj veliko posveto vanje PEN o tradiciji oralne, to je govorne literature. Prepričan sem, da je, kljub drugačnim pogojem v Jugoslaviji, tradicija oralne literature, zlasti junaških epskih pesmi, pri vas tudi še živa. Skupno z Afričani bi tako želeli opozoriti na vrednost oralne tradicije, ki se je v Afriki neposredno prelila v afriško književnost. Posebnost afriškega literarnega trenutka je tudi ta, da so vsi afriški pisatelji danes še živi in da tako predstavljajo konkreten prehod od oralne k pisani literaturi.«

Z zadovoljstvom se je pohvalil, da so končno uspešno rešili vprašanje že odmrlega italijanskega PEN centra in znova postavili na noge odbor italijanskega PEN pod vodstvom pisatelja Maria Soldatija iz Milana. »Že zdaj se je centru pridružil okrog 100 pisateljev iz vseh italijanskih predelov. Omenil pa bi tudi dejavnost ustanove Cini v Benetkah, kjer sem se pravkar, na poti na Bled, mudil na delno zastavljeni konferenci in kjer bodo prihodnje pomlad pripravili veliko mednarodno posveto vanje z naslovom Benetke v literarnem doživljanju raznih narodov. Tu bi vsekakor tudi vi lahko sodelovali,« je dejal, pri tem pa se mi je takoj utrla asociacija na »kraške pilote, ki kažejo v lagunah pot.«

Letos je žal mednarodni kongres PEN odpadel, ker so v Beogradu prvotni predlog za kongres v centru Sava umaknili. Zato pa bo, kot je Bloch potrdil, prihodnje leto spet redni mednarodni kongres PEN v Caracasu v Venezueli. Vsa zagotovila oblasti in kulture v tej deželi so baje že dana, zlasti ker trenutno vladajo v Venezueli še kar ugodne demokratične razmere. Ta kongres v Venezueli naj bi spet poudaril pomen južnoameriškega kontinenta, kjer so sicer življenjske in delovne razmere za pisatelje silno težke. Poleg tega naj bi bila septembra 1983 tudi literarna konferenca PEN v Edinburgu v Veliki Britaniji.

Prav z vidika univerzalnosti PEN – in ob neuspešnih poizkusih za vključitev ZSSR – se je Bloch strinjal, da bi kazalo čimprej v skupni krog vključiti tudi LR Kitajsko in njihove tri nove, dobro se razvijajoče, centre PEN. Vendar je previdno rekel, da bi morda zaenkrat še ne poskušali z organizacijo mednarodnega kongresa, ker bi lahko prišli v zadrege glede na postavko, ki zahteva popolno odprtost vstopa v deželo za vse pisatelje, ne glede na potni list te ali one države; vsaj pri Tajvanu bi se najbrž zataknilo. Strinjal pa se je s tem, da bi pripravili na Kitajskem vsaj mednarodno literarno konferenco PEN, ki omogoča, da organizatorji sami izbirajo udeležence iz sveta. Morda bi bilo po njegovem to najprikladnejše prav leta 1984, ko bo mednarodni kongres PEN v Tokiu na Japonskem in bi se vsaj nekateri udeleženci lahko spotoma ustavili tudi v LR Kitajski. Po Evropi naj bi bila torej letos s konferenco v Nairobiju na vrsti Afrika, leta 1983 Latinska Amerika, leta 1984 pa Azija.

BOGDAN POGAČNIK

NOVO IZ TISKARN

IZ DOTOKA
V KNJIŽNE ZBIRKE NUK

● **Janko Pleterški: Študije o slovenski zgodovini in narodnem vprašanju.** Maribor, Obzorja 1981. 437 str. (Documenta et studia historiae recentioris. 2) – V knjigi je avtor zbral spise o zgodovini Slovencev v času narodnega in socialnega gibanja do konca 1. svetovne vojne in državne ločitve od Avstroogrske ter o narodnem vprašanju v pripravah in v izbojevanju socialne revolucije na Slovenskem in opredelitev vprašanja naroda v socializmu.

● **Calder Willingham: Ljubezen na otoku.** Prevredl Francišek Mlakar. Maribor, Obzorja 1981. 636 str. (Svet v knjigi. 183) – Prevod dela: Providence island. – Ameriški pisatelj nam v tem veselem romanu opisuje doživetja treh popotnikov – moškega in dveh žensk, ki jih je vihar zanesel na majhen otok sredi morja in kaj se je zgodilo, ko so se vsi trije vrnili v tkim. civilizacijo.

● **Zdenko Roter: Vera in nevera v Sloveniji** (1968. 1978). Marko Kerševan: **Cerkvena religioznost.** Maribor, Obzorja 1982. 259 str. – Roterjeva študija primerjalno, na osnovi podatkov raziskovanja javnega mnenja v časovnem obdobju desetih let, ugotavlja različne vidike vernosti in nevernosti vseh struktur slovenskega prebivalstva v starosti nad 18 let. Kerševanova pa jo dopolnjuje na osnovi podatkov o preučevanju mesta religije in odnosa do oficialne cerkvene religioznosti.

● **Pirjevčev zbornik.** Uredil Tine Hribar. Maribor, Obzorja 1982. 279 str. (Znamenja. 62/63) – Zbornik vsebuje naslednje prispevke: Srečanje z D. Pirjevčevem (Kermauner), Pirjevčeva drama Ljudje v potresu (Rupel), Preraščanje in razlika (Inkret) D. Pirjevčev in začetki moderne analize literarnih del na Slovenskem (Poniž), Dopuščanje biti (Urbančič), D. Pirjevčev in vprašanje o bogu (S. Hribar), Roža ničesar, nikogaršnja roža (N. Grafenauer), Revolucija, katarza in imitatio Christi (T. Hribar) ter 4 portrete D. Pirjevca M. Sedeja ml.

● **Tomaž Šalamun: Analogija svetlobe.** V Ljubljani, CZ 1982. 73 str. – Zbirka je grajena kot pesniška celota, v kateri se menjujejo dalje, pomensko in vsebinsko sklenjene pesniške enote z aforiističnimi domislicami in izreki, kar ji daje svojstven ritem in razgibanost.

● **Marica Špendal: Razvoj in značilnosti slovenskega romantičnega samospesva.** Maribor, Obzorja 1981. 164 str. – Sistematična obdelava razvoja slovenskega samospesva od prvih naporov v predromantičnem obdobju do pozne romantike je avtoričina doktorska disertacija. Knjigi je dodan povzetek v angleščini, viri in literatura, imensko kazalo ter kratice.

● **Jože Felc: Osamelci:** Psihiatrov zapiski 1974. Koper, Lipa 1982. 150 str. – zapiski bralca popeljejo v svet psihiatrične bolnišnice in Idrji – med pacienti, zdravnikom in osebo in se navezujejo na vrst strokovno leposlovne proze, izvirajoče iz opazovanja življenja z medicinsko-psiholoških vidikov.

Epigrami

Kulturni molk

ob zadnjem plenumu
kulturnih delavcev OF

1. Kulturni molk – že spet? Pri moji veri, mar zadnjič pozabili so vsi vkup, da molk ni več kulturn, kadar poneveriti ti zgodovino (ne)kulturni hrup.

2. Ne, osvobodilni boj ni vzel besedi njenih pravic. V vihar jo je poslal, in ko bili Slovenci nemci smo tam sredi Nemcev, naši besedi spet besedo dal.

V vednost

Ker sklenil sem pošiljati v bodoče puščice le na imena od A do Z, lahko vsi drugi (izjeme niso nemogoče), vsaj kar se mene tiče, mirno spe.

In v opravičilo

V imenu moje muze grešnice: je ona kriva, moj prijatelj Tof, če je pri nas vsak drugi človek »štaf« za žalostinke ali smešnice?

MATEJ BOR

1. No, Bojan Štih je le dosegel, da v Dramin voz se spet bo vpregel. A kot so prej tam v nič ga devali, ga bodo zdaj kaj bolj – upoštevali?

2. Kamen na kamen palača. Toda le kdo vse to – plača?

3. Borimo naj se za devize, da bi rešili se iz krize, ki trapi nas vsehkož na nož. Zato usliši, bog, nam prošnjo: odpri že svojo polno možnjo in nam – posodi kakšen groš!

SMILJAN SAMEC

Pomisel

Knjige nikar

Če se police začno zaradi preobilice knjig šibiti, potem je pravi čas, da jih nehamo kupovati. Ta misel se vriva med pogled na slovenske splošnoizobraževalne knjižnice, ki imajo manj kot polovico potrebnega prostora za obstoječe knjižnično gradivo. Tako je namreč poprečje, kar je seveda dobro v primerjavi z nekaterimi najbolj stisnjenimi primeri. V Ljubljani, v občini Center je to komaj tretjina, v Šiški nekaj več kot petina, v Žalcu manj kot desetina.

Pravino, da smo se resno stabilizirali. Odslej bomo gradili samo izvozno obarbane stene, in ker knjižnicam se na misel ne pride, da bi karkoli izvažale, je jasno, da po prostora iz leta v leto manj. Torej se uvodna misel lepo prilaga (u)porabniški miselnosti, da denarja za nove knjige ne bomo dajali.

Ali pa morda le nekaj, v drobižu. Recimo za knjige po odmeri enega porabniškega komolca ali dvh. Seveda se zdalec ne toliko, kot priporočajo v nekakšnem svetu sprejeta merila, da naj bi za javne knjižnice kupili na pet prebivalcev po eno knjigo na leto. Denarja je malo, pa smo si rekli, da bomo morda pre-

mišljevali o eni knjigi na deset prebivalcev – če bomo tisto leto slučajno dobre volje. Ponekod se nam to posreči, recimo v Ljubljani-Center, kjer po trije dobijo novo knjigo, in tudi v Kamniku, Kranju, Mozirju, Postojni, na Vrhniki in še kje so pod desetimi. So pa kraji, kjer se mora zbrati štirideset, sedemdeset ali tudi več kot sto ljudi za list slovenske tiskane besede.

Ob taki vni je tudi razumljivo, da imajo v 27 slovenskih občinskih središčih manj kot eno knjigo na prebivalca v splošnoizobraževalni knjižnični mreži. Kakšna revščina, bodo rekli meščani v ljubljanskem središču, kjer lahko vsi naenkrat odnesejo vsak po osem knjig, pa police še vedno ne bodo prazne. Pehamo se sicer za to, da bi vsakdo izmed nas imel v splošnoizobraževalni knjižnici po dve knjigi: eno na polici in drugo v skatli. Prazno delo – kdo pa utegne ob delegatski literaturi sploh še prebrati kakšno knjigo. Povrhu pa tako imenovani mednarodni standardi pravijo, da naj bi bilo v manjših središčih in manj razvitih krajih v javnih knjižnicah glede na število prebivalcev več knjig kot pa tam, kjer je že tako ali tako vsega na kupe. Še tega nam je treba, da bi težko združeni denar za središčne potrebe zapravljali po obrobju.

Nekateri stokajo, da je v knjižnicah premalo revij in podobne časniške navlake, tako da bi si te lahko privoščile toliko kot kakšni zasebniki. Nesmisel! Sicer pa – kaj bi s tem? Ljudje bi utegnili mimogrede še kaj zornega prebrati. Recimo: sredi sedemdesetih let, ko se je naše knjižničarstvo razvijalo in krepilo – po prejšnji klavni podobi – smo bili v tujini zadolženi za nekaj več kot pet in pol starih ameriških milijard. Dandanes je tega štirikrat več. Da ne bo pomote – dolgov namreč. Zares neprijetno, in s tem naj bi polnili že tako preveč nabite knjižniške police. Nekateri menijo, da bi morali knjige celo uvažati. Traparija.

Pravijo, da bi morali bolj vabiti mlade. Smešno! Ali se zavedamo, kako kvarno bi lahko na doraščajočo socialistično osebnost vplivalo javno razgorenje mladinsko glasilo, v katerem komisija za podelitev priznanja Zlata ptica na področju literature pojasnjuje, da letos – pa tudi prihodnje leto – za mlade pisce odličja ne bo, ker založniški programi avtorjev pod tridesetimi leti sploh ne upoštevajo. Bravo! Edini način, da ljudi že ob dozorevanju preusmerimo od pisarje k proizvodnim poklicem.

Ne! Nobenih novih knjig in revij v knjižnicah. Kar je, je! Naj ljudje beró Desetega brata – to je sedaj aktualno, zaradi filma – in Jaró gospoda – tudi to je aktualno. Zato bomo v republiški skupščini julija sklenili, da bo zadnje književno delo, ki ga bodo knjižnice dobile, novi zakon o knjižničarstvu.

BRANKO SOSIČ

Knjževnik Šime Vučetić je doživel Krleža na straneh Lasićeve knjige – vulgariziran. Po Vučetićevem mnenju se je to zgodilo zaradi tega, ker je Krleža v osebni eksstenčni drami Stanka Lasića rabil pisca korešilni pas ali kot običajni obrazec in zaradi tega se je tudi zgodilo, da je avtor last

Ljubljana, 4. junija 1982

Tudi z romanom »Dekle iz Trsta« je pisatelj Pasquale Festa Campanile doživel uspeh

Profili italijanskega pisanja

Priznati je treba, da ima Pasquale Festa Campanile zelo srečno roko. Česar koli se loti, pa naj nastopa kot pripovednik, komediograf, scenarist ali filmski režiser, ima takoj uspeh in njegova dela se prodajajo kot kruh. Prodrli je že s svojim prvim romanom »La nonna Sabella« (»Babica Sabella«) leta 1957. Še večji uspeh pa je dosegel s svojim prvim filmskim scenarijem »Rocco e i suoi fratelli« (»Rocco in njegovi bratje«), ki ga je napisal skupaj z Massimom Francioso, in potem s kinematografsko verzijo Lampedusovega romana »Il Gattopardo« (»Leopard«).

Njegova pot je šla vedno navzgor, kot izpričuje velik odmev, ki so ga v teh zadnjih dvajsetih letih imeli njegovi številni romani in filmi, in kot dokazuje tudi njegovo najnovejše pripovedno delo »La ragazza di Trieste« (»Dekle iz Trsta«), ki je pred kratkim izšlo pri založbi Bompiani in je takoj postalo »bestseller«.

Pasquale Festa Campanile očitno ve, kaj danes hočejo bralci, kot je to dobro vedel tudi leta 1957, ko je začel pisati. To se pravi, da zna živeti s svojim časom in da mu uspe zaznati vse, tudi najmanjše premike v okusu ljudi. V tem pogledu je v galeriji sodobnih italijanskih romanopiscev – da se omeji zgolj na njegovo pripovedno umetnost – prava izjema, saj se velika večina italijanskih pisateljev še vedno opredeljuje za izrazito angažirano politično prozo ali pa za akademsko, to je, za prozo, ki ne izhaja iz resničnega stanja družbe, marveč iz neke intelektualne premise, v kateri so prej znaki samodopadnosti kot pa prave želje po iskanju umetniške resnice. Festa Campanile pa, kot vse kaže, si ne postavlja velikih eksistenčnih problemov. Prav tako ne skuša vsiliti bralcem svojih pogledov na svet in družbo. Zadovoljuje se z zapisovanjem tega, kar vidi in sliši, in iz vsega nabranega materiala vzame pri ustvarjanju svojih del predvsem tisto, za kar ve, da bo pritegnilo pozornost in da bo moglo ugajati veliki večini bralcev. Vsemu temu bi lahko drugače rekli: poslušanje okusa množice, kar bi v bistvu pomenilo slabo oceno za vsakega umetnika, ki si prizadeva, kot vsi mislimo, da bi si moral prizadevati, za uveljavljanje vedno višjih in čistejših umetniških oblik. Toda Festa Campanile v resnici ne popušta okusu množice. V njegovih romanih so tudi grenke in neprijetne stvari. V njegovih romanih so tudi negativni in zopni aspekti sodobne italijanske družbe. Vendar jih pisatelj zna prikazati v taki luči, da jih vsi sprejmemo brez ugovaranja in celo z občutkom, da se bo tudi najhujše zlo dalo odpraviti s pomočjo prijetne pisateljeve ironije. Festa Campanile je torej predvsem umetnik v službi družbe, sredi katere živi, in šele potem vse ostalo. Iz njegovih del nam ne prihaja nobeno sporočilo. Prihaja nam kvečjemu neko modro opozorilo, ki bi ga lahko takole formulirali: »Naš čas je tak, kakršen je. Morda bi bil lahko boljši. Morda pa bi bil lahko slabši. Vse je odvisno od nas, ki v njem živimo. Ne pozabimo pa, da moramo najprej živeti in šele potem razpravljati o smislu vesolja.«

»Dekle iz Trsta« se zelo lepo ujema s tem instinktivnim svetovnim in poetičnim nazorom, v katerem je pravi ključ velikega pisateljevega uspeha. Ne gre za ljubezenski roman, kot trdi opomba na ovitku, temveč za roman o ljubezni, to je, za zgodbo, v kateri so prisotni vsi elementi, ki botrujejo nastanku, rasti in neizogibnemu koncu ljubezenske strasti. Značilno pa je za ljubezensko strast, pravi Festa Campanile, da živi nekako izven človeka, pa čeprav lahko zaznamuje njegovo usodo do take mere, da jo izenači z željo po samouničenju.

ideal dušil s lastnim pozitivizmom in resni-
coljubjem. Po Vučetičevem mnenju si je
Lasičeva metoda v nasprotju.

Lasič v svoji knjigi velikokrat definira Krležo kot »skrajno kontradiktorno vrtačo«. Šime Vučetič pa ta pojem zavrača in najprej podvomiti, da bi sploh kaj pomenil, zatem pa ga izpodbija tudi na podlagi prav nasprotnih značilnosti Krleževe osebnosti: kljub svojemu temperamentu in čustvenosti je bil dosledna osebnost.

Nadalje Vučetič zameri Lasiču, da opleta s kičastimi metaforami. Ena izmed njih je tudi ta, da se Krleža ponaša s »ponosnim solipsizmom«. Vučetič pa vprašuje, kako je mogoče uporabiti tak pojem za človeka, ki je imel vse življenje politične razprave, javno protestiral, ki je eno od svojih del posvetil Leninu, kar vse priča o tem, da je bil Krleža globok angažiran dejan in da je zavestno sledil zgodovinskim tendencam, razen morda v letih od 1940 do 1945, ko si je prišel navzkriž s partijo in ko je preživel golgotsko, getsemansko trpljenje.

Tudi o Lasičevi tezi, da je Krleža po vojni postal »sopotnik oblasti«, je Vučetič povedal svoje mnenje. Ta pot ni vodila od »samljenega jezdeca« do »sopotnika oblasti«, temveč se je Krleža pravzaprav vrnil k bistvu družbe, k biti partije. Ostal ji je z vsem srcem zvest in z njo je delil dobro in slabo po logiki idej svoje mladosti.

Da bi svojo zgodbo čim bolj poenostavil in jo napravil vsem razumljivo, se je pisatelj omejil le na dve osebi, in sicer na Nicole, to je, na dekle iz Trsta, in na Dina. Dino je slikar, ki se uspešno ukvarja z risanjem pikantnih slikanic za popularne časopise in revije. Zato nima finančnih problemov. Dvajsetletna in čudovito lepa Nicole prav tako nima finančnih problemov, ker je podedovala veliko premoženje in je sama na svetu. Njena edina skrb je, pritegovati pozornost ljudi na svojo lepo osebo in na svoja čustva. Toda ta egocentrična skrb je v njej tako velika, da se spremeni v pravo duševno bolezen, ki je noben psihiater ne more pozdraviti.

Že pri izbiri svojih junakov je torej Festa Campanile zelo pazil, da bi se izognil vsakršnemu pripovednemu dodatku, ki bi ga prisilil, da obravnava vprašanja, ki niso v neposredni zvezi z ljubezensko strastjo. Nicole in Dino sta družbeno, duševno, duhovno in tudi finančno popolnoma svobodna. Resničnost, v kateri živita, je brez vpliva na njuno ljubezensko zgodbo. In naj v tej zvezi povemo, da je Nicole le slučajna »dekle iz Trsta«. Bila bi lahko tudi iz Pariza, kjer se je rodila, ali pa iz Rima. Prav takoj je Trst samo slučajno prisoten v romanu, pa čeprav se vsa zgodba odvija v njem. Nič bi se namreč ne spremenilo, če bi se Nicole in Dino srečala, denimo, v Neaplju ali pa v Benetkah, to se pravi v katerem koli obmorskem mestu, ker je pisatelj za svojo zgodbo nujno potreboval morje.

Ljubezenska igra, ki se splete med Dinom in Nicole je torej pogojena le v sami sebi in zato izstopa z vsem možnim sijajem in hkrati tudi z vso svojo dramatično bedo. Nicole se takoj zaljubi v Dina, a se mu izmika. Še svojega imena mu ne pove. Prikaže se nepričakovano v Dinovem stanovanju in prav tako nepričakovano in brez pravega razloga izgine za cel teden ali celo za mesec dni. Dino ne razume njenega čudnega vedenja. Čuti pa, da brez nje ne more živeti in posveti skoraj ves svoj čas iskanju njenega naslova ali vsaj sledi, ki bi ga lahko pripeljala do nje. Ko končno odkrije njeno skrivnostno bivališče, se njegova ljubezen spremeni v nežno pomilovanje. Nicole je pacientka v umobolnici, kjer jo z očetovsko ljubeznijo zdravi dr. Marin. Dino se odkrito pogovori z zdravnikom, ki mu ne daje dosti upanja, a mu vseeno da razumeti, da bi se Nicolino zdravstveno stanje lahko znatno zboljšalo in morda celo zadovoljivo popravilo, če bi lahko živela z občutkom, da jo kdo neizmerno ljubi in da je pripravljen mirno prenašati vsjo njeno muhavost. Dino jo takoj vzame k sebi v stanovanje z obljubo, da se bosta poročila in popolnoma spremenila način življenja v docela novem okolju. Prve dni je vse v redu, pa čeprav mora Dino dosti pretrpeti zaradi njene bolešne občutljivosti in njenega patološkega egocentrizma. Toda kmalu se vse povrne v staro. Nicole ne preneša nobene vezi, pa naj bo še tako rahla in nežna. Nekega jutra se skrivaj odpravi od doma in se pusti zažaditi od morske vode prav pred tistim delom plaže, na katerem se je prvič srečala z Dinom.

Brez zgodovine – brez krležianstva

Znanstvena delavka z inštituta za zgodovino delavskega gibanja na Hrvaškem Zorica Stipetić je v svojih besedah, ki so zbudile veliko pozornost, opozorila na bistveno napako Lasičeve metode v knjigi »Krleža – kronologija življenja in dela«. Dejala je, da je avtor pometel vse zgodovinsko iz svojega obravnavanja. Še posebej se je pomudila pri Lasičevem tolmačenju pisčevega položaja: lahko deluje samo kot disident, če pa ni disident, je po Lasičevih besedah navaden hlapec oblasti. A če je disident, kar naj bi pomenilo »pravi pisec«, je neizogibno tudi dvojna osebnost. To so po mnenju Zorice Stipetić preveč poenostavljena tolmačenja pisateljevega položaja, Lasič pa pojme, kot so oblast, angažma in podobno, uporablja brez nujne relativizacije.

Stipetićeva torej zameri Lasiču, da je v svoji knjigi zanemaril zgodovinsko, ugotavlja, da je, ko je pisal to knjigo, postregel s svojim izborom dejstev in ustvaril svoj dogmatizem. Po njenih besedah je Lasič manihječ in dogmatik, čeprav prav to očita revolucionarjem. Ker v takšni knjigi ni zgodovine, pa bi morala biti v njej navzoča, je tudi brez konteksta, v katerem bi človek branil svojo človekost, s tem pa je tudi oropana krležianstva.

Njen samomor ima pa poseben pomen. Ne gre za klasični samomor zaradi hresčne ljubezni, ampak za umik v smrt sprčo ugotovitve, da ljubezen, ki jo Nicole enači s strastjo, ne more trajati večno. V njej je torej predvsem neka neizmerna in nezdrava ljubezen do same sebe, saj se odloči za samomor šele potem, ko ugotovi, da ne bo mogla vedno pritegovati nase Dinove pozornosti, kot ji je to uspelo v začetku. To se pravi, da ne bo mogla vedno igrati glavne vloge v njegovem življenju in da se zaradi tega nikoli ne bo mogla sprijazniti z resničnostjo. V tem pogledu je njena ljubezen, kot smo že prej rekli, nekako izven nje. Pisatelj je torej hotel nadrobno analizirati ljubezensko strast prej ko ljubezensko čustvo, ali, drugače povedano, prej neko posebno in izredno stanje človekovega duha kot pa pravo človekovo naravo, in iz tega zornega kota je njegova zgodba o ljubezni mnogo globljega pomena, kot je videti na prvi pogled. Še posebno zanimiva pa se nam zdi, ker ne izhaja iz kake psihološke ali intelektualistične vnaprej zasnovane teze, ampak iz domišljije, kakršna se lahko razvije v trenutku, ko brutalno ločimo strast od realnega življenja in jo prepustimo lastni usodi.

Ob vsem tem pa si ne moremo kaj, da se ne bi ponovno vprašali, zakaj se sodobno italijansko pripovedništvo razen nekaj redkih izjem, ki pa jih skoraj vse zastopajo pisatelji iz Furlanije-Juljske krajine, izmikajo resničnemu življenju, to se pravi epu, in se raje zatekajo v obravnavo motivov in problemov, ki so sicer lahko tudi izredno zanimivi, ki se nedvomno zanimava prav zgodba o Nicole, a so kljub temu poetično sterilni, pa čeprav formalno brezhbitni in vsebinsko privlačni.

Očitno se je italijanska družba po vojni razvila hitreje kot njeni pripovedniki, ki so še zasidrani v meščanskem akademizmu prejšnjega stoletja in je zato ne morejo razumeti. To jih potopi sili, da razpravljajo samo o enem njenem aspektu, in sicer o meščanskem, in da ne vidijo očitnih in velikih dram, preko katerih se je italijanski narod v drugi polovici tega stoletja iz poljedelskega skoraj čez noč spremenil v industrijskega. Ignazio Silone je torej, žal, ostal brez posnemovalcev.

Imamo pa kljub temu občutek, da se nekaj premika. V marsikaterem, še posebno mlajšem italijanskem pisatelju se namreč že poraja dvom, da literatura ni in ne more več biti le domena meščanske družbe in njenih odnosov do potrošniške civilizacije. Ko se bo ta dvom spremenil v gotovost, kot se je že zgodilo pri nekaterih pisateljih iz Furlanije-Juljske krajine, bo tudi italijansko pripovedništvo končno našlo svojo pot in se pridružilo velikim tokovom sodobne svetovne književnosti.

JOSIP TAVČAR

O zborniku Dachau (z dokumenti in pričevanji), ki je izšel pri založbi Borec

Pretrsljiva knjiga

Nekateri dogodki tako močno prizadenejo človeka, da o njih lahko trezno razmišlja, govori in piše šele po dolgi desetletjih. To velja v prvi vrsti za strahote koncentracijskih taborišč. Mnogo jih je pomrlo prej, preden bi lahko spregovorili, šestinideset let po koncu in štirideset let po začetku (vsaj za Slovence) kalvarije, za katero bi želeli, da je nikdar ne bi bilo.

D ebele zbornike se odpravljajo človek brat z namenom, da poišče v njih samo tisto, kar ga zanima, eno poglavje tu, eno tam, kar mu bo dalo predstavo v celem delu. Pri 534. strani dolgem zborniku o Dachau to ni mogoče

V vseh dosedanjih odzivanjih, ustnih ali v člankih ter polemikah, pa tudi v Lasičevih nastopih po izidu knjige, je bilo ves čas čutiti trditve, da je ta knjiga razprava o razmerju med umetnostjo in politiko. Zorica Stipetić pa je tudi to trditev ovrgla in je dejala, da bi se težko s tem sprijaznili iz preprostega razloga, ker je v polno apodiktčnih sodb.

Ustvarjalni genij – vendar ne tudi politični

Zlatko Čepo, prav tako z inštituta za zgodovino delavskega gibanja, je opozoril na hudo Lasičovo napako: medtem ko je svoji prejšnji knjigi »Spopad na književni levi« razglasil partijo za stališnično in afirmiral Krležo, v tem drugem delu Krležo pripisuje nekatere negativnosti, ki to niso. Krleža se je spustil v kritiko stalinizma (mišljeno je razdobje pred drugo svetovno vojno), preden je bilo to zgodovinsko mogoče, in pri tem se je razšel s partijo. Partija se je pripravljala na revolucijo in se ni mogla ločiti od kominterne. Toda tega ne bi smeli povezovati s Krleževim književnim delom, opozarja Čepo.

Tudi Šušar se je pomudil pri tem problemu Krleževega spopada s partijo tik pred vojno in je dejal, da je um padel na

Pričevanja piscev

Literatura kot boj

K o sem prebral naslov teme LITERATURA. KOT BOJ (na pisateljskem srečanju na Bledu), sem se vprašal: Kakšen boj? Kateri boj? Menim, da je teh bojov več vrst. Sleherni pisatelj bojuje vsaj dva boja.

Boj, ko mu je literatura orožje, s katerim se bori proti zlu (brez upa zmage seveda!) pa proti nestrpnosti med ljudmi in narodi, proti duhovnemu tartifovstvu, proti notranji emigraciji premnognih piscev, proti laži, proti skritemu denunciantstvu, proti nesvobodi, proti makiavelizmu politikov, proti morilcem duha in teles in tako dalje naprej. O tem prastarem boju so pisci in misleci vseh barv napolnili že nešteto polemikah akumulacij s pametnimi in neumnimi, oportunističnimi in pogumnimi mislimi.

Zato bi rad samo opozoril na neki drug boj, ki je v našem času značilen, psihofizično težak, zapleten kompleksen in za pisce tudi usoden, posebno v družbenih sistemih raznobarnih totalitarizmov, ali, z drugo besedo, v sistemih monokracij. To ni boj, ko je pisatelj literatura orožje. To je boj, ko literatura – kot stara zbadljivka – nastopi kot subjekt, ki ga je zaplodil pisatelj in napove boj lastnemu »očetu! Neusmiljeno ga sprašuje, polemizira z njim in ga muči:

Zaplodil si me! Kako in s čim me boš hranil? S pustimi dokumenti in z golimi podatki? S fantazijo? Z etičnim pogumom? Me boš uspel potisniti skozi upore snovi same na sebi? Me boš znal na uporno belino papirja grafirati estetiko? Me boš vnelil v verige enega samega »-izma«? Starega ali modnega? Mi boš dovolil sprehode po parku različnih »-izmov«? V kaj ti bom zrasla? Bom le tvoj zakrneli, debilni otrok? Me boš vzgojil v lažnivko, oportunistko, denunciantko? Ali me boš zalival z navdihom – ki je nekaj izven razuma – da se bom razcvetela v rožo lepote? Bom dišeča vrtnica ali bodeča neža?

Ta boj pisatelja z lastno, rojevajočo se literaturo, je večni, sladkogoren in nikoli do kraja dobojevan boj. Iz tega boja

velikokrat oba borca – pisatelj in njegova literatura – prišepata kot etično moralna invalida. Posebno v družbenih sistemih monokracij. Kaj vse v tem boju pisatelja z lastno literaturo zapeljuje v neetična zaklonišča?? V praksi sta se uveljavila predvsem dva načina.

Prvi način je, da se pisatelj skriva v svoje notranje svetišče. Beg v to svetišče je ena od oblik duhovne emigracije. To svetišče je tem lepše, čim večja je cena, katero moraš plačati, da v tvoj »slonokoščeni stolp« ne vdere noben tujec. In človek v pisatelju se prične pretvarjati! Redko so se v človeški zgodovini ljudje pretvarjali, v tako ogromnem številu, kot v današnjih družbenih sistemih monokracij. Seveda pa ta duhovna emigracija ni nič novega. Presenetljivo analogijo tega pojava nam nudi zgodovina islama v prednem Orientu. Tam ni bilo pretvarjanje le skrivanja osebnih misli in čustev. To pretvarjanje se je razvilo v trajni življenjski kažipot, ki so mu dali ime KETMAN. Kaj je pomenilo KETMAN v Perziji, je razložil francoski pisec grof Gobineau, ki je bil v Perziji od leta 1855 do 1863 veleposlanik francoske ambasade. Gobineau piše:

Perzijci živijo po načelu, da moraš svoje resnično prepričanje in namene pred človekom druge vere čimbolj skrivati. Dovoljena so vsa sredstva, da drugoverce prevaraš!

S perzijskim življenjskim načelom KETMAN se ljudje in nekateri etično moralno porozni pisatelji – včasih zvito, včasih klavirno – rešujejo v vseh družbenih sistemih, posebno pa v številnih monokracijah.

Drugi način, kako lahko pisatelj zaide v boj z lastno rojevajočo se literaturo, naj ponazorim s še enim primerom.

Poljak Stanislaw Witkiewicz je že leta 1932 napisal roman NENASILENOST. Zvrst romana fantastika. Gledano skozi lečo današnjega stanja na Poljskem je Witkiewiczev roman naravnost prerok. Junaki njegovega romana so nesrečni. Nikomur in ničemu več ne verjamejo. Sleherno početje na tem svetu se jim zdi

prav kopičenje martirijev in trupel od strani sprejema bolj otopelo, mehanično in navajeno.

O zborniku ni mogoče poročati (z izjemo redkega odlomka) kot o literarnem dejanju: njegova naloga je bila na prvem mestu otepi pozabi in zbrati kruta dejstva v obliki dokumentov in pričevanj. Prvi, dokumentarni del zato z natančnostjo, kakršna je bila le mogoča, poroča o organizaciji taborišča, njegovi ustanovitvi, analiza tipe jetnikov, kazenske postopke, funkcioniranje ambulant in laboratorija za višvokspertiment, šteje mrlice, opisuje osvobodilce, vračanje domov in sojenje taboriščnih zločincev.

V kolektivnem uredniškem odboru je levji delež pisanja prevzel nase Stane Sinkovec, ki je vrh splošnega dokumentarnega dela napisal še poglavje o Jugoslovanih v taborišču. Ker je bila večina dachauskih Jugoslovancev Slovencev, je knjiga za nas še posebej zanimiva; prav nič ji zato ne bi škodovalo, če bi prinesla tudi seznam rojakov, ki so šli skozi dachauski pekel. K dokumentarnim zapisom sodi še poglavje o delu jugoslovanskih komunistov v taborišču.

Drugi del je iz trinidesetih pričevanj (med njimi je nekaj pesmi), ki jih je napisalo nekaj manj avtorjev. So kot ponazoritev tistega, kar je bilo prej načelno pove-

Zanimiva je bila Salečićeva teza o nekaterih variantah kritične zavesti pri nas in o spornih oblikah ideologizacije, pri nas očitnih. Eno od vrst ideologizacije v kulturni politiki je opazil po Salečićevih besedah kot pokoravanje nekaterim našim včerajšnjim, še neprebolelim svetovom, kar se kaže v skrbi za dediščino. Druga sporna varianta ideologizacije pa si prizadeva za dobesedno obnavljanje preteklosti, od oblačil do idej, tretja se izraža v podrejanju naši nedavni preteklosti in četrta povsem zanemarljivo dejstvo, da marksistično pojmovanje kulture terja, da jo je mogoče vgraditi tudi v nadnacionalne strukture. Salečić pravi, da bi morali kulturni ubraniti pred takšnimi in podobnimi ideologizacijami, vendar po njegovih besedah Lasičeva knjiga ne pripomore k temu.

Ta pogovor ni naredil pike za Lasičovo knjigo. Ne glede na vse, kar je bilo doslej že povedanega, pa bi lahko dejali, da se je komaj začelo govoriti in da bo tema Krleža v najrazličnejših rašomonskih vizurah še torišče velikih polemik in razhajanj v mnenjih.

Čeprav je Ivan Salečić na začetku te dolge razprave o Lasičevi knjigi zastavil vprašanje, ali je sploh mogoče povedati kaj novega o njej, kar ne bi bilo že vsaj načeto po publicističnem viharju, ki je spremljal to Lasičovo delo, in ko bi imeli vtis, da so izžrpali vse kvalifikative, pa je razprava pokazala, da je še marsikaj novega in analitičnega mogoče povedati o tej knjigi.

JOZO PULJIZEVIČ

nesmiselno, absurdno. Psihoza te nevere in nesmiselnosti življenja okuži vso deželo. V tej okuženosti deželi se potem naenkrat pojavijo skrivnostni prodajalci tako imenovanih MURTI-BING tablet.

MURTI-BING je bil mongolski filozof, ki je za svojo filozofijo, za svoj svetovni nazor, za svojo ideologijo iznašel čudežno organsko vezivo, s katerim mu je uspelo svoj svetovni nazor zgostiti v prenosne tablete. Tablete so torej »sebovale« v kondenzirani obliki MURTI-BING ideologijo, ki je bila enaka nazorom napadajoče mongolske armade. Kdor je pojedel te tablete, se je naenkrat popolnoma spremenil. Postal je bister, srečen človek. Grožnja mongolske armade se mu ni več zdela tragedija, niti za civilizacije njegove domovine niti za svobodo umetniškega ustvarjanja.

Na koncu Witkiewiczovega romana izbruhne vojna. Pred glavno bitko se vojskovođa zahodne armade preda vojskovođi vzhodne armade. In tako mongolska armada z MURTI-BING ideologijo zasede deželo. Prične se novo življenje. Uresničevanje MURTI-BINGA! Junaki romana postanejo poslušni uslužbenci novega družbenega reda. Glasbeniki ne pišejo več moderne, recimo, atonalne glasbe, temveč komponirajo marše in himne. Slikarji ne slikajo več v stilu različnih »-izmov«, temveč slikajo samo družbeno vredne slike. Pri tem nekateri umetniki postanejo razcepljene osebnosti. Nekaj ustvarjajo za družbo, nekaj pa na skrivaj le zase. Vemo, da sleherni razcepljeni osebnosti volja za boj počasi izhlapi.

Primer perzijskega KETMANA in primer Witkiewiczovega romana nas pričljivo uči:

Pisatelj, ki hoče v notranjem boju s svojo rojevajočo se literaturo etično moralno zmagati, naj ne živi po perzijskem načelu KETMAN!

Predvsem pa naj ne kupuje MURTI-BING tablet. Zakaj ne? Ker je prodajalec MURTI-BING tablet tudi danes – posebno v monokracijah – še vedno veliko!

Če parafraziram naš častitljivi bojni vzklík iz časa naše zmagovite osvobodilne vojne, naj končam s parolo:

Smrt MURTI-BING tabletam, svoboda literaturi!

IGOR TORKAR

dano v prvem delu. Kljub kratkosti, včasih tudi izrazni nerodnosti, so bolj zanimivi deli knjige. Če prva polovica pretrese s statističnimi številkami o mrtvih, potem druga polovica doseže isto s posameznimi primeri. Prvi del opisuje funkcioniranje stroja, drugi del pokaže, kako v brezhbitni masineriji deluje en njen kolešček. Pri tem ne more mimo trenutkov, ki so za delovni ritem uničevalne naprave nenavadni, mi-mo izjemnih slučajev (kdaj pa kdaj tudi veselejšega značaja), ko so čudoviti slučaj, iznajdljivost, drznost in človečnost reševali življenja. Ko se v dokumentarnem statističnem delu navajajo ideološki razlogi taboriščnih zločincev, se v pričevanjih skozi ideološko prevleko kažejo psihološke razlage zaporniškega kriminala.

Vzrok za tako pozen izid zbornika je bil že omenjen. Korenine ima v človekovi želji pretekle stvari prikazovati tako, da so videti, kot bi kazale v prihodnost, poudarjati njihovo perspektivnost, konstruktivnost, njihove pozitivne plati in posledice. V nečloveških taboriščnih razmerah s stalno grožnjo smrti se je bilo za najmanjše dejanje humanosti in altruizma potrebno še posebej potruditi. Umetniki, ki jim je lastna možnost brezobzirnega samorazkrinkavanja brez oledšav, umetniki, kakršni je Vladimir Kralj v Možu, ki je strigel z ušesi, so pokazali, kako malo je od človeka z veliko začetnico ostalo v koncentracijskih taboriščih.

Torej tudi iz sramu pred tistim delom človeka in pred tistimi ljudmi, ki so za ceno preživetja omagali, dolgoletni molk o temi koncentracijskih taborišč. Ali ni mogoče usode izgubljene Mrzelove dachauske zapuščine povezovati s tisto mentaliteto, ki je bila vsaj do 1948 verjetno pri nekaterih živa tudi pri nas, z mentaliteto, ki je sovjetskim rdečearmejcem dovoljevala preživele ruske dachauce gledati s prezirljivostjo, ker niso svojega junaštva in pomeni dokazali s smrtjo? Preživeti je pomenilo ponizati se. O ponizanju pa je govoriti in pisati težko in pripovedi, ki bi v prvi osebi govorila o obupu in dvomu, prav nič redkih občutkih v koncentracijskem taborišču, v tem zborniku ni. Ni zato, ker tudi tisti, ki so se jima vdrli, povečini ni več. Preblijzu je bila smrt v dejanskosti, da se je ne bi bali in jo skozi resignacijo prizivali še zdaj, ko o njej pišemo. Beg pred smrtjo je našel izražanje v optimizmu, upanju in veri, v potjevanju vsega ponižujočega, kar je pomagalo ostati živi. Mrtvi namreč ne morejo povedati o svojem trpljenju prav ničesar več.

Knjiga ima pretresljivo in bogato fotografsko in slikarsko prilogo. Od podobnih prihodnjih projektov bi si želeli, morda je to samo moja osebna želja, le še natančnejše psihološke analize t. i. »taboriščne samouprave«.

MIRAN HLADNIK

Iz zgodovinske knjige Janeza Kramarja, ki z naslovom »Marežige trdnjava slovenstva v Istri« izide pri Lipi

Boj za narodno enakopravnost

Kmalu pride na knjižni trg zgodovinsko delo Janeza Kramarja »Marežige trdnjava slovenstva v Istri 1861–1930«, ki ga je izdala založba Lipa v Kopru. Iz knjige objavljamo dele, ki govorijo o boju istrskih Slovencev in Hrvatov za naravno in jezikovno enakopravnost, kakor se kaže v delovanju istrskega deželnega zbora od 1861, ko je bil ustanovljen, do 1910, ko je prenehal delovati.

temveč tudi v Jugoslaviji in Italiji. Kasneje je prišlo v Istri do revolucionarnega in zgodovinskega osvobodilnega boja, ki pa spominov na dogodke v Marežigah, kateri so se zdeli sodobnikom zelo pomembni, ni izbrisal, temveč jih je še bolj osvežil in utrdil. Boj za narodno in jezikovno enakopravnost v marežiganskem uporu ni mogel razumeti brez več kot 50 let trajajočega težkega boja istrskih Slovencev za narodno in jezikovno enakopravnost v istrskem deželnem zboru.

Z ukinitvijo Bachovega absolutizma, s proglasitvijo nove ustave (20. oktobra 1860) in po objavi februarskega patenta (26. februarja 1861) je dobila Istra, vključena v Avstrijsko Primorje s Trstom in Gorisko, svojo avtonomijo. Za zaščito njenih interesov je imela deželni zbor s 30 člani in deželni odbor. V obeh je volilni red zagotavljal večino istrijskim Italijanom, ki v 1. obdobju istrskega deželnega zbora (6. 4. – 24. 9. 1861) niso hoteli izvoliti poslancev za dunajski parlament in s tem javno pokazali, da ne priznajo avstrijske oblasti in da so se odločili za Italijo.

Istra je postala žibelka italijanskega irenditizma, ki se je razširil na Italijo, zlasti na Benečijo.

Slovenski in hrvaški poslanci so se v istrskem deželnem zboru borili za jezikovno enakopravnost. Juraj Dobrila, poreški škof – letos praznujemo stoletnico njegove smrti – je v programskem govoru 13. januarja 1893 podprl predlog M. Jurina da bi se sejeji zapisniki pisali v italijanski in v slovenskem jeziku, kot to delajo v Dalmaciji in v Gorici. Slovani, je nadaljeval, imajo prav iste pravice do slovenskih šol, uradov in zavodov kot Italijani, ker nosijo ista bremena. Apeliral je pri Italijanih na čut pravičnosti do drugih narodnosti in njihovih jezikov in jih opozoril na eventualne nevednosti. Slovenski narod spi, toda kdor spi, se ni umrl. Lahko se prebudi, lahko stori to na način, ki bi bil morda neugoden za Italijane.

Ko so kranjski poslanci zahtevali v dunajskem parlamentu priključitev bivše avstrijske Istre h Kranjski, je deželni zbor naročil P. Kandlerju, naj napiše monografijo o Istri z dokumenti in mejami. Kandlerjevo monografijo je septembra 1867 deželni zbor poslal istrskim poslancom na Dunaj. V njej poudarja, da je Istra italijanska in da pozna en sam onikan jezik, in to italijanski.

V 3. obdobju istrskega deželnega zbora (18. 2. 1867 – 19. 8. 1870) je bil pri radomestnih volitvah izvoljen Franjo Ravnik, rojen v Smokunju med Begunjami in Zirovnico na Gorenjskem. Kot duhovnik je učil na koprski gimnaziji. Ravnikovo pojasnilo o razpravi jezikovni v deželnem zboru pred prisrsko so italijanski nacionalisti dostikrat uporabljali v boju proti jezikovni enakopravnosti slovensčine in hrvaščine v deželnem zboru in očitali poslanecem, zakaj se ne odrečejo svoji pravici, kot se ji je odrekel Ravnik. Ravnik je v pojasnilu izjavil, da ima vsak poslanec pravico razpravljati v materinem jeziku, to je v njegovem primeru v slovensčini. On se prostovoljno odpoveduje tej pravici, in da ne bi govoril zidovim in da ga bodo razumeli, bo govoril v italijanski. Če vnaprej pa prosi, da mu oprostijo, če v italijanski ne bo dosegel tiste jasnosti, ki je v parlamentu potrebna. Predsednik deželnega zbora je pomnil, da zakon dovoljuje vsakemu poslancu govoriti v deželnem jeziku in priznanje deželnega zbora ni potrebno. Izrazil pa je svoje zadovoljstvo, da se je Ravnik prostovoljno odrekel tej pravici.

junija 1888 sestavila uradni zapisnik. V župnišču Gradin so knjige od leta 1856 dalje pisane v latinici in v slovenski ortografiji. Leta 1856 je vodil matične knjige župnik Vidmar, in družinska imena so bila izključno slovenska. Slovenske ortografije so se v letih 1857–1883, držali njegovi nasledniki župniki Svetlin, Sajovec, Obreza, Repič in Leben. V slovenskem pravo-pisu piše tudi L. Možina.

Po 8. seji 15. septembra 1888 so slovenski in hrvaški poslanci obvestili E. Taaffeja, da so politične razmere za Slovence v Primorju, zlasti v Istri, neznosne. Slovani so prepuščeni brezobzirnosti, denacionalizaciji in so brez zaščite. C. k. oblasti gredo v tem pogledu z roko v roki z Italijani. Prvi mučijo narod z nemščino in italijanščino, drugi z italijanščino. Manjšina v istrskem deželnem zboru je izpostavljena brezobzirni poslanski večini in njenemu predsedniku (deželnemu glavarju), ki proti jasnim določilom poslovnika onemogoča manjšini, da bi poslala vladi interpelacije, napisane v slovenskem jeziku.

Istrsko italijansko politično društvo je bilo ustanovljeno 14. januarja 1884, s prozornim namenom, razvijati in širiti italijansko narodnost, prosveto in kulturo. Že leta 1885 je začelo objavljati gradivo za zgodovino istrijskih Italijanov. Glavna skupščina v Rovinju leta 1886 je napadla slovenske in hrvaške šolske nadzornike in uradnike ter druge, da so oni krivi, da Istra še ni poitalijančena.

Avstrijske oblasti so dale pristanek za ustanovitev raznarodovalnega društva Pro patria (1886), po njegovi razpustitvi pa za ustanovitev vsebinske enakega društva Lega Nazionale (1887).

Tudi v 7. obdobju istrskega deželnega zbora (10. 10. 1889–7. 1. 1896) se je nadaljevala intenzivna borba poslanske manjšine za narodno in jezikovno enakopravnost.

Okrajni glavar za Volosko-Podgrad je S. Jenka, izvoljenega poslanca, označil kot pristaša najbolj radikalne nacionalne smeri. V stanovanju naj bi bil imel slike ruskih carjev, srbskih in črnogorskih knezov, junake iz slovenske zgodovine, v biblioteki pa le slovenska dela. Opisal ga je kot velikega borca za enakopravnost slovensčine, predvsem v slovenski občini Podgrad. S. Jenko je zahteval od sodišča, da uraduje v slovensčini; zahtevo je utemeljeval s tem, da ljudstvo ne razume nemških in italijanskih dopisov. Trdil je: Če je obtožba slovenska, mora biti slovenska tudi sodba. To pravico dajejo ljudstvu zakoni in ministrske odredbe.

Poslanska večina v istrskem deželnem zboru je večkrat anulirala pravilne izvolitve slovenskih in hrvaških poslancev. Po anuliranju Mandičev, Jenkove in Šterkove pravilne izvolitve je poslal Hrvatsko-slovenski poslanski klub telegram cesarju. V njem so izjavili, da sta bila Mandić in Jenko soglasno izvoljena za poslance, da proti izvolitvi M. Mandića ni bilo ugovorov ne deželnega zbora niti verifikacijske komisije, kljub temu pa je poslanska večina anulirala njegovo izvolitev in s tem prizadela pravice volivcev in volitve. Na koncu poročajo, da so bili prisiljeni zapustiti sejno dvorano zaradi prizadevanja nasilja in da so globoko zaskrbljeni za usodo večinskega prebivalstva Istre.

Ante Dukić je na seji 25. oktobra 1890 stavil interpelacijo, da smejo biti v upravnih uradih in na okrajnih sodiščih nameščene le takšne osebe, ki znajo tudi hrvaščino oz. slovensčino.

Po tej seji so poslali hrvaški in slovenski poslanci na »ustavni pretes« E. Taaffeju resolucijo (datirano z 12. novembra 1890). Navedli so utemeljene pravice za uporabo hrvaščine in slovensčine:

– Hrvati in Slovenci sestavljajo več kot polovico prebivalstva Istre;

– c. k. oblastni organi ne uporabljajo jezika prebivalstva v poslovanju z občani in istrskimi Hrvati in Slovenci.

Na koncu predlagajo vladi:

– da imenuje v Istri za uradnike le tiste, ki govorijo in pišejo hrvaščino oz. slovensčino. Znanje naj dokažejo s praktičnim izpitom pred redno komisijo;

– c. k. oblastni organi naj govorijo s Hrvati in Slovenci hrvaško oz. slovensko.

Odbor političnega društva Edinost je zahteval 7. julija 1887, da se ne sme popustiti Italijanom, ki protestirajo proti uporabi slovensčine in hrvaščine na sodiščih.

V goriskem deželnem zboru imajo Hrvati (Slovenci, op. p.) svojega stenografa.

S. Jenku, ki je v imenu poslanske manjšine zahteval uporabo obeh slovenskih jezikov v deželnem zboru, je na 4. seji 20. 1. 1894 odgovoril vladni zastopnik. Vse slovenske in hrvaške spise bo odslej naprej sprejel deželni zbor, jih protokoliral, nanje tudi odgovoril, o njih pa bo obveščena tudi vlada. Zatem so slovenski in hrvaški poslanci govorili v svojem jeziku, toda njihove predloge je dal predsednik v razpravo šele, če so bili prevedeni v italijanščino.

Avstrijsko politiko do Slovanov je orisal v istrskem deželnem zboru. V interpelaciji z dne 2. februarja 1894, napisani v slovensčini in poslani c. k. vladi, navaja, da c. k. oblasti podpirajo v Istri in v Primorju vse, kar naredijo Italijani, v posebno zavoljstvo pa jim je, kadar se Italijani zaleta-

BESEDA AVTORJA

Občinski ljudski odbor Koper je 6. marca izdal odlok o proglasitvi 15. maja za ljudski praznik občine Koper. Ta dan je bil izbran v spomin na prvi upor in žrve v boju proti fašizmu v Marežigah, Čezarjih in Ospu, kakor tudi zaradi spodbudnega vpliva teh dogodkov v boju za obrambo narodnostnih in socialnih pravic ljudstva. 15. maj je predlagal občinski odbor Zveze borcev na podlagi spominskega gradiva preživelih upornikov v Marežigah, ki ga je zbral Ivan Cah-Iškra, priča oz. udeleženec Oktobrske socialistične revolucije.

Iz člankov, ki so izšli v Slovenskem Jadranu 15. maja 1959 in pozneje v periodiki vsako leto ob proslavi občinskega praznika, je mogoče ugotoviti, da so bili pobudniki upora v Marežigah člani Komunistične stranke Italije (KSI). Rudolf Bernetič naj bi že marca 1919 imel sestanke v Popetrah, člani KSI naj bi se že pred 15. majem 1921 z orožjem spopadli z varnostnimi organi. R. Bernetič naj bi po spopadu prišel iz Trsta in na sestanku propagiral volitev KSI na majskih volitvah 1921.

Upor Marežanov 15. maja 1921 so prikazovali kot revolucionarno dejanje, s katerim so hoteli Marežani rešiti nacionalno in socialno vprašanje. Kot glavni sovražniki revolucionarnega proletariata in delovnih kmetov so bili prikazani fašisti.

Takšna obrazložitev je bila sprejemljiva, saj je bila v skladu s pooktobrskim vrenjem, ki so ga vodili udeleženci oktobrske revolucije in vojaških uporov v Judenburgu, Radgoni, Boki Kotorski, Pulju in drugod. Revni kmetje so se navduševali za Leninov nauk o zemlji in so posegali po veleposestniških gozdovih, gradovih itd. Njihov sovražnik so bili tudi duhovščina, priganjski župani, žandari.

Pooktobrsko vrenje je leta 1920 zajelo skoraj vso Italijo, ljudje so iz dneva v dan pričakovali spremembo družbenega reda. Pooktobrsko vrenje se je razširilo tudi v Istro. V Prostino so se kmetje zaradi izkoriščevalskih ukrepov novih oblastnikov in fašističnega nasilja odločili za samooprambo. 3. februarja 1921 so zastražili vse dohode v Prostino, organizirali svojo upravo, vsake svete. Labinski rudarji so se sestajali s kmeti in se pripravljali na odločilni dan. Med veliko demonstracijo 1. marca 1921 so nosili rdeče zastave s srpom in kladivom. Zaradi fašističnega nasilja so 2. marca proglasili generalno stavko, ki je prerasla v revolucionarno dejanje. Zasedli so rudnike, postavili na vseh dohodih »rdeče stražarje«, nadaljevali s proizvodnjo premoaga in vzpostavili samoupravo po vseh naseljih. Novi oblastniki so zatrli revolucionarno dejanje prostinskih kmetov in labinskih rudarjev prve dni aprila 1921.

Konec leta 1962 sem napisal sestavek, v katerem sem upor. Marežanov prikazal kot revolucionarno dejanje, objavil pa ga nisem, ker se nisem strinjal s kronološkimi podatki razvoja KSI v občini Marežige.

Še naprej sem zbiral gradivo, preučeval slovensko in italijansko periodiko, zlasti iz maja 1921 in februarja 1923, in

na osnovi podatkov spremenil mnenje o nosilcih upora. Ko je Milica Kacin-Wohinz leta 1964 v Prispevkih za zgodovino delavskega gibanja objavila razpravo o parlamentarnih volitvah v Italiji leta 1921 in 1924, sem bil o svojem mnenju še bolj prepričan.

Za proslavo 50-letnice upora sem leta 1971 napisal drugi osnutek razprave. Pri zbiranju gradiva sem se obrnil na Deželni institut za zgodovino osvobodilnega gibanja v Furlaniji – Julijski krajini v Trstu. Znanstveni sodelavec Claudio Silvestri mi je mnogo pomagal z nasveti, dal mi je na razpolago tudi mikrofilmske posnetke iz Osrednjega državnega arhiva v Rimu.

Preučevanje upora je nujno terjalo tudi preučevanje bogatega arhivskega gradiva v Osrednjem državnem arhivu v Rimu. Ko sem dobil pritrden odgovor na svojo prošnjo, sem šel v Rim. Dobil sem dragocene podatke o uporu in o zgodovini KSI v Marežigah do leta 1930. Tam sem našel tudi dokumente, ki potrjujejo anahronizem časovnih podatkov v spominskem gradivu udeležencev upora in v Verganovi knjigi Od Marežig do Madrida. Dogodki, postavljeni v leto 1921, so se dejansko zgodili 11. maja 1924; tedaj so bili aretirani tudi vsi štirje Vergani. Razbilita se je kronologija partijskega delovanja v Marežigah pred uporom 15. maja 1921.

Iskal sem razlago popolnega neuspeha KSI na volitvah 15. maja 1921, na drugi strani pa razlago uspehov KSI v Dekanih (90 glasov), na Pomjanu (66 glasov) itd. Začel sem preučevati zgodovino Marežig od srede 19. stoletja. V Državnem arhivu v Trstu sem dobil nešteto dokumentov, da so bile Marežige v dobi narodne prebuge trdnjava političnega društva Edinost, kar so pokazale tudi volitve 15. maja. Našel sem tudi izjavo italijanskih nacionalistov, da so bile Marežige »trdnjava slovenstva«. To ugotovitev sem uporabil tudi v naslovu svojega dela.

JANEZ KRAMAR

BESEDA ZALOŽNIKA

Knjiga Janeza Kramarja je nastajala nad 20 let, intenzivno pa dobrih 10 let in s temeljito znanstveno natančnostjo

raziskuje tiste silnice narodnostno-socialnega in revolucionarnega prebujanja in gibanja v Slovenski Istri, ki so ob volitvah v italijanski parlament 15. maja leta 1921 privedle do množičnega upora med istrskim revolucionarnim prebujenim prebivalstvom. Takrat je prišlo do spontanega upora zoper naraščajoče fašistično nasilje ne le v Marežigah, temveč tudi na širšem istrskem območju. Janez Kramar se v svoji raziskavi ne omejuje le na Marežige, temveč zajema znatno v širino in daje v dobru meri pregled istrske zgodovine, s poudarkom na slovenskem delu politike, odkar je leta 1861 zažvela deželna avtonomija in se je od tega leta dalje sestajal istrski deželni zbor. To je bil čas ogorčenih nacionalnih bojev. Slovenci smo se morali borovati za enakopravnost povsod in vselej, vendar je imel boj v Istri prav posebno značilnost, kakršnih drugih ne srečujemo, kajti tu je bila veleposestniško-meščanska italijanska večina v istrskem deželnem zboru prav sovražno brezobzirna in nepopustljiva do slovensko-hrvaškega avtonomnega prebivalstva.

Hkrati so te nacionalne boje opisali v vrsti zgodovinskih del, Slovenci smo se jih komajle dotaknili. Prvi temeljit prispevek k tem raziskavam daje prav ta knjiga Janeza Kramarja.

Avtor snov zajema v tri zaokrožene časovno-vsebinske sklope:

1. Boj za narodno in jezikovno enakopravnost (do leta 1918),
2. Novi gospodar (čas od 1918 do 1921) in
3. Upor v Marežigah (od 1921 do 1930).

Pri svojem preučevanju je poleg že obstoječe literature in časopisja uporabil bogato gradivo v državnem arhivu v Trstu, za čas po letu 1918 pa dokumentarno gradivo v rimskih arhivih. To daje njegovemu delu posebno vrednost, saj je na tej osnovi prišel do podatkov, ki so bili doslej povsem neznani in so zato zelo dragoceni. Tako zaživijo pred nami visoka politika v istrskem deželnem zboru, na videz drobni občinski in krajevni dogodki, spori in spopadi, skoraj neopazni prvi znaki rasti fašistične pošasti po prvi svetovni vojni itd. Vse to bralec omogoča, da si z lahkoto predstavlja razvoj političnega združanja v Slovenski Istri od leta 1861 prek prve svetovne vojne do nastopa fašizma, do upora proti temu hinerškemu izrodu, upora v Marežigah 15. maja 1921, in do represalij proti upornikom, ki so kot prvi v Slovenski Istri spoznali, kam peče fašistični sistem izkoriščanja in nacionalne nestrpnosti.

Kramarjevo delo je pomemben prispevek slovenskemu zgodovinarstvu ne le zaradi povedanega, ampak tudi zaradi tega, ker je v njem, in to prvič, obdelan v našem zgodovinarstvu nov predel slovenskega ozemlja, ki je doslej ostajal na obrobju naše pozornosti in ga pri nas ni še nihče širše preučeval.

JOŽE HOČEVAR

želni zbor. Zapustila je 13. sejo 13. novembra 1889, ker italijanski poslanci niso hoteli verificirati izvolitve M. Mandića za poslance. Zapustila je sejo januarja 1894, ker je ni podprl predstavnik vlade A. Elushegg v boju za jezikovno enakopravnost. Zapustila je 1. sejo 6. zasedanja 12. januarja 1895 zaradi zahteve italijanske poslanske večine, naj postane italijanščina razpravni jezik v deželnem zboru. V proglasu na celi prvi strani Naše sloge dne 24. januarja 1895 slovenski in hrvaški poslanci izjavljajo, da so zapustili deželni zbor zaradi terorja in sklepa, da se v deželnem zboru ne sme več uporabljati slovensčina oz. hrvaščina.

Na volitvah za 8. obdobje istrskega deželnega zbora (8. 1. 1896–20. 6. 1902) sta bila v kuriji zunanjih občin koprškega okraja izvoljena Josip Kompare, župnik in dekan iz Ospa, ter dr. M. Trinajstić, odvetnik in človek v Buzetu. Po skoraj 20 letih, po Ivanu Grubiši, je zahodna Slovenska Istra zopet dobila svojega človeka – Slovence za deželnozbornskega poslance. Tudi pri vseh nadaljnjih volitvah so istrski Slovenci volili svoje ljudi za poslance. Volivci zunanjih občin okraja Volosko so ponovno izvolili S. Jenka in M. Mandića.

Istrski poslanci so usklajevali svojo politiko tudi s poslanci Goriske, Kranjske in drugih. Na vseslovenski in istrsko-hrvaški sešestanek 14. septembra 1897 je Istra poslala 35 ljudi. Na njem so sprejeli resolucijo, naj se z zakonom zagotovijo narodna in jezikovna enakopravnost ter ustrezne spremembe v solstvu in gospodarstvu.

Na Spiničevu interpelaciji v dunajskem parlamentu 6. maja 1898, da avstrijske oblasti podpirajo poitalijančevanje, da je občinski urad v Dolini dobil na slovenske dopise 21 nemških in italijanskih odgovorov, da c. k. okrajno glavarstvo odgovarja strankam v občini v nemščini oz. italijanščini, da sprejemajo župnišča na svoje dopise le nemške in italijanske odgovore itd., je ohranjen poročilo najvišjega oblastnika v Avstrijskem Primorju.

Državni namestnik je v primerjavi z Gorisko imel Istro za narodnostno zelo mešano, s slovensko-hrvaškim podeželjem in

italijanskim mesti. Narodnostno zavedni Slovenci in Hrvati so pred 30–40 leti govorili le svoj dialekt, protokole in sklepe pa so takrat pisali v nemščini oz. italijanščini. Sedaj je prisotna vse močnejša tendenca, da bi tudi v uradniščnem poslovanju uporabljali slovenska jezika, toda Istra nima uradnikov ki bi znali tri jezike. Sklepe, ki so jih sprejeli nekatere občine, da bodo sprejemali le slovenske vloge, bodo razveljavili. Tiskovine so večjezične in okrajna glavarstva so dobila nalogo za njih uporabo. Deželni odbor uporablja le italijanščino in ga ni mogoče prisiliti na uporabo še kakšnega jezika. »Importirana« hrvaška duhovščina je zelo aktivna.

V prvi vrsti boja za jezikovno enakopravnost v slovenski Istri je bila občina Ocizla – Klanec. 17. maja je sprejel sklep, da bo sprejemala le dopise, napisane v slovensčini. Notranji minister je 29. septembra 1898 poslal državnemu namestniku odlok. V njem sporoča, da mora go politične oblasti, ne glede na težave, odgovarjati v jeziku vlog. Do tedaj so po podatkih le izjemoma odgovarjali v deželnem jeziku. Ker sta deželna zbora v Istri in Trstu razpravljala o zakonskih osnutkih le, če so bili napisani v italijanščini, naj državni namestnik poskrbi za nemške in slovenske prevode. Goriska že izdaja slovenske prevode. Za istrski deželni zbor naj poskrbi državni namestnik tudi slovenske prevode; poslanska manjšina namreč ne sme sprejemati predlogov, napisanih v nemščini ali italijanščini. Pri slovenskih in hrvaških prevodih nastajajo težave zlasti pri tehničnih izrazih; slovensčina pozna le kratke stavke. Pomoč nudi lahko prof. F. Levce, ki dela na Kranjskem na slovenskih prevodih. Pri državnem namestniku je treba osnovati prevajalni urad z italijanskim, slovenskim in hrvaškim prevajalcem, saj izide letno od 350 do 400 okrožnic.

Med odsotnostjo poslanske manjšine je večina v istrskem deželnem zboru vedno razpravljala o protislovenskih zadevah in sprejemala tudi takšne sklepe in odloke. Na 8. seji 10. maja 1899 je poslanec Ghera navedel 524 rodbinskih imen, ki so bila od leta 1850 dalje spremenjena v matičnih knjigah na območju tržaško-koprške škofije. Za vse to je krivil vodje matičnih knjig, pa tudi oba slovenska škofa.

Odpraviti vse, kar ogroža dejavnost in lahko krni življenjsko moč gibanja nevrščenih držav

Govor zveznega sekretarja za zunanje zadeve Lazarja Mojsova na ministrskem sestanku nevrščenih držav v Havani – Vnovič moramo poudariti, da se ne bomo sprijaznili z blokavskim konceptom mednarodne varnosti – Izhod iz sedanjega kritičnega mednarodnega položaja bi morali iskati v enakopravnem dialogu med vsemi državami

HAVANA, 3. junija (Tanjug) – Zvezni sekretar za zunanje zadeve Lazar Mojsov je v govoru na ministrskem sestanku nevrščenih držav v Havani poudaril, da je upoštevati nevrščena edina sila, pripravljena mednarodne odnose povrniti na pot miru in enakopravnega sodelovanja, in zato so danes nevrščene kot tudi politika in enotnost nevrščenih držav svetu bolj potrebni kot kdaj prej.

»Za nas je ta sestanek pomemben zaradi tega, ker svet preživlja zapletene krize, za katere morajo nevrščene države prek skupnih akcij poiskati prave odgovore in oporito na poti, po kateri bi se lahko rešili iz njih. K temu naj bi pripomogel tudi naš sestanek, ki poteka v sklopu priprav na 7. vrh v Bagdadu,« je poudaril Mojsov.

»Poseganje po sili in vse hujša tekmovalnost vladarjev, da bi razširili svoj vpliv, neposredno ogrožajo varnost in neodvisen razvoj, predvsem nevrščenih in drugih držav v razvoju. Tekma v oboroževanju je prešla do tolikšnega obsega, kot še nikoli doslej in vse bolj postaja orodje blokavske delitve sveta in politike nasilja. Kriza detanta in pogajanja je zajela vsa področja mednarodnih odnosov.

Takšna politika se usmerja k temu, da bi preprečili narodnostno, politično in gospodarsko osamosvajanje držav in je izraz politike, katere cilj je podrediti nevrščene države novim odnosom nadvlade oziroma ohranjanju pridobljenih privilegijev. Položaj otežuje ravnanje vrste razvitih držav, ki se še vedno izogibajo urejanju problemov, povezanih z razvojem. Zaradi tega se neupravičeno zastavlja dvom o eni od bistvenih predpostavitev za navezavo boljših odnosov v svetu in za jamstvo miru – ustvarjanje pravičnejših odnosov v svetu prek uvedbe nove mednarodne gospodarske ureditve.

Izhod je v enakopravnem dialogu

Izhod iz zdajšnjega kritičnega mednarodnega položaja bi morali iskati v enakopravnem dialogu med vsemi državami. Z zdajšnjo hudo krizo v sistemu mednarodnih političnih in gospodarskih odnosov, temelječem na blokavski delitvi in vodilnem vplivu velikih sil, je mogoče odpraviti samo z odločnim odporom proti kakršnemukoli poseganju po svobodnem narodnostnem in družbenem razvoju vseh držav in narodov. Vizijo za uspešen izhod takega boja je nakazala politika nevrščenosti, ki je usmerila in zadržala akcijo največjega dela mednarodne skupnosti v boju za mir, varnost, razvoj in enakopravno mednarodno sodelovanje.

Vsi se strinjamo, da je mednarodni položaj med najbolj perečimi, kar jih je bilo po drugi svetovni vojni. Odnosi med velisilami ogrožajo se tisti minimum doseženega detanta, ki je lahko predstavljati trdno izhodišče za širjenje tega procesa po vsem svetu in na vseh področjih mednarodnih odnosov.

Zaradi nadaljevanja izraelske agresivne in ekspanzionistične politike ter zanikanja osnovnih pravic palestinskega ljudstva se kriza na Blaznem vzhodu ne le nadaljuje, temveč iz dneva v dan postaja vse bolj žgoča, nevarnost širšega konflikta pa neposrednejša, o čemer pričajo nenehna nasilja nad Libanonom, priključitev Golana in Jeruzalema, pa tudi nameravana aneksija zahodnega brega Jordana.

Moramo ugotoviti, da ni prišlo do napredovanja pri urejanju kriz, nastalih zaradi tuje intervencije v jugozahodni in jugovzhodni Aziji. Na območju Zaliva in Indijskega oceana se kopijo vojaški potenciali, kakršnih doslej še nismo bili priča, in nastajajo nova vojaška združenja. Prav tako ni napredovanja v naporih za miroljubno združenje Koreje kljub plodnim pobudam, za kakršne se je odločila vlada DLR Koreje.

Karibsko in centralnoameriško območje je zajel proces globokih družbenih strujanj, katerih skupni imenovalec je prizadevanje narodov in držav tega območja, da bi ubranili suverenost, narodnostno neodvisnost in celovitost ter da bi dosegli gospodarsko in politično emancipacijo na temelju pravice vsakega naroda, da svobodno izbira poti za svoj razvoj.

Falklandi: pravilno stališče nevrščenih

Razplet krize v zvezi s Falklandskimi otoki potrjuje pravilnost stališč, ki so jih nevrščene države zavzele na svojih zborovanjih, ko so podprle upravičeno zahtevanje Argentine za uvedbo suverenosti nad tem otočjem prek pogajanj in ob sodelovanju OZN.

Tako kot doslej si bomo prizadevali, da bi ta sestanek pripomogel k miru, trdnosti in enakopravnemu mednarodnim odnosom, s svojim nenehnim zavzemanjem za odpravo kriznih žarišč, izhajajoč iz temeljnih načel politike nevrščenosti in odločitve, sprejetih na naših zborovanjih. Vse nas hudo skrbi vojna med nevrščeni državama Irakom in Iranom; ta vojna je terjala veliko žrtve in povzročila hudo opustošenje ter ne ogroža le var-

nosti narodov tega območja, temveč tudi širše mednarodne odnose.

Skupaj smo večkrat pozvali vladi Iraka in Irana, da zbereta moči in poišče poti do zgledive spornih vprašanj v njunih medsebojnih odnosih po mirni poti. Naša delegacija tudi te priložnosti ne more zamuditi, da ne bi pozvala delegacij Iraka in Irana, naj svojima vladama izrazita našo veliko zaskrbljenost, ker se vojna nadaljuje, in nas poziv, da bi izhajali iz načel politike nevrščenosti, predvsem neposeganja po sili in nevrščanju, interesov miru, varnosti in pravice ter poiskali miroljubno pot za ureditev medsebojnih problemov prek pogajanj. To bi bil tudi najboljši način za uresničitev zakonitih pravic narodov obeh držav in za to, da bi ustvarili možnosti za ponovno vzpostavitev vzajemnega spoštovanja in dobrih sosedskih odnosov obeh nevrščenih držav.

Poziv Iraku in Iranu

Od kak je izbruhnila ta vojna, se je jugoslovanska vlada zavzemala za neodločljivo ustavištev ognja, za umik čet s tujega ozemlja in za neposreden začetek pogajanj o problemih, ki jih je čutili v odnosih med državama. Obe državi pozivamo tudi tokrat, da spoštujeta taka načela, potrjena v deklaraciji z ministrskega konference v New Delhiju, da bi ta konflikt laže uredili po mirni poti.

V drugo skupino vprašanj, o katerih razpravljamo, spadajo mednarodni gospodarski odnosi in intenziteta svetovne gospodarske krize. Vse skupaj porazno vpliva na veliko večino nevrščenih in drugih dežel v razvoju.

Nameste da bi težili k enakopravnemu sodelovanju, saj je v interesu vseh držav, mnoge razvite države še naprej posegajo po takšnih ukrepih, da bi podaljševale odvisnost in izkoriščanje, posledice gospodarske krize pa s tem vračajo na dežele v razvoju. Zaradi vsega tega morajo biti naša prizadevanja programska in akcijsko še bolj razgibana. Kar zadeva strateške opredelitve, ni nikakršnih dilem. Vzpostavitev nove mednarodne gospodarske ureditve je poglavitna naloga, ne samo gospodarskega programa, temveč tudi političnega boja gibanja nevrščenih.

Globalna pogajanja so zatorej izredno pomembna. Ko se bodo začela, bodo neizbežno pripeljala do sprememb v mednarodnih gospodarskih odnosih in do ozdravitve svetovnega gospodarstva, ki se ne bo moglo rešiti iz krize, če dve tretjini človeštva, živčnega v nevrščenih državah, deželah ali o ključnih problemih.

Dežele v razvoju so bile kar najbolj prožne pri vseh dosedanjih posvetovanjih o globalnih pogajanjih. Upravičeno pričakujejo enako od tistih razvitih držav, ki še vedno omahujejo, ali bi jih sprejele ali ne. Prepričani smo, da bo vendarle zmagal politični realizem ter da bodo predlogi, ki so jih v zvezi s tem pred kratkim dale dežele v razvoju, pripeljali do dolgo pričakanega konsenza in globalnih pogajanj.

Osnovni pogoj za naš uspeh, ne le, kar zadeva globalna pogajanja, temveč tudi v zvezi s prihodnjim UNCTAD in bližnjim ministrskim sestankom članice GATT, je nadaljanje krepitve medsebojnega sodelovanja nevrščenih in drugih dežel v razvoju. Hitrejši in uspešnejši izkoriščanje velikanskih gospodarskih zmogljivosti naših držav, na osnovi kolektivnega opiranja na lastne sile, je ključna prvina tako

čanje, da ni druge poti, kakor krepiti prizadevanje, da bi blokavsko delitev postopoma ublaževali z vseevropskim sodelovanjem na temeljih helsinkiških načel in v okviru konference o evropski varnosti in sodelovanju. Uspešen izhod madriškega sestanka in sklep o sklicu evropske konference o razorožitvi bi pomembno prispevala k naporom, da se zmanjša oborožitev in poveča varnost v Evropi, ki so jo prav tako zajele krizne situacije in blokavski konfrontacija, zato ker narodom in državam odredajo pravico, da svobodno odločajo o svojem razvoju.

Zoper spore, ki ogrožajo enotnost gibanja

Zaradi vsega tega se zavzemamo za odpravljanje tistih situacij, ki ogrožajo takšno našo skupno dejavnost in ki lahko okrnijo vednostnost politike in gibanja nevrščenosti kot celote. Normalno je, da so med nami razlike, in moramo se jih zavedati, vendar ne tudi dopuščati, da zaradi njih nastajajo spori, ki ogrožajo enotnost našega gibanja. Velikokrat smo se že izrekli za potrebi po miroljubnem poravnovanju nastalih sporov in še naprej si moramo prizadevati za to.

V sedanjem kritičnem mednarodnem položaju je naša poglavitna naloga, upoštevajoč priprave na sedmo konferenco šefov nevrščenih držav ali vlad, da združimo naše napore in akcije za mir in enakopravno sodelovanje, v prid splošnim in konkretnim akcijam, ki bodo še bolj uveljavile politiko in gibanje nevrščenosti kot globalno neodvisno silo v mednarodnih odnosih. Storitmo moramo vse, da se okrepili vpliv nevrščenosti kot nenadomestljivega dejavnika, ki prispeva k zboljevanju mednarodnega položaja. V programu naših akcij mora biti še naprej urejanje mednarodnih gospodarskih vprašanj in vprašanj razvoja, ustavitve oboroževalne tekme, odprava kolonializma, rasizma in apartheida, urejanje vseh kriz in odpravljanje njihovih žarišč na načelih politike nevrščenosti, kakor tudi uprnanje vsakemu napadu na svobodo in neodvisnost narodov in držav v poziciji imperializma, hegemonizma in tuje nadvlade.

Zato so med našimi prednostnimi problemi bližnji vzhod in palestinsko vprašanje, Namibija, Poudaril je, da ne bodo »nikomur dovolili kakorkoli se vmešavati v romunske zadeve«.

Predsednik Ceausescu je poudaril, da skupaj z Romuni živijo tudi Madžari, Nemci, Srbi in pripadniki drugih narodnosti, vsi skupaj pa so »enotno ljudstvo«.

»Nikomur ne bomo dovolili, da bi ogrozili enotnost našega ljudstva, kajti vsi smo sinovi ene domovine – Romunije,« je dejal.

Ko je govoril o nekaterih zunanjepolitičnih problemih, je menil, da je treba »narediti vse, da bi s sosednjimi socialističnimi državami razvijali dobre odnose, napadu na svobodo in neodvisnost narodov in držav v poziciji imperializma, hegemonizma in tuje nadvlade«.

Predlagal je tudi, naj bi poseben zasedanj generalnega skupščine svetovne organizacije poslali posebno sporočilo, ki bi ga

podpisalo več milijonov Romunov, in ki bi izražalo njihove želje po miru, po tem, da na romunskem ozemlju ne bi nikoli namestili jedrskega orožja in da bi ga govsom prepovedali.

Nicolae Ceausescu je spregovoril tudi o nedavnih zamenjavih na vrhu državnega in partijskega aparata. Med drugim je dejal: »Vlada ni izpolnila svojih nalog. Zato smo jo morali zamenjati vendar ne gre za navadno rotacijo.«

Zatem je dejal, da »nekaterih poslov ne moremo in ne bomo prenašali«. Ukrepi v ministstvu za zunanjo trgovino po njegovih besedah niso bili »rutinski«, niso jih sprejeli niti za to, da bi »okrepili duh gospodarske učinkovitosti«.

V zunanji trgovini smo namreč odkrili, da je več oseb poneverjalo državni denar, kradlo in slabo poslovalo. Zato smo se odločili za takšne ukrepe in odstavili vrsto ljudi, je dejal Ceausescu. Njegov govor je prenašala tudi romunska televizija.

Indijska pšenica za Bangladeš

NEW DELHI, 3. junija (Tanjug) – Indija je dobavila Bangladešu 100.000 ton pšenice, da bi njena sosednja manjša država prebrodila pomanjkanje živeža. Kot pišejo nemudelnjski časopisi, je Indija prisrčno na pomoč svoji sosedu v težavah, saj zadnja žetev ni prinesla pričakovane pridelka žita. Indija si je letos obetala rekordno žetev približno 38 milijonov ton pšenice, zaradi viharjev in deževja pa bo najbrž za kak milijon piječja.

V Vatikano ocenjujejo, da je vojna v južnem Atlantiku vnesla mnoge nove elemente v mednarodni položaj, tako v odnose med Vzhodom in Zahodom, kakor tudi med Evropo, Latinsko Ameriko in ZDA. Papežev obisk zdaj intenzivno pripravljajo v tem novem okviru, ne samo v stikih z Buenos Airesom, ampak v okviru OZN tudi v posvetih z latinskoameriškim in drugimi delegacijami. O tem bosta, kot pričakujejo, govorila tudi Janec Pavel II. in ameriški predsednik Reagan, ki ga bo papež v ponedeljek sprejel v Vatikanu.

ANDREJ NOVAK

Ceausescu: »Vlada ni izpolnila svojih nalog«

Sklepni govor generalnega sekretarja romunske KP ob koncu zasedanja razširjenega plenuma CK

BUKAREŠTA, 3. junija (Tanjug) – V sklepnem govoru ob koncu dvodnevnega zasedanja razširjenega plenuma CK romunske komunistične partije je generalni sekretar Nicolae Ceausescu dejal, da je treba »nenehno upoštevati, da lahko probleme, ki zadevajo romunsko socialistično družbo, rešujejo le romunski komunisti, država in ljudstvo«.

Poudaril je, da ne bodo »nikomur dovolili kakorkoli se vmešavati v romunske zadeve«.

Predsednik Ceausescu je poudaril, da skupaj z Romuni živijo tudi Madžari, Nemci, Srbi in pripadniki drugih narodnosti, vsi skupaj pa so »enotno ljudstvo«.

»Nikomur ne bomo dovolili, da bi ogrozili enotnost našega ljudstva, kajti vsi smo sinovi ene domovine – Romunije,« je dejal.

Ko je govoril o nekaterih zunanjepolitičnih problemih, je menil, da je treba »narediti vse, da bi s sosednjimi socialističnimi državami razvijali dobre odnose, napadu na svobodo in neodvisnost narodov in držav v poziciji imperializma, hegemonizma in tuje nadvlade«.

Zato so med našimi prednostnimi problemi bližnji vzhod in palestinsko vprašanje, Namibija, Poudaril je, da ne bodo »nikomur dovolili kakorkoli se vmešavati v romunske zadeve«.

Predsednik Ceausescu je poudaril, da skupaj z Romuni živijo tudi Madžari, Nemci, Srbi in pripadniki drugih narodnosti, vsi skupaj pa so »enotno ljudstvo«.

»Nikomur ne bomo dovolili, da bi ogrozili enotnost našega ljudstva, kajti vsi smo sinovi ene domovine – Romunije,« je dejal.

Ko je govoril o nekaterih zunanjepolitičnih problemih, je menil, da je treba »narediti vse, da bi s sosednjimi socialističnimi državami razvijali dobre odnose, napadu na svobodo in neodvisnost narodov in držav v poziciji imperializma, hegemonizma in tuje nadvlade«.

Zato so med našimi prednostnimi problemi bližnji vzhod in palestinsko vprašanje, Namibija, Poudaril je, da ne bodo »nikomur dovolili kakorkoli se vmešavati v romunske zadeve«.

Predsednik Ceausescu je poudaril, da skupaj z Romuni živijo tudi Madžari, Nemci, Srbi in pripadniki drugih narodnosti, vsi skupaj pa so »enotno ljudstvo«.

»Nikomur ne bomo dovolili, da bi ogrozili enotnost našega ljudstva, kajti vsi smo sinovi ene domovine – Romunije,« je dejal.

Ko je govoril o nekaterih zunanjepolitičnih problemih, je menil, da je treba »narediti vse, da bi s sosednjimi socialističnimi državami razvijali dobre odnose, napadu na svobodo in neodvisnost narodov in držav v poziciji imperializma, hegemonizma in tuje nadvlade«.

Zato so med našimi prednostnimi problemi bližnji vzhod in palestinsko vprašanje, Namibija, Poudaril je, da ne bodo »nikomur dovolili kakorkoli se vmešavati v romunske zadeve«.

Predsednik Ceausescu je poudaril, da skupaj z Romuni živijo tudi Madžari, Nemci, Srbi in pripadniki drugih narodnosti, vsi skupaj pa so »enotno ljudstvo«.

»Nikomur ne bomo dovolili, da bi ogrozili enotnost našega ljudstva, kajti vsi smo sinovi ene domovine – Romunije,« je dejal.

Ko je govoril o nekaterih zunanjepolitičnih problemih, je menil, da je treba »narediti vse, da bi s sosednjimi socialističnimi državami razvijali dobre odnose, napadu na svobodo in neodvisnost narodov in držav v poziciji imperializma, hegemonizma in tuje nadvlade«.

Zato so med našimi prednostnimi problemi bližnji vzhod in palestinsko vprašanje, Namibija, Poudaril je, da ne bodo »nikomur dovolili kakorkoli se vmešavati v romunske zadeve«.

Predsednik Ceausescu je poudaril, da skupaj z Romuni živijo tudi Madžari, Nemci, Srbi in pripadniki drugih narodnosti, vsi skupaj pa so »enotno ljudstvo«.

»Nikomur ne bomo dovolili, da bi ogrozili enotnost našega ljudstva, kajti vsi smo sinovi ene domovine – Romunije,« je dejal.

Ko je govoril o nekaterih zunanjepolitičnih problemih, je menil, da je treba »narediti vse, da bi s sosednjimi socialističnimi državami razvijali dobre odnose, napadu na svobodo in neodvisnost narodov in držav v poziciji imperializma, hegemonizma in tuje nadvlade«.

Zato so med našimi prednostnimi problemi bližnji vzhod in palestinsko vprašanje, Namibija, Poudaril je, da ne bodo »nikomur dovolili kakorkoli se vmešavati v romunske zadeve«.

Predsednik Ceausescu je poudaril, da skupaj z Romuni živijo tudi Madžari, Nemci, Srbi in pripadniki drugih narodnosti, vsi skupaj pa so »enotno ljudstvo«.

»Nikomur ne bomo dovolili, da bi ogrozili enotnost našega ljudstva, kajti vsi smo sinovi ene domovine – Romunije,« je dejal.

Ko je govoril o nekaterih zunanjepolitičnih problemih, je menil, da je treba »narediti vse, da bi s sosednjimi socialističnimi državami razvijali dobre odnose, napadu na svobodo in neodvisnost narodov in držav v poziciji imperializma, hegemonizma in tuje nadvlade«.

Zato so med našimi prednostnimi problemi bližnji vzhod in palestinsko vprašanje, Namibija, Poudaril je, da ne bodo »nikomur dovolili kakorkoli se vmešavati v romunske zadeve«.

Predsednik Ceausescu je poudaril, da skupaj z Romuni živijo tudi Madžari, Nemci, Srbi in pripadniki drugih narodnosti, vsi skupaj pa so »enotno ljudstvo«.

»Nikomur ne bomo dovolili, da bi ogrozili enotnost našega ljudstva, kajti vsi smo sinovi ene domovine – Romunije,« je dejal.

Ko je govoril o nekaterih zunanjepolitičnih problemih, je menil, da je treba »narediti vse, da bi s sosednjimi socialističnimi državami razvijali dobre odnose, napadu na svobodo in neodvisnost narodov in držav v poziciji imperializma, hegemonizma in tuje nadvlade«.

Zato so med našimi prednostnimi problemi bližnji vzhod in palestinsko vprašanje, Namibija, Poudaril je, da ne bodo »nikomur dovolili kakorkoli se vmešavati v romunske zadeve«.

Predsednik Ceausescu je poudaril, da skupaj z Romuni živijo tudi Madžari, Nemci, Srbi in pripadniki drugih narodnosti, vsi skupaj pa so »enotno ljudstvo«.

»Nikomur ne bomo dovolili, da bi ogrozili enotnost našega ljudstva, kajti vsi smo sinovi ene domovine – Romunije,« je dejal.

Ko je govoril o nekaterih zunanjepolitičnih problemih, je menil, da je treba »narediti vse, da bi s sosednjimi socialističnimi državami razvijali dobre odnose, napadu na svobodo in neodvisnost narodov in držav v poziciji imperializma, hegemonizma in tuje nadvlade«.

Zato so med našimi prednostnimi problemi bližnji vzhod in palestinsko vprašanje, Namibija, Poudaril je, da ne bodo »nikomur dovolili kakorkoli se vmešavati v romunske zadeve«.

Predsednik Ceausescu je poudaril, da skupaj z Romuni živijo tudi Madžari, Nemci, Srbi in pripadniki drugih narodnosti, vsi skupaj pa so »enotno ljudstvo«.

»Nikomur ne bomo dovolili, da bi ogrozili enotnost našega ljudstva, kajti vsi smo sinovi ene domovine – Romunije,« je dejal.

Ko je govoril o nekaterih zunanjepolitičnih problemih, je menil, da je treba »narediti vse, da bi s sosednjimi socialističnimi državami razvijali dobre odnose, napadu na svobodo in neodvisnost narodov in držav v poziciji imperializma, hegemonizma in tuje nadvlade«.

S TELEPRINTERJA

Avstrijska delegacija v Beogradu

BEOGRAD, 3. junija (Tanjug) – Delegacija avstrijskega zunanega ministrstva, je včeraj prinesla zveznemu sekretariatu za zunanje zadeve, predlog avstrijske strani, naj bi se sestali izvedenci in pretehtali možnost za sklenitev dvostranskega sporazuma o vplivu jedrskih elektrarn onstran meja nacionalnega ozemlja. Kot so se dogovorili, se bodo jeseni začeli uradni pogovori o tem problemu.

Mabote na obisku v Jugoslaviji

BEOGRAD, 3. junija (Tanjug) – Namestnik ministra za ljudsko obrambo, načelnik generalštaba mozambiške vojske, član politbiroja centralnega komiteja Frelimo in član ministrskega sveta Ljudske republike Mozambik generalpodpolkovnik Marco Sebastiao Mabote, je prispel danes na uradni prijateljski obisk v našo državo in k našim oboroženim silam. Na letališču Beograd v Surčinu je gosta in člani delegacije iz prijateljskega in nevrščenega Mozambika sprejel načelnik generalštaba JLA generalpolkovnik Petar Gračanin s sodelavci.

Jugoslovansko darilo gimnaziji v Budimpešti

BUDIMPEŠTA, 3. junija (Tanjug) – Jugoslovanski veleposlanik v Budimpešti Milan Vereš je izročil srbohrvaški gimnaziji v Budimpešti kot darilo Socialistične republike Srbije 1300 knjig. Te zajemajo vsa področja gimnazijske gradiva in bodo v veliko pomoč pri pouku v materinščini. Direktor gimnazije Stipan Vujčić se je zahvalil za darilo in poudaril, da pomeni dragoceno pomoč tej gimnaziji v njenih prizadevanjih za izboljšanje pouka.

Eksplodizija v Belfastu

BELFAST, 3. junija (AFP) – Sinočnja eksplozija je ubila enega človeka, dva pa huje ranila. Policija je sporočila, da še ne ve, kdo je bombo podtaknil.

Sam Nujoma v Alžiriji

ALŽIR, 3. junija (Tanjug) – Predsednik osvobodilne organizacije narodov jugozahodne Afrike SWAPO Sam Nujoma je prispel na kraji obisk v Alžirijo. Po prihodu je izjavil, da bo alžirske voditelje seznanil z najnovejšim razvojem položaja v Namibiji na vojaškem, političnem in diplomatskem področju.

Todor Živkov na obisku v Avstriji

DUNAJ, 3. junija (Tanjug) – Predsednik državnega sveta NR Bolgarije Todor Živkov je prispel danes na dvodnevni delovni obisk v Avstrijo. Med bivanjem na Dunaju bo govoril s predsednikom dr. Kirchschragerjem in s kanclerjem Kreiskim. Tukašnja sredstva obveščanja poudarjajo, da bodo posvetili največ pozornosti razvoju gospodarskih stikov med državama ter da bodo podpisali dolgoročni načrt, ki predvideva krepitve sodelovanja na področju gradbeništva, rudarstva, nekaterih industrijskih panog in turizma. S Todorjem Živkovom sta prišla na Dunaj še zunanji minister Mladenov in trgovinski minister Hristov.

V Peruju ukinili delavske pravice

LIMA, 3. junija (Tanjug) – Kljub nasprotovanju vseh opozicijskih strank so poslanci vladajoče konservativne stranke narodne akcije s svojimi krščanskimi zaveznic v vladi po kratkem postopku sprejeli v kongresu dva nova zakona – o bankah in o industrijskem poslovanju. S tem so praktično odpravili vse, kar so si delavci priborili prejšnja leta pod vojaško-revolucionarnimi režimi. Po novem zakonu o industriji je z ustavo zajamčena pravica delavcev do sodelovanja pri upravljanju in delitvi dobička skrčena na pravico do »variabilnega gotovinskega delčaja«.

Eksplodizija v Rimu

RIM, 3. junija (AP) – Teroristi so v Rimu podtaknili bombe v prostorih ameriške banke, v izlozbi avtomobilske družbe Ford in v skladišču neke druge ameriške družbe. Žrtve ni bilo. Nobena teroristična skupina še ni prevzela odgovornosti, za atentate, ki so bili pripravljeni ne nekaj dni pred prihodom ameriškega predsednika Ronald Reagana v Rim. Kot je pričakovati, bo prispel 7. junija.

Težavna pot pola tiskovnih agencij

NEW DELHI, 3. junija (Tanjug) – Pool tiskovnih agencij nevrščenih držav je prehodil dolgo in naporno pot, ki pa ni bila zaman, je rečeno v današnjem komentarju največjega delijskega dnevnika The Hindustan Times. Kot opozarja komentator, je bil pool ustanovljen leta 1976 z željo, da bi se nevrščene države med seboj čim bolj spoznale in razumele ter da bi vzpostavile nov mednarodni informativni red. Doslej so se mu pridružile že agencije iz 65 držav.

Internacionala desnice

SYDNEY, 3. junija – Avstralija je predlagala dosedanjega predsednika liberalne stranke in bivšega finančnega ministra siru Johna Attwila za predsednika nove organizacije desničarskih strank pacifiških držav – pacifiške demokratske unije (PDU). Ustanovnega kongresa, ki naj bi bil konec junija v Tokiu, se bodo udeležile delegacije desno usmerjenih strank iz Avstralije, Nove Zelandije, Kanade in Japonske, kot opazovalke pa bodo prišle delegacije podobnih strank iz ZDA, Papue-Nove Gvineje, s Fidžija, Samoe in Salomonskih otokov. Ta zveza naj bi bila protitež na pobudo Margaret Thatcherjeve nedavno ustanovljeni evropski demokratski uniji, ki so se ji pridružile članice desne stranke, ustanoviteljice pacifiške unije, pa tudi »odgovor« desničarski internacionali.

Bojanič odpotoval v SZ

BEOGRAD, 3. junija (Tanjug) – Član zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za zunanjo trgovino dr. Milenko Bojanič je danes odpotoval na uradni dvodnevni obisk v Sovjetsko zvezo. Skupaj s sodelavci se bo v ministstvu za zunanjo trgovino SZ pogovarjal o uresničevanju sklepov nedavnega zasedanja jugoslovansko-sovjetskega komiteja za gospodarsko in znanstvenoteknično sodelovanje.

ljubljska banka hitreje do cilja

NOVI DEVIZNI TEČAJI

država	valuta	tečaj velja za	nakupni za devize	srednji	nakup. za	
					čekenakred. pisma	nakup. za efek. in pošt. nak.
Avstrija	šiling	100	277,5328	277,9497	278,3666	
Belgija	frank/C	100	103,2787	103,4339	103,5890	
	frank/F	100	94,3415	94,4832	94,6249	
Danska	krona	100	578,6959	579,5653	580,4346	
Finska	marka	100	1007,3141	1008,8274	1010,3406	
Francija	frank	100	749,1580	750,2834	751,4088	
Nizozemska	gulden	100	1773,2297	1775,8935	1778,5573	
Italija	lira	100	3,3569	3,5422	3,5475	
Norveška	krona	100	763,4224	764,5693	765,7161	
ZR Nemčija	marka	100	1958,3518	1961,2938	1964,2357	
Španija	pezeeta	100	44,2549	44,3214	44,3879	
Švica	frank	100	2297,0993	2300,5501	2304,0009	
Švedska	krona	100	785,3127	786,4924	787,6721	
V. Britanija	funt	1	82,3112	82,4349	82,5585	
Irak	i. dinar	1	155,9208	156,1550	156,3892	
Japonska	jen	100	18,8514	18,8797	18,9080	
Kuvajt	kv. dinar	1	158,9416	159,1804	159,4192	
Kanada	dolar	1	36,7118	36,7670	36,8221	
ZDA	dolar	1	45,9300	45,9990	46,0680	
Avstralija	a. dolar	1	47,8804	47,9523	48,0242	

Boj za gospodarsko stabilizacijo mora postati rezoluten, saj je sestavni del boja za neodvisnost in perspektivo federativne socialistične samoupravne Jugoslavije

Andrej Marinc: Socialistično samoupravljanje se uveljavlja kot strateška opredelitev delavskega razreda in delovnih ljudi in je trajen način našega dela in življenja – Zveza komunistov ne more sama uresničevati nalog celotne družbe, mora pa odpirati perspektive za spreminjanje družbenega položaja delavca – Ni mogoče še naprej dovoljevati lagodnosti, neangažiranosti ali celo nasprotovanja

LJUBLJANA, 3. junija – Na 2. seji CK ZKS, na kateri je bila osrednja tema dejavnost komunistov na 9. kongresu ZKS in v pripravi na 12. kongres ZKS, je imel uvodni referat predsednik CK ZKS Andrej Marinc:

»Rezultati, ki smo jih ustvarili v tridesetletnem razvoju socialističnega samoupravljanja, so izredni in ni potrebe, da bi jih še posebej dokazovali in predstavljali ljudem doma in v svetu. Socialistično samoupravljanje se uveljavlja kot strateška opredelitev delavskega razreda in delovnih ljudi in je trajen način našega dela in življenja. Z vsebinsko usmeritvijo 9. kongresa ZKS Slovenije smo ponovno poudarili, da vztrajamo na poti revolucije, po kateri smo trdno stopili skupaj s Titom in Kardeljem. Slehera druga pot kot je naša socialistična samoupravljanje, ki ga dosega opiramo na razredno in družbeno nasprotje, ki je zavrta razvoj naše družbe in nas postavlja v neresljiva družbena nasprotja in krize. Nobena druga pot ne more zagotoviti takšnega socialističnega, samoupravnega in demokratičnega razvoja, v katerem bi lahko z neposredno zavestno, organizirano in odgovorno samoupravljalno in politično pobudo in akcijo delavskega razreda in vseh delovnih ljudi uspešno presegli objektivna protislovja v razvoju naše družbe in uresničevali njihovo sedanje in zgodovinske interese.

Socialistično samoupravljanje predstavlja naš odgovor na temeljna protislovja, ki v drugih družbenopolitičnih sistemih na različne načine odražajo delavce od gospodarstva z nopolno ustvarjeno vrednostjo ter jih s tem odražajo od oblasti. V nasprotju z drugimi, ki iščejo izhod iz krize v ohranjanju sistemov odtujene oblasti pa gradimo mi našo družbo skozi številna iskanja na temelju novih družbenolastičnih odnosov in samoupravljanja. V tem vidimo tudi našo prednost. Vendar pa se moramo pri tem zavedati, da socialistično samoupravljanje ni stihistični proces, marveč rezultat aktivnosti naprednih subjektivnih sil.

Protislovja je mogoče premagati samo z najširšim družbenim bojem, katerega bodo vodile najnaprednejše sile, predvsem zveza komunistov

Dejanske spremembe v zdajšnji sestavi proizvajalnih sil bodo nedvomno terjale veliko naporov. To bo dolg in truda poln proces z vrsto protislovij, ki jih je mogoče premagati samo z najširšim družbenim bojem, katerega bodo vodile najnaprednejše sile, predvsem zveza komunistov.

● **Kontinuiteta v socialističnem samoupravnem razvoju, ki jo je terjala 9. kongres Zveze komunistov Slovenije, postaja tako naša najmočnejša in potrebna, hkrati pa tudi odločna zahteva delavcev v sedanjem gospodarsko in politično zelo zahtevnem in težavnem obdobju razvoja. S pomočjo ustvarjalnih pobud in sposobnosti, ki jih socialistično samoupravljanje sprošča v ljudskih množicah, bomo zato najmočnejši pokazatelj, ki nam daje odgovore na številna vprašanja, ki nam jih zastavlja naša sedanja gospodarska in družbena praksa nasloj.**

Zveza komunistov izhaja iz globokega prepričanja, da je to pridobitve, za katere so se naši delovni ljudje opredelili v žilavem narodnoosvobodilnem in revolucionarnem boju. Socialistična in samoupravna narava našega sistema pa terjata še več samodiscipline in reda, doslednega spoštovanja zakonskih norm ter moralnih, etičnih in drugih vrednot, ki smo jih oblikovali skozi vse dosedanje obdobje naše revolucije.

Na 9. kongresu Zveze komunistov Slovenije smo temeljito analizirali družbenoekonomske in politične razmere. Opozorili smo na številna protislovja in globlje vzroke sedanjih problemov ter se opredelili do vseh najpomembnejših vprašanj, problemov in dilem, kakot tudi do pojavov in teženj, ki nastajajo v naši družbi pri uveljavljanju strategije razvoja socialističnega samoupravnega družbenoekonomskega in političnega razvoja, ki smo jih opredelili z ustavo, zakoni in s kongresnimi dokumenti. Na kongresu smo opredelili poglobljene namene komunistov v skupnih prizadevanjih družbe za gospodarsko stabilizacijo in pri tem zlasti poudarili nujnost temeljite preobrazbe družbenoekonomskega razvoja in prakse na področju razširjene reprodukcije, ekonomskih odnosov s tujino, delitve po delu in rezultatih dela, samoupravne integracije združenega dela in ekonomske politike. Poudarili smo, da je za razvoj socialističnega samoupravnega razvoja in za uresničevanje sedanjih gospodarskih težav odločilno prav to, ali bo delavec v temeljni organizaciji združenega dela in v delegatskih odnosih odločil o dohodku in vseh oblikih dohodkovnega povezovanja in povsod, kjer se onjem odloči. O teh vprašanjih bomo sprejeli ustrezne usmeritve tudi na 12. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije.

Pomembna spodbuda in vodilo za naša nadaljnja prizadevanja pri uresničevanju kongresnih dokumentov so izhodišča dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, ki jih je pripravila komisija zveznih družbenopolitičnih odnosov, ki smo jih opredelili z ustavo, zakoni in s kongresnimi dokumenti. Na kongresu smo opredelili poglobljene namene komunistov v skupnih prizadevanjih družbe za gospodarsko stabilizacijo in pri tem zlasti poudarili nujnost temeljite preobrazbe družbenoekonomskega razvoja in prakse na področju razširjene reprodukcije, ekonomskih odnosov s tujino, delitve po delu in rezultatih dela, samoupravne integracije združenega dela in ekonomske politike. Poudarili smo, da je za razvoj socialističnega samoupravnega razvoja in za uresničevanje sedanjih gospodarskih težav odločilno prav to, ali bo delavec v temeljni organizaciji združenega dela in v delegatskih odnosih odločil o dohodku in vseh oblikih dohodkovnega povezovanja in povsod, kjer se onjem odloči. O teh vprašanjih bomo sprejeli ustrezne usmeritve tudi na 12. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije.

Gospodarske stabilizacije ne uresničujemo zgolj zato, da bi poravnali svoje dolge v tujini, marveč zato, da bi odpravili vzroke neodgovornega najemanja kreditov in nesposobnega gospodarjenja

V izhodiščih je poudarjeno, da pod pojmom ekonomske stabilizacije ne razumemo sprememb, ki naj bi tokove gospodarstva povrnila v nekdanji stanje, položaj in da ne gre zgolj za popraviljanje napak, ki so povzročile krizo, oziroma za ponovno vzpostavljajanje preživelih odnosov v družbeni reprodukciji. Nenehno se moramo zavedati, da je ne uresničujemo zgolj zato, da bi poravnali svoje dolge v tujini, ali se v svetu dokazovali kot pametni gospodarji, marveč zato, da bi odpravili same vzroke nezdranega in neodgovornega najemanja kreditov in nesposobnega gospodarjenja. Zato naš izhod ni samo preprosto v pozivu: delati več in bolj, marveč v uveljavljanju spoznanj, da bomo več in bolj delali, če se bo krepil položaj delavca v združenem delu kot suverena gospodarstva nad celotno družbeno reprodukcijo in položaj delavca in občana v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja, tako da se bo sleherni človek lahko uveljavljal kot celovita družbena osebnost.

V slehernem okolju se moramo lotiti uresničevanja programa ekonomske stabilizacije oziroma

uresničevanja usmeritev, ki so opredeljene v »izhodiščih«, oziroma nalog, ki smo jih sprejeli na 9. kongresu Zveze komunistov Slovenije. Ne potrebujemo papirnatih programov, ki nastajajo v kabinetih, saj bi takšni nihče ne uresničevali. Potrebujemo akcijo in ukrepanje! Samo tako bomo mobilizirali delovne ljudi za uresničevanje ekonomske stabilizacije.

● **Se zlasti komunisti se moramo zavedati, da politike ekonomske stabilizacije ne bomo uspešno uresničevali, če delovni ljudje ne bodo sprejeli in uresničevali nalog, ki so pred nami, kot svoje. Iz zaostrenih gospodarskih in socialnih razmer, v katerih živimo, lahko izidele le z bistveno okrepljeno aktivnostjo subjektivnih sil in vseh delovnih ljudi. Uveljavljanje ustavne opredeljene samoupravne dolžnosti, pravic in odgovornosti delavskega človeka in celotnega sistema socialistične samoupravne demokracije je najpomembnejši vzvod stabilizacijskega procesa, njegov organizirani temelj in tudi njegov cilj. Vse razne vrste družbenoekonomskega razvoja, zahtevajo ustvarjalni napori za izpeljavo in operacionalizacijo sistemskih rešitev.**

Ker planov za leto 1982 ne uresničujemo v vsej državi, to zaostrojuje našo zunanjo likvidnost

Gospodarska gibanja v prvih štirih mesecih letos kažejo, da dosega pri uresničevanju planskih usmeritev na nekaterih področjih družbene reprodukcije dobre rezultate. Industrijska proizvodnja trenutno celo naraste. Povečana je proizvodnja sredstev za delo. V preteklih dveh letih smo v naši republiki zmanjšali delež investicij v osnovna sredstva v družbenem proizvodu in dosegli večjo usklajenost investicij z dogovorjeno politiko razvoja. Delež investicij, namenjenih v proizvodne zmogljivosti za izvoz, se povečuje. Delež slovenskega konvertibilnega izvoza v jugoslovanskem je lani znašal 26 odstotkov, letos pa se je povečal celo na 27,4 odstotka. Kljub temu pa naša plana za leto 1982 ne uresničujemo v celotni državi, kar zaostrojuje našo zunanjo likvidnost, ki je sedaj naša poglobljena problem, ki omejuje razvoj in zelo neugodno vpliva na skupne tokove reprodukcije.

Prizadevanja za gospodarsko stabilizacijo postavljajo pred nas nekatere zelo konkretne naloge. Inflacija in gospodarska nestabilnost z vsjo svojo silovitostjo najedeta vsa naša prizadevanja za normalizacijo razmer, za uresničitev številnih družbenih ciljev v razvoju in glede družbenih odnosov. Se vedno so porušeni blagovno-denarni odnosi, ki so poleg nizke produktivnosti dela temeljni razlogi naše nestabilnosti in nizke konkurenčnosti v mednarodni menjavi. Zamašiti bo treba preostale »ventile«, kot je dejala Milka Planinc v svojem nastopnem govoru v skupščini SFRJ, ki se vedno omogočajo porabo (invepcije), osebno, skupno in splošno porabo, ki ni kritična niti v blagu niti v ustvarjenem dohodku. Izvirni ter sredstva so še vedno v politiki nepokrite emisije v Narodni banki Jugoslavije ter v kreditiranju poslovnih bank, ki se zmerom pretvarjajo v kratkoročna sredstva v dolgoročno in zagotavljajo obseg kreditiranja, ki ni realen izraz razpoložljivih sredstev njihovih ustanoviteljev. O teh vprašanjih bo govor še pozneje ob oceni ekonomske politike, ki jo vodimo in dopuščamo.

Podatki opozarjajo da osebna, zlasti pa skupna poraba bistveno odstopata od planskih predvidevanj

Odkrito in kritično se moramo pogovoriti o nalogah, ki zadevajo nas v republikah, v občinah, v organizacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnostih in povsod, kjer trošimo sredstva. Podatki za prve tri, štiri mesece leta 1982 opozarjajo, da osebna, zlasti pa skupna poraba, bistveno odstopata od planskih predvidevanj. Sredstva za osebne dohodeke v združenem delu so se marca letos v primerjavi z enakim obdobjem lani povečala za 31,1 odstotka. Glede na to so osebni dohodki rasi bistveno hitreje, kot to dovoljuje resolucija in so se zato realni osebni dohodki v prvem trimesečju letos glede na enako obdobje lani povečali za 21,1 odstotka v gospodarstvu in za 1,8 odstotka v družbenih dejavnostih. Od planiranih sredstev za skupno porabo v letu 1982 je bilo predvideno, da bo v prvem trimesečju letos v SJS družbenih dejavnostih 21,7 odstotka, dejansko pa je bilo v omenjenem obdobju zbranih 24,3 odstotka, kar pomeni, da se dogovorjenih okvirov ne držimo. Skupščina SRS in njen izvršni svet pripravljata osnovne ve za spremembo družbenega plana 1982-85 in za spremembo in dopolnitev ekonomske politike za leto 1982. Takšne popravke planov pripravljajo v celotnem združenem delu in v občinah.

Izvirni svet je v tej zvezi pripravil dodatne programe ukrepov in aktivnosti, ki pri prispeva k spremembi politike in se posebej nekaterih negativnih tendenc, ki jih že lahko ocenimo za prvo polletje leta 1982. Prav je, da se z njimi seznanim in da v pristojnih organi na vseh ravneh odločno zastopamo politično obnašanje, za katerega smo se enotno opredelili tudi na 9. kongresu ZKS Slovenije. Čeprav zveza komunistov ne nosi neposredne odgovornosti, ki gre do samoupravnih, družbenih in državnih organov, je dolžna voditi idejno-politično bitko za temeljno usmeritev, ki jo delovni ljudje sprejemajo. Ob tej priložnosti želimo opozoriti, da mora boj za ekonomsko stabilizacijo postati brezkompromisen in perspektiven. Ob konkretnem obnašanju bo potrebna tudi diferenciacija. Demarkacijske črte za našo dejavnost so jasne. Prekiniti moramo verbalizem in zahtevati akcijo naravnost. Ni mogoče še naprej dovoljevati lagodnosti, neangažiranosti ali celo nasprotovanja.

Proizvodni blaga in opravljanju storitev za izvoz na konvertibilno območje je treba nameniti absolutno prednost

V takšnih razmerah je nujno treba nameniti absolutno prednost proizvodnji blaga in opravljanju storitev za izvoz na konvertibilno območje. Izdelati je potrebno plane za pospešitev procesa proizvodnje za izvoz tudi v zoženih možnostih, katerih glavni učinek bo trenutno zmanjšanje proizvodnje za domači trg in povečanje izvoza na konvertibilno področje in selektivno zmanjšanje uvoza. Tudi takšno usmeritev moramo sprejeti, če ki drugih možnosti, da zagotovimo sprotno poravnave naših mednarodnih obveznosti.

● **Glede na razvitost proizvajalnih sil, sestavo proizvodnje, pridobljene trge, usposobljenost naših delavcev, morajo organizacije združenega dela in Slovenije na osnovi trdnega in bolj razvitega dohodkovnega povezovanja z organizacijami združenega dela na enotnem jugoslovanskem trgu prispevati še več kot doslej k hitrejšemu vključevanju jugoslovanskega gospodarstva v mednarodno menjavo in k izboljšanju zunanje likvidnosti države.**

Čeprav se bodo pri tem neizprosnno razkrivale pomanjkljivosti, kot so relativno nizka produktivnost, struktura neskladja, razdrobljenost in nepovezanost organizacij združenega dela, se tej usmeritvi ne bomo izognili, ker je kakovostnejše gospodarjenje v neposrednem tekočem in razvojnem interesu delavcev sleherne temeljne organizacije združenega dela in celotnega združenega dela. Izvorna usmeritev je mogoča samo, če bomo v proizvodnji in v storitve vlagali več svojega ustvarjalnega, strokovnega, znanstveno-raziskovalnega dela, če bomo oblikovali našim potrebam ustrezno dolgoročno strategijo razvoja

znosti in tehnologije. Delavci v organizacijah združenega dela se morajo odločiti za naložbe v razvoj tehnične proizvodnje, znanja, kadrov in takšne tehnologije, za katero so sami in v družba neposredno zainteresirani in ki lahko največ prispeva k vključevanju v mednarodno delitev dela. Slehera temeljna organizacija združenega dela mora skrbeti za naložbe v pridobivanje znanja, razvoj domače tehnologije in za usposabljanje strokovnjakov, ki jih potrebuje za svoj razvoj. Tudi v prihodnje bomo morali uvajati v našo proizvodnjo tuje dosežke, znanosti, tehnike in tehnološke, toda ne stihistično, le v korist kratkoročnih interesov organizacij združenega dela ali celo v interesu tujih transnacionalnih družb. Dosežke tujega znanja in tehnologije moramo ustvarjalno uporabljati skladno z našimi dolgoročnimi interesi in potrebami, sicer se bo naša ekonomska odvisnost od tujine še povečala, kar bi lahko imelo daljnosežne posledice za naš razvoj.

Izhodišče in podlaga naše strategije vključevanja v ekonomske odnose s tujino je lahko le dosledno uresničevanje socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Zato moramo ustvarjati vse možnosti, da bodo tudi v tem delu družbene reprodukcije odločili delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, ter da bodo v odnosih med sebojne proizvodne, poslovne in interesne povezanosti in dohodkovne soodvisnosti pridobivali in razpolagali z ustvarjenim dohodkom in devizami v skladu s prispevkom k njihovem ustvarjanju. Iz tega osnovnega odnosa moramo izpeljati celotno ekonomsko politiko, vse dohodkovne odnose pri ustvarjanju deviznega priliva, planiranje ekonomskih odnosov s tujino, predvsem pa samoupravno izražanje in uresničevanje odgovornosti dolžnikov za vračilo tujih kreditov, ki postaja prva obveza pri razporejanju deviz.

Zaradi gospodarske nestabilnosti moramo učinkoviteje odpravljati: navaditi se moramo, da bomo morali preusmerjati proizvodnjo posameznih odzov ali pa njihovo poslovanje ustaviti

Pereč problem slovenskega gospodarstva, podobno kot v celotni Jugoslaviji, so izgube. V letu 1981 je imelo izgube v SRS 156 organizacij združenega dela. Njihova skupna vrednost je 4,3 milijarde din. Neporavnane izgube v znesku 3,5 milijarde din je imelo 80 organizacij združenega dela. Obseg izgub se je povečal.

ANDREJ MARINC: Kontinuiteta v socialističnem samoupravnem razvoju, ki jo je terjala 9. kongres ZKS, postaja naša nujnost in potreba, hkrati pa tudi odločna zahteva delavcev v sedanjem gospodarsko in politično zelo zahtevnem in težavnem obdobju razvoja.

pel v prvih treh mesecih kar na 4,9 milijarde din, to je enkrat več kot v enakem obdobju lani. K temu sta le delno prispevala povečanje stopnje amortizacije in revalorizacija osnovnih sredstev.

Glavna značilnost izgub v obeh letih je obnavljanje zneska izgub pri nekaterih organizacijah združenega dela, kar kaže, da dosedanja prizadevanja organizacij združenega dela in družbenopolitičnih skupnosti za sanacijo razmer in za poravnavo izgub pogosto niso bila učinkovita oziroma niso dala rezultatov. Nekateri sanacijski programi se ne uresničujejo. Še vedno se računa na prakso, ki smo jo često dopuščali, da bi »nekdo« že poravnal dolgeve. Z izgubo poslujejo nekatere velike organizacije združenega dela, pri katerih gre praviloma za premalo premišljene razvojne in investicijske odločitve. Ta žarišča gospodarske nestabilnosti moramo učinkoviteje odpravljati. Skupno je treba v okviru sistema solidarnosti poravnati izgube in predvsem v tistih organizacijah združenega dela, ki uresničujejo dolgoročne planske naloge, in za katere imajo družbenopolitične skupnosti posebno odgovornost. Sicer se pa moramo navaditi, da bomo morali preusmerjati proizvodnjo posameznih odzovov in v družbena sredstva dati v upravljanje kolektivno in organizacijam združenega dela, ki imajo ekonomsko učinkovite programe proizvodnje in razvoja, delavci pa preusmerjati v organizacije, ki učinkoviteje poslujejo. Značaj blagovne proizvodnje in objektivna nujnost spoštovanja ekonomskih zakonitosti in spoznanja resnica, da se naslanjamo na lastne sile, pač zahtevajo spremembo našega ravnanja in obnašanja, da bi zagotovili kontinuiteto našega razvoja.

● **V razmerah, ko si prizadevamo za hitrejšo uveljavljanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in gospodarske stabilizacije, je ena od bistvenih nalog organizacij zveze komunistov in drugih organiziranih socialističnih subjektivnih sil, da z okrepljeno aktivnostjo ustvarimo možnosti za hitrejšo samoupravno integracijo združenega dela in kakovostno spremembo odnosov v dosedanjih institucionalnih oblikah organiziranih združenega dela.**

O teh vprašanjih je nedavno razpravljalo predsedstvo CK ZKS Slovenije. Dogovorili smo se, da to izredno pomembno vsebinsko vprašanje, zaradi svojega ekonomskega in političnega bistva, postavimo pred CK ZKS. Priprava za poglobljeno razpravo zahteva čas in zaradi tega predlagamo, da o njej centralni komite razpravlja jeseni. Nekateri pojavi in tendence, ki jih opažamo in ki jih zaostrene gospodarske razmere poglobljajo, pa terjajo, da se do njih že danes jasno opredelimo.

Samoupravne organizacije in vsebinske povezanosti organizacij združenega dela ne smemo gledati statično. Prilagajati ju moramo razvoju tehnike in tehnologije, proizvodnim in ekonomskim usmeritvam, pa tudi potrebam razvoja socialističnih samoupravnih odnosov. Podpreti in celo spodbujati moramo delavce za kakovostne spremembe, ki je očito, da le-ta zavira procese različnih oblik združevanja in v sredstev temeljnih organizacij združenega dela in sredstev temeljnih organizacij združenega dela, ki preprečujejo uveljavljanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, učinkovitejšo gospodarjenje in hitrejši razvoj združenih temeljnih organizacij združenega dela.

Brezkompromisen spopad z razdrobljenimi težnjami in procesi, ki so izraz uveljavljanja skupinskih, egoističnih odnosov

Brezkompromiso pa se moramo spopasti z dezintegracijskimi težnjami in procesi, ki smo jim priča v sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah in ki so izraz uveljavljanja skupinskih, egoističnih odnosov pri upravljanju in gospodarjenju z družbenimi sredstvi. Zveza komunistov ne privojuje v tezo, ki se ponuja, po kateri se decentralizacija v smislu skupinskih, egoističnih odnosov na dohodkom organi-

zacij združenega dela enači s samoupravnim odnosom, sleherni pobudo za združevanje sredstev, ali za uresničevanje v družbenih planih dogovorjenih skupnih ciljev, pa se enači z odtujevanjem dohodka skupnosti. Prav tako ne privojuje v praksi, v kateri se združevanje dela in sredstev pogosto oči le na institucionalno oziroma fizično povezovanje temeljnih organizacij združenega dela in delovnih in sestavljenih organizacij združenega dela, pri čemer je močno poudarjeno področno, podjetniško in teritorialno združevanje in gospodarjenje z družbenimi sredstvi. S temi pojavi so tesno povezani tudi različni lokalizmi, kateri nosijo so pogosto vodstva družbenopolitičnih organizacij in organov družbenopolitičnih skupnosti.

V bistvu gre pri tem za zaokroževanje gospodarjenja na mikroravni in za gospodarsko nesmotno drobitev združenega dela, ki zavira nujne procese integracije.

Organizacije zveze komunistov morajo sproti ocenjevati konkretne vzroke dezintegracijskih procesov in terjati, da bodo delavci pred odločanjem seznanjeni z gornji ocenami in z materialnimi posledicami svojih odločitev. Odločno se je treba upreti slehernemu poskusu, ki delavce v sistemu združenega dela razdrobi in v katerem se poskušajo uveljavljati skupinskih, egoističnih odnosov, ki ne ustrezajo družbenopolitičnim razmeram in interesom v upravljanju in gospodarjenju z družbenimi sredstvi.

● **Člankost, organizacije in vodstva zveze komunistov moramo podpirati razvoj, ki pelje k modernim in učinkovitim povezanostim odzov. Takšni, ki temelji na planiranju in dohodkovnem povezovanju in ki izhaja iz proizvodnih interesov ter na tej osnovi zagotavlja trajnejše in enakovrednejše vključevanje našega gospodarstva v mednarodno delitev dela. Takšni, ki odpira perspektivo, da na osnovi logike in interesov združenih proizvajalcev omogoča učinkovitejšo gospodarjenje z družbenimi sredstvi in ki delavcem in vsem delovnim ljudem zagotavlja perspektivo in trden gospodarski in kulturni razvoj, s tem pa pogloblja socialistično samoupravno odnose.**

Z ustavno zasnovano v federaciji so povezani najbolj življenjski interesi slovenskega naroda in drugih narodov in narodnosti Jugoslavije, naša skupna bodočnost in perspektiva socialističnega samoupravljanja

Pomemben del aktivnosti moramo posvetiti naši odgovornosti za uresničevanje ustavne zamisli odzov v naši federativni večnacionalni skupnosti. Skupaj z drugimi socialističnimi republikami in pokrajinami ter njihovimi organizacijami ZKS moramo razmisлити, kako v sedanjih razmerah obogatiti osnove našega skupnega življenja, ki so bile tako trdno stane v času skupnega življenja, ki so bile tako močno razvile materialne proizvodne sile, uveljavljale socialistične samoupravne odnose, okrepile neodvisnost Jugoslavije ter njen ugled in položaj v svetu. Z ustavno zasnovano odzov v federaciji so povezani najbolj življenjski interesi slovenskega naroda in drugih narodov in narodnosti Jugoslavije, naša skupna bodočnost in perspektiva socialističnega samoupravljanja.

Naš odnos do vseh teh vprašanj smo določeno opredelili na 9. kongresu ZKS. Ni jih mogoče postavljati, ne da bi jih povezali z vprašanjem socializma in socialistične demokracije, torej brez tesnega povezovanja nacionalnega in socialnega vprašanja, enakopravnosti, svobode narodov in osvoboditve delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Nacionalno vprašanje je politično, kulturno in ekonomsko vprašanje.

Politični sistem federacije deli udo političnega sistema socialističnega samoupravljanja v celoti. O tem govorimo zaradi tega, da ne bi tega občutljivega vprašanja iztrgali iz celote razvoja in uveljavljanja socialističnih samoupravnih produktivnih odnosov in tako pozabili, da se v svojih razvitejših oblikah lahko uveljavi le v daljšem zgodovinskem procesu, ki pa mora računati s številnimi že uveljavljenimi družbenoekonomskimi pogoji, ki bistveno vplivajo na mednarodne odnose, na odnose med republikami in avtonomnimi pokrajinami, na njihov razvoj in na razvoj ter krepitve Jugoslavije kot celote.

● **Z družbenoekonomskimi vidiki morajo v odnosih med narodi oziroma republikami in avtonomnimi pokrajinami veljati ista načela, ki so nam izhodišče pri urejanju samoupravnih odnosov med ljudmi. Zavezanost se bomo za to, da bo vsak narod imel pravico in resnično možnost, da živi in si zagotavlja napredek skladno z rezultati svojega dela in razvoja proizvajalnih sil. Ekonomska samostojnost narodov je vse bolj neposredno povezana z ekonomsko samostojnostjo človeka, s samoupravnim položajem delavca v združenem delu. Gre za načela, ki smo jih še posebej izrazito uveljavljali od ustavnih amandmajev naprej in po katerih vsak narod oziroma vsaka republika kot samostojna nacionalna enota in uveljavljanje ustavnih razreda in delovnih ljudi oziroma narodov in narodnosti, ki živijo v njej, suvereno razpolaga s svojimi delom in dohodkom – ali kot smo rekli na našem 9. kongresu ZKS – s presežnim delom, ki je materialna podlaga njihovega kulturnega, socialnega, gospodarskega in drugega razvoja.**

Svobodno razpolaganje s presežnim delom pa je mogoče le, če se tudi v odnosih med republikami in pokrajinami ustrezno uporablja in uveljavlja načelo delitve po delu. To pa pomeni za vsak narod realno možnost in pravico, da se razvija v skladu z rezultati svojega dela in razvojem proizvajalnih sil, seveda ob upoštevanju družbene narave dohodka, ki med drugim zavzema in omogoča da se tudi v teh odnosih uveljavljajo socialistične solidarnosti in bistvena sestavina enakopravnosti in samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. S plodovi dela mimo z ustavo določenih odnosov med delovnimi ljudi in narodi ne more razpolagati nihče. To bi bilo mogoče le s silo države, ki pa bi s takim ravnanjem nujno posegala v temeljne pravice in suverenost vsakega naroda, ukinala samoupravljanje in odpravljala demokratične pvine sistema socialističnega samoupravljanja.

Prav tako moramo v skladu s samostojnostjo in v okviru ustavnih načel, ki so bili sprejeta kot dogovor vseh republik in pokrajin, omogočiti in zahtevati vsestransko povezovanje narodov in narodnosti Jugoslavije, ne samo skozi institucionalno strukturo federacije, marveč tudi v dejalno bolj neposredno med republikami in pokrajinami, med samoupravnimi organizacijami in skupnostmi, med družbenopolitičnimi organizacijami, društvi in neposredno med delovnimi ljudi. K demokratizaciji razvoja in uveljavljanju ustavnih odnosov v federaciji in k enakopravnosti ter enaki odgovornosti narodov in narodnosti morajo največ prispevati vzajemna prizadevanja združenega dela sleherne republike in pokrajine, da na podlagi skupnih interesov in solidarnosti prispevajo k hitrejšemu razvoju manj razvitih republik in se posebej AP Kosovo. Ti odnosi se morajo prevladujoče razvijati na podlagi samoupravnega združevanja dela in sredstev, ki postaja vse bolj materialna podlaga in gradnja za prostovoljno, enakopravno, demokratično in samoupravno integracijo združenega dela in vse naše večnacionalne jugoslovanske socialistične skupnosti. Rezultati, ki smo jih dosegli pri združevanju sredstev za naložbe v Bosni in Hercegovini, Črni gori, Makedoniji in na Kosovu, so več kot ohrabriljivi. Podpisani je bilo 36 samoupravnih sporazumov o skupnih vlaganjih; 85% sredstev padeset odstotnega dela skladu federacije je bilo združenih za leto 1981 v posamezne programe, tako da bo v novozgrajenih objektih dobilo zaposlitev okoli 5780 novih delavcev.

Pri začetovanju naših nalog za okrepitve naše odgovornosti za uveljavljanje ustavnih odnosov v federaciji smo dolžni izražati iz spoznanja, da je trajna poročnost za stabilen in razmeroma hiter razvoj Jugoslavije samo uresničevanje in razvoj temeljnega produktivnega odnosa, ko delavec celovito gospodari z družbenim kapitalom in dohodkom. Ta zagotavlja poseben značaj odnosov na enotnem jugoslovanskem

trgu ter omogoča njegovo delovanje. Ta temeljni deluje na temeljih združevanja dela in sredstev in svobodne menjave dela, samoupravnega sporazumevanja, družbenega dogovarjanja in planskega usmerjanja družbenega in gospodarskega razvoja na enotnem denarnem, carinskem in deviznem sistemu, svoenotnem ustanavljanju in poslovanju temeljnih organizacij združenega dela itd. Je toliko bolj učinkovito, toliko močnejše so njegove funkcije, kolikor se v praksi vseh dejavnikov reprodukcije potrjujejo in uveljavljajo prav te njegove temeljne družbenoekonomske postavke.

Težiče dela v organih federacije je že in bo v bodočnosti še veliko bolj na sporazumevanju, na soglasju in ne na preglaševanju

Iz teh ugotovitev tudi ni težko opredeliti ključnih smeri našega delovanja. Vendar je tudi na tem področju naše aktivnosti treba odgovoriti na sedaj pogosto zastavljeno vprašanje o realnosti takšnega sistema odnosov v federaciji, posebej je glede na nekatere negativne težnje in procese, na sprejete republike in pokrajine, na zaenajanje odgovornosti za skupne funkcije federacije, za pogost volutarizem v teh odnosih, kar enako zadeva tako nas kot tudi druge republike in pokrajine. Res je, da ta sistem odnosov, ki jih zahteva taka zasnova federacije in mednarodnih odnosov, lahko, če popusti aktivnost naprednih subjektivnih sil, pripelje tudi do določenih zaostreitev in pojavov nacionalne osovrotnosti. Toda iz lastne prakse dobro vemo, da se to težave so toliko večje, lahko pa celo usodne, kadar centralizem in uveljavljanje interesov v večnacionalni državi zaostri mednarodne odnose. Takrat ostaja le alternativa ali opustiti demokratično smer razvoja ali pa odločno zavrniti tak centralistični koncept in razvijati odnose med republikami in pokrajinami na podlagi demokratičnih samoupravnih odločitev, ki temeljijo na pravicah in skupni odgovornosti delovnih ljudi vseh republik in pokrajin s skupnim in enakopravnim uresničevanjem njihovih razrednih, delovnih in nacionalnih interesov na ravni federacije. Zato je težiče dela v organih federacije že in bo v bodočnosti še veliko bolj na sporazumevanju, na soglasju in ne na preglaševanju. To bo moralo postajati dejalno bolj in nujno zlo v političnem sistemu federacije. Posebej pomembno in odgovorno je za to delo – in odnosi naše republike in posameznih njenih organov – do tistih organov v federaciji, v katerih se odločitve sprejemajo s soglasjem. To pomeni, da v teh organih, posebej še v zboru republik in pokrajin, ni mogoče ožrskočno uveljavljati samo svoje interese, ampak je potrebno razumeti in upoštevati tudi interese in potrebe drugih ter ustavno podlago, na kateri je mogoča skupna rešitev.

Za volutarične in subjektivistične ocene ne bi smelo biti več mesta

Vse to pa zahteva bistveno spremenjeno delo, veliko večjo medsebojno informiranost, sodelovanje in posebej še razvito drugih oblik povezovanja samoupravnih dejavnikov, organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij, republiknih vodstev, itd. Kolikor več bo tega sodelovanja, manj bo potrebe, da se bodo rešitve jemane v vseh razviranih postopkih zveznih organov, oziroma manj bo potrebe po njihovi oblastveni intervenciji tudi pri zagotavljanju nujnih funkcij federacije.

Mislím, da bi bilo koristno in v skladu z našo odgovornostjo za urejanje skupnih vprašanj, ki smo jih z ustavo sporazumno opredelili kot funkcije federacije, če bi naložili posebni skupini, da temeljito analizirajo temeljne segmente teh skupnih interesov in vseh razviranih interesov, da bi tako prišli do bolj zanesljivih odgovorov, kateri so razlogi načelne, sistemske narave in kje je neustrežno in slabo

Osební dohodki nimajo vedno pravih »korenin«

Delegati ljubljanske mestne skupščine o vrsti bistvenih vprašanj letošnjega gospodarjenja - Nujno je treba izpolniti izvozne naloge

LJUBLJANA, 3. junija - »Kje bomo odlagali strupene odpadke? Koliko je nezaposlenih ljudi? Koliko med njimi prvič išče zaposlitev? Kako bomo zaposlili mlade, ki prihajajo iz šol? Kje so konkretni programi naložb za prestrukturiranje gospodarstva in natančne razlage, kaj bo tako prestrukturiranje prineslo? Kje je poročilo o stanju zdravstva v mestu...« to so glavna vprašanja, ki so jih postavljali delegati mestne skupščine na današnjem zasedanju zbora združenega dela.

Pestra razprava, ki na mestni skupščini ob poročilih o letnem gospodarjenju ter uresničevanju resolucije za leto 1982, verjetno marsikoga presenetila, saj je v zadnjem času nismo ravno pogosto slišali. Kljub temu, da industrijska proizvodnja v letošnjih štirih mesecih raste in se je v primerjavi z enakim obdobjem lani povečala za 6,8 odstotka, se

● LJUBLJANA, 3. junija - Novi direktor Zavoda za družbeno planiranje Ljubljane je Gregor Berkepec - bivši podpredsednik in sedaj član mestnega izvršnega sveta, namestnica direktorja Zavoda pa je Rada Perovšek. Ta sklep so danes sprejeli delegati mestne skupščine, ki so obenem potrdili tudi sklep o razrešitvi dolžnosti dosedanjega direktorja Ivana Novaka, ki je bil izvoljen za podpredsednika izvršnega sveta občine Center.

bo za dobre uspehe treba zelo truditi, saj se oskrba z uvoženimi in domačimi reprogrami slabša. Le osem odstotkov delovnih organizacij je namreč z uvoženimi surovinami dobro preskrbljenih, pri 30 odstotkih pa je oskrba na kritični meji.

Združeno delo mora zato vse napore vložiti v to, da bo izpolnilo izvozne obveznosti in to predvsem na konvertno tržišče, saj ga mora povečati za 13 odstotkov. Še posebej pozornost bodo deležne tiste organizacije - tudi take so se - ki pravijo, da jim za svoje potrebe ni treba izvažati in da ne potrebujejo nobenih sprememb. Poleg tega pa mora združeno delo dosledno spoštovati samoupravne dogovore in usmeritve pri delitvi sredstev za osebne dohodke.

Premalo je združeno delo naredilo tudi v pogledu prestrukturiranja gospodarstva. Že res, da se je poraba denarja za naložbe lani zmanjšala za 22 odstotkov, vendar pa ob tem ne moremo mimo dejstva, da ni bila začeta niti ena naložba, ki bi bistveno prispevala k prestrukturiranju gospodarstva. Komisija za presojo naložb je namreč odobrila 50

prečno visoke osebne dohodke. Prav tako bodo posebne pozornosti deležne tiste delovne organizacije, ki so, kljub izgubam, zelo povečale osebne dohodke.

Delegati so danes postavili posebno vprašanje tudi o nezaposlenosti v mestu. Brez dela je 1.300 tih, ki zaposlitev iščejo. Na skupnosti za zaposlovanje so že pripravili program prekvalifikacij za tiste, ki so se pripravili v to vključiti. Pri drugih pa skušajo premostiti težave z zaposlitvami za določen čas.

Današnja razprava delegatov zbora združenega dela mestne skupščine je dokaz, da se delavci vlekajo v sedanjim položaju v gospodarstvu in skušajo pripomoči, da bi se popravilo. Poleg tega je tudi dokaz, da so »novi« delegati svoje obveznosti vzeli zelo resno in odgovorno.

MOJCA KAUCIČ

Kako pride človek do rečnega peska in mivke

Dovolilnice za odvoz izdajajo pri Hidrotehniku - Kljub temu je ob rekah tudi veliko tatov

LJUBLJANA, 3. junija - Na Slovenčev 95 v Ljubljani, kjer ima svoje prostore Vodnogospodarsko podjetje Hidrotehnik Ljubljana, je mogoče kupiti dovolilnice za odvoz rečnega materiala in se tako ceneje preskrbeti z mivko in peskom na obrežjih rek in potokov. Kubični meter mivke stane 122 dinarjev, peska pa 40 dinarjev. Trije nadzorniki, ki delajo na obširnem območju potočja Save od Kranja do Sevnice, dela Kolpe, Iščice in Kamniške Bistrice pa ne morejo odkriti vseh tatov, ki kljub temu kradjo pesek in mivko.

Leta 1974 je bil izdan zakon o vodah, ki velja v mejah Slovenije, na podlagi katerega izdajajo dovolilnice. Posamezniki imajo pravico do odvoza približno dvajsetih kubičnih metrov materiala, ki ga mora človek kopati le na določenem kraju in ročno nakladati. Pri mnogih se prevladuje miselnost iz časov, ko so lahko nenadzorovano odvažali neomejene količine peska z obrežij rek. Tudi danes niso redki ljudje, ki odvažajo mivko in jo preprodajo tudi po desetkratni ceni.

Letno zasebniki s tega območja legalno odpeljejo okoli 8000 kubičnih metrov mivke in peska, kolikšna pa je ta količina v resnici, nihče ne ve. Nadzorniki imajo težko delo, včasih tudi nevarno, ker nekateri

želijo kar fizično obračunati z njimi in jim dokazati svoje pravice.

Nedovoljen odvoz se smatra kot kraja, kazni je denarna, lahko pa tudi zaporna. Od leta 1975 do danes je bilo pred sodiščem okoli štirideset hitrega zaslišanja željnih občanov.

Vodnogospodarsko podjetje Hidrotehnik Ljubljana ima sklenjene pogodbe z nekaterimi gradbenimi podjetji, ki po isti ceni odvažajo večje količine materiala. Na obrežjih je tudi nekaj separacij na krajih, kjer je prodornost rek največja.

Denar, ki se zbere na ta način, porabijo delavci VPH TOZD Hidrogradnje za regulacijska dela rek in potokov, ki prispevajo k naravnemu ravnotežju našega okolja.

JANA VIDMAR

Gledališče na ulici

LJUBLJANA, 3. junija - Včeraj zvečer je v predvorju Krizank nastopil v okviru prireditve 3. spomladanske gledališke festivala gledališče Janus Cirkus z Nizozemske. Nastop te gledališke skupine - kot tudi drugih, recimo Ane Monro iz Ljubljane, Kugla glumitve iz Zagreba - se vključuje v okvir kulturnih prireditev na prostem, ki jih prireja SKUC in FORUM; tokrat z namenom predstaviti nekoliko drugačno, ulično gledališče. Skupine se bodo predstavljale še jutri in v soboto. Festival je finančno omogočila Kulturna skupnost Slovenije.

L. S.

Taksisti v Cankarjevem domu

LJUBLJANA, 3. junija - V Kulturnem domu Ivana Cankarja je se popoldne zbralo okoli sto ljubljanskih taksistov. Pogovor z njimi je sklical uprava Cankarjevega doma z namenom, da bi jih opozorila na pomembnost kulturnega doma ter na pomembnost kongresov. Vse preveč je bilo namreč primerov, da so se ljubljanski taksisti neprimerno vedli do gostov, ki so se udeležili predavanj ali kongresov v Cankarjevem domu.

D. V.

Mladinci urejajo pašnike

Na Novem svetu pri Logatcu je za pašo usposobljenih že okrog 5 hektarov travnikov

LOGATEC, 3. junija - Na Novem svetu - v krajevni skupnosti Hotedršica so okrog 5 hektarov zemljišč uredili v pašnike, kjer se bodo pasle ovce. Za pašo bodo kmalu usposobili še 5 hektarov. Tako se bo na tem prostoru pašniki čez čas lahko paslo okrog 200 ovc.

Akcijo za usposobitev teh površin v pašnike je pripravila logaška Kmetijska zveza, pomagali pa so mladinci in krajski Hotedršice.

Mladinska delovna akcija, ki jo je pripravila občinska konferenca ZSMS, je trajala tri dni, delalo je pa okrog 35 mladincev. Vrednost dela, ki so ga opravili, znaša 72.000 dinarjev; aktiv mladim združencem (okrog 20 mladincev) pa prireja delovne akcije na Novem svetu ob nedeljah, vendar pri delu niso sami, marveč tudi njim pomagajo krajsani.

MOJCA KAUCIČ

Nedavna tridnevna mladinska delovna akcija na Novem svetu - pravijo na občinski konferenci ZSMS - pa je bila hkrati pripravljena mladincev na republiško mladinsko delovno akcijo »Goričnik 82«. V drugi izmeni te akcije (od 18. julija do 8. avgusta) bo okrog 40 brigadirjev iz Logatca pomagalo urejati čistišča na Goričnem.

Hkrati za letos načrtujejo še nekaj lokalnih delovnih akcij. Tako bodo v kratkem pripravili enodnevno akcijo v krajevni skupnosti Naklo, kjer bo 20 mladincev kopalo jarek za električne kable. Poleg tega bodo mladinci uredili tudi prostor za tabornjere v Kalisih, kjer vsako poletje poteka pouk obrambnega usposabljanja mladim, ki niso v šolah poslušali predavanj o splošnem ljudskem odporu.

Jeseni bodo logaški mladinci v več krajevnih skupnostih pomagali kopati jarek za telefonske kable. Nekaj izkušenj so si nabrali že spomladi, ko so v krajevni skupnosti Trate kopali jarek za telefonsko omrežje.

Sicer pa so prejšnji mesec mladinci Logačani pomagali tudi pri gozdomizanju na Vrhu nad Rovtami; občinska organizacija mladim je dodelila skupno 11. občinskih skupnosti, da mladinci pogosto sodelujejo pri teh in podobnih delih.

L. D.

Muzej ni le spomenik preteklosti

Novoustalovljeni Arhitekturni muzej bo imel osem delegatov

LJUBLJANA, 3. junija - Delegati zborov mestne skupščine so na današnjem zasedanju sprejeli tudi odloko o ustanovitvi Arhitekturnega muzeja in ustanovitvi Ljubljanskega regionalnega zavoda za varstvo narave in kulturne dediščine.

Pri tem je predvsem pomemben četrti člen odloka o ustanovitvi Arhitekturnega muzeja Ljubljane, ki določa organ upravljanja, torej svet muzeja. Sestavljajo ga delavci muzeja oziroma njihovi delegati poleg tega pa še osem delegatov družbene skupnosti.

Arhitekturni muzej namreč mora »živeti« tudi z okoljem, kjer stoji, saj je sestavni del njegove kulturne zgodovine, s svojim delom pa se mora vključiti tudi v sedanji trenutek.

K. M.

Tekmovanje v prvi pomoči

Prireja ga občinski štab za civilno zaščito v občini Ljubljana Šiška

LJUBLJANA, 3. junija - Ob 40-letnici ustanovitve slovenskih narodnoosvobodilnih udarnih brigad in 90-letnici rojstva tovariša Tita, prireja občinski štab za civilno zaščito in sekretariat za ljudsko obrambo občine Ljubljana Šiška v sodelovanju z občinsko organizacijo RK 11. občinskih skupnosti ekip prve pomoči KS in organizacij združenega dela civilne zaštite, Redčev križ in osnovalnošolske - članov RK v šolah. Tekmovanje bo v soboto, 5. junija, ob 7.30 v osnovni šoli Riharda Jakopiča.

V znanju iz prve pomoči se bo pomerilo 60 starejših ekip in 25 ekip osnovnih šol.

A. B.

stop

L. D.

SPREHOD PO TRŽNICAH

Pomaranče, češnje, jagode

LJUBLJANA, 3. maja - Naše tržnice so vsak dan bolj preskrbljene z vitamini. Pestejša je že ponudba zelenjave, omislamo pa si lahko tudi sadno kupo s češnjami in jagodami. Pomaranč je dovolj, na voljo so še tudi jabolka.

Cešnje, ki so jih v začetku začeli prodajati po 120 din, so se nekoliko ceneje. V Ljubljani in Murski Soboti so se po 100 din (na ljubljanski tržnici tudi po 70 din), sicer pa so se po 40 (na koprski tržnici) do 100 din. Vabljivo dišeče jagode prodajalci cenijo od 60 do 120 din. Seveda so dražje in tudi lepše. Pomaranče, ki smo jih vsi tako mrzlično iskali, so zdaj na voljo v zadostnih količinah. Prodajajo jih od 60 (Ljubljana, Maribor, Murska Soba) do 70 din (toliko stanejo v Celju in Novi Gorici). Jabolka so na voljo od 30 (Maribor) pa celo do 80 din (na celjski tržnici).

Solata dobro uspeva, saj je na tržnicah ne manjka. Prodajajo jo od 30 (Nova Gorica) do 80 din (Ljubljana, Celje). Letošnja čebula je najdražja na ljubljanski tržnici, kjer jo ponujajo tudi po 80 din (pa tudi po 60), v Murski Soboti je po 40 din, na koprski tržnici od 40 do 60 din, po enotni ceni 60 din pa stane kilogram čebule v Mariboru, Celju in v Novem mestu. Novega krompirja je čedalje več, stane od 40 do 60 din. Za spremembo v jedilnik lahko mesno juho zamenjamo z zelenjavno juho z graham, ki je v Kopru po 30 do 50 din, na ljubljanski tržnici pa ponujajo od 60 do 70 din. Zeleno solato lahko nadomestimo tudi s kumarami, ki so po 50 (Maribor, Celje, Novo mesto) pa do 67 din (Nova Gorica). V Ljubljani, Murski Soboti in na koprski tržnici so po 60 din. Najcenejša špinaca je v Kopru, kjer stane kilogram 36 din, dosti dražja pa je v Celju in Ljubljani - 70 do 80 din oziroma 60 do 80 din. Jajca so po 5,30 do 8 din, branjek na ljubljanski tržnici pa je domača jajca prodajala po 9 din.

Lepo se je sprehoditi tudi po celtnem delu ljubljanske tržnice, med najrazličnejšim cvetjem. Posebno vabljivo so šopki drobni šmarinci, belih marjetek in drugega drobnega cvetja.

DROPSNIKI DELA

3.6.1982	SOLATA	CEBULA	KROMPIR	KORENJE	GRAN	KUMARE	SPINACA	JAJCA	ČEŠNJE	JAGODE	POMARANČE	JABOLKA
LJUBLJANA	60-80	60-80	40-50	180-200	60-70	60	60-80	5,3-7	70-100	60-120	61	50-70
MARIBOR	60-70	60	60	200	-	50-55	50	6-7	70-80	60-80	61	30-50
CELJE	80-80	60	45-60	-	-	50-60	70-80	6,5-7	60-70	60	70	50-80
MUR SOBOTA	42	40	40	100	62	60	42	6-6,4	100	120	61	50
NOVO MESTO	60	60	45	90	52	50	50	6,5-7,5	80	90	63,7	57-70
NOVA GORICA	30-40	-	50	-	-	67	40	7,5	45-60	120	70	50
KOPER	40	40-60	40-50	84	30-50	60	36	8	40	60-80	62,75	57

Color: izdelali bodo več poliestrskih smol

Nova, 20-tonska reaktorska posoda bo končana leta 1984 - Brez novih skladiščnih prostorov ne gre

MEDVODE, 3. junija - V tovarni barv in lakov Color TOZD Smole se pripravljajo na postavitev nove 20-tonske reaktorske posode, sedme po vrsti, za sintezo poliestrskih smol. To bo za sedaj največji Colorjev reaktor, stari, v velikosti 3 oziroma 13 ton, so dnevno izdelali 50 ton sintetičnih smol, z novo reaktorsko posodo pa se bo proizvodnja povečala za približno 40 odstotkov.

Skupno z reaktorjem bodo morali zgraditi ogrevalne skladiščne cisterne, v katerih bodo lahko zagotovili primerne pogoje za shranjevanje kemikalij, in sicer anhidrida italne kisline-porabijo ga 2200 ton letno; skladišči ga bodo pri 160 stopinjah Celzija in anhidrida maleonove kisline-shranjevali ga bodo pri 60 stopinjah Celzija; potrebujejo pa ga 1000 ton letno.

Drugi sestavni del reaktorske posode pa bo ogrevalna naprava - peč, v kateri bo mogoče kemikalije ogreti na 300 stopinj Celzija.

Predračunska vrednost naložbe je 180 milijonov dinarjev, končana pa bo predvidoma leta 1984. Opremo bodo kupili doma.

V tozdu Smole letno izdelajo

12.000 ton sintetičnih poliestrskih smol, za 1,3 milijona dolarjev pa jih izvozijo.

A. B.

Mladi pevci v Vodmatu

LJUBLJANA, 3. junija - Na osnovni šoli dr. Jožeta Potrča v Vodmatu je bil včeraj zaključni koncert otroškega, pionirskega in mladinskega pevskega zbora. Okoli 200 mladih pevcev, ki vadijo pod vodstvom vnete pedagoginje Bronke Sax, se je v nabito polni telovadnici zvrstilo pod geslom »Glasba je naša radost«. Koncert s pestrim programom je trajal kakšni dve uri. Nastop mladih pevcev je občinstvo navdušilo.

S. S.

ISKRA - IEZE n. sol. o. TOZD SEM - Tovarna specialnih elementov in materialov n. sub. o. Ljubljana, Tržaška 2

vabi k sodelovanju sodelavce za opravljanje naslednjih del in nalog:

- Vodenje operativne priprave dela**
Od kandidatov pričakujemo višjo izobrazbo tehnične smeri oz. višjo šolo za organizacijo dela s tehnično predizobrazbo ter 5 let delovnih izkušenj
- Samostojno opravljanje tehnoloških nalog**
Od kandidatov pričakujemo srednjo ali višjo izobrazbo tehnične smeri ter 5 let delovnih izkušenj
- Razvojno raziskovalna dela**
na področju elektromehanskih sestavnih delov
Od kandidatov pričakujemo visoko izobrazbo strojne smeri ter 5 let delovnih izkušenj
- Skladiščna dela (skladiščnik)**
Od kandidatov pričakujemo poklicno šolo kovinske ali trgovske smeri, tečaj za skladiščnika in leto delovnih izkušenj

Delo združujemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Podrobnejše informacije dajemo kandidatom na neobveznem ustnem razgovoru. Prijave sprejemamo v 15 dneh po objavi na naslov: ISKRA - IEZE, TOZD SEM, Kadravska služba, Ljubljana, Tržaška 2.

3-4156

PRAVNA POSVETOVALNICA

Družinska invalidnina

F. K., S. Ali vdovi po vojaškem invalidu v vsakem primeru preneha pravica do družinske invalidnine če sklene novo zakonsko zvezo?

ODGOVOR: Zakoncu preneha pravica do družinske invalidnine in druge pravice, ki so mu bile priznane po smrti vojaškega invalida z dnem, ko sklene zakonsko zvezo - razen v primeru, če je to pravico pridobil oziroma obdržal, ker je pridobilno nezmožen.

Starostna pokojnina

T. R. M. Prihodnje leto boste dopolnili 60 let starosti in 17-pokojninske dobe. Ali boste res upravičeni do starostne pokojnine, čeprav se ste ponovno zaposlili šele leto, pred tem pa ste bili nazadnje v delovnem razmerju leta 1971?

ODGOVOR: Po novem zakonu o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki se uporablja od 1. januarja 1983, pridobi pravico do starostne pokojnine tudi zavarovanec, ki nima dopoljene pokojninske dobe 20 let ter starosti 60 let (moški) oziroma 55 let (ženska), ko dopolni starost 65 let (moški) oziroma 60 let

(ženska) in ima najmanj 15 let zavarovalne dobe. Ni več torej potrebna izpolnitev pogoja t. i. gotostne zavarovalne dobe, to je dopolnitev najmanj 40 mesecev zavarovalne dobe v zadnjih petih letih ali najmanj 80 mesecev zavarovalne dobe v zadnjih desetih letih.

Pokojninska doba

V. E., M. Ali se res ne šteje v pokojninsko dobo časa, ki je bil delavec zaposlen z manj kot polovico polnega delovnega časa?

ODGOVOR: Čas, prebit na delu z nepopolnim delovnim časom, se števa v zavarovalno dobo le, če je zavarovanec delal najmanj s polovico predpisane polnega delovnega časa. Zaposlitev z manj kot polovico polnega delovnega časa je podlaga le za zavarovanje za invalidnost in telesno okvaro, ki sta posledica nesreče pri delu ali poklicne bolezni.

Prenehanje delovnega razmerja pripravnika

T. V., V. Kdaj preneha delovno razmerje pripravnika?

ODGOVOR: Prenehanje delovnega razmerja pripravnika je odvisno od tega, ali je sklenil delovno razmerje za nedoločen čas

ali za določen čas. V prvem primeru mu preneha delovno razmerje, če po prenehanju pripravnike dobe tudi po ponovitvi ne opravi strokovnega izpita, in sicer z dnem, ko ga ni opravil. V drugem primeru pa po samem zakonu z iztekom časa, ki je določen za pripravniko dobo.

Družinska pokojnina

R. J., T. Preživljate brata, ki je postal, ko je bil star 32 let, zaradi bolezni popolnoma pridobitno nezmožen. Ali bi bil v primeru vaše smrti upravičen do družinske pokojnine za vami?

ODGOVOR: Čeprav je vaš brat postal popolnoma in trajno nezmožen za delo po starosti, najdlje do dopolnjenega 15. leta starosti, oziroma če se redno šolajo, najdlje do dopolnjenega 26. leta starosti, bo pridobil pravico do družinske pokojnine za vami, če ga boste do svoje smrti preživljali zaradi tega, ker nima lastnih dohodkov za preživljanje.

Oprostitev davka na dediščino in darila

R. N. O. Koliko znaša vrednost premeščenega premoženja, od katerega se ne plačuje davek na dediščino in darila?

Za koga teče poslovni čas?

Banke in trgovine v Ljubljani bi se naposled morale prilagoditi vsakdanjim potrebam ljudi

LJUBLJANA, 3. junija - Odlok o poslovnem času bank, pošt, lokalov in drugih ustanov in uradov, ki so ga na današnjem zasedanju zborov mestne skupščine sprejeli delegati, je sprožil burno razpravo. Vse pripombe in amandmaji so dokazali, da v Ljubljani še vedno nismo pripravljeni »skočiti« iz ozkih interesov in se prilagoditi potrebam večine oziroma se »žrtvovati« za boljše delo in s tem boljše gospodarski položaj.

Predvsem velja to za »bančnike«, ki so se na vse pretege upirali temu, da bodo morali ob sobotah zapirati med 14. in 15. uro in ne več med 11. in 12. uro. S tem, da že več kot leto dni delajo šele od osme ure dalje, so marsikomu onemogočili, da bi svoje denarne zadeve uredil pred prihodom na delo, zato morajo zdaj svoje poslovni časi urediti tako, da bodo ljudje hodili v banko takrat, ko niso v službi - ne da bi brez potrebe stali v dolgih vrstah.

V banki se morajo organizirati tako, da bodo v kar največji meri »služili« občanom in ker za zdaj še niso pripravljeni delati z delj-

nim poslovnim časom, bodo delali ob sobotah dlje.

Pripombe na določila predloga odloka so imeli tudi zasebni gostinci, ki bi si radi med turistično sezono zagotovili kolektivne puste. Ker zdaj lahko zaposlujejo več delavcev - do deset - si tudi letni oddih lahko zagotovijo v tistem času, ko to želijo, ne da bi zato morali zapreti vrata.

O poslovnem času trgovin z živili se delegati niso veliko pogovarjali, saj je predvsem od trgovcev odvisno, kdaj bomo lahko kupovali kruh in mleko. Odprejo namreč lahko med sedmo in osmo uro. Več pripomb so delegati imeli na zapiralni čas, saj je 19. ura poleti prežgodnja. Pri tem so tudi pripomnili, da bi v Ljubljani morali imeti vsaj ene trgovino odprto do 22. ure, če že ne take, ki bi bila odprta 24 ur na dan.

MOJCA KAUCIČ

Plinske hombe in ražnji

LJUBLJANA, 3. junija - V prtiliču Name prodajajo trikolirne plinske steklenice s priključki za kuhanje, peko in za luč. Steklenica stane 692,96 din, priključek za kuhanje dveji hkrati stane 1506,48 din, za peko pa 620,34 din. Luči imajo tri različne velikosti, stanejo pa od 447,83 do 1017,02 din. Posebej stoji kuhinjski za kuhanje dveji hkrati stane 2280,24 din. Poleg tega imajo tudi litoteklene plovce po 669,28 din, ter tri različne velikosti rešetkastih ražnjev za peko rib, ražnjičev, pleškvic, čevapčičev in drugega mesa. Stanejo od 620,34 din do 1324,65 din.

R. M.

Tovarniške ročne tapiserije

LJUBLJANA, 3. junija - V ročni kalnici tovarne Dekorativna že 18 let izdelujejo ročno tkanke in tkanice tapiserije, preproge, pregrinjale, tapetne in blago iz prte in blazine. Njihovi izdelki niso cenjeni samo v domovini ampak tudi v tujini, kjer so številni hoteli opremljeni z njimi.

Danes je v ročni kalnici zaposlenih 13 delavk, ki delajo na desetih statvah, prav takih kot so jih imele naše babice. Vse stavbe so bile narejene ročno v tovarniški mizarjski delavnici po vzoru pravih muzejskih stavok. Kot pravi vodja ročne tkanice Metka Sieberer, je dela vedno dovol

Izšolali so že več kot sto tisoč voznikov

Šestdesetletnica obstoja zveze voznikov in avtomobilistov – Mnogi člani so bili aktivni udeleženci NOB – Še naprej usposablja voznike

LJUBLJANA, 3. junija – Zveza voznikov in avtomobilistov Slovenije, ki povezuje 67 združenj, v katerih je vključeno 21.000 voznikov, avtomobilistov, upraviteljev gradbene, gozdne in kmetijske mehanizacije ter drugi cestnoprometni udeleženci, letos praznuje 60-letnico obstoja. Na današnji tiskovni konferenci je Alojz Cobec, predsednik predsedstva Zveze voznikov in avtomobilistov Slovenije spregovoril o pomenu organizacije in orisal tudi njen dosedanj razvoj.

Organizacija beleži svoje začetke v letu 1922, ko so se prvi vozniki avtomobilov, bilo jih je 25, v takratni Dravski banovini medsebojno povezali. V svojih šestdesetih letih je bila organizacija šoferjev in tudi avtomobilistov napredna, hkrati pa so njeni člani ohranili medsebojne stike tudi potem, ko je okupator med vojnimi organizacijami razpustil. Mnogi člani organizacije so bili aktivni udeleženci narodnoosvobodilne borbe. Leta 1943 je prva motorizirana enota partizanskih sil sodelovala pri napadu na Žumberk. Ta dan, to je 13. julija, so si vozniki in avtomobilisti, združeni v ZZZŠAM Slovenije,

izbrali za svoj praznik. Združeni imajo danes velik pomen za vse udeležence v prometu. Po drugi strani pa novi zakon o varnosti cestnega prometa Zvezi združenj šoferjev in avtomobilistov poleg Avto-moto zveze Slovenije naloži, da morata nuditi avto šolam strokovno pomoč pri izvajanju predpisnega programa tako za voznike, kot voznike inštruktorje in učitelje predpsov. V zadnjih letih pa je ZZZŠAM v svojih dvaindvajsetih avto šolah izšolala več kot 100 tisoč voznikov raznih kategorij.

Na tiskovni konferenci je Alojz Cobec povedal, da bo združenje še naprej strokovno

usposabljal voznike motornih vozil za naloge in opravila, ki jih zahteva združeno delo in družba nasploh, kot tudi za naloge, ki izhajajo iz koncepta splošne ljudske obrambe in družbene samozasčite.

Glede na to, da ima organizacija 21000 članov, da pa je sicer v Sloveniji 68 tisoč voznikov in avtomobilistov, to pomeni, da bo imela zveza še veliko dela za vključitvo le-teh. Združeni bi lahko bistveno pripomogli k izboljšanju delovnih in življenjskih razmer posadk in težkih tovornjakih in avtobusih v skladu z evropsko konvencijo. Na tiskovni konferenci so tudi novinarji obvestili, da bo osrednja proslava ob 60-letnici ZZZŠAM Slovenije 5. junija letos v Ljubljani.

ŽARKO HOJNIK

M. P.

Spreminjal vsote na hranilnih knjižicah

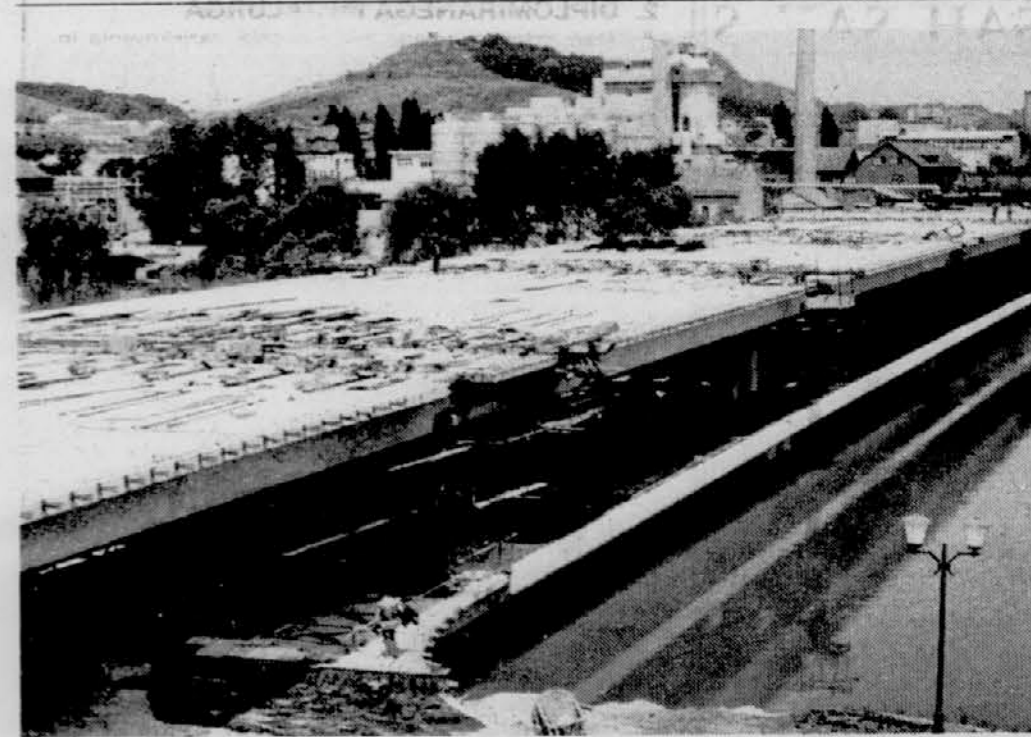
Alojz Žibert je obtožen, da je ponaredil svojo in bratovo hranilno knjižico ter dvignil denar

LJUBLJANA, 3. junija – Na temeljnem javnem tožilstvu v Ljubljani so sestavili obtožnico zoper 26-letnega Alojza Žiberta iz Rake pri Krškem. Obtožnica ga obremenjuje, da je spremenil javno listino in si z goljufijo pridobil protipravnomočno premoženjsko korist.

Žibert, ki je brez zaposlitve in tudi brez sredstev za preživljanje, je 24. decembra pred dvema leti v svojo hranilno knjižico, na kateri je imel vloženi le nekaj dinarjev, vpisal tri številke. Za goljufijo ga zato, ker je Žibert z lažnim prikazovanjem in prikriževanjem dejavnosti okoliščin spravljal v zmotno dve poštni uslužbenki, za poskus goljufije pa zato, ker mu to v tretje ni uspelo, kajti poštna uslužbenka na Linhartovi je zasumila, da nekaj ni v redu.

Žibertja je, kot kaže, uspeh njegove akcije ohranil in je vzel hranilno knjižico svojega brata, ki služi vojaški rok. Tudi to knjižico je ponaredil in odšel v Ljubljano, da bi tam dvignil denar. Ker pa so bile številke v hranilni knjižici slabo ponarejene, je to uslužbenka pošte na Linhartovi 1 v Ljubljani opazila, zato je Žiberta rekel, naj jo počaka, da bo preverila stanje

TOMAŽ GORENC

Dela na mostu tečejo skoraj po načrtu

MARIBOR, 3. junija – Dvonsodstropni most čez Dravo spada ne samo med najpomembnejše cestne objekte v Mariboru, temveč je pomemben za ves slovenski prostor. Prav zato zdaj delavci Gradila, tož Nizke gradnje, hitijo, da bi do 22. julija končali dela na mostu. Sedaj delajo na tako imenovanih širokih hodnikih, montirajo pa tudi izolacijo, robnike in razsvetljavo. Dostopi do mosta so v glavnem končani, čeprav je res, da je več storjenega na pobojski kot na meljski strani. Prav zato računajo, da ne bo prevelike zamude. (Foto: Bogo Cerin)

James in Suzanne Pool

ODKOD HITLERJU DENAR

8. nadaljevanje

Na večer 22. novembra 1922 je na nasvet stotnika Trumana Smitha, pomočnika vojskega atašee ZDA, prišel na eno Hitlerjevih zborovanj harvardovec Ernst (Putzi) Hanfstaengl, čigar mati je bila Amerikanka in čigar kultivirana bogata družina je imela v Münchnu umetniško založniško podjetje. Hanfstaengl, ki je bil nasprotnik komunizma in ga je bolela tedanja nemška Nemčija, je Hitlerjevo govornišvo povsem prevzelo. Nekaj dni zatem se je včlanil v stranko.

Ko sta se nekega večera po večurnem razpravljanju s predanimi strankinimi privrženci vračala domov iz kavarne Neumeier, se je Hitler obrnil k Hanfstaenglu, rekoč: »Ne smete biti razočarani, če se pri teh večernih pogovorih omejuje na razmeroma preproste teme. Politični agitatorstvo mora biti primitivno. Prav to moti pri drugih (nemarksiističnih) strankah. Po- stale so ... preveč akademske. Preprosti mali človek ne more slediti in postane preji ali slej žrtve grobo prepričevalnih metod komunistične propagande.«

Hanfstaengl mu je iskreno pritrdil, rekoč, da mu vlija največje zaupanje v strankin končni uspeh prav njegova (Hitlerjeva) sposobnost, da zna govoriti v vsakdanjem jeziku, da zna »zadeti« z vsako besedo. Potem je Hanfstaengl nadaljeval, da ga v nekaterih rečeh spominja na ameriškega predsednika Theodora Roosevelta, ki ima moč in pogum, vitalnost in domaćnost z vsemi vrstami ljudi, neposrednost v de- ja-

njih in govoru, zaradi česar je drag povprečnemu državljanu. »Po Münchnu se govori, da gre vam in vaši stranki samo za truse in kričanje, brutalnost in nasilje,« je nadaljeval Hanfstaengl. »Mogoče vam bo v uho, da so vse to govorili tudi o Rooseveltu, a jih ni poslušal in je potegnil deželo s seboj.«

»Popolnoma prav vam dam,« je odvrnil Hitler. »A kako naj svoje ideje vbijem v glavo nemškemu narodu brez tiska?«

Časniki se ne zmenijo zame. Kako naj nadaljujem svoje govorniške uspehe z našim ubogim časopisom *Völkischer Beobachter* na starih straneh, ki izide enkrat na teden? Dokler ne bo izhajal dnevno, ne bomo prišli nikamor. »Nato mi je Hitler razkril svoje velike načrte, ki jih je imel s strankinim časopisom, ko bi se le kako dokopal do denarja.«

»Najbrž sem se odločil prav ta večer,« je kasneje napisal Hanfstaengl, »da bom odinil občutljivo podporo.« Prav nekako v tem času je Hanfstaengl dobil delno izplačanje od družinske umetniške galerije v New Yorku, ki so jo med vojno zaprl. Dobil je samo 1500 dolarjev, ki pa so, zamenjani v devalvirane marke, pomenili nezaslišano bogastvo. Napro- daj sta bila dva ameriška tiskarska stroja. Če bi se našel denar za njun nakup, bi to pomenilo, da bi lahko nacistično glasilo v polnem formatu izhajalo vsak dan.

»Zvedel sem,« je rekel Hanfstaengl, »da bi bilo mojih tisoč dolarjev dovolj za zahtevano vsoto, naj se zdi to še tako neverjetno. Tako

Goljufal s ponarejenima naročilnicama

BEOGRAD, 3. junija – In- sektorji SNZ Beograd so prijeli 44-letnega Beograščana Slobodana Milenovića, ki se utemeljeno sumi, da je dve beograjski delovni organizaciji oškodoval za 2,6 milijona dinarjev.

Milenović se je 4. februarja letos oglašil v delovni organizaciji Tehnopromet in se referentno predstavil kot zastopnik Jugoturista. Izročil mu je ponarejeno naročilnico in prevzel tisoč krogljnih ležajev, ki jih je nemudoma prodal zasebnemu mehaniku Cvetku Atanakovcu.

Dva meseca kasneje je na enak način opeharil delovno organizacijo Metalservis, prav tako v Beogradu. Tokrat se je izdal za zastopnika negotovnega podjetja. S ponarejeno naročilnico je prevzel pet tisoč krogljnih ležajev, ki jih je nekaj dni kasneje spet prodal Atanakovcu.

Preiskovalci so doslej ugotovili, da je oškodoval Tehnopromet in Metalservis za 2,6 milijona novih dinarjev.

ŽARKO HOJNIK

M. P.

Računalniški kriminal

V Belgiji so na milo zaporno kazni obsojili računalniškega strokovnjaka, ki je skušal izsiljevati ameriško družbo – »Zadevo« je rešila obsojenčeva žena

BRUSLJ, 3. junija (Tanjug) – Elektronskem računalniku, pojmu sodobne tehnike, danes nasplošno priznajo, da je omogočil predvsem prodor človeka v vesolje in da je dvignil raven številnih najpomembnejših tehnoloških procesov na vseh področjih našega življenja. Žal pa je omogočil tudi »napredek« kriminala oziroma njegovo prilagajanje modernim časom.

Morda je treba vzeti kot nekaj običajnega, da se je ta oblika kriminala pojavila najprej v Bruslju, saj je belgijsko glavno mesto sedež več sto mednarodnih in multinacionalnih družb, katerih vsakdanja dela si brez računalniške tehnike ni mogoče predstavljati. To je opazil tudi neki 32-letni belgijski strokovnjak, ki je vodil računalniški oddelk ameriške družbe, katere evropski sedež je že dolgo v Bruslju.

Nekega večera je iz računalniškega vest šel kolovoz z dragoceno elektronskim spominom, brez katerih je bila naprava praktično neuporabna. Obstalo je celotno delo v centrali, možakar pa je potem po telefonu poklical »še- fe« v Belgiji in jim ponudil »zamenjavo« za milijon švicarskih frankov (25 milijonov belgijskih frankov).

Na sodišču so ugotovili, da ni dosti manjkalo, pa bi Američani

zahtevali denar izplačali, saj so se zavedali, kolikšne so dnevne izgube zaradi blokade evropskega poslovnega centra v Bruslju. Zanimivo pa je, da je do spre- membe prišlo na »drugi strani«.

Belgijski izsiljevalec je namreč na severni bruseljski postaji najel omarico, v katero je spravil kolo, ki je skušal izsiliti, astronomsko veliki zalogi. Zakaj je bilo belgijsko sodišče, ki sicer velja za zelo strogo, tako popustljivo, se ne ve, zanimivo pa je, da je obsoje- nec že dobil novo ponudbo za delo, ki ni nič slabše od njegovega dosedanjega.

POD PRISEGO

Godi se mi krivica, saj sodišče trdi, da je bilo moje početje umazano, jaz pa sem se ravnal po načelu »roka roko umije«.

Jana
SLOVENSKA DRUŽINSKA REVija

Za Prislavno so bile usodne poškodbe vratu

Nadaljevanje sojenja Francu Brencetu, ki je decembra lani umoril 72-letno Karolino Prislano

TITOVO VELENJE, 3. junija – Pred velenjskim sodiščem se je nadaljevalo sojenje 28-letnemu Francu Brencetu iz Celja, ki je obtožen, da je lani, 3. decembra, na Velikem vrhu pri Šmarinem ob Paki na grozovit način in iz koristoljubja umoril 72-letno Karolino Prislano.

Priča Anica Hromc, ki je imela gostilno v Gorenju, je pred sodniki povedala, da se Brenc ne- kaj dni pred umorom Prislane ni pojavil v njeni gostilni, niti ni pri njih naročil rum, kot je sicer povedal v zagovoru. Sicer pa se je prej večkrat oglašil pri njih skupaj z delavci, ki so delali pri zasebniku Petru Kneževiču. Vedno je na hitro spil in takoj odšel. Skoraj enako je nato pred sodiščem pričal tudi njen mož Danilo Hromc.

Franc Obu, ki je bil sosed Prislane, je povedal, da so, ko so jo našli mrtvo, najprej poklicali zdravnika. Hiša je bila ob njihovi prihodu razmetana, vendar se jim to ni delo sumljivo, saj je bil v hiši Prislaneve skoraj vedno nerid. Škupi pri milničini, ki so prišli kasneje, so iskali denar, a ga niso našli. Milničini naj bi potem še trikrat brezuspešno iskali denar. Vrečko s približno 17.000

SREČKO ŠROT

Lastnico hiše zahrbtno ubil iz koristoljubja

Zagrebsko sodišče obsojilo Adema Husića na devet let zapora, ker je zadavil 54-letno Nado Mikulić

ZAGREB, 3. junija – Kot smo že poročali, se je pred zagreb- skim okrožnim sodiščem zagovarjal 24-letni Adem Husić, ki ga je obtožnica bremenila, da je zadavil 54-letno Nado Mikulić. Hkrati sta pred sodnike stopila še 30-letni Aslan Salih in njegova 29-letna žena Nazifa, ki ju je obtožnica bremenila, da sta Husića nagovarjala k zločinu. Danes pa so izrekli tudi sodbe.

Namestnica okrožnega javnega tožilstva Vuka Sparac je zahtevala za vse tri najstrožjo kazni, ker so Mikulićev za- hrbtno ubili iz koristoljubja. Kot je povedala, sta zakonca Salih ubila z orožjem prisilila h gnusnemu dejanju, da bi prišla do hiše, vredne tri milijone, ki jo je nanju prepisala Nado Mikulić v zameno za dosmrtno vzdrževanje.

Branilec prvoobtoženega, Tomo Miter je zahteval, naj njegovega klienta oprosti, češ da je bila žrtev zadavljena, ko ji je Husić prisilil gobo na obraz. Tudi za drugo – in tretje obtožne- ga sta branila Nikola Vučetić in Zlatko Katavić zahtevala, naj ju oprosti, ker ni niti enega dokaza, da sta res storila, česar ju dožijo, poleg tega pa je tudi prvoobtoženi na prvem zaslišanju zločin priznal in šele kasneje zvalil krivdo na zakonca Salih.

Senat okrožnega sodišča v Zagrebu, ki mu je predsedoval sodnik Branko Čizmek, je obsojil Adema Husića na devet let zapora, Aslana in Nazifo Salih pa je oprostil, ker ni dokazov, da sta Husića nagovarjala k zločinu. Predsednik senata je v kratki obrazložitvi povedal, da so nesporno dokazali Husićevu krivdo.

PREDRAG IVANČEVIĆ

Kurir Medexa zadržal denar zase

LJUBLJANA, 3. junija – Na- mestnica javnega tožilstva je vložila na tukajšnjem temeljnem so- dišču obtožnico zoper 28-letnega Milana Bregarja iz Kranja, ki je obtožen, da je storil kaznivno de- janje poneverbe.

Bregar si je protipravno prilas- til denar v družbeni lastnini. V času od 28. marca do 30. junija lani je bil kot kurir zaposlen pri delovni organizaciji Medex, ek- sport import na Mikulićevo cesti 30 in takrat je na pošti na Praž- kovci ulici dvigoval denar, ki so ga pošiljali kupci blaga po povzetju. Denarja pa ni posređeval v službi naprej, ampak ga je zadržal zase. Tako si je protipravno pridobil 48.220,80 dinarjev.

Bregar je v preiskavi dejanje priznal in pojasnil, da je nakazni- ce, na podlagi katerih je prejel denar, zadržal pri sebi in imel tako evidence, koliko je dolžan. Ker je vedel, da bo njegovo de- janje odkrito, je hotel denar vrniti s prodajo klavirja. Škoda bo, kot je sam obljubil, povrnil do konca leta.

T. G.

Obramba pred točo terja tudi dobro organizacijo

Zaradi neorganiziranosti centra proti toči v Žikar- cah naj bi toča 19. maja povzročila veliko škodo

MARIBOR, 3. junija – Jasn je, da tudi z najsodobnejšim sistemom za obrambo pred točo le-te ne bomo povsem preprečili. Izstreljeva- nje raket lahko posledice še omili. Kljub temu pa je bilo na izredni seji izvršilnega odbora za obrambo pred točo območne samoupravne skupnosti severovzhodne Slovenije precej hude krvi, ker je bilo 19. maja zaradi toče precej škodo.

Na podlagi podatkov zavarov- valne skupnosti Triglav, območ- ne skupnosti Maribor, je toča na- redila tedaj veliko škodo na ob- močjih Kapele in Muršaka, Vurberga in Piramide ter v Gra- jeni in okolici Koga ter Gomile. Po mnenju strokovnjakov iz ob- močne samoupravne skupnosti radar na Žikarcu ni bil pravilno usmerjen. Še prav so ga delavci hidrometeorološkega zavoda prav ta dan usmerjali. Ti pa so trdili, da ga niso usmerjali ta dan,

ker lahko radar usmerjajo le ob praktičnih preskušanjih.

Res pa je, da celotna ekipa na radarskem centru v Žikarcu tak- rat še ni bila najbolj vpeljana, niso najbolj delovale nekatere radijske zveze ter da so na Žikar- cau šele nedavno montirali nov radar, ki mu še vedno manjka računalnik (tega ni bil pravilno in- staliran) in bo treba še nekaj časa in več akcij, da bo radar pravilno usmerjen. Celotna investicija pa naj bi veljala okoli 50 milijonov dinarjev.

Zaradi vsega tega so se dogo- vorili, da je treba izdelati kar se da enoten sistem za obrambo pred točo

VASJA VENTURINI

24 UR

Trčila avtobusa polna otrok

NOVI SAD, 3. junija (Ta- njug) – Danes popoldne se je na cesti Tuzla – Zagreb – Beograd v sremiski vasi Kuzmin zgodila pro- metna nesreča, ki na srečo ni ter-jala življenj. Trčila sta dva avto- busa tuzlanske registracije, v ka- terih so bili otroci.

Po sporočilu prometnih orga- nov se je nesreča zgodila, ko je voznik avtobusa tuzlanskega po- djetja Transervis Ivica Lovrić ustavil, da bi šlo mimo vozilo, ki je zavijalo v levo. V tem hipu pa je v avtobus trčil drugi avtobus istega podjetja, ki ga je vozil Mehmed Fejzić. V obeh avtobu- silih so bili otroci, ki so se peljali na ekskurzijo v Beograd. V ne- sreči, v kateri sta bila poškodova- na oba avtobusa, je bil ranjen le učitelj Hasan Mehmedović, ki so ga prepeljali v bolnišnico v Srem- ski Mitrovici. Na srečo nihče izmed otrok ni bil ranjen, tako da so se lahko odpravili v Beograd. Gmotno škodo ocenjujejo na 150.000 dinarjev.

Umril pod traktorjem

KRSKO, 3. junija – Na strmem poboju travnika v bliži- ni Vranja pri Krškem se je danes ob 11.30 smrtno ponesrečil s traktorjem 25-letni Maks Kun- šek iz Vranja 19. Kunšek je za- neregistriran traktorjem, h ka- teremu je imel priključenobra- čalnik, obračal seno. Pri tem se je traktor, ki ni imel varnostne ka- bine, prevrnil na traktorista. Maks Kunšek se je tako hudo ranil, da je kmalu po nesreči umrl. N. V.

Svet srednje šole Edvarda Kardelja ekonomske, zdravstvene, družboslovne in gostinske usmeritve Slovenj Gradec

razpisuje dela in naloge

RAVNATELJA ŠOLE

V skladu z določbami sta- tuta šole morajo kandidati poleg splošnih pogojev, ki so predpisani v zakonu o združenem delu in zakonu o usmerjenem izobraževanju, izpolnjevati še nasled- nje:

- da imajo visoko izobra- zbo ene izmed usmeritev šole
- da imajo pedagoško in andragoško izobrazbo
- da imajo najmanj pet let delovnih izkušenj pri vzgoji in izobraževanju in
- da imajo strokovni izpit

Poleg navedenih pogojev morajo kandidati imeti or- ganizacijske in vodstvene sposobnosti in biti družbe- nopolitično aktivni.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih po- gojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na svet z oznako »Za razpi- sno komisijo«.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po izte- ku prijavnega roka.

2-4143

V STISKI
ZANESLJIV
PARTNER

INDUSTRIJSKI
BIRO

Podjetje za izgradnjo industrije, p. o.
61113 Ljubljana, Titova 118, p. p. 69
 razpisuje in objavlja naslednja prosta dela s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

1. direktorja delovne organizacije

– visoka izobrazba tehnične ali ekonomske smeri in najmanj 5 let ustreznih delovnih izkušenj, zaželeno aktivno znanje nemškega oz. angleškega jezika. Pri- čakujemo kandidata z ustreznimi moralno-političnimi vrtilmi, ki ima izkazane organizacijske sposobnosti za vodenje inženiring organizacije ter izpolnjevanje po- goje za delo v zunanji trgovini. Nastop dela v septem- bru 1982. Kandidat naj prijave naslovi v 30 dneh po objavi na »Razpisno komisijo DS«. Najkasneje v 30 dneh po zaključenem razpisu morajo kandidati pred- ložiti pisni koncept usmeritve in razvoja delovne or- ganizacije.

2. vodja komercialne

– visoka izobrazba ekonomske, tehnične, organiza- cijske ali pravne usmeritve, najmanj 5 let ustreznih delovnih izkušenj, aktivno znanje nemškega ali an- gleškega jezika, izpolnjeni pogoji za delo v zunanji trgovini, izkazane komercialno organizacijske spo- sobnosti pri inženiring opravilih. Nastop po dogovoru

3. vodja splošnega oddelka

diplomirani pravnik s pravosodnim izpitom, vsaj 5 let izkušenj pri pravnih, samoupravnih ali splošnih delih v gospodarstvu. Nastop v septembru 1982

Za delo na perspektivnih področjih delovanja naše delovne organizacije iščemo nove sodelavce za na- slednja področja:

4. projektiranje tehnologije nekovin

dipl. ing. kemije ali tehnologije z večletnimi izkušnja- mi pri proizvodnji ali projektiranju steklarske industri- je. Perspektivno iščemo tudi projektanta podobnega profila za področje keramične industrije in drugih dejavnosti nekovin. Nastop po dogovoru.

5. organiziranje računalniških obdelav

visoka izobrazba tehnične usmeritve, poudarjena sa- moinicativnost in veselje do dela pri organiziranju, svetovanju in prodaji računalniških storitev, aktivno znanje angleškega jezika. Sprejeti delavec bo uvedel tehnične in poslovne računalniške obdelave na dveh mikroročalnikih APPLE II in organiziral tudi ustrez- no ekipo. Pogoji dela po dogovoru, nastop dela jeseni 1982.

6. dipl. ing. strojništva

– za projektiranje na področju tehnologije kovinsko predelovalne industrije, pričakujemo sodelavca, ki zelo dobro pozna to dejavnost in ima večletne ustrez- ne delovne izkušnje, pričetek dela po dogovoru

7. dipl. ing. strojništva

– za projektiranje v oddelku strojnih konstrukcij z nekaj letnimi delovnimi izkušnjami na tem področju. Nastop po dogovoru

8. strojnih tehnikov

– za projektiranje na področju tehnologije celuloze in papirja (zlasti projektiranje cevovodnih načrtov). Za- želena vsaj dveletna praksa pri projektiranju, kon- struiranju oz. v proizvodnji na omenjenih področjih. Pričetek dela čimprej.

9. lesnega tehnika

– za delo pri uvajanju sodobnih organizacijskih siste- mov v pripravi in v neposredni proizvodnji, pričakuje- mo sodelavca z večletnimi izkušnjami in veseljem do praktičnega (tudi terenskega) dela na omenjenem področju. Prednost imajo kandidati z dodatno uspo- sobljenostjo na organizacijskem področju. Nastop po dogovoru.

10. ekonomskega tehnika,

– končana ESS, vsaj tri leta prakse na področju eko- nomskih analiz v gospodarstvu (proizvodnja in fi- nančne analize), znanje stroještva ter zaželeno zna- nje nemškega ali drugega svetovnega jezika, nastop po dogovoru

Prijave za dela od 2. do 10. bo sprejemala kadrovska služba 15 dni po objavi.

Za vsa dela od 4. do 10. velja pogoj poskusnega dela dva do tri mesece. Sprejeti kandidati za dela pod 4. do 9. imajo možnost pospešene ureditve stanovanjskega vprašanja. Če želite priti v organizacijo, kjer bodo vaši osebnih dohodki in vaš celoten položaj predvsem re- zultat vašega uspešnega dela, pošljite pisno vlogo z vsemi osebnimi in drugimi podatki, ki jih zahtevajo razpisni pogoji. Dokazila bomo želeli od kandidatov, ki jih bomo v 30 dneh po objavi obvestili, da so v ožjem izboru.

31-4078

sem neko dopoldne stopil tja in izročil dolarje Amannu, s pogojem, da je to brezobrestno posojilo. S Hitlerjem sta bila čisto iz sebe.»

★ ★ ★

S francosko zasedbo Porurja se je nemška valuta povsem sesula. Vlada je morala pošiljati v Porurje denarno pomoč za sto tisoč tistih, ki jih je pasivni odpor spravil ob delo. Da bi pokrili to velikansko obveznost, so natisnili več denarja. Pogosto se napačno sklepa, da je bil to začetak inflacije. Inflacija se je pravzaprav za- čela že med vojno. V Angliji so vojne stroške pokrivali z večjim obdavčevanjem, v Nemčiji pa so za kritje čedalje večjih izdatkov natisnili več denarja. Po vojni se je ta proces še pospe- šil. Cene so se naprej podvojile, potem potrojile. Vlada je govorila, da je inflacija ekonomski proces, nad katerim nima nihče nadzora. V resnici pa je bila inflacija metoda, ki jo je izbrala nemška finančniška

Zvezde nas mirno gledajo z neba...

V marcu – in še zdaj – so bili planeti res v eni vrsti, toda to ni nič katastrofalnega

LJUBLJANA, 3. junija – Sedaj v juniju minevajo trije meseci od napovedane vesoljske katastrofe, ki jo so astronomi – ne astronomi – razlagali za 10. marec, ko so bili planeti v eni vrsti. Kakšna je bila ta »vrsta«?

Planeti z Zemljo vred krožijo po ekliptiki okoli Sonca, a vsak ima svojo obhodno dobo – Merkur 88 dni, daljni Pluton pa kar 248 let. Ni čudno, da se po sto in sto letih nekega leta znajdejo v eni vrsti. Zadnjikrat so bili v takšnem razporedu leta 949 in po letosnjem dogodku se bodo spet znašli v podobni vrsti leta 2492.

Kakšna je bila letosnja vrsta? Napovedanega »susednega« marša so stali planeti takole: Pluton precej daleč nad Devico, Mars in Saturn pred Telesom, Jupiter pred Tehtnico, Uran pred Skorpionom, Neptun pred Strelcem, hitra Venera v območju Kozoroga in Merkur že v bližini Riba – torej večina v velikih medsebojnih presledkih skoraj sedmih (od dvajsetih) ekliptičnih »znamenaj« ali na razdalji – navidezno – okoli 160 milijonov km. Pri tem ne smemo pozabiti, da so planeti v resnici silno različno oddaljeni od Sonca. Tako na primer Merkur le 58 milijonov km (Zemlja 156 milijonov km) – najbolj oddaljeni Pluton na 5920 milijonov km.

Zelo malo je ljudi, ki so videli vso vrsto zaporedoma. Kakor vidimo in razporedu, prav vsi niti naenkrat niso bili vidni in redki vsaj trije opazovalci, oboroženi najmanj z daljnogledom premera 30 cm, so morali poiskati od razsvetljenih mest oddaljene kraje, da so mogli videti Uran, Neptun in posebno težavni Pluton, ki ima celo samo 16 velikost. Z Merkurjem so bile težave, ker so nekateri planeti bili zelo nizko nad zahodnim horizontom, preden je izšel.

PAVEL KUNAVER

Zelo učinkovito cepivo za boj s hepatitisom B

Raziskovalci upajo, da se bo z novim sredstvom mogoče lotiti tudi raka na jetrih – Precej skrivnosti

Hepatitis B, ki smo ga prej poznali z imenom serumski ali posttransfuzijski hepatitis, označuje vnetje jeter, vročica, slabost, izguba apetita, glavobol in bolečine v mišicah. Imajo ga za najhujšo obliko hepatitisa. Zato je razumljivo, da so se raziskovalci dolgo trudili narediti uspešno cepivo zoper to bolezen.

Osnovo za ta podvig je napravil že leta 1964 Nobelovec Blumberg z inštituta za raziskavo raka v Philadelphiji. Skupno z Millmanom sta opazovala virusom podobne delce v krvi avstralskih domorodcev in nato tudi v krvi obolenih za to vrsto hepatitisa. Sedaj vemo, da so ti delci del beljakovinskega plašča virusa hepatitisa B. Kompletan virus so identificirali leta 1970 v Londonu.

Približno 10 odstotkov obolenih ostane po prelobletnem vnetju jeter trajnih nosilcev tega virusa. Predlagali so, da bi osamili te delce iz krvi nosilcev, očistili, inaktivirali in predelali v cepivo zoper bolezen, ki jo lahko povzroča. Metoda so patentirali in jo preskusili na šoli, kjer je bil hepatitis endemski, t. j. ponavljal se je pri osebah in otrocih iz leta v leto. Izdelali so se podobne vakcine, ki so bile tudi zanesljive in ob enem neškodljive tudi v živalskih poskusih. Vendar kljub temu pri izdelavi komercialnih cepiv v zadnjih fazah izdelave vključijo še varnostni test na Simpanziji, ki traja šest mesecev. Že izdelava cepiva traja zelo dolgo, približno eno leto, odvisno od metode, ki je deloma različna pri različnih firmah.

Med kliničnimi testi tega cepiva je znan tudi test v veliki skupini homoseksualcev v New Yorku. To skupino 1083 oseb so izbrali zato, ker je bilo med njimi že lep čas veliko te bolezi in ker so bili zelo pripravljeni sodelovati. Izvidi so pokazali, da so stranski učinki cepiva minimalni. Le 15 odstotkov cepljenih je težilo, da jih je bolela roka, v katero so dobili cepivo. Tudi druga znamenja, ki se navadno pojavijo po cepitvi, to je lahka vročica, glavobol, slabost in bolečine v sklepih so bila redka in mila ter v skoraj enakem meru prisotna pri polovici oseb, ki so bile kontrolno cepjene – dobile so injekcijo brez pravega cepiva. Po tretjem odmerku je 96 odstotkov cepljenih razvil protitelesa proti hepatitisu B in nobena teh oseb ni dobila hepatitisa. Dobili so ga le redki med tistimi, ki niso razvili dovolj protiteles, in še to v začetni fazi prvih 5 mesecev po začetku cepitve. V kontrolni skupini je dobilo hepatitis 27 odstotkov oseb.

Kljub temu in drugim uspehom s cepivom proti hepatitisu pa raziskovalci delajo naprej.

Držabna igra za mnoge Italijane: kako se izogniti davčnemu primežu

Če bi hoteli zapreti vse utajevalce davkov, bi bili zapori premajhni, kajti potrebovali bi koncentracijska taborišča – Država je prikrajšana za kakšnih 30.000 milijard lir – Rešitev: dražji bencin in cigarete?

OD NAŠEGA DOPISNIKA

ROM, junija – Eden izmed najbolj znanih ključev je tisti o »dveh Italijanih«, severni in južni, o Italiji masla in olja. Toda Italijo bi lahko razdelili na dve še na veliko drugačnejši načinov med drugimi na Italijo, ki plačuje davke, in na tisto, ki jih ne. »Če bi hoteli zapreti vse utajevalce,« je pikro pripomnil nekdo, »zapori ne bi zadostovali, morali bi odpreti koncentracijska taborišča.«

Leta 1960 je imela Italija največje davke ne samo v Evropi, ampak v vsem industrializiranem svetu. 34,4 odstotka družbenega bruto proizvoda je je zbiralo v državnih blaginjah. Danes se je ta delež znižal na 30,1 odstotka in po raziskavi, ki jo so nedavno tega objavili v OECD, je Italija po višini davkov komaj na 15. mestu v Evropi.

»Dan D« – 31. maj

Toda velik del obdavčljivih dohodkov se vsako leto izogne davčnemu primežu. 31. maj je bil tudi leto »dan D«, ko je potekel rok za oddajo davčnih prijav. Velika večina Italijanov jih je tudi oddala, toda po neuradnih ocenah finančnega ministrstva se je vsaj vsak deseti »naredil Francoza«.

Samo na račun neplačanega prometnega davka (IVA) naj bi bila država letos oskudna za 6 do 7 milijard lir, medtem ko naj bi v celoti davčne utaje znesle okrog 30.000 milijard lir, kar je ravno četrta vseh proračunskih dohodkov ali 7,5 odstotka družbenega bruto proizvoda v lanskem letu. Proračunski primanjkljaj, ki je eden izmed glavnih virov inflacije, pa bo znašal predvidoma 60 do 70.000 milijard lir. Kar polovico bi ga torej lahko pokrili, če bi vsi Italijani plačevali davke.

Če bi jih je konec maja objavilo finančno ministrstvo, so izredno presenetljivi. Leta 1978 (letos namreč prijavljajo Italijani dohodek sele za to leto) so namreč višji uradniki prijavili več dohodka kot zdravniki, odvetniki, borzni agenti ali drogeristi.

Prodajalci v trgovinah so prijavili povprečno 4,5 milijona lir obdavčljivega dohodka, lastniki trgovin, v katerih ti prodajalci delajo, pa samo 3,5 milijona. V majhnih bankah so bančni uradniki prijavili 6,8 milijona lir letnega dohodka, lastniki bank pa komaj 1,8 milijona.

Porogljivi obup
Ta paradoks je deloma pripisati dejstvu, da lastniki družinskih trgovin lahko razdelijo dohodek na vse družinske člane, češar prodajalci in uradniki ne morejo zagotoviti enakosti v plačevanju davkov, bomo vsaj zagotovili enakost pri utajevanju.

Toda socialisti Formica se dobro zaveda, kaj pomenijo davčne utaje za državno blaginjo, in boja proti utajam se je lotil še z večjo zavestjo kot njegovi predhodniki. Toda razni predlogi za zakonske in druge ukrepe so doslej običajni sredi parlamentarne postopka. Tako je takratni finančni minister Reviglio že pred dvema letoma predlagal zakonski osnutek, ki mu pravijo »Istice za utajevalce«. Sodniki naj bi dobili možnost, da spravijo pod ključ davčne utajevalce, brž ko obstaja utemeljen sum, ne pa šele potem, ko davčne službe pripelejo celotni postopek preverjanja do kraja, kar traja vedno več let. Tipičen je primer igralke Sofije Loren, ki je zdaj v zaporu zaradi utaje iz leta 1964. Sodba, s katero ji je bilo odmerjeno 30 dni zapora, je postala pravno-močna šele leta 1980.

»Ricevuta fiscale«
»Krščanska demokracija se silovito upira temu zakonskemu osnuteku,« pravi komunistični poslanec d'Alema. Tudi predlog ministra Formice, naj bi poenostavili postopek, po katerem sme davčna uprava pregledovati stanje na bančnih računih in transakcije, je naletel na močan odpor prav v vrstah poslancev vlade koalicije, čeprav imajo podobne zakone v vseh zahodnih državah, razen v Švici, ki edina dosledno čuva bančno skrivnost. Če zakon ne bo v kratkem sprejet, »to pomeni, da se nekatere sile čutijo poklicane, da branijo interese utajevalcev,« pravi minister Formica.

Eden izmed redkih ukrepov, ki je kolikor toliko uspel, so tako imenovana »davčna potrdila«, se pravi, formalni računi, ki jih morajo že dolgo izstavljeti vse restavracije, zdaj pa so jih razširili tudi na nekatere druge dejavnosti. Gost je dolžan zahtevati tak račun in oditi iz restavracije s kopijo v žepu. Toda marsikdo raje zamizni za eno oko, kajti mnogi restavratrji zvišajo ceno tudi za 20 in več odstotkov, če zahtevate »ricevuto fiscale«.

Oditi iz restavracije brez računa je sicer kaznivno in v Neaplju, kjer manjka dela, ne poudarjajo, je so si izmislili nov poklic: davčni spremljevalec. To je fant, ki steče za gostom in mu da račun, ki ga je pustil na mizi. Toda kontrola so redke, kajti davčnim organom močno primanjkuje ljudi. Finančna straža, ki vodi preiskave

ve o finančnih prestopkih, bi morala dobiti 6000 novih ljudi, toda predlog je bil sprejet že leta 1978, uresničili pa ga bodo predvidoma šele leta 1985.

Globe za črne gradnje

Kakor koli že, proračunskega primanjkljaja letos ne bodo pokrili z izterjanimi davki iz prejšnjih let. Protno so predvidevali, da bo primanjkljaj znašal 50.000 milijard lir, toda zdaj vse kaže, da bo kot ponavadi precej večji, najmanj 60 ali celo 70.000 milijard lir. Skoraj verjetno je, da bodo vsaj del te luknje pokrili – z novimi davki. Finančni minister Formica sicer ni navdušen nad tem, toda državni zakladnik Andreatta in minister za proračun La Malfa trdita, da bodo proračunski dohodki letos vsaj za 9.000 milijard nižji, kot računajo v finančnem ministrstvu. Zato naj bi morda vpeljali nekatere

novi davke, na primer davke na nepremičnine in na rente od kapitala. Razmišljajo tudi o tem, da bi legalizirali črne gradnje, ki rastejo kot gobe po dežju, in potem lastnikom zaračunali visoke globe.

ANDREJ NOVAK

ljubljanska banka

Gospodarska banka Ljubljana

n. sub. o. Ul. Josipine Turnograjske 6

Delovna skupnost LB-Gospodarske banke Ljubljana vabi k sodelovanju delavce za opravljanje naslednjih del in nalog v

A. SEKTORJU ZA RAČUNALNIŠKI INFORMACIJSKI SISTEM

V sektorju za računalniški informacijski sistem potrebujemo strokovnjake s področja administracije podatkovnih baz, sistemske analize in zasnovne, aplikativnega in sistemskoga programiranja in upravljanja z računalnikom. Zazeleno so izkušnje na računalnikih DELTA (zlasti z operacijskim sistemom DELTA/V.). Zato objavljamo prosta dela in naloge:

1. svetovanje na področju skrbništva podatkovnih baz za finančni podsystem 1 delavec

2. poslovno svetovanje na področju programiranja komunikacij 1 delavec

3. izdelovanje aplikativnih programov 3 delavci

B. SEKTORJU ZA ORGANIZACIJO, RAZVOJ IN KONTROLNO POSLOVANJA

4. pregledovanje poslovanja banke in delovne skupnosti 1 delavec

5. poslovno svetovanje 4 delavci

C. SEKTORJU ZA PLANIRANJE IN POSLOVNO INFORMATIKO

6. poslovno svetovanje 1 delavec

D. SEKTORJU ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE

7. čiščenje poslovnih prostorov 3 delavci

Pogoji:
pod 1. in 2.: dokončana visoka šola ekonomske, tehnične ali organizacijske smeri
pod 3.: dokončana višja šola ekonomske, tehnične ali organizacijske smeri
pod 4., 5. in 6.: dokončana visoka šola ekonomske, pravne ali organizacijske smeri
pod 7.: nedokončana osnovna šola enomesečno poskusno delo mesec ustreznih delovnih izkušenj

Kandidati, ki bi želeli dobiti podrobnejše pojasnila o objavljenih prostih delih in nalogah, se lahko zgledajo v kadrovski službi LB-Gospodarske banke Ljubljana, Keršnikova 2.

Prijave prinesite osebno ali pa jih pošljite po pošti v 15 dneh po objavi v službi za kadrovske zadeve.

O izbiri vas bomo obvestili po končanem postopku.

3-4172

VRTIMO GLOBUS

Mitterrand o prijateljstvu

Junjska številka francoske revije »Autrement« je objavila mnenja nekaterih velikih Francozov o prijateljstvu. Francoski predsednik Mitterrand je odgovoril takole:

»Prijateljstvo je sklanjanje nad svojim življenjem. Prijatelj je priča. Druge obkrožujete, kadar obkrožujete sebe. Kadar prijatelj umre, odnese s seboj del vašega življenja. Če je priča vašega otroštva, vaše mladosti, zrelih let, vam posveti, zaupa del vašega življenja, čuva in hrani ga. To nam je ljubo. Prijateljstvo je treba dokazati. V letih nedolžnosti ste prepričani, da boste teh dokazov vedno deležni. V vsem svojem življenju nisem izgubljal prijateljev. Nisem spoznal izdaje prijateljstva, niti v političnem življenju. Ne poznam razočaranja te vrste. Malo prijateljev imam, paendar ne pomnim izdaje. Nikogar ni, o komer bi lahko dejal: »Kako mi je mogel storiti kaj takšnega, kako me je mogel zapustiti?«

»Oblasti gotovo ne vzpodbujajo sklepanja novih prijateljstev, vendar se malo ne kvari starih. Prijateljstvo potrebuje povračilo... V političnem življenju ne sklepamo prijateljstev, ne ustvarjajo se prava prijateljstva. Imamo nekaj dobrih tovarštev. V skupščini, kjer sem bil 35 let, imam zelo dobre odnose, politične prijatelje, celo več kot to. Vendar so zelo redki osebni prijatelji. Kot da bi obstajala dva načina življenja, ki se nikdar ne srečata.«

Ko so ga vprašali o prijateljstvu med moškim in žensko, je dejal: »Ne verjamem, da bi bilo prijateljstvo, ki nastane iz ljubezni, hiranje ljubezni ali prilagoditev, ker bi se v slednjem primeru prijateljstvo ne moglo ohraniti. Če prijateljstvo sledi ljubezni, pomeni, da je bila ljubezen dovolj bogata, da je lahko postala prijateljstvo.«

Utrujenost v številkah

V Harkovu so izdelali instrument za merjenje utrujenosti in čustvene napetosti, ki ga je treba pritisniti na kožo in po električnem uporu kože pokaže, kako se človek počuti. Prav bo prišel predvsem zdravnikom medicine dela in športnim zdravnikom, da bodo imeli podatke o telesnih sposobnostih športnikov pred tekmovalcem ali pilotov pred poletom.

Doktorat gospodinje

Indijska gospodinja B. K. Ghai je izpolnila svoje življenjske sanje in po 35 letih trdega dela doktorirala na univerzi v Gharwu. Zenska je zares vredna vsega občudovanja, saj je prvič vzela knjige v roke šele leta 1970, prej se je ukvarjala le z gospodinjstvom. V 64. letu je uspešno zagovarjala doktorsko disertacijo z naslovom »Razdelitev držav«.

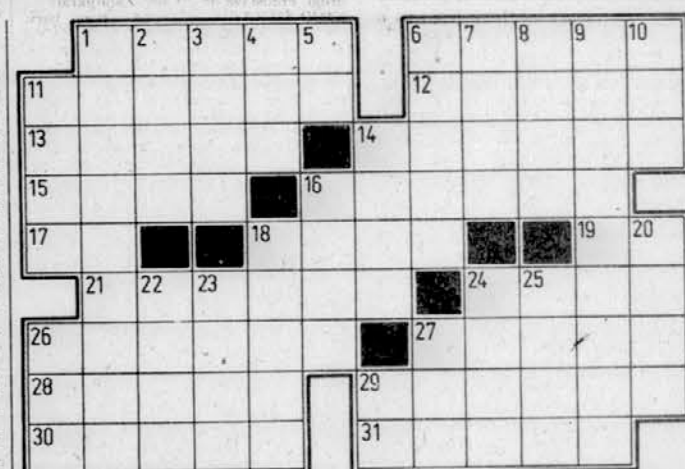
Tramvaj – rešitev

V avstralski mestni pregrabi tramvaj drugega za drugim in vsi so se čudili odločitvi mestnih očetov v drugem največjem mestu na tej celini Melbourne, da obdržijo tramvaj modernjšim vozilom navkljub. Izkazalo se je, da so ravnali daljnovidno, kajti v drugih avstralskih mestih že zahtevajo, naj se vrnejo stari in cenejši tramvaj, ki manj onesnažujejo. Skrajneži pa menijo, da

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. veliko presihajoče jezero na severnem robu puščave Kalahari v južni Afriki, 6. roman Henryka Sienkiewicza, 11. najčistejša bela porcelanska glina, 12. pripovedno pesništvo, 13. francoski operni skladatelj (»Fra Diavolo«), 14. vrtni škodljivci, 15. mesto ob izlivu Cetine v Jadransko morje, 16. avstrijski skladatelj operet (Karla »Ptitčar«), 17. avtomobilska »oznaka Sombora«, 18. nevestina oprema, 19. enaka samoglasnika, 21. punt, upor, 24. enota za merjenje električne napetosti, 26. slovenski modernistični skladatelj (Slavko), 27. pokrit hodnik med postajnim poslopjem in železniškim tiri, 28. velika kamnita gmeta, 29. ravna streha na hiši ali večji odprt balkon, 30. literarni ustvarjalec, avtor, 31. generalni sekretar OZN pred Waldheimom.

NAVPIČNO: 1. makedonski politični delavec (Naum, 1920 – 1960), 2. puščava v centralni Aziji, 3. ime umrlega politika Beblerja, 4. čas brez vojne, 5. veznik, 6. gozdna rastlina s prijetnim vonjem, ko se posuši (dišča), 7. poldrag kamen prelivajoč se barv, 8. ugleden ameriški tednik za politična, gospodarska in kulturna vprašanja, 9. otroplost, odreenelost, 10. dvojica, 11. velika zmeda, 14. ime madžarskega revolucionarja Kuna, 15. žrtve Stalinskih čistk, 16. hrvaški skladatelj in dirigent (Ivan,

»Zrinjski«) 18. hrvaški skladatelj in dirigent (Antun, 1894–1955), 20. delujoči ognjenik na Siciliji, 22. postava, 23. goveji mladič, 24. religija, 25. pristaniško mesto v Alžiriji, 26. obmejna vas na Koprskem, 27. števniki, 29. avtomobilska oznaka Titovega Ulica.

Rešitev prejšnje križanke
VODORAVNO: 1. Montana, 8. Isar, 12. atentat, 13. Atli, 14. Roma, 15. tehnika, 17. sklad, 20. sl., 20. Kosa, 21. rariteta, 24. ion, 26. E(mile) Z(ola), 27. Vilar, 30. Krosos, 33. Anny, 34. resk, 35. Lokrida, 37. Alta, 38. Annakin.

4. junij

1859 Piemontske in francoske čete pod Mac Mahonom so v bitki pri Magenti premagale avstrijsko armado, ki ji je poveljeval general Gyulay. V celodnevni boji, v kateri je sodelovalo 47.000 avstrijskih in 50.000 avstrijskih vojakov, je padlo 9000 ljudi. V zgodovinskem procesu združevanja Italije okrog piemontsko-sardinskega kraljevstva je znal Cavour pridobiti naklonjenost Napoleona III. Francoski cesar je za pomoč proti Avstriji, ki so bili največja ovira za enotno Italijo, zahteval Savojo in Nico, obenem pa je bil prepričan, da bo Francija lahko kontrolirala italijansko konfederacijo. Po zmagi pri Magenti so Avstriji izpraznili Lombardijo, vojvodine Toskana, Parma in Modena pa so se otresle svojih despotov in njihove provizorične vlade so zahtevale združenje v Piemontom. Ker pa se je narodno gibanje razširilo tudi na cerkveno državo, je Napoleon po bitki pri Solferinu (24. junija 1859) sklenil predčasni mir v Villafranci. Z mirom v Zürichu je Lombardija pripadla Piemontu, Avstrija pa je obdržala Benečijo; proti določilom zürškega mira so se marca 1860 Toskana, Modena, Parma in Emilia z ljudskim glasovanjem oddločile za priključitev k Piemontu. Pobuda za združenje Italije pa je od piemontske države, ki je bila vezana s pogodbo, prešla na revolucionarne prostovoljce italijanskega narodnega junaka Garibalija.

1907 Rodil se je slovenski skladatelj glasbeni pedagog in publicist Marjan Kozina. Studiral je v Ljubljani, na Dunaju in v Pragi in v svojem glasbenem izrazu je zmerno uporabljal sodobnih zvočnih sredstev povezoval za novoromantično tradicijo, opiral pa se je tudi na folklorne elemente. V vokalnih delih je melodijsko oblikoval zvesto po besedilu in zato je za njegove melodične linije značilna recitativna struktura, podprta z močno akordiko in živahnimi ritmi. Aktivno se je udeležil narodnosvobodilnega boja in bil je eden najznamenitejših partizanskih skladateljev. Kot glasbeni kritik in pisec esejev je bil oster opazovalec in duhovit pripovednik, napisal pa je tudi ciklus iskrih humoresk.

1920 Madžarska je z državami antante podpisala triansko mirovno pogodbo. V sklopu mirovnih pogodb po prvi svetovni vojni se je podpisal pogodbe z Madžarsko zavlekel zaradi proletarske revolucije v tej državi. Šele po padcu revolucionarne vlade je bila Madžarska povabljena na mirovno konferenco, madžarskim delegatom so tekst pogodbe izročili že 16. februarja zaradi njihovih zavlačevanj pa je bila mirovna pogodba podpisana šele na današnji dan. V njej so bili določeni mirovni pogoji z državami, ki mejijo na Madžarsko: republike, vprašanja narodnostnih manjšin in vojske ter vprašanja odnosov z nekaterimi drugimi evropskimi državami. S triansko mirovno pogodbo je Madžarska izgubila dve tretjini ozemlja, ki je spadalo pod svetohofensko krono; državi SHS je morala odstotiti Hrvaško, Bačko in zahodni Banat; Romuniji Sedmograško; Češkoslovaški Slovaško in Avstriji Gradiščansko.

1927 Na Kongresnem zletu v Ljubljani se je začel dvodnevni delavski tigr, ki so ga organizirali SSJ in reformistični sindikati. Ker priraditeli niso dovolili nastopiti komunističnih predstavnikov, je del zborovalec demonstrativno odšel pred Delavski dom na Turjaski trg, kjer sta govorila Sima Marković in France Klopčič.

289. »Jaz sem svoje opravil,« je naposled spregovoril Jošt. »Takrat v Desenah se je sijalo sonce na travniku pod hribom. Tu pod Ostrovcem pa je vse pokoseno in golo brez sonca. Zakaj si je izbrala Friderika? Ko bi bila šla z menoj, bi bilo za vse nas bolje!« Odjahal je. Luka in Bertold sta se molče spogledala. Še nekaj minut je trajalo, preden sta razumela, kaj je Jošt hotel povedati. Bertold se je po naključju približal leseni kadi. Stala je v kotu, obrasla s travo in plevelom. Na zgornjem robu je bila že preperela in razjedena.

TOD ZAVI SLOVENC

290. Vanjo se je po leseni cevi stekala kapnica. Plevel okrog nje se je mokro svetil... Pod svojo zrcalno podobo je Bertold zagledal gospo Veroniko, belo in nemo, strmečo široko razprtimi očmi. Bila je utopljena. »On jo je!« je krilnil Luka. Obliše jo ga solze. Kot nor je stekel do vrat, od koder je videl odhajajočega Jošta. »Morilec! Nočem te več videti!« Krilal je, kar mu je dal glas. Zetec se ni ozrl. Morda ga niti ni slišal v svoji zamisljenosti, zato pa sta ga začudeno pogledala oskrbnik in ostareli hlapec.

291. Prišla sta iz hiše z lopatama in nosili. Mudilo se jima je na kmečko pokopališče, kjer naj bi izkopala skromen grob za Veroniko, zakonsko ženo celjskega dediča. »Pojdiva! Mi-dva ji ne moreva več pomagati!« je rekel Bertold in dvignil sina na konja. Mimogrede ga je v rokavom podgrnil po mokrem licu. »Kako bo novica prizadela šele Friderika! Ostal je brez ljubljene žene, brez imetja in na Kočevskem mu podirajo toplo ognjišče!« »Hudič nikoli ne pride sam,« je Luka ponovil staro ljudsko modrost.

SESTAVLJA: VITAN MAL
RIŠE: MATJAŽ SCHMIDT

V službi celjskih grofov

CANKARJEV

DOM

ZGORNJE PREDGOVORJE
Do 4. junija - razstava strokovnih in znanstvenih knjig Nemške demokratične republike, ki jo organizirata Mladinska knjiga in Cankarjev dom. Razstava je odprta od 9. do 20. ure. Vstop je prost.

SPEDNJA DVORANA

PETEK, 4. junija, ob 19.30 - DNEVI SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE - Ljubljana '82.
Sobota, 5. junija, ob 20. uri - DNEVI SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE - Ljubljana '82.
Povezane organizacije in mladina imajo pri nakupu vstopnic za obe prireditvi 20% popusta.

MALA DVORANA

Teden francoskega »družnega« filma **PETEK, 4. junija, ob 19.30 - RIDECA SENCIA** (L. Comber, režija) Jeanne Lauje. Comber je prva »gospodinska« fikcija, prikazuje pa delovanje sovjetskih agentov v Franciji, zadolženih za posredovanje orožja borcem španske republikanske armade. Ob 21. uri: **OKROGLA MIZA** o kateri so posamezni »družnec« filma, na katero bo poleg sodetev »Ekrana« sodeloval Serge Toubiana, urednik francoske filmske revije »Cahiers du cinema«.

Sobota, 5. junija, ob 19.30 - MOJE MAJHE (Jean Eustache, režija) Jean Eustache. »režiserja Jean Eustache so zgodbe o odrasli deklici, ki je otrovni preživel pri hujši na delu, o njegovih prvih skledajavah in odkrivanju telesa, o prvi ljubezenski doživljanju.«

PETEK, 4. junija, ob 19.30 - PONT DU NORD (Le Pont du Nord) režiserja Jacques Rivetta se dogaja v tistih dneh, ko pariški ulice in trgih, med drugim in v tistem prostoru spremlja dve ženski, od katerih je ena pravkar prišla iz zapora in vneto išče svojega nekdanjega ljubika.

Sponzor sta izbrala Jože Dolmar in Brane Kovič. Filme bodo vsakemu prevajala Marija Zdravljica in Zorja Perin.

PETEK, 4. junija, ob 19.30 - D. Zajc: PETELIN SE SESTAVI Lutkovno gledališče J. Pengov, Ljubljana. Gostovanje v Mengju.

Večerni koncerti v predstavi pri blaginji Cankarjevega doma v Enonskem prehodu, vsak dan (razen nedelje), od 9. do 14. in od 17. do 19. ure, odnosa do zvečer predstave. Rezervacije po telefonu 222-815.

GLEDALIŠČA

DRAMA SNG
PETEK, 4. junija, ob 19.30 - Abonma E in izven (tudi kotino), Simon Gray: **IGRE JE KONEC**. Vstopnice so združene s predstavo, ki jo organizirata Mladinska knjiga in Cankarjev dom. Razstava je odprta od 9. do 20. ure. Vstop je prost.

PONEDDELJE, 7. junija, ob 19.30 - Abonma S Studenti H. D. Zajc: **DISIDEN ARGOZ** IN NIEGOVI.

OPERA IN BALET SNG LJUBLJANA
PETEK, 4. junija, ob 19.30 - V. Bellini: PURITANCI - konti in izven. Predstava ob 13.55 letnišmetnijskega dela zborovodje J. Sreda, 9. junija, ob 19.30 - V. Bellini: PURITANCI - Abonma STUDENTSKI, konti in izven.

Blagajna je odprta vsak dan, razen nedelje, od 10. do 12. in dve uri pred predstavo. Inf. in rezervacije po telefonu (061) 214-180.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO
PETEK, 4. junija, ob 19.30 - Molire: NAMISLJENI BOLNIK, za Abonma PAK. **Sobota, 5. junija, ob 19.30 - Molire: NAMISLJENI BOLNIK**, za Abonma S. **Sobota, 5. junija, ob 20. uri - MISSA IN A MINIO** (Pa. Montini, režija) D. Kisa. Gledalci za Borisa Davidoviča. Avtor predstave: Ljubljana. Gostovanje na 12. festivalu sever-nemških gledališč v Hamburgu.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA, Krekov trg 2
PETEK, 4. junija, ob 19.30 - M. Benetec: HVARČANKA, komedija. Abonma red A in izven.

Sobota, 5. junija, ob 19.30 - M. Benetec: HVARČANKA, komedija. Abonma red C in izven.

NEDELJA, 6. junija, ob 16. uri - M. Benetec: HVARČANKA, komedija. Zasedba: Vstopnice dnevno predstave od 16. do 18. ure, na dan predstave pa od 12. ure pred predstavo.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Sobota, 5. junija, ob 16. uri - Jan Malik: ZOGICA MAROKA
Ob 16. uri - Mladik Dekleva: **Sanje O Poročju ČESNI**.

Prodaja vstopnic pri blaginji KD »Španski borec« vsak petek, od 12. do 16. ure, na dan predstave pa od 12. ure pred predstavo.

KULTURNIJA na Židovski strani
PETEK, 4. junija, ob 17. uri - Otroci otrok: Milne-Potter: MEDVED (vstopnice: mladinska lutkovna skupina LG KUD Kobani Kamenca).

Sobota, 5. junija NI PREDSTAVE!

KINO

PROJETA VSTOPNIC

Prodaja vstopnic ured pred predstavo ali rezervacije in informacije vsak dan, od 11. do 14. ure po telefonu 314-789.

PROJETA VSTOPNIC

PETEK, 4. junija, ob 9.30 in 11. uri - Polonica Kovac: RITEC PRI STARI KOZI v VVV Tolmin.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE MARIBOR

PETEK, 4. junija, ob 10. uri - P. I. Cakjovsk: HIRESTAC - za glasbeno mladino. D. OB 20. uri - R. Seligo: **SVATBA** - Drama SNG gostuje na Šterijem pozorju v Novem Sadu.

Sobota, 5. junija, ob 19.30 - G. Gershwin: POKRY IN BESS - za red SOBOTA IN IZVEN.

PROJETA VSTOPNIC

PETEK, 4. junija, ob 19.30 - Milan Kundera: JAKOB IN NIEGO Gospodstvo Gostovanje v Vardžim v okviru medsebojnega izmenjave.

KONCERT

Devet ob 19.30 7. koncert razvojnega obnove Slovenske filharmonije. Orkester SIF bo pod vodstvom Mathiasa Barmata izvedel Violonchi Suito 1. v C-duru, Paganinijev 1. violinski koncert v D-duru in Stravinskijev Petrusko. Solist **Ortwin Šiković**.

KINO

KINOTEKA, Mladinska c. 28: amer. film STRAST DO GLEDALIŠČA. Režija: Sidney Lumet. Glav. v. Henry Fonda, Susan Strasberg, Joan Greenwood, Herbert Marshall. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO LUNIN: amer. barv. film, drama POSTAR VEDNO ZVONI DVAKRAT (The Postman Always Rings Twice). Prod.: MGM/Lorain. 1981. Kamera: FEST 521. Glav.: Michael Small, Kamela: Sven Nykvist. Scenarij po romanu Jamesa M. Caina: Robert Sarter. Scenarij po lastnem. Režija: Jack Nicholson, Jessica Lange. Igrajo te: John Colicos, Michael Lermer in drugi. Brez predplačila! Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO KOMUNA: zgodba, ki je ne poznati amer. barv. WS film, ljub. melodrama PRIHODNJE LETO OB ISTEM CASU (Same Time, Next Year). Prod.: Universal, 1978. Glav.: Marvin Hamish. Kamera: Robert Sarter. Scenarij po lastnem. Režija: Ivan Reitman. Igrajo te: Bernard Bonar, Bernice Kuby in drugi. Brez predplačila! Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO MATINEJA: amer. barv. grozljiva KRVAVA PLAZA režiserja Jeffreya B. Smita. Kamera: Michael Ballha. Glav.: Pierre Sahar. Kamera: Jean-François Robin. Scenarij po lastni zgodbi: Gerard Lutz. Režija: Christian Clavier. Glav.: Anemone in drugi. Brez predplačila! Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO TRIGLAV: AVALA PRO-FILM IN NJENE USPEŠNICE - amer. barv. WS film, drama BLISU IN BEDA HOLLYWOODA (Day After Tomorrow). Scenarij: režija: John Schlesinger. V glav. v.: Donald Sutherland, Karin Black, Burgess Meredith in drugi. Brez predplačila! Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO VIČ: franc. barv. VM film, kom. KRALJ ZAPELJIVCEV (Le Roi des cons). Prod.: Francy, 1980. Glav.: Nicholas de Muel. Scenarij: Paul Volinsky. Režija: Claude Chabrol. Glav. v.: Francis Perrin, Marie-Cristine Descomart in drugi. Predstavi ob 16. in 18. uri.

IN MEMORIAM ROMMY SCHNEIDER - kratka retrospektiva, nem. barv. film, drama SKUPNIŠKI PORTRIT Z DAMO (Gruppenbild mit Dame). Scenarij in režija: Aleksander Petrovič. Glav.: Rommy Schneider, Michel Galabru, Brad Duffell in drugi. Predstava ob 20. uri. Zadržati!

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO SIKSA: PREMIERA - hong. barv. CS sloj. karate-film KOGUMI ZMAJ (The Dragon, the Hero). Prod.: Hong Kong. Scenarij in režija: Godfrey Ho. Glav. v.: John Liu, Dragon Lee, Tzi-Wong in drugi. Filmske rolo 22. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO

PROJETA VSTOPNIC

Prodaja vstopnic ured pred predstavo ali rezervacije in informacije vsak dan, od 11. do 14. ure po telefonu 314-789.

PROJETA VSTOPNIC

PETEK, 4. junija, ob 9.30 in 11. uri - Polonica Kovac: RITEC PRI STARI KOZI v VVV Tolmin.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE MARIBOR

PETEK, 4. junija, ob 10. uri - P. I. Cakjovsk: HIRESTAC - za glasbeno mladino. D. OB 20. uri - R. Seligo: **SVATBA** - Drama SNG gostuje na Šterijem pozorju v Novem Sadu.

Sobota, 5. junija, ob 19.30 - G. Gershwin: POKRY IN BESS - za red SOBOTA IN IZVEN.

PROJETA VSTOPNIC

PETEK, 4. junija, ob 19.30 - Milan Kundera: JAKOB IN NIEGO Gospodstvo Gostovanje v Vardžim v okviru medsebojnega izmenjave.

KONCERT

Devet ob 19.30 7. koncert razvojnega obnove Slovenske filharmonije. Orkester SIF bo pod vodstvom Mathiasa Barmata izvedel Violonchi Suito 1. v C-duru, Paganinijev 1. violinski koncert v D-duru in Stravinskijev Petrusko. Solist **Ortwin Šiković**.

KINO

KINOTEKA, Mladinska c. 28: amer. film STRAST DO GLEDALIŠČA. Režija: Sidney Lumet. Glav. v. Henry Fonda, Susan Strasberg, Joan Greenwood, Herbert Marshall. Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO LUNIN: amer. barv. film, drama POSTAR VEDNO ZVONI DVAKRAT (The Postman Always Rings Twice). Prod.: MGM/Lorain. 1981. Kamera: FEST 521. Glav.: Michael Small, Kamela: Sven Nykvist. Scenarij po romanu Jamesa M. Caina: Robert Sarter. Scenarij po lastnem. Režija: Jack Nicholson, Jessica Lange. Igrajo te: John Colicos, Michael Lermer in drugi. Brez predplačila! Predstave ob 16. in 18. uri.

KINO KOMUNA

MALI OGLASI

TEL. 223-311

GOLF JL, letnik avgust 80, prodam, Tel. (061) 316-534. **1036-80**
MZ 150, dobro ohranjen, malo vožen, prodam (23.000). Poljeleška 14, Ljubljana. **1034-80**
BUGGY prodam. Informacije posrednik po tel. (061) 441-102. **1025-80**
AUDI 100 LS prodam za 6,5 M. Godešić 2 pri Škofji Loki. **112181-80**
ZASTAVA 750, letnik november 1977, prodam, Tel. (061) 316-534. **112181-80**

Z 101, letnik 75, poklicovano, poceni prodam. Motor brezhiben. Tel. 268-214, sobota posrednik. **10045-80**
RITMO 65 L, star 2,5 leti, prev. 42.000 km, prodam. Inf. po tel. (061) 313-139. **112162-80**
GOLF JGL, star 1,5 leta, 10.000 km, bele barve, prodam, cena 32 M. Tel. (071) 549-704. **112161-80**

GOLFA, popolnoma novega, prodam, Tel. (071) 422-593, vsak dan. **112620-80**
AMI 8, registriran do maja 83, in karamboliran uni, prodam. Jole Kostanjevica, Zamošje 70, 61317 Sodražica. **10620-80**
PEUGEOT 304 popolnoma obnovljen, letnik 1970, prodam. Informacije po telefonu 261-827, tel. 14, malo vožen. **1039-80**

GOLF J, letnik 77, malo vožen, garaziran, prodam, Tel. (061) 444-362. **112181-80**
ZASTAVA 1300, letnik 1976 in motor za amni ali spušča prodam. Informacije po telefonu 556-113. **10827-80**
ZASTAVA 101 komfort, letnik 1980, prodam. Informacije po tel. (061) 402-529. **10401-80**
AUDI 100 LS, potreben popravila in SAAB 900 prodam. Tel. (061) 74-205. **112181-80**

GOLF JGL, nov, registriran, bele barve, prodam, Tel. (011) 149-976. **112181-80**
MECEDES 170, diesel karavan, 20000 km po generalni, letnik 1981, vozen, ugodno prodam, Tel. (067) 81-594. **112181-80**
GOLFA, nemški, bel, stiri vrata, letnik 76, deset mesece, prodam za 13 M. Posrednik po telefonu (061) 554-101, Ljubljana. **112181-80**

TOMOS 14 tis. prodam. Telefon (061) 402-529. **10827-80**
GOLF JGL, letnik 1981, registriran, bele barve, 11.000 km, odlično ohranjen, prodam, Tel. (061) 340-400. **112181-80**
GOLFA, novega, prodam, Tel. (071) 549-704. **112181-80**
VOLKSWAGEN 1200, dobro ohranjen, registriran 1976, prevoženih 76.000 km, prodam za 120.000 din. Tel. (061) 452-457. **112181-80**

RENAULT 4, letnik 1977, garaziran, odlično ohranjen, z bogato dodatno opremo, prodam, Tel. (061) 225-544. **112181-80**
LANDROVER (na bencin), 1 + 6 sedežev, reg. generalno urejen, prodam, Tel. (076) 27-826, od 12. do 21. ure. **112181-80**
ZASTAVO 750, karambolirano, prodam za 7000 din. Motor in menjalnik 8000 km po generalni. Vilko Trampuš, Golo brdo 5, Medvedovo ali telefon (061) 612-803. **112181-80**

GOLFA, novega, prodam, Tel. (071) 616-970. **112181-80**
PEUGEOT 504, letnik 1972, prodam. Ogled pri Janju Rode, Radomirje, Rova 3. **112181-80**
ZASTAVO 101, mediteran, letnik 1980, ugodno prodam. Ponudbe po tel. (061) 346-974. **112181-80**
GOLF, letnik 1981, prodam, Tel. (011) 213-547. **112181-80**

ZASTAVO, letnik 1980, registriran, do maja 1983, prodam. Inf. po tel. (068) 62-22, po 15 ur. **112181-80**
ZASTAVO 101, letnik 1979, ugodno prodam. Informacije po tel. 612-007, po polidne. **112181-80**
LADO 1200 L, s plinsko napravo, letnik 1978, prodam. Ogled pri 15 ur. Lutar, Ob Kvedrovu 511, Ljubljana. **10731-80**

Vauxhall viva L 1300, letnik 1976, newzeen, prodam, Tel. (061) 317-879, od 8. do 10. ure. **1031-80**
GOLFA, letnik 1981, prodam. Z radion in prevlečkami. Informacije od 7. do 13. ure po tel. (078) 81-684. **1050-80**
SIMCO 1301 special, letnik 1971, ugodno prodam, Tel. (061) 446-309, od 14. do 18. ure. **112181-80**
ŠKODA 120 LS, letnik november 78, prodam, Tel. (061) 347-749, od 8. do 13. ure, ob delovnih urah. **112181-80**

BMW 320, letnik 1977, prodam, Javor, tel. (069) 78-010 ali služba (069) 23-299. **112181-80**
VOLVO 343 DL, letnik 1977, 77.000 km, bel, avtomatik, garaziran in odlično ohranjen, prodam. Ljuzer Cerkevnik, Meliška 22, Ljubljana. **112181-80**
GOLFA, letnik 1980, 26.000 km, stalno garaziran, prodam za 29,5 M. Sako Pokovec, Topniška 43, Ljubljana, tel. 310-435. **112181-80**

KAWASAKI Z 1000, odlično ohranjen, ugodno prodam. Ivan Grogala, Novo Polje, c. VIII/1, Ljubljana Polje, tel. (061) 224-048. **112181-80**
MAGIRUS deutz D 230, kiper, tri osi, dober ohranjen, cena ugodna, prodam, Tel. (064) 50-476. **112181-80**
PEUGEOT 204, letnik 1969, vozen, poceni prodam. Ogled popoldne od 16. do 19. ure, razen sobote in nedelje. Aleš Škof, Škofja 21, Preška Medvedova, Tel. 112181-80

126 P, letnik 79, prodam. Ogled pri Korpar, Poh. bataljona 115. **112181-80**
DIANO 6 L, maj 79, prodam ali zamenjavo za večji avto, najraje waburg turist, do letnika 78 naprej. Tel. (061) 445-432. **112181-80**
MEILLER kiper keron (4,50 m dolgi) za težji dvosni kamion prodam. Tel. (064) 77-854. **112181-80**

AUDI 60, letnik 1971, dobro ohranjen, prodam, Tel. (061) 771-178. **112181-80**
AUDI 80 GL, letnik 76, prodam. Tomaž Barlič, Andreja Bitenca 44, Ljubljana. **112181-80**
ŠKODA 120 L, neregistrirano, 380 km, prodam, Tel. (068) 22-771, sobota. **112181-80**

ALFO 2000, 1. 72. prva reg. 76, prodam, Cena 18 M. Tel. (061) 556-113. **112181-80**
FIAT 126, 1. 78, prodam, Tel. (061) 347-426, Logar. **112181-80**
KAMION MAN 15216, letnik 1973, vridnji pogon, curren ukleni, prodam. Joljo Kiržan, tel. (061) 253-666. **112181-80**
MERCEDES 14-18, kiper, leto izdelave 1970, prodam, Tel. (061) 783-172, Nace Lesjak, Šišova 77, 61205 Ivančna Gorica. **112181-80**

GS club 1050, letnik december 72, prodam. Markova 23, Ljubljana. **112181-80**
APE CAR, registriran do marca 83, prodam. Ponudbe na »Delo«, Koper po »Obzlu«.
NOVEGA golfa JGL prodam, Tel. (071) 39-304. **112181-80**

GOLFA JGL, letnik 1982, bele barve, prodam, Tel. (011) 144-915. **112181-80**
GOLFA, stara šest mesecev, prodam, Tel. (064) 27-747. **112181-80**
VRSTNI red na 2.101 confort odstopim. Inf. po tel. (061) 751-085 + petek, od 10. do 14. ure, Marjše. **112181-80**

KAJAK češke izdelave, malo rabljen, poceni prodam, Tel. (061) 59-049. **112181-80**
SURF jugo racing prodam. Lužnik, tel. (064) 62-040. **112181-80**
DIRKALNO kolo Campagnola special 58, popolnoma novo, prodam za 3 M. Tel. (061) 557-035. **112181-80**

KANU za štiri osebe prodam, cena po dogovoru. Milan Nevečny, Hošimnova 11/853, po 16. uri. (To je pri obrabljivi avtobusa števil 20.) **112181-80**
JADRNIKO komot 801, kompletno opremljeno, prodam, Tel. (066) 76-810. **112181-80**
JADRALNO desko barakuda, prodam. Miro Hafner, Breg ob Savi 43, Mavčič, tel. (061) 447-696. **112181-80**

SURF sailboard grand prix prodam. Zarič odhoda v vojko. Telefon (061) 219-295. **112181-80**
ŠOTOR makarska za štiri osebe, dvakrat rabljen, prodam, Tel. (061) 551-752, popoldne. **112181-80**
ČOLN pasara B 500, motor tomos 10 z električnim vžigom ugodno prodam. Ogled vsak dan JK - Pirat, Portorož. **112181-80**

CUMULAT čolo beograd sport II z motorjem tomos 4,5, obeje nerabljivi, ugodno prodam. Inf. po telefonu (061) 342-441. **112181-80**
ŠOTOR za tri do štiri osebe in hladnik za kamp priklopo ugodno prodam, Tel. (061) 310-443. **112181-80**

SURF hilly 111 ugodno prodam, Tel. (061) 443-094. **112181-80**
ŠOTOR za tri osebe, nov, (ena spalnica in predprostor) prodam za 7000 din. Tel. (067) 81-196. **112181-80**
GLISER gumar za šest oseb z volanom prodam za 2,5 M. Debevec, Rojčeva 17, Tel. (061) 447-696. **112181-80**

ČOLN maestra 9 s priklopo, rabljeno eno sezono, prodam, Tel. (061) 612-038, v petek popoldan. **112181-80**
ČOLN elan 410, motor tomos 4, priklopo za čoln ter nerabljivo vlečno ključko za wartburg, prodam. Maks Rant, Kranj, Sitarska pot 10, Straziška (blizu gostilne Benedik), Tel. (064) 24-551, int. 49, dopoldan, razen nedelje. **112181-80**

GLISER GT 400 z motorjem johanon 40 KM in priklopo ugodno prodam, Tel. (061) 342-996. **112181-80**
ČOLN elan 410, motor tomos 4, priklopo za čoln ter nerabljivo vlečno ključko za wartburg, prodam. Maks Rant, Kranj, Sitarska pot 10, Straziška (blizu gostilne Benedik), Tel. (064) 24-551, int. 49, dopoldan, razen nedelje. **112181-80**

SURF alpha hawaii roket prodam, Tel. (061) 213-008, od 16. do 18. ure. **10651-80**
ROGOV športno motokolo prodam, Tel. (061) 344-583. **10651-80**
BASSET hound, samičko, staro dva meseca, prodam, Tel. (064) 44-510. **112181-80**

DALMATINCE, stare 7 tednov, prodam. Informacije po tel. (068) 22-187. **112181-80**
MLADEGA boxerja z rodomnikom 8 tednov starega, prodam. Informacije po tel. (061) 348-784. **112181-80**

BRAKO priklopo skif prodam. Črnec, Tremerje 11, Celje. **112181-80**
KAMP priklopo takoj najemem za en mesec dni. Tel. (061) 340-447. **112181-80**
KAMP priklopo, večjo, za dvajsetev na Krku, kupim, Tel. (061) 48-328. **112181-80**

GLASBILA prodam
PIANINO fönster prodam, cena 65000 din. Tel. (066) 24-322. **111895-80**

AKUSTIČNI APARATI prodam
TV kolor, 66 cm, nov, prodam, Inf. po tel. (061) 322-443. **112181-80**
AVTOKASETOFON MPX filter, tuner samostojni 2-60 MHz, zvočnik advent 1 (100 W RMS) prodam, Tel. 310-156. **10651-80**

KASETOFON samostojni, zvočnik ITT 110-120 W in melodično mizno z equalizerjem, ugodno prodam. Ovea, Vika 6/71, Ljubljana. **112181-80**
HI-FI stol maida 6000 z zvočniki prodam, Tel. (064) 24-189. **112181-80**
AVTO radio, avtoverze kasete stereo, hi-fi s sestimi spominki, prodam, Tel. 211-638. **112181-80**

TELEVISOR, pokvarjen prodam za dele ali ga uporabite s popravilom za 1.000 din. Fine P., Rožna dolina, C. V. II. 13 a. **10846-80**
SHURE ožvečenje, 2x200 W, sleiv 150 w, z mikserjem za klaviature prodam, Tel. 112181-80
TRISISTEMSKO zvočnik sony 2x30/50 W prodam za 6000 din. Tel. (066) 22-397 ali (066) 26-239, Miro. **112181-80**

ZVOČNIKE jama 373, 50/70 W, danke, nove, prodam za 1,1 M. Telefon (061) 721-055, po 15 ur. **112181-80**
BARVNI televizor Gorenje selektoma, malo rabljen, prodam za 2,3 M. Budna, Preternova 7, Velenje, (063) 850-756. **112181-80**

SONY hi-fi stolp, (40+40 W), prodam, Cena 7 M. Lamphit, Pod gradom VI/17, Groupje. **112181-80**
UMETNINE IN STARINE prodam
DVA GOBELINA, akt in cvetje ter Perkovs slika Lot. og. prodam, Tel. (061) 225-299, dop. **10645-110**

ZLAT baročni prestan z akvarinarinom in zlate ubane z biseri prodam, Tel. (061) 737-374. **112181-80**
ZBIRKO starih žepnik ur ugodno prodam. Informacije Tel. (061) 559-260 (do 9. ure zjutraj). **112181-80**

KNJIGE prodam
40 knjig (Nobelove) prodam za 5000. Kojnič, Frankova nas. 46, Škofja Loka. **112181-80**

DELO dobi
MLAJŠO upokojenko za dopolnilsko pomoč v gospodinjstvu isčem. Tel. (061) 737-100. **112181-80**

KV KUHAJKA ali kuharico išče gostilna Topli val, Kobard. OD po dogovoru. Stanovanje preseljeno. Kličite po tel. (065) 85-071, vsak dan, od 12. do 22. ure, razen srede. **112181-80**

ZAHVALA
Ob smrti naše drage

TEREZIJE ČUDA
roj. Hočevcar

iskrena hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje, sveče in izrekli sožalje. Hvala župniku za lepo opravljen obred, Hvala pevskemu zboru, zdravniškemu in strežnemu osebju v Domu za ostarele na Bokalcah za skrbno nego in požrtvovalnost ob tako težki bolezni. Še enkrat vsem iskrena hvala

Vsi njeni

KLJUČAVNICARJA, mizarja in delavca za predelavo poliestra, redno zaposlim. Anon Miran, Zaplana 55, 61373 Rovte, tel. (061) 741-323. **112181-80**

GOSTILNA ob Ljubljani, Velika čolnarska 17, Ljubljana, takoj zaposli gospodinjstvo pomočnika za pomočnika dela v kuhinji. OD po dogovoru. Hrana in stanovanje v hiši. Razgovor o zaposlitvi in pogojih je mogoč vsak delavnik. Ob nedeljah je gostilna zaprta. Tel. (061) 221-951. **112181-80**

KV NATAKARICO ali priučenca za posiln takoj. Sobote in nedelje proste, drugo po dogovoru. Ekspres bife v Soteski, Gregorčičeva 4. **10526-130**

ŽENSKO z znanjem kuhanja, lahko je mlajša upokojenka, in dekle za delo v restoranijski kuhinji. Ponudbe pod »Bifor«. **8976-130**

INSTALATERJA centralne kurjave, vodovoda zaposlim takoj. OD po dogovoru. Razgovor vsak dan po 18 ur. Vendlamin, Smečkarjeva 19, Ljubljana. **112181-80**

DIPLOMSKE naloge tipkam hitro in solidno. Tel. (061) 263-522, zvečer. **112181-80**

VARSTVO za 7-mesečnega fantika iščem na doma (Tacen). Inf. v ponedeljek po tel. (061) 59-972. **112181-80**

NEŠKE ovačje z rodomnikom, stare 7 tednov, prodam. Brane Strajnar, Log 62, 61351 Brezovica pri Ljubljani. **112181-80**

NEŠKEGA ovačja z rodomnikom, stara eno leto, prodam. Dušan Gorčič, Gornje Lepovec, NI, Ribnica na Dolnjiškem. **112181-80**

PSIČKO, nemško dogo, staro šest tednov, odličnih staritev, mati z zlato medaljo na mednarodni razstavi, prodam. Uršjak, tel. (068) 51-073. **112181-80**

OBRTNIK prevzame vsa zidarско-tesarska dela. Ponudbe pod »Takoje«. **112181-80**

KOMPLETNE selitve, prevoze, opravimo strokovno na vseh relacijah. Selitve klavirjev, težkih strojev, pisarn. Telefon (061) 345-417. **112181-80**

KOMPLETNE selitve, prevoze, opravimo strokovno na vseh relacijah. Selitve klavirjev, težkih strojev, pisarn. Telefon (061) 345-417. **112181-80**

ČIŠČENJE in popraviljanje električnih bojlerjev. Tel. (061) 266-645. **112181-80**

POKRIVAMO strehe z aluminijastimi trapezno pločevino. Ponudbe pod »Poletje«. **112181-80**

Komisija za delovna razmerja pri svetu

delovne skupnosti organov ZKS v Ljubljani
objavlja
dela in naloge

tajnice
pri Mestni konferenci ZKS za določen čas
Pogoji:
- srednja izobrazba upravno administrativne, ekonomske ali splošne smeri
- 2 leti delovnih izkušenj na delih tajnice ali podobnih delovnih nalogah
- preizkus znanja iz strojepljiva
- družbenopolitična aktivnost

Delovno razmerje sklepamo za določen čas do 31. decembra 1982 (najdomeščanje delavke na porodniškem dopustu). Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: Mestna konferenca ZKS, Komenskega 7, Ljubljana. Kandidatke bomo o izbiri pisno obvestili v 15 dneh po končanem zbiranju ponudb. **2-4133**

1. KUHAJKA
2. POMOŽNIŠKI KUHAJEV-TOČAJEV
Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:
pod 1.: poklicno šolo gostinske stroke ter 3 leta delovnih izkušenj
pod 2.: osemetsko s tečajem za gostinske PK delavce ter 1 leto delovnih izkušenj

Za skupno sodelovanje se bomo pod 1. odločili v 3-mesečnem poskusnem roku, pod 2. pa v 2-mesečnem poskusnem roku.
Pisne prijave z ustreznimi dokazili pošljite na naslov: Autocommerce, Kadrovski oddelk, Ljubljana, Trdinova 4. Rok prijave je 15 dni. **2-4138**

ZAHVALA
Ob smrti naše drage

TEREZIJE ČUDA
roj. Hočevcar

iskrena hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje, sveče in izrekli sožalje. Hvala župniku za lepo opravljen obred, Hvala pevskemu zboru, zdravniškemu in strežnemu osebju v Domu za ostarele na Bokalcah za skrbno nego in požrtvovalnost ob tako težki bolezni. Še enkrat vsem iskrena hvala

Vsi njeni

PERZUSKE macke (rodomničke, stare 7 tednov) prodam. Napati, Igriška 107, Maribor, tel. (062) 35-087. **509-152**

IZGUBILA se je pisca - nemški ovačar na področju Dobru. Najditelju nudim na grado. Tel. (061) 49-184. **112181-80**

RAZGLASI
izgubljeno

PROSIM politenega najditelja fotografa Zenit, pozabljenega v soboto, 22.5. 82, ob Savi v Smartnem, da ga vrne za nagrado na naslov: Podgorik, Kvedrova 20, Nove Jarje. **112181-80**

DNE 31. 5. 1982, sem izgubila ključ. Poštenega najditelja prosim, da me pokliče po tel. (061) 312-486, od 10. ure - Branka. **10679-160**

PREKLIČUJEMO veljavnost garancijske lista št. 354-049 za tovorni avto z avtom 650 AN/PK. **10709-162**

PODPIŠANI Justa Geiger, Strelška 37 a, Ljubljana, sporočam, da nisem plačnik dolgov bivšega moda Franca Geigera, Strelška 37a. **112181-80**

NOVO jedilno mizo, 160 cm, poceni prodam, Tel. (061) 452-165. **1026-164**

POBOČNO OBLEKO novo, belo, 8.42, prodam. Inf. po tel. (061) 323-965, dopoldne, Minka. **112181-80**

POBOČNO obleko roza barve s plecom ali brez prodam. Ogled vsak dan, od 7. do 19. ure. Marjetka Malover, Žadar 19, 61354 Horjul. **112181-80**

PEC za centralno, novo, barvni TV in psa, nemškega ovačja, stara 17 mesecev, prodam. Inf. po tel. (067) 81-526, popoldne. **112181-80**

GOSTINCI, POZOR! Krožnik, jedilni pribor, steklenino, prte, nadprij, žar na ogelje večje kapacitete ter različni gostinski drobni predmeti, prodam. Informacije po tel. (061) 261-508. **112181-80**

RADIJSKI IN TELEVIZIJSKI PROGRAMI

OD 5. JUNIJA DO 11. JUNIJA 1982

DELO

MIMO DNEVNIH
OCEN

Znamenje na srcu

Julka Vahen je pripeljala v studio (V znamenju – prvojunjski torek, prelep zvezdat večer) trojico kardiologov, kirurgov, katerih delo in življenjski poklic sta zdravljenje bolezni srca: prof. dr. Košaka, prof. dr. Janežiča in prof. dr. Obreza. Povabila jih je s povsem določenim namenom: da bi nam povedali, ali v danih razmerah svoje stroke, v okviru organizacijsko-delovnih form, ki so ustvarjene v našem osrednjem, univerzitetnem kliničnem centru, ter s tehnologijo, ki zavoljo zdajšnjih finančnih in uvoznih stisk spet počasi, a zanesljivo zastareva in zaostaja za svetovnimi normativi, so kos nalogam, ki jih čakajo, se pravi: zdravljenju približno tisoč primerov akutnih srčnih bolnikov, kolikor jih na Slovenskem vsako leto »stopi« na usodni seznam te najbolj kruto razsajajoče sodobne bolezni. Ali jo zmorejo, to svojo nalogo, kako jo opravijo in česa se lahko od njih glede tega nadajamo v bližnji prihodnosti?

Vprašanja so skušala biti kolikor mogoče nedvoumna, da bi tako izvalila na dan tudi konkretne odgovore. Teh pa – če smo seveda poslušali s pravo mero in senzibiliteto – ni bilo kaj prida, vsaj ne zelo konkretnih. Zvedeli smo, da imamo dostojen »kardiovaskularni« team, v njem že skoraj ducat vrhunsko usposobljenih operaterjev, ki jim meritorni svetovni poznavalci stroke izrekajo vsa priznanja, pa tudi dovolj podmladka, tako da kadrovske strokovnih zaostankov na tem »ferenu« pravzaprav ni – a vse to je izvenelo le kot okvir. Pod ta okvir, pod te bolj ali manj obče oznake, pod kožo stvari, v samo jedro podatkovnih dejstev, kamor naj bi beseda segla, pa nas trije spraševalniki sobesedniki niso popeljali. Tako zdaj ne vemo, ali je dovolj upanja, da pridemo na vrsto, če nas okoli srca doleti tisto najhujše, in tudi ne, ali nam domači team strokovnjakov s svojo organizacijsko razporeditvijo, s svojimi postopki ter s svojimi medicinsko tehničnimi in drugimi možnostmi kot bolnikom zares lahko obeta tretman, ki mu smemo do kraja zaupati.

Če namreč Julka Vahen, seznanjena s posledicami krčenja

tega (zdravstvenega) dela skupne porabe, ni spraševala tja v en dan. Seveda pa nam ne more biti vseeno, kaj se dogaja v ozadju vseh teh vzročno-posledičnih odločitev in ravnanj. Gre namreč za človeško srce, za temelj življenja, posamičnega in skupnega...

VIKTOR KONJAR

PRIHODNOST

Prek satelita

Sateliti so danes že nekaj povsem običajnega, v tem desetletju naj bi jih v vesolje poslali okrog trideset, vsi pa bodo pokrivali tudi naše ozemlje. »Zakaj je torej tudi Jugoslavija zainteresirana za satelitsko televizijo?« se je na tiskovni konferenci, ki jo je o tem novem mediju pripravila ljubljanska televizija, vprašal Lado Pohar, član delovne skupine JRT za koordinacijo evropskih satelitskih programov. Satelit je bodočnost televizijskega medija in je zato nujno, da se televizijski delavci zanj čimprej zavzamejo, je menil. Jugoslavija mora biti zraven tudi zaradi tega, da ima ves čas možnost izražanja svojih stališč, kajti večkrat se dogaja, da se ob odsotnosti držav godijo krivice na njihov račun. Tu pa je končno še znano načelo, da tehnične novosti niso last samo razvitega sveta. Nedavni poskus prenašanja prek satelita v Veliki Britaniji, ki sta se ga udeležila tudi Lado Pohar in Rado Cilensek, pomočnik direktorja TV programov ljubljanske televizije, je bil poskus zaprtega tipa, oddaje pa se je dalo videti le na posebej pripravljenih centrih v Evropi. Pri nas je bil tak v Zagre-

bu, vendar ni sprejemal direktne satelitske slike, temveč posredno, od avstrijske televizije ORF. V Londonu pa se je pokazalo, da obstajata dve različni skupini televizijskih postaj. Prva bi hotela satelitsko televizijo urediti takoj in je bila tudi pobudnik tega poskusa, druga pa bi

program sprejemala, vendar bi bila njena dolžnost, da ves čas daje poročila o reakcijah na te poskuse. Oba udeleženca pravita, da se je v Londonu večkrat poznalo, da gre za eksperimentiranje. Ena večjih napak je bila tudi, da so program razglasili za evropski, čeprav vsa Evropa pri njem ni sodelovala. Velikokrat se je čutila tudi močna propagandna vloga Velike Britanije, pa čeprav naj bi bil satelitski program v prvi vrsti dopolnilo nacionalnim informativnim programom, ne pa neka informativna sila nad njimi.

Bistvena značilnost prihodnje satelitske televizije bo nedvomno v tem, da bo vsebovala program z visokim kulturnim nivojem. »Tu se pojavi možnost nečesa, kar naj bi na primer ustrezalo tretjemu radijskemu programu pri nas,« pravi Rado Cilensek. »Poskus zaenkrat še ni odgovoril na vprašanje, ali bo to tudi protiutež vdoru komercialne televizije. Dejstvo namreč je, da je v ozadju ogromno tržišče, za katerega je mednarodni kapital močno zainteresiran.«

MARKO JENŠTERLE

Prvi domači televizijski oddajnik, 1956

TELEVIZIJA

LJUBLJANA

- 8.00 Poročila
8.05 Ciciban, dober dan: Če ladja zbolí ...
8.25 Mladi virtuoz: Saksofon
8.45 Mi smo mali muzikanti: Rime
9.15 Mak ob progi, otroška serija TV Skopje
10.05 Novo vznemirja, angleška poljudnoznanstvena serija
10.15 Pisani svet: Uroki
11.05 Človekovo telo: Drugi način uravnavanja življenja
11.35 Po sledih napredka
12.05 Dva dni v Weimarju, dokumentarna oddaja
12.35 Poročila do (12.40)
16.10 Poročila
16.15 Darwinova pustolovščina, angleški film

Film o Darwinovem potovanju, v katerem prihaja do novega in revolucionarnega odkritja o razvoju vrst je namenjen predvsem otrokom. Gre torej za poučni mladinski film, ki pa ni le zanimiv, temveč celo zabaven.

Darwin je predstavljen kakor neke vrste Peter Pan, čeprav pri tem njegov nauk ne izostaja. Njegovo potovanje pa seveda spremljajo številni posnetki živali, ki jih Darwin proučuje. Tu je še romantična zgodba med Darwinom in Emma, ki se konča s poroko in rojstvom otroka – ki ga Darwin spremlja prav tako znanstveno. Predvsem odnos med materjo in otrokom primerja z odnosom med samico in mladičom. Režiser se je lepo izognil preobčutljivim diskusijam okoli Darwinovega dela IZVOR VRST in Darwin ima ob tej priložnosti zvitno nogo, tako da se je pravzaprav ne more udeležiti, zato pa se še naprej posveča preučevanju živali.

Vsekakor je film precej bolj zanimiv od bioloških ur in ustege navdušiti otroke za Darwinovo teorijo ter vzbuđiti željo, da bi jo sami se bolj spoznali.

Režija: Jack Couffer
Igrajo: Nicholas Clay, Ian Richardson, Susan Macready, Christopher Marti.

- 17.40 Španija '82, 2. oddaja pred svetovnim nogometnim prvenstvom

- 18.50 Naš kraj: Reteče pri Škofji Loki

Za Reteče na Gorenjskem ste prav gotovo že slišali. Morda ste v vasi na severozahodnem koncu naše države domovine tudi bili – vsaj na mejnem prehodu. Za Reteče pri Škofji Loki pa boste bržčas odhajali z glavo, češ, tega kraja pa ne poznamo. In prav to vasico, Reteče, prvič, prvo vas in obenem prvo krajino skupnosti na Gorenjskem, bomo predstavili v redni tedenski oddaji Naš kraj. Občani, ki žive takorekoč na meji med industrijskim zaledjem Ljubljane, Kranja in Škofje Loke ter kmečkim življenjem, na vratih Gorenjske v tej starodavni vasi – ki se vse bolj širi – v glavnem le živijo, delajo pa zunaj kraja. Vendar so krajani v prostem času zelo prizadeti: tako na kulturno prosvetnem področju, športa in ostalih aktivnostih. Naj omenimo le tamburaški orkester – eden najstarejših na slovenskem – v katerem se srečujejo kar tri generacije, ki kajpak sodelujejo tudi napole v kraju.

Oddaja je pripravil novinar Janez Piri
Urednik oddaje: Tone Smolnikar

- 19.26 Zrno do zrna

- 19.30 TV dnevnik

- 19.55 Vreme

- 20.00 Dnevi slovenske zabavne glasbe '82, prenos

V okviru Dnevov slovenske zabavne glasbe 82 bomo iz Cankarjevega doma neposredno prenašali slavnostni koncert ob 70-letnici Bojana Adamiča.

Nastopil bo revijski orkester RTV Ljubljana, ki ga bosta vodila Bojan Adamič in Jože Privšek. Zvrstili se bodo mnogi znani jugoslovanski vokalni interpreti zabavne glasbe: Arsen Dedič, Gabi Novak, Majda Sepe, Marjana Deržaj, Elda Viler, Skupina Pepel in kri in instrumentalni kvartet Silva Stingla.

Govorni del bodo obogatili: Jože Javoršek, Hajrudin Krvavac, Miljenko Prohaska, Ljubica Samardžić, Frane Milčinski, Ivan Hetrich, Arsen Dedič, Gabi Novak in Mira Stupica.

Koncert bo povezoval igralec Janez Vrbovec.

Režiser: Mirë Kragelj

Urednik: Urban Koder

Televizijska realizacija: Stane Sumrak

- 21.15 Zrcalo tedna

- 21.30 Zadnji žarek pred mrakom, ameriški film

ODDAJNiki II. TV MREŽE

- 17.00 Srečanje šol

- 18.00 Človek in pol, humoristična serija

- 19.00 Narodna glasba

- 19.30 TV dnevnik

- 20.00 Koncert zabavne glasbe: Vrnitev k šansonu

- 20.30 Poezija: Pesniki revolucionarji

- 21.05 Poročila

- 21.10 Feljton

- 21.45 Športna sobota

- 22.05 Svet orožja, informativno politična oddaja

- 22.45 Kronika Sterijevega pozorja (do 23.30)

TV ZAGREB I. PROGRAM

- 16.40 Poročila

- 16.45 TV koledar

- 16.55 Iz sporeda TV ...

- 17.30 Kako domov, zabavnoinformativna oddaja

- 18.15 Mali koncert

- 18.30 Povsem osebno: Olga Božičković

- 19.30 TV dnevnik

- 20.00 Sicilijanski zapeljivec, italijanski film

- 21.45 TV dnevnik

- 22.00 Polnočna promenada

TV Zagreb II. program

isto kot na II. TV mreži

KOPER

- 17.00 Z nami pred kamero

- 17.30 XI. cantapiccolo – festival otroških pesmi

- 18.00 Dokumentarna oddaja

- 18.30 Z nami pred kamero

- TVD – Stičešče

- Dve minuti

- Kulturne prireditve

- 19.15 TVD – danes

- 19.30 Grožnja z Marsa – celovečerni film – igrajo: Tony Russell, Jane Fate – režija:

Anthony Dawson

- 21.00 TVD – danes

- 21.10 Film – ponovitve

RADIO

I. PROGRAM

- 4.30 Jutranji program – glasba

- 4.50 Dnevni koledar

- 5.00 Dobro jutro, rojaki na tujem

- 5.30 Prva jutranja kronika

- 6.10 Prometne informacije

- 6.20 Rekreacija

- 6.35 Vremenska napoved za pomorščake

- 6.45 Prometne informacije (Koper, Maribor)

- 6.50 Dobro jutro, otroci

- 7.00 Druga jutranja kronika

- 7.25 Iz naših sporedov

- 7.30 Z radiom na poti

- 8.05 Pionirski tednik

- 9.05 Zapojmo pesem: Dekliški pevski zbor iz Szegeda

- 9.20 Komorni intermezzo

- 9.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine

- 10.05 Panorama lahke glasbe

- 10.40 Svetovna reportaža

- 11.05 Zborovska glasba po želji poslušalcev – Peter Bedjanič (ponovitve)

- 11.40 Dvorakovi slovanski plesi na svetovnih koncertnih odrih

- 12.00 Na današnji dan

- 12.10 Godala v ritmu

- 12.30 Kmetijski nasveti

- 12.40 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo

- 13.00 Danes do 13-ih: Iz naših krajev: Iz naših sporedov

- 13.20 Zabavna glasba

- 13.30 Priporočajo vam ...

- 14.05 Kulturna panorama

- 15.00 Dogodki in odmevi

- 15.30 Zabavna glasba

- 15.50 Radio danes, radio jutri

- 16.00 Vrtljak

- 17.05 Studio ob 17-ih

- 18.30 Poje tenorist Bruno Sebastian

- 19.00 Radijski dnevnik

- 19.25 Zabavna glasba

- 19.35 Mladi mostovi

- 19.55 Domovina je ena

- 20.00 Dnevi slovenske zabavne glasbe – Ljubljana 82 (prenos iz KDIC-a)

- 21.15 Za Slovence po svetu

- 22.00 Iz naših sporedov

- 23.05 Lirični utrinki

- 23.10 Od tod do polnoči

- 00.05 Nočni program – glasba

II. PROGRAM

- 7.30 Sobota na valu 202

- 12.30 Opoldanski poročevalec

- 13.00 Od enih do sedmih – glasba, tema dneva, »Človek in prosti čas«, koledar večernih prireditev, druge servisne informacije, Minute za EP in še kaj

- 13.05 Srečanja republik in pokrajin

- 14.30 Iz naših sporedov

- 15.00 Dogodki in odmevi

- 19.00 Radijski dnevnik

- 19.25 Stereorama

- 20.00 Dnevi slovenske zabavne glasbe – Ljubljana 82 (prenos iz KDIC-a)

- 21.15 Pol ure za šanson

- 21.45 SOS – V soboto obujamo spomine

- 22.45 Zrcalo dneva

- 22.55 Glasba za konec programa

III. PROGRAM

- 15.30 Dober dan na III. programu

- 15.45 Književnost jugoslovanskih narodov

- 16.05 Francois-Bernard Mache: Danae

- 16.25 Znani skladatelji, znani interpreti

- 17.00 Glasba je ... glasba – I. Petrić: Trois images – Koncert za violino in orkester, P. Hindemith: Simfonični plesi

- 18.05 Jugoslovanski feljton

- 18.25 Portreti jugoslovanskih zborovskih skladateljev – Jakov Gotovac

- 19.00 Pogledi v glasbeno preteklost – z mariborskimi kvintetom trobil

- 19.30 L. van Beethoven: Sonata v A-duru, op. 2 (Wilhelm Kempff – klavir)

- 19.55 Poročila

- 20.00 G. Verdi: Ples v maskah – opera v 3. dejanjih

- 22.10 V nočnih urah

- 22.45 Literarni nokturno – Jose Veiga: Nadležni petelin

KOPER

- 0.00 Nočni program radia Koper: 6.00 Glasba za dobro jutro:

- 6.45 Cestne razmere: 7.15 Radijski, televizijski in filmski spored: 7.30 Val 202: 13.00 Na valu radia Koper – Poročila: 13.15

- Kinosporod: 13.30 Reportaža iz zamejstva: 14.10 Predstavitev oddaj, glasba, informacije, intervjuji: 14.55 Ekonomska propaganda: 15.00 Dogodki in odmevi: 15.30 Glasba po željah: 16.00 Primorski dnevnik: 16.15

- Objave in zabavna glasba: 16.30 Mladim poslušalcem: 16.55 Zaključek s pregledom novic

- 16.55 Zaključek s pregledom novic

- 16.55 Zaključek s pregledom novic

- 16.55 Zaključek s pregledom novic

- 16.55 Zaključek s pregledom novic

- 16.55 Zaključek s pregledom novic

- 16.55 Zaključek s pregledom novic

- 16.55 Zaključek s pregledom novic

- 16.55 Zaključek s pregledom novic

- 16.55 Zaključek s pregledom novic

- 16.55 Zaključek s pregledom novic

- 16.55 Zaključek s pregledom novic

- 16.55 Zaključek s pregledom novic

- 16.55 Zaključek s pregledom novic

- 16.55 Zaključek s pregledom novic

- 16.55 Zaključek s pregledom novic

- 16.55 Zaključek s pregledom novic

- 16.55 Zaključek s pregledom novic

NEDELJA, 6. JUNIJA

TELEVIZIJA

LJUBLJANA

- 9.05 Poročila
9.10 Živ žav, otroška matineja
10.10 J. London: Martin Eden, italijanska nadaljevanka
11.10 TV kazipot
11.30 Narodna glasba
12.00 Kmetijska oddaja
13.00 Poročila (do 13.05)
15.50 Visoki pritisk, zabavno glasbena oddaja TV Koper
16.30 Poročila

16.35 Osem filmskih pričevanj – Vojvodina: Parlog, igrani film Viček je s filmom Parlog spregovoril o rodni Vojvodini, njenih ljudeh, ki se obadajo s prostiranimi polji in človeškimi problemi, ki se pojavljajo v vsakdanjem sodobnem življenju. Parlog je filmski prvenec avtorja Karolj Vičeka.

V svojem pogledu na film je Viček izjavil: »Režiserji niso samo razlagalci sveta, v katerem živijo. Ne bi se vsaj smeli zadovoljiti s to vlogo. Pomemben je pogum režiserja, pa tudi smelost družbe. Sam sebi pogosto zastavljam vprašanje, zakaj posneti film, ki ne odkriva sveta okrog nas, ki ne govori o nas samih, ki ne polemizira z določenimi pogledi na svet? Zakaj posneti samo tisto, kar že vsi poznamo?»

Verjamem v film. Verjamem v to, da film lahko menja stvari in stanje. Verjamem tudi v družbo, ki od filma pričakuje kritiko.

Režija: Karol Viček, igrajo: Stevo Žigon, Solti Bertalan, Irena Prosen, Rada Đurićin

- 17.55 Športna poročila
18.10 625
18.40 Opera narave: Venezuela – 2. del, dokumentarna serija
19.05 Risanka
19.22 TV in radio noč
19.24 Zrno do zrna
19.30 TV dnevnik
19.55 Vreme
20.00 S. Zaninović: Vojaki, nadaljevanka TV Beograd
20.55 Človek brez meja: Misli lahko krile spremljevalke, dokumentarna serija
21.30 Športni pregled
22.00 Poročila

ODDAJNiki II. TV MREŽE

- 9.00 Oddaje za JLA (do 12.00)
15.50 Rokomet – Metaloplastika: Kolinska Slovan
17.15 Nedeljsko popoldne
18.55 Risanka
19.30 TV dnevnik
20.00 Velikani jazz
20.40 Včeraj, danes, jutri
21.00 Na pragu smrti, ameriška nadaljevanka (do 21.45)

TV ZAGREB I. PROGRAM

- 9.50 Poročila
10.00 Otroška matineja
11.30 Narodna glasba
12.00 Kmetijska oddaja in »Znanje-imanje« (do 14.00)
14.45 Gledalci in TV

- 15.15 Ikone, dokumentarna serija
15.45 Oddelek »B«, jugoslovanski film
17.15 Nedeljsko popoldne
18.55 Risanka
19.30 TV dnevnik
20.00 Manj strašna noč..., nadaljevanka TV Ljubljana
21.00 Morje, ljudje, obale, dokumentarna reportaža
21.30 Športni pregled
22.00 TV dnevnik

TV Zagreb II. program

- 17.20 Rokomet – Jugoslavija: ZSSR, prenos
18.30 Mundial 82: Kdo je kdo? od 19.30 isto kot na II. TV mreži
KOPER
17.00 Z nami pred kamero
17.30 TV film
18.15 Visoki pritisk – glasbena oddaja
18.50 Z nami pred kamero
19.15 Stičišče – tednik TV dnevnika
19.30 Norci imajo zmeraj prav – celovečerni film – Igrajo: Raymond Devos, Paula Moore – režija: Françoise Reichembach
21.00 Sedem dni
21.10 Romagna Liscio – glasbena oddaja

RADIO

I. PROGRAM

- 5.00 Jutranji program
6.00 Dnevni koledar
6.15 Danes je nedelja – Rekreativna
7.00 Jutranja kronika
7.30 Zdravo, tovariši vojaki
7.40 Vedri zvoki
8.00 Iz naših sporedov
8.07 Radijska igra za otroke – Frane Puntar: Beli dan
Beli dan je alegorijski življenjski krogi od rojstva do smrti. Beli dan, ki ta krog prehodi od jutra do noči, v tem času preživi življenje otroka do starca. Začne se zgodaj zjutraj, ko nosovi še vsi smrčijo. Petelin in budilke zbude nosove in jih poženejo po opravkih. Beli dan pa potuje iz dežele v deželo jutra, pa v deželo kovanja, kjer mu podkujejo konja, pa v deželo prodajanja, kjer kupi bič in v deželo pitja, kjer napoji konja, in naprej v deželo brezbrčnosti, kjer ga noč položi spet in se spet oglasi nosovi. Ves ta čas tava za Belim dnem deklica, ki je prepozno vstala in ga ne more ujeti. Zanj je bil ta čudoviti beli dan izgubljen. Igrajo: Janez Hočevar, Milica Janežič, Majda Potokar, Silvija Božič, Vladimir Jurc, Jože Mrz, Kristijan Mack, Marjane Černe, Brane Ivanc, Katja Levstik, Mojca Ribič, Jana Osojnik, Darinka Svetina, Borut Gorinski, Marjan Ribič, Oto Pestner, Dare Hering.
Pesem noči poje Eva Novak-Honika.
Režija: Rosanda Sajko, Dramaturginja: Djurdja Flere, glasba: dr. Urban Koder, ton in montaža: Metka Rojc, tehnični asistent: Sandi Zgonc
Avtor igre Frane Puntar je posebno uspešen kot pisec radijskih iger za otroke

– Pravljica v modrem, »A«, Medvedek zleze vase, Cestozerka, Gosli, Uho, Jabolko, Vrata, ki škripajo, »Trobenica« ...
Na Tjedno Radio 82 na Ohridu je žirila izbrala Puntarjevo igrano Beli dan za najboljšo v kategoriji iger za otroke.

- 8.53 Skladbe za mladino
9.05 Še pomnite, tovariši
10.05 Nedeljska matineja
11.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
12.00 Na današnji dan
13.00 Posebna obvestila
13.10 Zabavna glasba
13.20 Za kmetijske proizvajalce
14.05 Humoreska tega tedna – Jerome Klapka Jerome: Trije možje
14.25 Z majhnimi ansambli
14.40 Pihalne godbe
15.10 Pri nas doma
15.30 Nedeljska reportaža
15.55 Listi iz notesa
16.20 Gremo v kino
17.05 Popularne operne melodije
17.50 Zabavna radijska igra – Adam Vučjak: Domači krap
18.23 Na zgornji polici
19.00 Radijski dnevnik
19.30 Zabavna glasba
19.35 Lahko noč, otroci
19.45 Glasbene razglednice
20.00 V nedeljo, zvečer
22.00 Iz naših sporedov
22.20 Glasbena tribuna mladih – Skupni program JRT – Beograd
23.05 Lirični utrinki
23.10 Nočni koncert lahke glasbe
00.05 Nočni program – glasba

II. PROGRAM

- 7.30 Nedelja na valu 202
12.30 Opoldanski poročevalci
13.00 – 19.00 Od enih do sedmih (V nedeljo se dobimo, šport, glasba in še kaj...)
13.15 Šport in glasba
14.15 Živimo z naravo
16.00 Pet minut humorja
16.10 Posnetek športno glasbene prireditve »Pri Elanu se dobimo« z Bleda
18.00 Zimzelene melodije
18.30 Planinske in alpinistične novice – novice iz domovine in tujine: 14.30, 15.30 in 17.30
To nedeljo ne bo na sporedu večine naših stalnih oddaj, kajti prostor smo odstopili posnetku športno glasbene prireditve »Pri Elanu se dobimo«, ki je bila v soboto na Bledu in na kateri so nastopile vse generacije naših smučarjev. Med športnimi dogodki pa bomo največ pozornosti posvetili evropskemu pokalu v kajaku in kanuju na divjih vodah v Tacnu.
19.00 Radijski dnevnik
19.30 Stereorama
20.30 Glasba iz starega gramofona
21.30 Iz francoske diskoteke
21.45 Nove plošče

22.45 Zrcalo dneva

III. PROGRAM

- 17.00 Dober dan na III. programu
17.02 Slovenska in svetovna zborovska glasba
17.30 En sam, za dva, za tri... (Kogoj in Osterc)
18.00 Z našimi opernimi umetniki
19.05 Izbrali smo za vas

21.05 Sodobni literarni portret – Kurt Vonnegut
V nocojšnji oddaji Sodobni literarni portret vam predstavljamo ameriškega pisatelja Kurta Vonneguta. Za predstavitev smo izbrali odlomek iz njegovega najbolj znanega romana »Klavnica pet«.
Kurt Vonnegut se je rodil leta 1922 v Idianapolisu, v ameriški zvezni državi Indiana. Že pred vojno je opustil začetni študij kemije in začel pisati za lokalni časopis. Med vojno je bil v Nemčiji, kjer so ga ujeli Nemci. Kot vojni ujetnik je bil v Dresdenu med ameriškim bombnim napadom, v katerem je izgubilo življenje 35.000 ljudi.

Po vojni je najprej študiral antropologijo na čikaški univerzi, potem pa se je odločil za svobodno pisateljstvo. Zaslodel je leta 1963 in sicer z romanom Mačja zbirka.

Od takrat naprej pomeni vsaka njegova knjiga nov uspeh, tako »Bog vas blagoslovi, gospod Rosewater« (1965), »Klavnica pet« (1969) in »Zajtrk praskov« (1972).

»Klavnica pet« je avtorjev poskus dokončnega obračuna z doživljenjem, ki se vleče skozi vse njegove prejšnje romane: to je bombardiranje Dresdenu. Glavni junak Billy Pilgrim je kot nemški vojni ujetnik doživel bombardiranje Dresdenu in se k temu kar naprej vrača. V zgodbi se nenehno prepletajo prihodnost, preteklost in sedanjost. Odlomek se začneja takrat, ko leži Billy kot edini preživeli potnik letala, ki je trčilo v neko goro, v bolnišnici sobi skupaj s profesorjem Rumfoordom, strastnim militaristom, ki pripravlja zgodovino ameriškega vojnega letalstva.

Odlomek je izbral in prevedel Zdravko Duša, bral bo Kristijan Mack, povezovala pa Barbara Berce.

21.25 Nedeljska serenada (Mozart, Brahms, Šostakovič)

KOPER

- 7.00 Veselo v nedeljsko dopoldne; 7.30 Naš čas;
8.00 Poročila; 8.07 Kinospored;
8.10 Stoji, stoji lipica – Glasbeni utrinki; 8.30 Polje, kdo bo tebe ljubil – za naše kmetovalce;
13.00 Na valu radia Koper, sednji kraji in ljudje; 13.30 Glasbeni notes, ekonomska propaganda; 13.45 Glasba po željah; 15.00 Radio Koper na obisku; 15.15 Igra orkester Ati Soss; 15.30 Domača rock scena; 16.00 Primorski dnevnik; 16.15 Zabavna glasba; 16.30 Primorska poje; 17.00 Nedelja na športnih igriščih

MARIBOR

- 11.00 Ljudje ob meji; 11.30 Zabavna glasba; 11.45 Novčič v Jugotonovem galsbenem avtomatu; 12.00 Mariborski feljton; 13.10 Želeli ste – poslušajte

TELEVIZIJA

LJUBLJANA

16.50 Poročila

16.55 Novo vznemirja, angleška poljudnoznanstvena serija

V intelektualnem življenju našega stoletja obstaja neprekinjena tradicija, zlasti v Franciji, želja po absolutni svobodi. Avantgarda, katere voditelji so buržoazni liberalci, se nenehno upirajo okovom družbe. Svoje korenine je ta tradicija dobila že pri Markizu de Sade in v romantiki 18. in 19. stoletja. Gre za ponovno vzpostavitev človeka in spreminjanje realnosti v skladu z željami. Seveda je to ironično, poetično, romantično. Navdih pogosto iščejo pri Freudu in njegovi podzavesti. Njihovi glavni sovražniki so duhovščina, policija, sefi, cenzorji in birokrati. Kajti njihova umetnost išče spontanost, vendar je obsojen na propad, ko se v šestdesetih letih nenadoma sooča z resničnostjo. Se zadnjikrat so se te tendence pojavile v Franciji leta 1968. Pred tem pa so dobile svojo kompleksno in estetsko obliko v surrealizmu. Surrealizem je bil prej vera kot gibanje. Čeprav so ga formalisti prezirali, je surrealizem dosegel velik vpliv. Bil je očitno izhodišče za iskanje iracionalnega in estetskega v moderni kulturi. Film je posnet v Parizu, Italiji, New Yorku, Barceloni, Londonu in Majorci. Vsebuje pa enkratne intervjuje z Dalijem, Manom Rayem, Maxom Ernstom ter arhivske dokumente o Reneju Margrittu in Joannu Miroju.

17.35 Znanstveno-tehnični film: Atmosferska konvekcija

18.30 Obzornik

18.45 Pop glasba: Skupina Predmestje (za JRT)

19.15 Risanka

19.24 TV in radio nocoj

19.26 Zrno do zrna

19.30 TV dnevnik

19.55 Vreme

20.00 Rudi Seligo: Svatba, predstava Prešernovega gledališča iz Kranja

Seligova drama »Svatba« govori o ranjenem svetu, njeni junaki so ljudje, ki lebdijo med breznom tragičnih usod in izbruhi zagrnjenega sovraštva. Med te neusmiljeno razkrite usode prideta Lenka in Jurij, dva otroka boja, norčaka, obdarovana s svetlobo čiste ljubezni in zaznamovana z veliko, usodno željo, da skleneta poroko, ki bo zvezala njuno ljubezen, da bosta lahko rodila otroka. Dramatični konflikt Seligove »Svatbe« temelji v stiku Lenkinega in Jurijevega neomadeževanega življenja za ljubezen in rojstvo z ranjenim svetom ljudi, že zaznamovanih s temno usodo časa in sovraštvom pogubljenih.

V stiku ljubezni in krutosti, prvinskega in groteskno obnovljenega rituala, je na odru Prešernovega gledališča v Kranju v

režiji Dušana Jovanovića nastala predstava, ki jo smemo uvrstiti med najbolj izrazite stvaritve sodobnega slovenskega gledališča.

Dramo interpretirajo: Milena Zupancić (Lenka), Ivo Ban (Jurij), Janez Hočevar, Ivanka Mezan, Dare Ulaga, Alja Klačič, Draga Potočnjak, Jože Kovacic, Tine Osman in drugi. Režija: Dušan Jovanović

21.55 Kulturne diagonale

26. maja se je v Novem Sadu pričel sedemindvajseti jugoslovanski gledališki festival – Sterijino pozorje, na katerem bodo širši javnosti predstavljene nekatere najboljše stvaritve naših gledaliških ustvarjalcev z vseh jugoslovanskih odrov. V današnjih Kulturnih diagonalah, ki jih pripravlja novinarica uredništva Kulturno-političnega programa Majda Knapova, pa bomo spregovorili o tem, kakšen je današnji gledališki trenutek, ali je Sterijino pozorje res veren odraz le-tega in kakšna bi morala biti usmeritev Sterijinega pozorja v prihodnosti.

22.40 V znamenju

ODDAJNIKI II. TV MREŽE:

17.45 Beograjska kronika

18.45 Telesport

19.30 TV dnevnik

20.00 Vsi za vse, oddaja o socialni politiki in družbenem standardu v Mariboru, prenos

20.55 Zagrebška panorama

21.15 Dober večer: Mišo Kovač, ponovitev zabavno glasbene oddaje

22.05 Gibljive slike, oddaja o filmu (do 22.50) Bg

ZAGREB II. PROGRAM

17.30 Napoved sporeda

17.40 Poročila

17.45 Ilustrirane zgodbe

18.00 Pesem v ateljeju

18.15 TV koledar

18.25 Kronika občine Karlovac

18.45 Pop godba

19.30 TV dnevnik

20.00 J. Kovačević: Ženske, drama

21.15 Glasbeni trenutek

21.20 Svet danes, zunanje politična oddaja

22.05 TV dnevnik

TV Zagreb II. program

isto kot na II. TV mreži

TV KOPER

12.30 Odprta meja – confine aperto – Odd. v slov. jeziku

17.05 TVD – vesti

17.30 TV šola

18.00 Cinenotes

18.30 Z nami pred kamero

TVD – stičišče

dve minuti

19.15 TVD – danes

19.30 Druga resnica – celovečerni film – igrajo: Michele

Mercier, Robert Hossein in

Režija: Christian Jaque

21.00 TVD – danes

21.10 Mundial 1982 – Predstavitev ekip

21.30 Baletni večer

Odprta meja – confine aperto – Oddaja v slov. jeziku

RADIO

I. PROGRAM

4.30 Jutranji program – glasba

4.50 Dnevni koledar

5.00 Dobro jutro, rojaki na tujem

5.30 Prva jutranja kronika – obvestila

6.10 Prometne informacije

6.35 Vremenska napoved za pomorščake

6.45 Prometne informacije (Koper, Maribor)

6.50 Dobro jutro, otroci

7.00 Druga jutranja kronika

7.25 Iz naših sporedov

7.30 Z radiom na poti

8.05 Aktualni problemi marksizma

8.25 Ringaraja

8.40 Izberite pesmico

9.05 Z glasbo v dober dan

9.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine

10.05 Rezervirano za ...

11.35 S pesmijo po Jugoslaviji

12.00 Na današnji dan

12.10 Veliki revijski orkestri

12.30 Kmetijski nasveti

12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru

13.00 Danes ob 13.00: Iz naših krajev; Iz naših sporedov

13.20 Priporočajo vam ...

14.05 Zbori na koncertnih odrih – Od Pliberka do Traberka – II. oddaja

14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo

15.00 Dogodki in odmevi

15.30 Zabavna glasba

15.50 Radio danes, radio jutri

16.00 Vrtljak

17.00 Studio ob 17.00

18.00 Na ljudsko temo

18.25 Zvočni signali

19.00 Radijski dnevnik

19.25 Zabavna glasba

19.35 Lahko noč, otroci!

19.45 Minute z ansamblom

Blejski kvintet

20.00 V delavnici Josepha Haydna

21.05 Iz glasbene diskoteke

22.00 Našim rojakom po svetu

22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini

22.25 Iz naših sporedov

22.30 Popevke z jugoslovanskih studiev

23.05 Lirični utrinki

23.10 Za ljubitelje jazza

00.05 Nočni program (samo na UKV omrežju I. programa)

1.30 Informativna oddaja v nemščini in angleščini

II. PROGRAM

7.30 Ponedeljek na valu 202

12.30 Opoldanski poročevalci

13.00 Od enih do sedmih – glasba, tema dneva »Znanost in tehnika«, koledar večernih prireditev, druge servisne in-

formacije, Minute za EP in še kaj

13.10 Ponedeljkov križemkraz

14.30 In naših sporedov

14.55 Minute za EP

15.00 Dogodki in odmevi

19.00 Radijski dnevnik

19.25 Stercorama

20.00 Jazz na II. programu – The jazz Messengers

20.30 Popularnih dvajset

22.45 Zrcalo dneva

22.55 Glasba za konec programa

III. PROGRAM

15.30 Dober dan na III. programu

15.45 Aktualni problemi marksizma (ponovitve)

16.05 Utrinki iz solistične glasbe (Rahmaninov, Liszt, Enescu)

16.30 Jugoslovanska vokalna glasbena ustvarjalnost in poustvarjalnost 20. stoletja – Pesmi Antona Lajovica

17.00 Tako muzicirajo ...

18.05 Naši znanstveniki pred mikrofonom – prof. dr. Miha Japelj (ponovitve)

18.20 Srečanja s slovenskimi skladatelji – Slavko Osterc in Marij Kogoj

20.00 Literarni večer – Od Ibse na do Tonesca – IV: Oskar Wilde

20.40 Stereofonski operni koncert

21.45 Glasba 20. stoletja (Petrassi, Kučera, Petrič, Krenk, Denisov, Ramovš)

22.45 Literarni nohturno – Igor Likar: Romarji, vodnjariji ...

KOPER

6.00 Glasba za dobro jutro; 6.45 Cestne razmere; 7.15 Radijski, televizijski, filmski spored; 7.28 Zaključek; 7.30 Val 202; 13.00

Na valu radia Koper – poročila; 13.15 Kinospored; 13.30 Reportaže, zanimivosti; 14.10 Predstavitev oddaj, glasbene želje poslušalcev po telefonu – glasba;

14.30 Pogovor o jeziku; 14.40 Zapojmo pesem: otroški zbor osnovne šole Šempeter; 15.00

Dogodki in odmevi; 15.30 Glasba po željah; 16.00 Primorski dnevnik; 16.30 V podaljšku – pregled, športnih dogodkov;

16.55 Zaključek s pregledom novic

17.00 Glasbeni zimzelen; 17.45 Studij in glasba; 18.30 Novosti iz Založbe kaset in plošč RTV Ljubljana

18.30 Novosti iz Založbe kaset in plošč RTV Ljubljana

18.30 Novosti iz Založbe kaset in plošč RTV Ljubljana

18.30 Novosti iz Založbe kaset in plošč RTV Ljubljana

18.30 Novosti iz Založbe kaset in plošč RTV Ljubljana

18.30 Novosti iz Založbe kaset in plošč RTV Ljubljana

18.30 Novosti iz Založbe kaset in plošč RTV Ljubljana

18.30 Novosti iz Založbe kaset in plošč RTV Ljubljana

18.30 Novosti iz Založbe kaset in plošč RTV Ljubljana

18.30 Novosti iz Založbe kaset in plošč RTV Ljubljana

TELEVIZIJA

LJUBLJANA

- 17.10 Poročila
17.15 Slovenske ljudske pravljice: Roža Škrlatka in sin Orlič
17.30 Otroška folklorja ČSSR: Hanča, Janko in Lucija
18.00 Palčki nimajo pojma, otroška serija TV Zagreb
18.30 Obzornik
18.45 Mostovi – Hidak, oddaja za madžarsko narodnostno skupnost
19.00 Knjiga
19.15 Risanka
19.24 TV in radio nocoj
19.26 Zrno do zrna
19.30 TV dnevnik
19.55 Vreme
20.00 Skupno, oddaja TV Ljubljana in drugih jugosl. TV studiov

Tokratno oddajo jugoslovanskih studiev iz cikla Skupno ponovno pripravlja ljubljanska televizija. Spregovorila bo o gospodarskih razmerah pri domačih zračnih prevoznikih, ki so vse prej kot rožnati. Boj za potnike in tovor je na svetovnem pa tudi domačem trgu iz dneva v dan hujši. V zaostrenih pogojih dela bodo seveda konkurenčni samo najbolje organizirani in tako ali drugače med seboj dobro povezani zračni prevozniki. To dejstvo vse bolj spoznavajo tudi naše domače letalske družbe in po več kot desetih letih neuspešnega dogovarjanja smo zdaj končno le priče prvim korakom, ki naj bi vodili k boljšemu sodelovanju. Se nam torej obeta nova organiziranost jugoslovanskega zračnega prometa? Na to osnovno vprašanje bo dala odgovor oddaja, v kateri bodo sodelovali predstavniki naših zračnih prevoznikov, popestrili pa jo bodo tudi filmski prispevki z drugih televizijskih studiev. Oddajo pripravlja novinar Janko Šopar in režiser Božo Vrančič.

- 20.50 I. Silone: Fontamara, italijanska nadaljevanka
21.45 V znamenju

ODDAJNIIKI II. TV MREŽE

- 17.10 TV dnevnik v madžarsčini
17.30 TV dnevnik
17.45 Informativni mesečnik, otroška oddaja
18.15 Življenje knjige
18.45 Mladinski harmonikarski orkester iz Kanjiže
19.30 TV dnevnik
20.00 Narodna glasba
20.45 Pripovedi revolucionarjev: 40 let pozneje
21.20 Zagrebška panorama
21.35 Dokumentarni filmi neuvrščenih: Nepozabni Ekvador (do 22.00)

TV ZAGREB I. PROGRAM

- 17.30 Napoved sporeda
17.40 Poročila
17.45 Informativni mesečnik, otroška oddaja
18.15 TV koledar
18.25 Kronika občine Osijek
18.45 Mladinski harmonikarski orkester iz Kanjiže

- 19.30 TV dnevnik
20.00 Skupno, notranjepolitična oddaja TV Ljubljana
20.50 Nacionalni lov, španski film
22.15 TV dnevnik

TV Zagreb II. program

isto kot na II. TV mreži

KOPER

- 12.30 Odrpta meja – Confine aperto – Oddaja v slovenskem jeziku
17.00 Z nami pred kamero
17.05 TVD – vesti
17.30 TV šola
18.00 Lahka atletika: Celje – Skokov Memorial
18.30 Z nami pred kamero, TVD – Stiče, Dve minuti
19.15 TVD – Danes
19.30 Boksar po sili – celovečerni film – Igrajo: Franco Franchi, Ciccio Ingrassia, Režija: Mariano Laurenti
21.00 TVD – Danes
21.10 Mundial 1982: Predstavitve ekip
21.30 Jazz na ekranu – Odrpta meja – Confine aperto, Oddaja v slovenskem jeziku

RADIO

PRVI PROGRAM

- 4.30 Jutranji program – glasba
4.50 Dnevni koledar
5.00 Dobro jutro, rojaki na tujem
5.30 Prva jutranja kronika – obvestila
6.10 Prometne razmere
6.20 Rekreacija
6.35 Vremenska napoved za pomorščake
6.45 Prometne informacije (Koper, Maribor)
6.50 Dobro jutro, otroci!
7.00 Druga jutranja kronika
7.25 Iz naših sporedov
7.30 Z radiom na poti
8.05 Radijska šola za srednjo stopnjo
8.35 Iz glasbenih šol, XI. tekmovalje učencev in študentov glasbe SR Slovenije
9.05 Z glasbo v dober dan
9.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine
10.05 Rezervirano za...
11.05 Ali poznate... Pianistka Tadeja Perkavec
Z oddajo Ali poznate...? vas vabimo k poslušanju Chopinove klavirske glasbe, s katero se bo predstavila mlada, sedemnajstletna slovenska pianistka Tadeja Perkavec.
Z enajstimi leti so jo sprejeli na Visoko glasbeno šolo v Duisburgu, s trinajstimi leti pa so jo sprejeli v mojstrski razred na glasbeni šoli v Folkwang v Essen.
Z javnim nastopanjem je Tadeja Perkavec začela, ko je imela deset let. V okviru Duisburškega tedna se je javnosti prvič predstavila s tremi zaporednimi recitali. Sledila je še vrsta uspešnih nastopov in

po dveh letih nastopanja na tujih koncertnih odrih smo jo v okviru abonmaj-skega koncerta »Mladi mladim« kot dvajsetletno pianistka spoznali v dvorani Slovenske filharmonije.

Mlada pianistka je dosegla že vrsto prvih nagrad med njimi je letos ponovno dobila prvo na regionalnem in deželnem tekmovanju »Jugend musiziert« – Mladina muzicira.

5. junija je z nekaterimi mladimi umetniki nastopila v sloviti newyorški koncertni dvorani Carnegie Hall, jeseni pa jo bomo kar dvakrat slišali tudi s koncertnega odra Cankarjevega doma.

O mladi pianistki je glasbeni kritik že pred leti napisal: »... njena igra je izvir in dokaz resničnega talenta...«

Oddajo je pripravil Pavel Mihelič

- 11.35 Naše pesmi in plesi
12.00 Na današnji dan
12.10 Danes smo izbrali
12.30 Kmetijski nasveti
12.40 Po domače
13.00 Danes do 13.00-ih – Iz naših krajev – Iz naših sporedov
13.30 Priporočajo vam...
14.05 V korak z mladimi
15.00 Dogodki in odmevi
15.30 Zabavna glasba
15.50 Radio danes, radio jutri
16.00 Vrtljak
17.00 Studio ob 17.00-ih
18.00 Sotočja (iz studia radia Maribor)
19.00 Radijski dnevnik
19.25 Zabavna glasba
19.35 Lahko noč, otroci!
19.45 Minute z ansamblom Milana Ferleža
20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi
20.30 S solisti in ansambli JRT
21.05 Radijska igra – Franc Puntar: Pulover
21.52 Glasbeni intermezzo
22.00 Našim rojakom po svetu
22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini
22.25 Iz naših sporedov
22.30 Filmska glasba
23.05 Lirični utrinki
23.10 Paleta popevk jugoslovanskih avtorjev
00.05 Nočni program – glasba
01.30 Informativna oddaja v nemščini in angleščini (ponov.)

II. PROGRAM

- 7.30 Torek na valu 202
12.30 Opoldanski poročevalac
13.00 Od enih do sedmih – glasba, tema dneva, »Na obisku v...«, koledar večernih prireditev in druge servisne informacije
13.35 Iz naših sporedov
15.00 Dogodki in odmevi
19.00 Radijski dnevnik
19.25 Stereorama
20.00 Glasbeno skladišče
21.30 V živo...
22.15 Blues – 11. oddaja

V mestih in vele mestnih središčih se je pojavil »novi val« bluesa. V nocojšnji oddaji boste v dveh skladnih poslušalnih izrednega kitarista Jose McCoya iz Jacksona v Mississippiju, ki je med prvimi začel igrati v manjših in večjih bluesov-

skih zasedbah. Odlikovala ga je neverjetno popolna »swing« tehnika igranja na kitari, ki jo je povzel iz jazza. V oddaji bomo tudi razložili dve glavni smeri in obliki bluesa, opisali značilnosti in povedali imena nekaterih značilnih predstavnikov omenjenih stilov: Country ali podeželskega bluesa in City ali mestnega bluesa. Seveda bo tudi nocojšnja oddaja glasbeno dopolnjevala razlago o razvoju bluesa.

Oddajo je pripravil Vladimir Trop

22.45 Zrcalo dneva

22.55 Glasba za konec programa

III. PROGRAM

- 15.30 Dober dan na III. programu
15.45 Radijska šola za srednjo stopnjo
16.15 Minute za Nicanorja Zabaleta, Johann Georg Albrechtsberger: Koncert za harfo in orkester v C-duru, Carl Reinecke: Koncert za harfo in orkester v e-molu, op. 182;
17.00 Srečanje s skladateljem – Uroš Krek
18.05 Svet tehnike – Henrik Dvoržak: Nova tovarna za energetske opremo v Šentjurju
18.20 Iz oper in glasbenih dram
20.00 Dvignjena zavesa
20.20 Z repertoarja Concertgebouw orkestra
22.20 Skupni program JRT – studio – Jugoslovanska glasba

KOPER

6.00 Glasba za dobro jutro; 6.45 Cestne razmere; 7.15 Radijski, televizijski, filmski spored; 7.25 Poročila; 7.30 Val 202; 13.00 Na valu radia Koper – poročila; 13.15 Kinospored; 13.30 Repertarja, zanimivosti; 14.10 Predstavitve oddaj, glasbene želje poslušalcev po telefonu – glasba; 14.30 Iz zborovskega arhiva: deklški zbor Sloga s Črnege vrha nad Idrijo; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 Glasba po željah; 16.00 Primorski dnevnik; 16.15 Aktualna tema; 16.30 Zabavna glasba; 16.55 Zaključek s pregledom novic

MARIBOR

7.70 Danes za vas; 8.05 Zabavna glasba; 8.35 Za dobro voljo igrajo Fantje treh dolin in ansambel Franca Miheliča s pevčema; 14.05 Turistični napotki v nemškem jeziku; 14.15 Zabavna glasba; 14.25 Napevi, ki jih radi poslušamo; 14.40 Naši zbori – moški zbor VRES DPD Svoboda Prevalje, vodi Jožko Kert; 15.30 Prijetno popoldne vam želijo; 16.00 Danes; 17.00 Zabavna glasba; 17.30 Mladi – mladim; 18.00 Sotočje; 18.45 Mladina igra – nastop gojencev Srednje glasbene šole Maribor

TELEVIZIJA

LJUBLJANA

- 17.25 Poročila
17.30 Ciciban, dober dan: Pojo-
če ure
17.45 Gusarji kapitana Gancha,
brazilska otroška serija
18.15 Pozdravljena, Makedo-
nija
18.30 Obzornik
18.45 Zapisi za mlade: Borut
Lesjak

Ime skladatelja Boruta Lesjaka našim otrokom ni znano, saj je bilo dolga leta povezano z radijsko javno oddajo Veseli tohogon, izpod njegovega peresa se je porodilo še lepo število ljudskih pesmic za najmlajše, pa tudi mladinskih glasbenih suit, kratkih, z glasbo izpovedanih zgodbic. Odrasli tudi poznajo Boruta Lesjaka, samo z druge strani – kot pianista, kot aranžerja, komponista glasbe za film in gledališče, pa se kaj. Kako je zrasel fantič, ki se je rodil kakih 70 m proč od radijske hiše v Ljubljani, ne da bi vedel, da bo z njo kdaj kaj povezal, kako se je njegov glasbeni študij začel s harmoniko, pa se, pa še – marsikaj veselega in tudi trpkega nam je povedal o sebi, kar smo seveda posneli in skupaj z nekaterimi njegovimi skladbicami povezali v Zapis za mlade

- 19.15 Risanka
19.24 TV in radio nocoj
19.26 Zrna do zrna
19.30 TV dnevnik
19.55 Vreme
20.00 Film tedna: Deželanka, francoski film

Deželanka je zgodba o dveh ženskah, o Christine in Claire. Obe sta privlačni, imata 30 let in podobne težave. Razlikujeta pa se po značaju in čutenju. Zgodba se odvija v Parizu, kamor Christine zaide v upanju, da bo dobila zanimivo delo, vendar ostane njena situacija vseskozi nejasna. Pri nekem občasnem delu se sreča s Claire, ki je prav tako brezposelna. Po poklicu je igralka in ima dva otroke. Je precej modernih nazorov, ne izbira med prijatelji, ki jih menja po potrebi in na vsak način si hoče zagotoviti eksistenco. Christine želi ostati zvesta svojim načelom, noče se podrediti vsem mestnim standardom, ne išče avantur, počuti se povsem odtujeno. Christine se končno odloči, da se vrne v rodni kraj, kjer je življenje morda res bolj dolgačasno, vendar pa en stiki med ljudmi pristnejši.

Deželanka je film o težkem obdobju,

dogaja se leta 1980, ko je Pariz poln brezposelnih. Je tudi film o negotovosti na čustvenem področju, saj ljudje večinoma živijo le za kratke urice.

Filmski avtor Claude Goretta se je v svojih zadnjih dveh filmih Cipkarici in Deželanki posvetil raziskovanju lika sodobne mlade ženske. Če je v Cipkarici prevladala pesimistična plat življenja, je v Deželanki uspel ohraniti nekaj optimizma.

Film sodi v novejšo francosko produkcijo in je z uspehom sodeloval na številnih filmskih festivalih, pa tudi komercialno pomeni precejšen uspeh.

Scenarij in režija: Claude Goretta, igrajo: Nathalie Baye, Angela Winkler, Bruno Ganz, Dominique Paturel, Patrick Chesnais, Pierre Vernier.

21.50 V znamenju

ODDAJNiki II. TV MREŽE

- 17.10 TV dnevnik v madžarščini
17.30 TV dnevnik
17.45 Zgodbe iz gozda
18.15 Aktualnosti
18.45 Glasba narodov: Peru
19.30 TV dnevnik
20.00 Reportaža o mestu Šibenik
20.05 Šibenik: Igre brez meja
21.30 Zapis o Hoffmanovih pripovedkah, dokumentarni film
22.15 TV dnevnik (do 22.35)

TV ZAGREB I. PROGRAM

- 17.30 Napoved sporeda
17.40 Poročila
17.45 Zgodbe iz gozda
18.15 TV koledar
18.25 Kronika občine Gospić
18.45 Glasba narodov: Peru
19.30 TV dnevnik
20.00 Reportaža o mestu Šibenik
20.05 Šibenik: Igre brez meja, zabavna oddaja
21.30 Zapis o Hoffmanovih pripovedkah, dokumentarni film
22.30 TV dnevnik

TV Zagreb II. program

- 18.15 Delavski razred in avantgarda, izobraževalna serija
18.45 Kaj pa je s pticami? – poljudnoznanstveni film
od 19.30 isto kot na II. TV mreži

KOPER

- 12.30 Odprta meja – Confine aperto – oddaja v slovenskem jeziku
17.00 Z nami pred kamero
17.05 TVD – Vesti
17.30 TV šola
18.00 Narodna glasba: pesmi in plesi sveta – Kitajska
18.30 Z nami prd kamero TVD – Stičišče
Dve minuti
19.15 TVD – Danes
19.30 Bubu – celovečerni film – igra: Massimo Ranieri
21.00 TVD – Danes
21.10 Mundial 1982: Predstavitelji ekip
21.30 Športna sredi – Boks
Odprta meja – Confine aperto – oddaja v slovenskem jeziku

RADIO

I. PROGRAM

- 4.30 Jutranji program – glasba
4.50 Dnevni koledar
5.00 Dobro jutro, rojaki na tujem
5.20 Rekreacija
5.30 Prva jutranja kronika – obvestila
6.10 Prometne informacije
6.35 Vremenska napoved za pomorščake
6.45 Prometne informacije (Koper, Maribor)
6.50 Dobro jutro, otroci!
7.00 Druga jutranja kronika
7.25 Iz naših sporedov
7.30 Z radiom na poti
8.05 Pisan svet pravljic in zgodb
8.30 Izbor za sredo
9.05 Z glasbo v dober dan
9.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine
10.05 Rezervirano za...
10.40 Lokalne radijske postaje se vključujejo
11.05 Ali poznate... (prenos iz Maribora)
11.35 S pesmijo po Jugoslaviji
12.00 Na današnji dan
12.10 Veliki zabavni orkestri
12.30 Kmetijski nasveti
12.40 Ob izvirih ljudske glasbene kulture
13.00 Danes do 13.00: Iz naših krajev: Iz naših sporedov
13.20 Zabavna glasba
13.30 Priporočajo vam...
14.05 Razmišljamo, ugotavljamo
14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.00 Dogodki in odmevi
15.30 Zabavna glasba
15.50 Radio danes, radio jutri
16.00 Vrtljak
17.00 Studio ob 17.00
18.00 Zborovska glasba v prostoru in času
18.15 Naš gost
18.30 Odskočna deska – Cirila Trajbarič – violina
19.00 Radijski dnevnik
19.25 Zabavna glasba
19.35 Lahko noč, otroci
19.45 Minute z ansamblom Slovenija
20.00 Prenos iz koncertnega ateljeja DSS

- 22.00 Našim rojakom po svetu
22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini
22.25 Iz naših sporedov
22.30 Revija slovenskih pevcev zabavne glasbe
23.05 Lirični utrinki
23.10 Jazz pred polnočjo – Harace Silver
24.00 Poročila
00.05 Nočni program – glasba (iz studia radia Maribor)
1.30 Informativna oddaja v nemščini in angleščini (ponov.)

II. PROGRAM

- 7.30 Sreda na valu 202
12.30 Opoldanski poročevalci
13.00 Od enih do sedmih – glasba, tema dneva »Iz kulture«, koledar večernih prireditvev, druge servisne informacije
14.30 Iz naših sporedov
15.00 Dogodki in odmevi
19.00 Radijski dnevnik
19.25 Stereorama
20.30 Melodije po pošti
22.45 Zrelo dneva
22.55 Glasba za konec programa

III. PROGRAM

- 15.30 Dober dan na III. programu
15.45 Pojo. male vokalne skupine
16.05 Ars antiqua...
17.00 Popoldanski komorni koncert (Debussy, Ravel, Faure in Milhaud)
18.05 Ekonomska politika
18.20 Iz manj znanih oper
19.30 Večer Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana
dirigenta Samo Hubad, Milivoj Šurbek
solista Božo Rogelja – oboa, Rok Klopčič – violina
21.40 Izbrana proza – Philip Dick: Ubik
22.00 Komorni studio – z mlajšo generacijo slovenskih skladateljev, (Golob, Kopa, Strmčnik, Rojko)
22.45 Literarni nohturno
Ljudska: Kralj Matjaž in Alenčica

KOPER

- 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.45 Cestne razmere; 7.15 Radijski, televizijski, filmski spored; 7.30 Val 202; 13.00 Na valu radia Koper – poročila; 13.15 Kinospored; 13.30 Reportaža, zanimivosti; 14.10 Predstavitelji oddaj, glasbene želje poslušalcev po telefonu – glasba; 14.30 Z našimi glasbenimi umetniki; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 Glasba po željah; 16.00 Primorski dnevnik; 16.15 Aktualna tema; 16.35 Glasbeni kiosk; 16.55 Zaključek s pregledom novic

MARIBOR

- 7.30 Danes za vas; 8.10 V sredo dopoldne; 11.05 Ali poznate? (Prenos v Ljubljano); 14.05 Turistični napotki v nemškem jeziku; 14.15 Zabavna glasba; 14.30 Želeli ste – poslušajte; 15.30 Prijetno popoldne vam želijo; 16.00 Danes; 17.00 Petnajst minut s kvintetom Štatenberg; 17.15 Malo mešano; 18.00 Veliki mojstri v moderni preobleki; 18.15 Iz zakladnice del Franza Schuberta (prof. Vlado Golob); 18.45 Literarna oddaja

TELEVIZIJA

LJUBLJANA

- 17.15 Poročila
17.20 Zbiss - B. Žužek: Zlatorog
17.35 Mi smo mali muzikanti:

Dirigent, češkoslovaška glasbena serija

Z deseto oddajo se bomo mali muzikanti, veseli bratslavski otroci, poslovi. Pravzaprav se ne bodo kaj dosti postavljali, kajti zagotovo se še vedno zbirajo v hiši strica Doremičaka in se zabavajo ob pesmicah, risbica in glasbenih potegavščinah, le da bratslavski televiziji niso več utegnili snemati nadaljnjih oddaj. No, v teje zaključni oddaji bomo videli razstavo, ki jo je stric Doremičak pripravil: same palice! Palice takšne in drugačne, med njimi tudi dirigentska s priloženim dirigentom, ki ga je po naključju začela čarovniška palica...

Se enkrat zapišimo, da je oddaja posnela bratslavski TV pod vodstvom režiserja Ivana Kraljčka, nastopali pa so otroci iz tamkajšnjih šol in igralci bratslavskih gledališč, med njimi zaslužni umetnik Josel Kroner kot stric Doremičak.

Oddajo je prevajal Samo Savnik
Urednik: Jasna Novak

- 18.00 Mozaik kratkega filma:
Postaja, Vrtavka in Okvir, animirani filmi

V današnjem »Mozaiku kratkega filma« bomo prikazali nekaj uspešnih kratkih animiranih filmov iz produkcije Dunav filma iz Beograda. Ta produkcijska hiša se zadnje čase čedalje bolj uveljavlja tudi v animiranem žanru in marsikaj predstavlja zelo uspešno konkurenco zagrebški animirani šoli.

Dunav film kot producent je bil leta nazaj znan predvsem po svojih socialno-kritičnih dokumentarjih.

- 18.30 Obzornik

- 18.45 Na sedmi stezi

Tokratna oddaja Na sedmi stezi bo skoraj v celoti posvečena eni sami športni panogi - velikemu športnemu dogodku - Svetovnemu prvenstvu v nogometu.

Pred začetkom tekmovanja v Španiji bo naš gledalec gotovo posebno zanimivo, kako so naši nogometaši pripravljani in kaj sami pričakujejo. V oddaji bodo nastopili nogometaši in trenerji, naša ekipa jih bo obiskala na treningu v Novem Sadu, neposredno pred odhodom v Španijo. Prispevek pripravljata Ivo Milovanović in dr. Andrej Stare. Drugi prispevek, današnje oddaje bo stalna rubrika (športnik meseca maja 82) - rubrika, za katero smo se že na začetku leta odločili, saj želimo ob koncu leta napraviti izbor najboljših skozi vse leto.

Režija je delo Staneta Škodlarja, producent je Stine Vardjan, redaktor oddaje pa Tomaž Lajevac.

- 19.15 Risanka
19.24 TV in radio nocoj
19.26 Zrno do zrna
19.30 TV dnevnik
19.55 Vreme
20.00 Mednarodna obzornja
21.30 Ana Karenina, baletna oddaja TV Beograd

V tokratni baletni termin uvrščamo balet »ANA KARENINA«, ki je nastal na glasbo Rodiona Ščedrina in se tesno naslanja na literarno predlogo, Tolstojev roman. V Moskvi ga je leta 1972 koreografirala skladateljica žena Maja Pliseckaja, s pomočjo Natalije Riženo in Vik-

torja Smirnova-Golovanova, pri nas pa je bil doslej postavljen le v Beogradu v koreografiji Dimitrija Parliča leta 1973. Balet, ki ga boste videli, je posnela beograjska Televizija. Ano Karenino pleše Visnja Djordjević, Vronskega pa Radomir Vučić.

- 22.15 V znamenju

ODDAJNIKI II. TV MREŽE:

- 16.25 Poročila
16.30 TV koledar
16.40 Kronika občine Split
17.00 Gledališče na podstrešju, otroška oddaja
17.30 Se enkrat, zabavno glasbena oddaja
18.00 Atletska tekmovanja za Hanžekovičev memorial (slovenski komentar)
19.30 TV dnevnik
20.00 Obarvana svetloba, oddaja o filmu (do 22.30)

TV ZAGREB I. PROGRAM:

- DO 19.30 Isto kot na oddajnikih II. TV mreže!!
19.30 TV dnevnik
20.00 Monitor, politični magazin
21.20 TV kiosk
22.20 TV dnevnik

TV Zagreb II. program

- 18.30 Zagrebška panorama
18.45 Neobvezno, dokumentarna oddaja
19.30 TV dnevnik
20.00 Đ. Jakšić: Stanoje Glavaš, prenos iz Letnega gledališča v Krnjevu

KOPER

- 12.30 Odprta meja - confine aperto - Oddaja v slov. jeziku
17.00 Z nami pred kamero
17.05 TVD - vesti
17.30 TV šola
18.00 Lahka atletika: Hanžekovičev memorial
18.30 Z nami pred kamero TVD - stičišče
Dve minuti
19.15 TVD - danes
19.30 Tuja zarota - celovečerni film - Igrajo: Robert Mitchum, Genevieve Page - Režija: Sheldon Reynolds
21.00 TVD - danes
21.10 Mundial 1982 - Predstavitve ekip
21.30 Kdo pozna umetnost? Odprta meja - Confine aperto Oddaja v slov. jeziku

RADIO

I. PROGRAM

- 4.30 Jutranji program - glasba
4.50 Dnevni koledar

- 5.00 Dobro jutro, rojaki na tujem

- 5.30 Prva jutranja kronika - obvestila

- 6.10 Prometne informacije

- 6.20 Rekreacija

- 6.35 Vremenska napoved za pomorščake

- 6.45 Prometne informacije (Koper, Maribor)

- 6.50 Dobro jutro, otroci

- 7.00 Druga jutranja kronika

- 7.30 Z radiom na poti

- 8.05 Radijska šola za višjo stopnjo

- 8.35 Mladina poje: Mladi pojo pod vodstvom Ivana Vrbaničiča, 2. del

- 9.05 Z glasbo v dober dan

- 9.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine

- 10.05 Ali poznate opero »Jolanta« Petra Iljiča Čajkovskega?

- 11.35 Naše pesmi in plesi

- 12.00 Na današnji dan

- 12.10 Znanje melodije

- 12.30 Kmetijski nasveti

- 12.40 Od vasi do vasi

- 13.00 Danes do 13.00-ih: Iz naših krajev: Iz naših sporedov

- 13.20 Zabavna glasba

- 13.30 Priporočajo vam

- 14.05 Enajsta šola

- 14.20 Koncert za mlade poslušalce - Bravničar: Hymnus Slavicus, Slovenska plesna burleska, Simfonija št. 2 - 1. stavek

- 14.40 Jezikovni pogovori

- 15.00 Dogodki in odmevi

- 15.30 Zabavna glasba

- 15.50 Radio danes, radio jutri

- 16.00 Vrtljak

- 17.00 Studio ob 17.00-ih

- 18.00 Z ansamblom Vita Muženiča

- 18.15 Lokalne radijske postaje

- 18.35 Marijan Lipovšek: Sonata za klavir (Marijan Lipovšek - klavir)

- 18.55 Minute za EP

- 19.00 Radijski dnevnik

- 19.35 Lahko noč, otroci

- 19.45 Minute za ansamblom Jožeta Kampača

- 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov

- 21.05 Literarni večer - Slovenski roman - VII. Rado Murnik: Gropa in drugi

- 21.45 Lepe melodije

- 22.00 Našim rojakom po svetu

- 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini

- 22.25 Iz naših sporedov

- 22.30 Plesna glasba iz jugoslovanskih studiev

- 23.05 Lirični utrinki

- 23.10 Mozaik lahke glasbe

- 00.05 Nočni program - glasba

- 1.30 Informativna oddaja v nemščini in angleščini (ponov.)

II. PROGRAM

- 7.30 Četrtek na valu 202
12.30 Opoldanski poročevalci

- 13.00 Od enih do sedmih - glasba, Za mlade radovedneže, Mehurčki, tema dneva »Vročje-hladno«, koledar večernih prireditev, druge servisne informacije, Minute za EP in še kaj

- 14.30 Iz naših sporedov

- 15.00 Dogodki in odmevi

- 19.00 Radijski dnevnik

- 19.25 Stereorama

- 20.00 Od ena do pet

- 21.00 Zavrtite, uganite...

- 22.00 S festivalov jazz - Poletni jazz koncert - Hollywood Bowl

- 22.45 Zrcalo dneva

- 22.55 Glasba za konec programa

III. PROGRAM

- 15.30 Dober dan na III. programu

- 15.45 Radijska šola za višjo stopnjo

- 16.15 Odlomki iz slovenskih oper

- 17.00 »Poredne in okrogle«

- 18.05 Zunanje politični feljton

- 18.20 Ohridsko poletje 81 - Daniel Šafran, violončelo, Feliks Gottlieb - klavir (Brahms, Schumann, Franck)

- 19.40 Naši umetniki pred mikrofonom (ponov.) Bojan Adamič

- 20.00 Večer skladatelja Clauda Debussyja

- 22.00 Okrogla miza III. programa

KOPER

- 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.45 Cestne razmere; 7.15 Radijski, televizijski in filmski spored; 7.30 Val 202; 13.00 Na valu radija Koper - poročila, Glasba, objave, kinospored; 13.30 Reportaža - zanimivosti; 14.10 Predstavitve oddaj, glasbene želje poslušalcev po telefonu - glasba; 14.30 Mladi izvajalci - republiko in zvezno tekmovanje učencev in študentov glasbe; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 Glasba po željah; 16.00 Primorski dnevnik; 16.15 Aktualna tema; 16.40 Juke box; 16.55 Zaključek s pregledom novice

MARIBOR

- 0.00 Nočni program (prenos v Ljubljano); 7.30-8.00 Danes za vas; 8.35-9.00 Za razvedrilo (Kamniški kvintet in ansambel Kreže s pevci); 14.05 Turistični napotki v nemškem jeziku; 14.15 Zabavna glasba; 15.30 Prijetno popoldne vam želijo; 16.00 Danes; 17.00 Vedno lepe melodije; 17.30 Pričevanja; 18.00 Iz arhiva naših posnetkov; 18.15 Mali recital klarinetista Valterja Petriča; 18.30 Jazz, rock in še kaj

TELEVIZIJA

LJUBLJANA

- 17.25 Poročila
17.30 Mak ob progi, otroška serija TV Skopje
18.00 Slovenski pihalni orkestri
18.30 Obzornik
18.45 Joga in zdravje, izobraževalna oddaja
19.15 Risanka
19.24 TV in radio nocoj
19.26 Zrno do zrna
19.30 TV dnevnik
19.55 Vreme
20.00 Včeraj... za jutri: Nova

doba, dokumentarna serija
Kako smo živeli avgusta leta 1945, dobra dva meseca po koncu druge svetovne vojne? Predvsem smo poskrbeli za otroke, da bi prebili nekaj časa po kolonijah, ker je pomanjkanje med vojno in vse hudo, kar so prestali, zdravstveno močno načelo naš najmlajši rod.

Stiske so se velike. Še dobro, da je poletje – v Trbovljah morajo mnogi prenočevati še pod kozolecem. Na karte pa tisti, ki so polnoletni, dobijo pol litra vina.

Z velikim navdušenjem se udeležujemo fizikalnega zleta, kjer tekmujejo kakor za stavo, namesto na dopust pa odhajamo na prostovoljno delo.

Sodišča imajo polne roke dela z zaplenami in sekvenci premoženja, ki je last nemške države, nemških državljanov, vojni zločincev in njihovih pomagačev. Podrobno spremljamo delo AVNOJ-a, ki se preimenuje v začasno narodno skupščino. Med drugim izglasuje resolucijo o ozemelskih pravicah Jugoslavije do tistih dežel, ki so bile po prvi svetovni vojni priključene k Italiji. Podpredsednik zvezne vlade in minister za ustavodajno skupščino Edvard Kardelj napove priprave za splošne volitve.

Tako zelo smo zaverovani v svojo notranjo graditev, da se nekega avgustovskega dne ne zavemo dobro, da je naš planet pravzaprav stopil v novo zgodovinsko obdobje, v čas, ko moč atoma lahko pomeni izjemen razcvet, lahko pa tudi dokončno uničenje naše Zemlje.

Avtorica serije: Marija Fortič.

- 20.00 Ne prezrite
20.55 Gospod Horn, ameriška nadaljevalka
21.35 Spremljajmo – sodelujmo, športna oddaja
21.45 Nočni kino: Cena preživetja, zahodnonemško-kanadski film

Režiser Hans Noever sam pravi, da je njegov film tipična »ameriška zgodba«, ki le po zunanjih elementih spominja na evropska dogajanja, vse podrobnosti pa so značilne za »novi svet«.

Njegova zgodba je povzeta po resničnih dogodkih in Noever si je moral priboriti posebna dovoljenja za snemanje njegovega filma.

Joseph C. Randolph je poprečen ameriški državljan z družino, dvema odraslim otrokoma in pridno ženo, ki skrbi za dom. Zaposlen je v tovarni elektronskega materiala in v dvajsetih letih je močno napredoval, saj velja za vsestranskega uslužbenca. Nekega dne pa najde med službeno pošto računalniško obdelano sporočilo, da je odpuščen. Vzrok: zmanjšanje števila delavcev. Randolph ravna precej nenavadno: kupi si puško, se vrne v pisarno in ustreli 5 odgovornih mož, ki so odgovorni za njegovo odpustitev. Čeprav se mirno prepusti roki pravice, pa procesa ni in ni, saj je podjetje medtem zašlo v kočljiv položaj in noče tvegati z afero...

Pri pisanju scenarija je Noeveru močno pomagala Randolphova soproga, pa tudi ameriški novinar Winterhalter privleče vso zgodbo na dan v svojem časopisu.

Režija: Hans Noever.

Igrajo: Michel Piccoli, Martin West, Marilyn Clark, Suzie Galler, Daniel Rossen.

ODDAJNiki II. TV MREŽE

- 17.10 TV dnevnik v madžarščini
17.30 TV dnevnik
17.45 Spominki iz Višegrada
18.15 Namesto top liste
18.45 Teletart, zabavno glasbeno oddaja
19.30 TV dnevnik
20.00 Glasbeni atelje
20.50 Zagrebška panorama
21.05 Ritem razvoja, dokumentarna oddaja
21.55 Bes, ameriški film (do 23.25)

TV ZAGREB I. PROGRAM

- 17.30 Napoved sporeda
17.40 Poročila
17.45 Spominki iz Višegrada
18.15 TV koledar
18.25 Kronika občine Reka
18.45 Koraki, mladinska oddaja
19.30 TV dnevnik
20.00 Tigrova brigada, serijski film
21.00 Dober večer, zabavno glasbeno oddaja
21.50 TV dnevnik
22.05 Kultura srca

TV Zagreb II. program

- 18.30 Zagrebška panorama ob četrtkih
do 19.30 isto kot na II. TV mreži

KOPER

- 12.30 Odprta meja – Confine aperto – oddaja v slovenskem jeziku
17.00 Z nami pred kamero
17.05 TVD – danes
17.30 TV šola
18.00 Aktualna tema
18.30 Z nami pred kamero
TVD – Stičišče
Dve minuti
19.15 TVD – Danes
19.30 Dvigalo za morišče – celovečerni film, igrajo: Maurice Ronet, Jeanne Moreau, režija: Louis Malle
21.00 TVD – Danes

21.10 Mundial 1982: Predstavitve ekip

21.30 Komorna glasba: Julia Bream

Odprta meja – Confine aperto – oddaja v slovenskem jeziku

RADIO

I. PROGRAM

- 4.30 Jutranji program – glasba
4.50 Dnevni koledar
5.00 Dobro jutro, rojaki na tujem
5.20 Rekreativna
5.30 Prva jutranja kronika – obvestila
6.10 Prometne informacije
6.35 Vremenska napoved za pomorščake
6.45 Prometne informacije (Koper, Maribor)
6.50 Dobro jutro, otroci!
7.00 Druga jutranja kronika
7.25 Iz naših sporedov
7.30 Z radiom na poti
8.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
8.35 Glasbena pravljica – J. Osredkar: Janko in Metka
9.05 Z glasbo v dober dan
9.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine
10.05 Rezervirano za...
11.05 Ali poznate...
11.35 S pesmijo po Jugoslaviji
12.00 Na današnji dan
12.10 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti

- 12.30 Kmetijski nasveti
12.40 Pihalne godbe
13.00 Danes do 13.00. Iz naših krajev: Iz naših sporedov
13.20 Zabavna glasba
13.30 Priporočajo vam...
13.50 Človek in zdravje
14.05 Škatlica z godbo
14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.00 Dogodki in odmevi
15.30 Napotki za turiste
15.50 Radio danes, radio jutri
16.00 Vrtljak
17.00 Studio ob 17.00
18.00 Pojemo in godemo
18.30 S knjižnega trga
19.00 Radijski dnevnik
19.25 Zabavna glasba
19.35 Lahko noč, otroci!
19.45 Vsa zemlja bo z nami zapela...

- 20.00 Uganite, pa vam zaigramo...
21.05 Oddaja o morju in pomorščakih
22.00 Našim rojakom po svetu
22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini
22.25 Iz naših sporedov
22.30 Radi ste jih poslušali
23.05 Lirični utrinki
23.10 Petkov glasbeni mozaik
00.05 Nočni program – glasba (iz studia radia Koper)
1.30 Informativna oddaja v nemščini in angleščini

II. PROGRAM

- 7.30 Petek na valu 202
12.30 Opoldanski poročevalci
13.00 Od enih do petih
14.30 Iz naših sporedov
15.00 Dogodki in odmevi
19.00 Radijski dnevnik
19.25 Stop pops 20 in novosti
21.30 Večerni radio
22.45 Zrcalo dneva

III. PROGRAM

- 15.30 Dober dan na III. programu
15.45 Radijska šola za nižjo stopnjo
16.15 16 strun – L. van Beethoven: Godalni kvartet št. 8
17.00 Popoldanski koncertino
18.05 Radijska igra – Martin Owusu: Nepričakovana vrnitev
18.45 Glasbene miniature
19.15 Suita v zborovski glasbi (Vasilij Mirk, Stojan Stojkov)
19.30 Z jugoslovanskih koncertnih odrov – prenos iz SF! Simfonični koncert slovenske filharmonije, dirigent Jiri Belohlavek, solisti Kostadin Kirilov, Rudi Pok, Andrej Jarc; J. S. Bach: Brandenburški koncert št. 6 v B-duru, Brandenburški koncert št. 5 v D-duru, Gustav Mahler: Simfonijska št. 1 v D-duru »Titan«
v odmoru: Poročila in pričevanja o glasbi
21.45 Mednarodna radijska univerza
22.00 Giacomo Meyerbeer: 4. dejanje opere »Hugenoti«
22.45 Literarni nokturno – Gabriela Mistral: Pesmi

KOPER

6.00 Glasba za dobro jutro; 6.45 Cestne razmere; 7.15 Radijski, TV in filmski spored; 7.30 Val 202; 13.00 Na valu radia Koper: poročila; 13.15 Kinospored; 13.30 Reportaže, zanimivosti; 14.10 predstavitev oddaj, glasbene želje poslušalcev po telefonu – glasba; 14.30 Pesmi in plesi naših narodov; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 Glasba po željah; 16.00 primorski dnevnik; 16.15 Aktualna tema; 16.30 Glasbena medigra; 16.40 piknik ob koncu tedna

MARIBOR

7.30 Danes za vas; 8.05 Zabavna glasba; 8.15 Čez tri gore; 13.20 pregled sporeda in zabavna glasba; 13.30 Po domače; 14.05 Turistični napotki v nemškem jeziku; 14.15 Zabavna glasba in EP; 14.30 Želeli ste – poslušajte; 15.30 Prijetno popoldne vam želijo; 16.00 Danes; 17.00 Mladi iz naše produkcije; 17.15 Ste pripravljeni za ples?; 17.45 Reportaža dneva; 18.00 Iz diskotek naših poslušalcev; 18.30 Giuseppe Verdi: Ples v maskah – odlomki iz opere

KOMUNALA CELJE

razpisuje dela in naloge individualnega poslovnega organa

DIREKTORJA DELOVNE ORGANIZACIJE

Pogoji:

- visokošolska ali višješolska izobrazba tehnične, ekonomske ali pravne smeri
- najmanj pet let delovnih izkušenj
- organizacijske in poslovne sposobnosti
- ustrezna ocena kreativnosti in uveljavljanja načel samoupravljanja ter socialistične morale v skladu z družbenim dogovorom o temeljih kadrovske politike v občini Celje

Kandidati za direktorja delovne organizacije morajo pred imenovanjem predložiti razpisni komisiji koncept osebnih pogledov na uresničevanje ciljev in planov delovne organizacije. Vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: KOMUNALA CELJE, Kadrovsko organizacijski sektor, Mariborska 2, s pripisom na ovojnici – »za razpisno komisijo«. O izidu razpisnega postopka bomo kandidate obvestili v 15 dneh po opravljeni izbiri.

3-4174

RAPID

»RAPID«
TOZD ZUNANJA TRGOVINA – BEOGRAD
Filiala Ljubljana, Vošnjakova 9

razpisuje oglas za sprejem pripravnika za nedoločen čas za delo

POSLOVNO TEHNIČNEGA SODELOVANJA
V ZASTOPNIŠTVU V FILIALI LJUBLJANA.

Pogoji:

- višja ali VKV šolska izobrazba
- srednja ali KV šolska izobrazba
- obvezno znanje nemškega jezika.

Prijave s potrebnimi dokumenti naj kandidati pošljejo na gornji naslov v 15 dneh od datuma objave oglasa.

Nepopolne in nepravčasne prijave ne bomo upoštevali.
O izidu oglasa bomo kandidate obvestili v zakonskem roku.

2-4141

»CARNEX«
INDUSTRIJA MESA VRBAS
PREDSTAVNIŠTVO LJUBLJANA
Tržaška 67

objavlja prosta dela in naloge v skladišču Ljubljana, Tržaška 67

1. komercialista – potnika
Pogoji: višja – srednja ekonomsko-komercialna izobrazba ali VKV trgovski delavec živilske stroke, odslužen vojaški rok, 3 leta delovnih izkušenj, obvezno aktivno znanje slovenščine

2. administratorja – kartotekarja
Pogoji: srednja ekonomsko-administrativna izobrazba ali KV trgovska delavka z delovnimi izkušnjami, obvezno znanje slovenščine

3. skladiščnega delavca – serviserja
Pogoji: končana osemletka – KV trgovski pomožni delavec, obvezno znanje slovenščine

4. skladiščnega delavca

5. skladiščne delavke
Za delo pod 4., 5. razkladanje – nakladanje ter druga dela v skladišču je potrebna zdravstvena sposobnost za fizična dela z živilskimi izdelki.
Poskusno delo za vsa dela in naloge po sporazumu. Nastop takoj ali po dogovoru. Pisne ponudbe sprejemamo 15 dni po objavi.

3-4170

Sprejem osmrtnic: ob delavnikih od 7. do 16. ure oz. ob sobotah od 7. do 11. ure osebno (Šubičeva 1). Po telexu YU DELO ST 31633, s telegramom ali po tel. 223-311 (od 14. do 16. ure) za naročnike izven Ljubljane. Ob nedeljah in praznikih sprejema osmrtnice (do 16. ure) neposredno centralna redakcija »Dela«, Ljubljana, Titova 35 osebno ali po telefonu 221-555 za naročnike izven Ljubljane. Rokopisov ne vračamo.

Glej, zdaj usoda ti je grob obdala z vsem, kar ti veselilo je srce, ko se se kri po žilah ti je gnala.
(M. J. Lermontov)

V SPOMIN

Pred desetimi leti, 4. junija 1972, nas je veliko prezgodaj zapustil naš dragi sin, oče, brat in mož

PETER POLAJNAR

V soboto, 5. junija 1982, ob 12. uri se bomo zbrali ob grobu na pobreškem pokopališču in se poklonili tvojemu spominu

Vsi tvoji

Ljubljana, Maribor, 4. junija 1982

Umrla je naša bivša sodelavka

MARIJA KINCL

PTT upokojenka

Od nje se bomo poslovili v petek, 4. junija 1982, ob 16. uri izpred mrliške vežice na pokopališču v Šentjurju pri Celju

Ohranili jo bomo v lepem in trajnem spominu

Podjetje za PTT promet, Celje, TOZD za PTT promet, Celje

Sporočamo žalostno vest, da je po težki bolezni umrl naš delavec v pokouju

VLADO MARZIDOVŠEK

borec NOB

Pogreb pokojnika bo v petek, 4. junija 1982, ob 16. uri izpred hiše žalosti na Frankolovem

Druženopolitične organizacije in Delovna skupnost Ljubljanske banke, Splošne banke Celje

Vsem prijateljem in znancem sporočamo, da je v 78. letu starosti prenehalo biti srce našega plemenitega moža, ateta, brata in starega ateta

JANEZA ŽUNIČA

Od dragega pokojnika se bomo poslovili v soboto, 5. junija 1982, ob 16. uri na pokopališču v Vojni vasi pri Črnomlju

Žara s posmrtnimi ostanki bo od 4. junija 1982 ob 16. ure in na dan pogreba v mrliški vežici na pokopališču v Vojni vasi

Na željo pokojnega cvetje in vence hvalažno odklanjamo v korist sklada za drage medicinske instrumente bolnišnice Novo mesto

Njegovi:
žena Ana, otroci Ivan z Ivanko, Ana z Jožetom, Mima s Cekotom, Peter s Pepco, Stane z Darjo, sestri Bara in Reza in njegovi vnuki in vnučinke Vesna in Tinka, Andreja in Ivo, Aljoša in Simona, Andrej in Peri ter Grega in Rok

Črnomelj, Maribor, Novo mesto, Ljubljana, Zagreb, 3. junija 1982

Sporočamo žalostno vest, da nas je po dolgi in hudi bolezni zapustil naš dragi mož, oče, dedek, brat in stric

STANE OGRIN

upokojenec

Od njega se bomo poslovili v ponedeljek, 7. junija 1982, ob 18. uri iz vzhodne poslovilne dvorane na ljubljanskih Žalah

Na dan pogreba bo ležal v osemnajsti mrliški vežici

Žalujoči:
žena Alojzija, hčerka Milena z družino, brat, sestre in drugo sorodstvo

Ljubljana, Vrhnika, Bohinj, Radovljica, 3. junija 1982

Nepričakovano nas je zapustil

BOJAN ŠMID

uslužbenec LB Gospodarske banke Ljubljana

Ohranili ga bomo v trajnem spominu kot aktivnega in poštenega sodelavca

Delovna skupnost LB Gospodarske banke Ljubljana

Sporočamo žalostno vest, da nas je nepričakovano zapustil naš ljubi mož, oče, sin in brat

BOJAN ŠMID

uslužbenec

Od njega se bomo poslovili v torek, 8. junija 1982, ob 17. uri na pokopališču Polje

Na dan pogreba bo žara v mrliški vežici Polje

Žalujoči:
žena Milena, hčerkica Maja, oče, mama, brat Miran z ženo in drugo sorodstvo

Ljubljana-Polje, 3. junija 1982

Sporočamo žalostno vest, da je po težki bolezni umrl

PAVEL MASLO

upokojeni sodnik Višjega sodišča v Ljubljani

Vestnega in prizadevnega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu

Delovna skupnost Višjega sodišča v Ljubljani

POSLEDNJI DAN MAJNIKA JE ODŠEL

prof. JOŽE KOŠAR

SODELAVCI IN PRIJATELJI NE BODO NIKOLI POZABILI MOŽA KLENEGA ZNAČAJA IN POŠTENEGA SRCA, KI JE SVOJE ŽIVLJENJE IN DELO POSVETIL UMETNOSTI PISANE BESEDE

DOLGA LETA JE BIL NAŠ RAVNATELJ TER GLAVNI UREDNIK IN ZALOŽBA JE POD NJEGOVIM RAZUMNIM VODSTVOM DOSEGLA RAZCVET

V SPOMINU GA BOMO OHRANILI KOT ČLOVEKA, KI JE S ŠIRINO DUHA IN SMISLOM ZA PRAVIČNOST VODIL NAŠO HIŠO IN ZBRAL KROG IMENITNIH SODELAVCEV

ZALOŽBA OBZORJA V MARIBORU

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE UMRL

JANEZ ŽUNIČ

NEKDANJI PREDSEDNIK OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA IN SKUPŠČINE OBČINE ČRNOMELJ, SEKRETAR OBČINSKEGA KOMITEJA ZK SLOVENIJE, ČRNOMELJ IN NOSILEC DRUGIH ODGOVORNIH DRUŽBENIH DOLŽNOSTI

OHRANILI GA BOMO V TRAJNEM SPOMINU

SKUPŠČINA OBČINE, ČRNOMELJ
OBČINSKA KONFERENCA ZK SLOVENIJE, ČRNOMELJ
OBČINSKA KONFERENCA SZDL, ČRNOMELJ
OBČINSKI ODBOR ZZB NOV, ČRNOMELJ
OBČINSKI SVET ZSS, ČRNOMELJ
OBČINSKA KONFERENCA ZSMS, ČRNOMELJ

ČRNOMELJ, 3. JUNIJA 1982

Ameriška pomoč Nikaragvi

Javno mnenje podpira Thatcherjevo

Zmaga socialistov na Nizozemskem

Napad na naše delavce v Iraku

Delovno poletje mladih

Colombo sprejel veleposlanika SFRJ

Potres v Mostarju

Še daleč do izhoda iz krize

Kupi papirja in oblačil

V enajstih slovenskih občinah je včeraj potekala tradicionalna akcija Rdečega križa za zbiranje oblačil – V drugih občinah do 15. junija

Klasifikacije podnebja

stop

CRTO

Film

OGLEDALO

DUŠAN PETRIČIČ, Večernje novosti

**»Želimo
nadaljevanje
razgovorov«**

Feliks Wieser: »Strah pred izgubo volilcev je bil glavni razlog za odpoved razgovorov«

CELOVEC, 3. junija (Sindok)

Wieserja resnični vzrok za odpoved razgovorov vlade s Slovenci. V intervjuju v najnovejši številki Slovenskega vestnika poudarja, da mini demonstracija ne celovški železniški postaji ni mogla biti vzrok za odpoved razgovorov. Vzroke je treba iskati bolj v tem, da zdaj skrbijo vladajoče v glavnem to, kako ohraniti vladno, zato trenutna notranjepolitična situacija v Avstriji žal ne kaže dobro za narodne manjšine.

Predsednik ZSO izraža željo, da bi pogovore čimprej nadaljevali odločno pa zavrača očitke, da bi bili Slovenci krivi za odpo-ved razgovorov.

Mednarodni sejem cvetja v Zagrebu

ZAGREB, 3. junija – Danes so v zagrebškem Gornjem Gradu slovesno odprli 17. mednarodni sejem cvetja, ki sodi med največje tovrstne prireditve na svetu in najstarejše v naši državi.

Na 21 tisoč kvadratnih metrin razstavlja 250 udeležencev iz skoraj vseh krajev naše države ter Zvezne republike Nemčije, Švice, Češkoslovaške, Japonske in LR Kitajske.

Med obiskovalci je vzbudila največje zanimanje razstava mesta Šopohaj, na kateri si je mogoče ogledati vsaj šest 140

Sanghaj se prvič na evropskih tleh predstavlja z zanimivo razstavo tradicionalnih kitajskih miniaturnih dreves, imenovanih bonsai. Rastline, ki si jih je mogoče ogledati na mednarodnem sejmu v Zagrebu, so stare od 13 do 100 let. Na sliki je del razstavnega prostora. (Telefoto: Tanjug)

Nevsakdanji zločin v Hongkongu

HONGKONG, 3. junia – Duševno moteni fant je danes v Hongkongu ubil dva človeka, laže ali huje pa jih je ranil 43. V dvajnostem nadstropju neke zgradbe je napred v mesurini nožem zaklal neko žensko, zgrabil zatem po stopnicah in spetom ranil še nekaj ljudi, ko je prišel do pritličja, pa je planil še v otroški vrtec in se snesl nad malčki. Ko so ga lovili, je ranil še enega policista, drugi pa ga je obvladal šele potem, ko ga je obstrlil.

Nogometni »pekel« pod Vezuvom

RIM, 3. junija (Tanjug) – Zaprte šole, prodajalne in uradi, uničena pošta, zažgani avtobusi in več deset avtomobilov, blokirana »sončna avtocesta« in železniška proga; to je »bi-

lanca» divljanja na ulicah revnega mesteca Nocera Inferiore, skritega za južnimi pobočji Vezuva, s 50.000 prebivalci, mafijskim podzemljem in še vedno nerešenimi problemi, ki jih je povzročil potres pred dvema letoma.

Spričo revščine tega pozabljenega mesta je dolga tolzaba njegovih prebivalcev domači nogometni klub »Nocerina«, ki se je »junsko« bejval za vstop v drugo nogometno ligo. Piščalke nekega »sovrážno« razpoloženo sodnika in razprava za zeleno mizo sta onemogočila domačim nogometašem igrati »odločilno tekmo« s klubom iz Campobasso. Pred dvema tednoma sta se neposredna nasprotnika »Campabasso in Nocerina« nomenažirno spopela, kar je končalo z rezultatom 1:1. Toda »Campasso« je pozneje prišlo iz zabele, da je obtočki, ker da so enemu izmed njegovih igralcev že takoj ob začetku tekme gledalci zavnali kamej v glavo.

Ko so navijači včeraj zjutraj zvedli, da je »Nocerina« za zeleno mizo izgubila tekmo z 2:0, so se njihove strasti takoj razvele, da so v kratkem spremenili mesto v pravi pekel. Tudi okolici ni bilo prizanešeno. Kaj takega v Italiji ne pomnijo. Nocera je bila podobna pravemu bojišču. Bitka se je jela pomirjati šele danes zjutraj okrog četrte ure, ko se je moral navijaška »gverila« zaradi posredovanja močnih policijskih sil vendarle umakniti v hiše, kamor so se zabarikadirali močno prestrašeni prebivalci.

PAŠETO

PASSE 10

1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 26

POLJE, KDO BO TEBE LJUBIL – Oglasil se nam je kmeč Zasuvalu, Rudi Napret iz Marna pri Hrastniku. Kot vsi drugi pralci tistega kraja se je veselil nove asfaltne prevleke na sodobni cesti, pa mu je v to veselje kanila kaplja pelina. Dela obilice cestnega podjetja so nam na njivo, kjer gre za dve pšenici, oljke, kruh v Zasuvalu pa je zaradi podrtja ekološkega ravnatelja, urođ trd kot drugod, zložil kup cementnih cevi. Tam ce zdej lete od srede maja, gradbene mehanizacije, ki bi pričala o začetku dela ni še od nikoder.

**Vreme in temperatura
dne 3. junija 1982
ob 13. uri**

kraj	vrstne	stop.
Ljubljana	poloblačno	27
Planica	poloblačno	24
Briun	poloblačno	27
Kredarica	poloblačno	7
Maribor	delno oblačno	28
M. Sobota	nevihta v okolici	27
Sl. Gradec	poloblačno	27
Celje	poloblačno	27
Novo mesto	nevihta v okolici	30
Nova Gorica	jasno	26
Portorož	jasno	26
Reka	delno oblačno	27
Pulj	jasno	26
Hvar	jasno	26
Dubrovnik	jasno	28
Zagreb	delno oblačno	27
Beograd	jasno	27
Sarajevo	jasno	27
Titograd	jasno	30
Skopje	delno oblačno	27
Celovec	jasno	27
Gradec	jasno	28
Dunaj	jasno	28
Benetke	—	—
Milano	delno oblačno	28
Genova	—	—
Rim	jasno	27
Pariz	oblačno	24
Berlin	jasno	31
Stockholm	delno oblačno	27

razdelitev je v začetku 19. stoletja izdelal A. Humboldt.

BLIŠC IN BEDA OTROŠKIH ZVEZD

Vrhunec praznovanja bo nova šola v Podbočju

Ob prazniku občine Krško ocenjujejo tudi zdajšnje gospodarstvo - Iz težav iščejo nova pota - Odslej prednost agroživilskemu kompleksu

KRŠKO, 3. junija - Ob 7. juniju, dnevu slovenskih izganecov, se tudi v občini Krško spominjajo najtežjih dni iz narodnoosvobodilne borbe, hkrati pa mladih slovencev, ki so kot prva oborožena skupina na Slovenskem padli v gorah Dobrava pri Brezicah. Občinsko praznovanje pa je hkrati priložnost za oceno zdajšnjega gospodarstva, čeprav se tudi v Krškem že zavedajo, da tako bliskovitega razvoja, kakršnega so bili priča zadnje desetletje, ne bo.

Občina Krško je namreč v minulem srednjeročnem obdobju prehitela mnoge razvitejše, dinamično gospodarsko rast so dosegli z mnogimi naložbami, posledje pa žele bolj izkoristiti vse danosti, znanje in tehnologijo ter zastaviti programe, ki bodo prinesli novo kvaliteto. Ob močno razviti industriji bodo dajali prednost agroživilskemu kompleksu družbenemu in zasebnemu, krepijo pa tudi droben gospodarstvo.

Da bi dosegli te cilje, bodo seveda potrudili poseben napori, saj kažejo ekonomski kazalci za prve tri mesece tega leta še nekatere negativne učinke: ustvarjeni dohodek je nižji, izgube so osem-

krat višje kot v enakem obdobju lani, slabša je bila likvidnost poslovanja ter preskrbljenost s surovinami in z reprodukcijskim materialom. Spodbudno je vendar, da 24,3-odstotno izpolnjujejo plan fizičnega obsega industrijske proizvodnje ter da so izvoz povečali za 66 odstotkov. Kljub vsemu naporu pa je akumulativnost gospodarstva upadla, manj sredstev pa so kolektivni namenjili tudi za poslovni in rezervni sklad.

Z doseženimi nominalnimi rezultati v Krškem seveda niso zadovoljni, zato bodo vložili dodatne napore za uresničitev nalog.

Krat višje kot v enakem obdobju lani, slabša je bila likvidnost poslovanja ter preskrbljenost s surovinami in z reprodukcijskim materialom. Spodbudno je vendar, da 24,3-odstotno izpolnjujejo plan fizičnega obsega industrijske proizvodnje ter da so izvoz povečali za 66 odstotkov. Kljub vsemu naporu pa je akumulativnost gospodarstva upadla, manj sredstev pa so kolektivni namenjili tudi za poslovni in rezervni sklad.

Kot je običaj pri predajanju različnih delovnih dolžnosti, si ljudje, ki odhajajo in prihajajo na nova delovna mesta, izražajo najboljše želje za nadaljnje delo. Tako je Slavko Kleindienst pri prevzemanju dolžnosti sekretarja medobčinskega sveta ZKS Maribor začel prejšnjemu sekretarju Milanu Kneževicu, ki je prevzel dolžnost predsednika komiteja za kmetištvo, da naj bi v času njegovega mandata začeli pšenico izvažati namesto uvažati.

Bržčas je vprašanje, ali bo moč uresničiti to željo novega sekretarja, kakor je tudi vprašanje, ali bo lahko nov sekretar z delom medobčinskega sveta presegel vse lokalizme, različne ozkozi in druge slabosti, ki se zrcalijo v delu tega telesa. (B. D.)

DROBIR

Hitro, vendar s premislekom

Pa nekateri grajačo našo pošto. Pravijo, da vsak dolgi traja, preden pismo pride na cilj, da so telefoni vesepredalčki pokvarjeni, da so na poštnih vrstah red. Kot na večini področij, nas tudi pri tem v tujini prekašajo. Če deni je (corpus delicti) je v prebudi! namreč v Ljubljano na dolžene medov prika razglednica z italijansko znamko iz italijanske Barje z italijanskim poštnim žigom 28. marca 1979! Tudi to je za Guinnessovo knjigo rekordov. (M. S.)

Dobrodošlo znanamjanje dolžnosti

Ljubljanska zveza komunalnih skupnosti bi morala že lani pripraviti metodologijo, po kateri bi lahko izračunali stroške komunalnega urejanja zemljišč in cen, ki bi jo za to morali plačati kupci stanovanj. Svoje obveznosti komunalni niso izpolnili in na seji mestnega izvršnega sveta je nekdo pripomnil, da je to precej dobro kot slabo, saj bi bile cene, če bi bila metodologija pripravljena, še višje kot zdaj.

Dobrodošlo znanamjanje dolžnosti

Ljubljanska zveza komunalnih skupnosti bi morala že lani pripraviti metodologijo, po kateri bi lahko izračunali stroške komunalnega urejanja zemljišč in cen, ki bi jo za to morali plačati kupci stanovanj. Svoje obveznosti komunalni niso izpolnili in na seji mestnega izvršnega sveta je nekdo pripomnil, da je to precej dobro kot slabo, saj bi bile cene, če bi bila metodologija pripravljena, še višje kot zdaj.

Tudi iz domače volne lepe tkanine

Kolektiv Sukna v Zapužah skuša čim več uvoženih surovin zamenjati z domačimi

ZAPUŽE, 3. junija - V prvih treh mesecih leta so v industriji volnenih izdelkov Sukna Zapuže v primerjavi z enakim obdobjem lani povečali celotni prihodek za 17, dohodek za 19, čist dohodek za 13 ter osebne dohodke za 32 odstotkov. S tem dosežki pa niso bili zadovoljni.

Na to so največje vplivale težave v proizvodnji, do katerih je prišlo zaradi pomanjkanja surovin. Zato je tudi upadla produktivnost. Na manjši dohodek so vplivali tudi močno povečani stroški za surovino in energijo (sami so cene lahko povečali aprila) ter izvoz, v katerem dosegajo nižje cene kot doma. Da bi izboljšali svoj položaj, so sprejeli program posebnih ukrepov, med katerimi je tudi ta, da se je treba v proizvodnji čim bolj prilagajati trenutni oskrbi s surovinami. Po štirih mesecih so bili rezultati že boljši, ob polletju pa naj bi že ustjele načrtovane. Sukno, ki ima 400 zaposlenih, proizvodna torda pa je v Zapužah in v Jurjevcu, je lani izvozila za 300.000, letos pa naj bi kar za 750.000 dolarjev. Vse izvoz bo segal na konvencionalni trg, zlasti v Irak, Alžir, Švedsko in ZRN. Uvožitvi bodo morali za 2,5 milijona dolarjev surovin - volne in česane. Pri tem so jim doslej z združevanjem deviz pomagali njihovi kupci - konfekcionarji, po sprejemu novega deviznega zakona pa ne vedo, kako bo s tem v prihodnje.

Zaradi skoraj popolne odvisnosti proizvodnje od uvoza, je zadnje obdobje v Suknu minilo v iskanju, kako bi čim več uvoženih surovin zamenjali z domačimi. Zato so se vključevali v pospeševanje ovrženje in organizirani odkup volne na Gorenjskem ter se povezali z kmetijskimi združenji po Sloveniji.

Njihov razvojni oddelek je dokazal, da je mogoče iz doslej zmeraj podcenjevanе domače volne izdelati čudovite tkanine. Na zimo so izdelali iz nje nove programe ter zanj že prejeli priznanje za kakovost in izvirnost na ljubljanskem sejmu Mode.

Lani so odkupili, predvsem na Gorenjskem, 10.000, letos pa naj bi 15.000 ton domače volne (lani leto potrebovali od 250.000 do 300.000 ton volne). Kmetiče dobijo povprečno za kilogram neprane volne 160 dinarjev, ko pa v tovarni seštevajo vse stroške, jih kilogram domače volne stane več kot tista, ki pride iz Škotske.

VLASTA FELČ

Mladost, ki vihti lopato in nosi v srcu poštenje

Trikratno udarnico Vido Rifelj mika brigadirsko življenje, ki ne pozna sebičnosti in stremušva

NOVO MESTO, 3. junija - Prihodni teden bodo začela brigadirsko delovništvo šolom Jugoslavije. Med mlade, ki bodo pomagali pri premagovanju zaostalosti na nekaterih območjih naše ožje in širše domovine, se bo spet vključila 19-letna Vida Rifelj, ki je doma iz Lesnice pri Novem mestu, zaposlena pa je v izvoznem oddelku novomeške Industrije motornih vozil. Komaj čaka, da bo odpotovala v Črno goro, kajti to bo že njena sedma akcija.

Če v pomagala v Štabu, tako da je navadno delala kar za dva. Na vprašanje, kaj jo vleče v brigado, je Vida odgovorila na kratko: »Vsaka delovna akcija je posebno doživetje. Ker sem družabna, uživam v kolektivnem življenju, kjer ni sebičnosti, stremušva, ljubosumja in zlih misli. Mladi mislimo in delamo pošteno, kar imamo v srcu imamo tudi na jeziku. Razširila sem krog prijateljev, zdaj jih srečujem tako rekoč na vsaki akciji, kar je tudi posebno doživetje.«

Ob koncu je Vida povedala, da zdaj, ko se je zaposlila, nima več tako dolgo prostega časa, kot ga je bilo med šolanjem, zato bo odslej lahko le enkrat na leto obšla brigadirsko obliko.

SLAVKO DOKI

VIDA RIFELJ: »Akcija je doživetje.«

sem se prvič prijavila na zvezo mladinske delovne akcije »Sava 79« v Zagrebu. V brigadi mi je bilo zelo všeč, več sem dobila, kot sem pričakovala, zato sem se oddoločila, da bom spet pomagal tam, kjer je najbolj potrebno. Zagrebu so sledili Delblatski pesek, Istra, Slovenske gorice, Goričko in Suha krajina. Zdaj pa me čaka Titograd, tja potujem z novomeško brigado.

Vida je bolj redkobesedna. Tristi, ki jo poznajo pa pravijo, da zna izredno spretno vihti lopato in krump, zato si je na delovnih akcijah pridlužila trikratno udarnost. Delala je na delovni

stop

Z gorenjskih njiv bo več pšenice

Na 160 hektarjih bodo pridelali 304 tone pšenice - Z za drugo 297 sklenjenih pogodb

KRANJ, 3. junija - Letos bodo na gorenjskih poljih pridelali precej več pšenice kot prejšnja leta, tako da je bo več tudi za prodajo. Gorenjska kmetijska zadruga se je zavezala, da se bo s kmeti dogovorila, da bodo s pšenico posejali 200 hektarov in da od njih odkupila 300 ton pšenice.

Do konca lanskega leta je zadruga sklenila s kmeti pogodbe za odkup 240 ton pšenice, v letošnjem letu pa se za nekaj nad 60 ton. Skupno so sklenili 297 pogodb za 304 tone pšenice, ki jo bodo pridelali na 160 hektarjih.

Pri setvi pšenice so sodelovali strokovnjaki pospeševalne službe, ki so kmetom med drugim priporočali izbiro semen zaradi zamenjave sort, pravilno dogajanje in ukrepanje zaščite. Pozimi so zanje pripravili tudi 16 strokovnih predavanj, ki se jih je udeležilo okoli 500 kmetov.

L. S.

Kranjčani dihaajo že močno onesnažen zrak

V Kranju bodo najprej sestavili kataster virov onesnaževalcev okolja - Sodelovanje z Mariborom

KRANJ, 3. junija - Skrb za čisto in zdravo okolje postaja v kranjski občini vse pomembnejša sestavina družbene dejavnosti. Ta se ne kaže le v občasnih akcijah za čiščenje in urejanje mesta in podeželskih krajev ter njihove okolice, marveč v zadnjem času tudi v načrtnih prizadevanjih za varovanje okolja.

Ta prizadevanja so se posebno potrebna zaradi onesnaženega zraka. Ta je namreč v Kranju že tako onesnažen, da mesto spada v tretjo kategorijo, to je med kraje, v katerih je zrak onesnažen že nad dovoljeno, a še pod kritično mejo. Zaradi tega je občinska skupščina po zakonu o varstvu zraka dolžna sprejeti sanacijski program, v katerem predvideva ukrepe za izboljšanje razmer.

V ta namen so v Kranju že pred časom ustanovili komisijo izvršnega sveta za proučevanje dimnih snovi iz industrijskih virov in večjih kotlarn. Ta je sprejela okvirni delovni program, v katerem je med nalogami predvidela izdelavo analize izvornih dimnih snovi in katastra onesnaževalcev zraka, stalne meritve izpušnih dimnikov, tako v kurilni sezoni kot tudi v ostalem času, izdelavo sanacijskih programov delovnih organizacij, od koder

LADO ŠTRUŽNIK

Zbor slovenskih jamarjev in raziskovalcev Krasa

V organizaciji jubilarca, JK »Vinko Paderšič-Batreja«, se bodo od 11. do 13. jun. zbrali v Novem mestu in Podturnu

NOVO MESTO, 3. junija - Jamarskemu klubu »Vinko Paderšič-Batreja« iz Novega mesta, ki letos praznuje 20-letnico uspešnega raziskovalnega dela, je zaupana organizacija 12. zbora slovenskih jamarjev in raziskovalcev Krasa. Od 11. do 13. junija se bo v Novem mestu in v Podturnu na obronkih partizanskega Roga mudilo blizu 130 ljubiteljev podzemnega sveta.

Slovenski jamarji se bodo utaborili v neposredni bližini Podturna, ki jim bo tudi izhodiščna točka. Prvi dan srečanja bodo v novomeškem domu JLA odprli jamarsko razstavo, ravno tako bo tam tudi predavanje o dolenskem Krasu.

Najbolj naporen bo drugi dan srečanja, ko se bodo po ogledu filma »Ljudje ob Krki« zvrstila strokovna predavanja, ko na primer Spoločne značilnosti Dolenske, Lukujske jama - arheološko najdišče, Človeška ribica v dolenskem Krasu in njegovem obrobju, Izvir Globočice ob Krki, Paleolitske najdbe v jamah na Dolenskem, Krški pojavi v krškem hribovju itd. V tem času bo tudi slavnostna seja jamarske kluba »Vinko Paderšič-Batreja« ob njegovi 20-letnici, dalje občni zbor Jamarske zveze Slovenije in taborni ogenj s programom v jamarskem taboru v Podturnu.

Zadnji dan srečanja so jamarji pripravili raziskovanje jame Pihalniki nad Podturnom in ogled znamenitosti partizanskega Roga z Bazo 20.

V jamarskih klubih širom Slovenije, trenutno jih je registriranih 31, z več kot 1.000 člani, se odvijajo bogata raziskovalna dejavnost. Poleg odkrivanja podzemskih jam, ki so veliko turistično bogastvo, v Sloveniji se približujejo številki 5.000, sodi med raziskovalno delo tudi iskanje vodnih virov.

SLAVKO DOKI

Zbor borcev na Mežakliji

JESIENICE, 3. junija - Potem ko je bilo prvo srečanje aktivistov v zveze Gorenjske leta 1969 v Zelenikah, bo letosnji, štirinajsti zbor, to nedeljo, na Mežakliji, na kateri je med NOB padlo 59 partizanov.

Zbor se bo pričel ob Domu železarjev ob enajstih, udeležili pa se ga bodo aktivisti, borci, mladina in drugi iz osmih občin, kranjske, radovljanske, trzinke, škofljanske in jeniške ter kamniške, domaške in šišenske, različen partizanskih enotah, ki so se bojevale na Gorenjskem, je bilo namreč veliko borcev tudi iz zadnjih treh navedenih občin.

Pokroviteljica zbora, na katerem se bo predvidoma zbralo 4.000 ljudi, bo občinska konferenca SZDL Jesenice.

V. F.

Črnomaljši tudi letos vabijo na jurjevanje

Kres bo v soboto - Sodelovalo bo več kot 300 folkloristov, pevcev, godbenikov - Gostje iz Beltince

ČRNOMELJ, 3. junija - Črnomaljši bodo v soboto in nedeljo spet privabili nekaj gostov iz vse Slovenije in tudi sosednjih regij Hrvaške na svojo tradicionalno prireditev: kresovanje in jurjevanje. Ta folklorna prireditev, ki jo pripravljajo v Črnomlju že od leta 1963 in je letno jubilejna, dvajseta, je v vsakim letom bolj priljubljena.

V Črnomlju imajo posebno skupnost za jurjevanje, ki skrbi, da je vsakoletna prireditev na ustreznih ravni. To jim zelo uspeva, saj ne gre le za veselico z zvencem imenom, temveč resnično folklorno prireditev. Zato je tudi vedno veliko obiskovalcev, ki spoznajo izvirne plesse, sege in nekdanja obredja ob prihodu pomladi in ob zasuku pomladi v poletje. Kresovanje in jurjevanje je zato izredno dragoceno za prenašanje našega kulturnega izročila in tako presegata turistične okvire.

Jurjevanje in kresovanje bo na tradicionalnem jurjevskem prostoru v tako imenovani jurjevah Lahnja v samem začetku Črnomlja so že pred leti uresili za vsakoletno jurjevanje. Letos so opremi pridali še kozolec, ki so ga s prostovoljnimi delom posta-

vil delavci GOK tozda Begrad. Kresovanje v sredini Drage se bo začelo v soboto zvečer ob pol devetih. Okoli kresa bodo zaplesale folklorna skupina iz Dragatusa, Kresnice iz Dragatusa, Adlesičev in v Vinice, Jazo z Vinice in semiška folklorna skupina, ki bo prikazala semiško običaj. Kresovanje pa se bo običajno začelo do jutranjih ur. V nedeljo zjutraj pa bodo nastopile na jurjevanju folklorne skupine iz Adlesičev, Bojancev, Črnomlja, Metlike, Predgrada, Preloke, Starega trga in v Vinice. Kot gostje pa bodo zaplesali folkloristi iz Beltince. Na prireditvi bo sodelovalo več kot 300 folkloristov, pevcev in godbenikov. Glede na takšno število nastopajočih in zaradi rednega obiska več tisoč gostov je postalo jurjevanje največja turistična prireditev Bele krajine. MILOVAN DIMITRIČ

Novo trgovino bo dobila le Dolenja vas

Ribniški srednjeročni načrt ne predvideva širitve trgovske mreže

RIBNICA, 3. junija - V ribniški občini načrtujejo da v tem srednjeročnem obdobju ne bodo dosti širili trgovske mreže. Predvideli so gradnjo enega samega trgovskega lokala in sicer v Dolenji vasi. V drugih krajih namenjajo lokalne le vzdrževati ali pa jih malce posodabljati. V nekaterih zaseških si sicer želijo novih trgovin, toda zaradi pomanjkanja denarja bo za zdaj ostalo le pri željah.

Ribničani so dobili pred kratkim blagovno hišo, ki jo je postavil Mercator, tozdel Jelka Ribnica. Blagovnica je bistveno izboljšala preskrbo in tako Ribničanom ni več treba toliko po nakupih v druge kraje. Naložba v novo blagovnico pa je hudo obremenila ribniško Jelko. Anuitete so visoke in firma se je v letošnjem prvem trimeseju znašla v težavah. Računali so na večji porast nakupov. No, nakupi so že, vendar manjši, tako ni čudno, da ima trgovina na voljo tudi manj denarja za naložbe. M. D.

DOPISNIKI DELA

ODGOVOR: Z zakonom o uvedbi in stopnjah republikah davkov in taks (Uradni list SRS, št. 12/1982) je določena vrednost premoženja, od katere se ne plačuje davek na dediščino in darila, na 50.000 din.

Zajamčene pokojninske osnove

L. T. S. Koliko znaša letos zajamčene pokojninske osnove sorcev NOV pred 9. 9. 1943 oziroma od 13. 10. 1943?

ODGOVOR: Nova zajamčena pokojninska osnova, od katere se odmerja pokojnina borcem NOV pred 9. 9. 1943 oziroma od 13. 10. 1943, znaša od 1. januarja 1982 13.411 dinarjev (poprečni mesečni osebni dohodek delavcev v SR Sloveniji je v preteklem letu povečan za 17,6%).

Zakonito dedovanje

A. V. C. Vaš mož je umrl, ne da bi napravil oporoko. Ali so upravičeni do dedovanja njegove zapuščine poleg vas in otroka tudi njegova mati ter njegova brata?

ODGOVOR: Pokojnikovo zapuščino dedujejo na podlagi zakona pred vsemi drugimi njegovi otroci ter njegov zakonci, ki spadajo v 1. priredni red in izključujejo od dedovanja ostale dediče. Zapuščino dedujejo po enakih delih. Moževo zapuščino boste torej dedovali po polovici otrok in vi.

UTRIP

Jubilej jeseniške glasbene šole

JESIENICE - V soboto bo v gledališču Tonic Čufar na Jesenicah koncert, ki ga bo pripravila glasbena šola Jesenice ob 90-letnici rojstva tovarša Tita, 100-letnici glasbenega šolstva na Slovenskem ter 35-letnici svojega delovanja. Pričetek koncerta ob 18. uri. (V. F.)

Srečanje huje prizadetih invalidov

PODNART - V soboto bo v domu kulture v Podnartu srečanje huje prizadetih invalidov, članov gorenjskih društev. Srečanje, ki se bo začelo ob 15.30, bo pripravilo Društvo invalidov Radovljice, v kulturnem programu pa bodo nastopili moški komorni zbor DPD Svoboda Podnart, učenci OS Osviše, pionirska folklorna skupina DPD Svoboda Rudi Jedretič Ribno in ansambel »Karavank« iz Trzinu. (V. F.)

Vse o vojaških poklicih

KRANJ - V okviru desetega sejma opreme in sredstev civilne zaštite v Kranju so pripravili tudi razstavo o vojaških poklicih. Trije mladi vojaški kopenske, letalske in mornariške tehniške šole dajejo mladim obiskovalcem in njihovim staršem vse informacije o vpisu, načinu šolanja in življenju v Solah. Žal je obisk na razstavi pičel. Šole tako zamujajo priložnosti, da bi se osnovnošolci, pa tudi drugi učenci na razstavi lahko laže odločili kam po končani šoli. (M. K., foto: J. Z.)

Trboveljsko tekmovanje »Sindikata SLO 82«

TRBOVLJE - Komisija za splošni ljudski odpor in družbeno samozastoj pri občinskem svetu zveze sindikatov v Trbovljah je razpisala tekmovanje na temo »Sindikata SLO 82«. Tekmovanje bo 5. junija na Mrzlici. Začetek bo ob 7. uri pri zgradbi trboveljske občinske skupščine, rezultati pa bodo objavljeni ob 13. uri pred domom na Mrzlici. Triglavske ekipe se bodo pomerile v streljanju s puško, izpolnjevala bodo teste s področja SLO in družbene samozastoj, tekmovala pa bodo tudi v metanju ročne bombe v cilj, orientaciji na terenu in pohodu, ki bo dolg osem kilometrov. (T. L.)

Avtokamp pri Termah je oživel

ČATEŠKE TOPLICE - V nadvse lepem naravnem okolju je pred tremi leti, ko so v celoti posodobili in razširili čateške Terme, dobilo svoje mesto tudi velik kamp, v katerem so lani začeli 22.000 prenočitev, med njimi tretjino tujcev. Zdaj kamp sirijo tako, da bo lahko hkrati v njem bivalo v prikolikah že več kot 1.200 gostov. V neposredni bližini kampa je več teniških igrišč, ki omogočajo rekreacijo tudi zvečer. (Besedilo in slika: (V. P.))

Prapor mladih članov Rdečega križa

RIBNICA - Na posebni slovesnosti v ribniški osnovni šoli so pod pokroviteljstvom zdravstvenega doma razvili prapor mladih članov Rdečega križa. Posebne spominke trakove so takoj pripeli nanj občinski štab civilne zaštite, občinska gasilska zveza, občinski odbor Rdečega križa, osnovna šola Ribnica in delovna organizacija Riko. (M. D.)

Pionirski pohod na Travno goro

RIBNICA - Pionirji iz osnovne šole v Loškem potoku, Sodražici in ribniški pionirji so izoblikovali več pohodnih enot, ki so danes ponesle na Travno goro dve kurirčkov torbi: tisto, ki je prišla s Primorske in tisto iz Ljubljane. Pionirji so si spomina ogledali znamenito Ogenjko, kjer je bila partizanska bolnišnica, na Travnici gori pa so predali kurirčkov torbi pionirjem s podružnične osnovne šole Sušje in Ribničanom. (M. D.)

Razstava Karla Plemenitaša

KOSTANJEVICA NA KRKI - Ob prazniku občine Krško bodo v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici odprli razstavo grafik, del profesorja Karla Plemenitaša z domače osnovne šole. O likovnem pedagogu bo spregovorili ob petkovni otvoritvi Lado Šmekar, ravnatelj osnovne šole in Galerije Božidar Jakac. (V. P.)

Gledališki obisk iz Nove Gorice

IZOLA - Vizolskem gledališču bo jutri vsoboto, ob 10. uri, natopilo Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice. Gledalcem se bo predstavilo z Goldonijev komedijo Krčmarica Mirandolina. (D. B.)

Iskra

ISKRA - IEZE n. sol. o. TOZD SEM - Tovarna specialnih elementov in materialov n. sub. o. Ljubljana, Tržaška 2

vabi k sodelovanju sodelavce za opravljanje naslednjih del in nalog:

- Vodenje operativne priprave dela**
Od kandidatov pričakujemo višjo izobrazbo tehnične smeri oz. višjo šolo za organizacijo dela s tehnično predizobrazbo ter 5 let delovnih izkušenj
- Samostojno opravljanje tehnoloških nalog**
Od kandidatov pričakujemo srednjo ali višjo izobrazbo tehnične smeri ter 5 let delovnih izkušenj
- Razvojno raziskovalna dela**
Na področju elektromehanskih sestavnih delov Od kandidatov pričakujemo visoko izobrazbo strojne smeri ter 5 let delovnih izkušenj
- Skladiščna dela (skladiščnik)**
Od kandidatov pričakujemo poklicno šolo kovinske ali trgoveške smeri, tečaj za skladiščnika in leto delovnih izkušenj

Delo združujemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Podrobne informacije dajemo kandidatom na neobveznem ustnem razgovoru. Prijave sprejemamo v 15 dneh po objavi na naslov: ISKRA - IEZE, TOZD SEM, Kadrovska služba, Ljubljana, Tržaška 2.

Kdo vse je kriv, da so Argonavti potonili?

Že pri ponesrečenem rojstvu novogoriškega hotelsko-rekreacijskega objekta je bilo več botrov - Sklepi občinskega komiteja ZKS - Zaposliti 54 delavcev

NOVA GORICA, 3. junija - Preveriti bo treba odgovornost vseh, ki so kakorkoli sodelovali pri naložbi in poslovanju novogoriškega hotelsko-rekreacijskega objekta Argonavti, za sedanjega gospodarskega stanja. Osnovne organizacije ZK v tistih delovnih organizacijah, kjer so zdaj zaposleni ti delavci, morajo razpravljati o politični odgovornosti, vsi ustrezni organi (UNZ, sodišče) pa morajo seveda obravnavati gospodarske prekrške člane. Hkrati bo treba storiti vse potrebno, da bi preprečili nadaljnje propadanje objekta, ki stane okrog 180 milijonov dinarjev, in seveda najti ustrezno zaposlitev za 54 delavcev, ki so še v tem tozidu.

To so glavni sklepi z današnje seje novogoriškega občinskega komiteja ZKS, na kateri so razpravljali o odgovornosti za nastalo položaj tozida Argonavti v delovni organizaciji Golfurist Ljubljana zoda Integral. Tozid je namreč pred stečajem, novogoriško temeljno sodišče je na pobudo kolektiva in po sklepu novogoriškega izvršnega sveta pretekli teden začelo s predstajanjem postopkom, ki bo trajal do 26. junija.

Taen je torej sklepi del vrsto let trajajoče gospodarske

Ne zgodi se pogosto, da bi bilo dobro, da kdo ne opravi svojega dela, ampak v tem primeru so lahko komunalcem hvalni vsi, ki bi si radi kupili streho nad glavo. Tudi to se ne zgodi pogosto. (K. M.)

Malo preoptimistične želje

Kot je običaj pri predanju različnih delovnih dolžnosti, si ljudje, ki odhajajo in prihajajo na nova delovna mesta, izražajo najboljše želje za nadaljnje delo. Tako je Slavko Klein-dienst pri prevzemanju dolžnosti sekretarja medobčinskega sveta ZKS Maribor začel prejšnjemu sekretarju Milanu Kneževiču, ki je prevzel dolžnost predsednika komiteja za kmetijstvo, da naj bi v času njegovega mandata začeli pesnik izvažati namesto uvažati.

Bržčas je vprašanje, ali bo moč uresničiti tole željo novega sekretarja, kakor je tudi vprašanje, ali bo lahko nov sekretar z delom medobčinskega sveta presegel vse lokalizme, različne ozkosti in druge slabosti, ki se zrcalijo v delu tega telesa. (B. D.)

Vendar velja tudi v banki iskati odgovornost za prejemno skrb za tako veliko vsoto vloženih družbenih sredstev.

Za gospodarske težave Argonavti je očitno odgovoren tudi izvajalec del, GIP Obnova iz Ljubljane in sicer zaradi slabe izvedbe naloženih del. Streha na primer pušča že od začetka in zato notranjost objekta in oprema hitro propadeta. Kako je mogoče, da so zagonski stroški dosegli kar 40 milijonov dinarjev, je še dodatno vprašanje, na katerega očitno nihče ne ve odgovora.

Delovna organizacija Golfurist in zoda Integral nista uresničila ukrepov iz sanacijskih programov za odpravo vzrokov ponavljajoče se izgube, ki skupaj za vsa leta doslej znaša okrog 36 milijonov dinarjev. Tozid je bil prepuščen samemu sebi tudi s spremembo samoupravnega spoznanja o združitvi, v katerem je za delovno organizacijo opredeljena, omejena odgovornost za ta tozid pa »brez odgovornosti«.

Seveda pa bodo morali krivice iskati tudi v novogoriški občini, ne le zunaj nje.

SLAVICA CRNICA

NOVI KIH

Novo naselje za brigadirje na Koprskem

Mladi prostovoljci zvezne delovne akcije »Istra 82« bodo gradili vodovod

KOPER, 3. junija - V soboto bodo v Vanganel pri Koprju prišli štiri mladišne delovne brigade, ki bodo gradile višinski vodovod v prvi izmen zvezne mladinske delovne akcije »Istra 82«.

Mladi bodo prebivali v novem naselju, ki pa še ni dokončano. Gradnina in brigadirji bodo zato nekatera dela opravili v prihodnjem tednu. Montirali morajo sanitarne kontejnerje, ki jih dobavitelj še ni izročil, ogradijo naselje, uredijo dohode do barak in pripravijo igrišča.

Brigadirji bodo v soboto in nedeljo krepko poprijeli za delo in do nedeljskega popoldneva okrasili naselje. Za slovesno otvoritev s kulturnim programom. Sodeloval bo pihalna godba iz Mariborja, pevski zbor in mladinci s koprskih šol, ki so predstavljali Slovenijo na osrednji prireditvi ob dnevu mladosti v Beogradu.

D. B.

Kako za Mlekarno Dekani namolsti dovolj mleka?

Izgube v tozdu Agraria mimo vseh pričakovanj - Živinorejci na obalnokraškem območju bi morali biti bolj nagrajevani, cena mleku pa ustrežnejša

KOPER, 3. junija - Preskrba z mlekom postaja na obalno-kraškem območju iz leta v leto bolj problematična. Ponudba z mlekom je vse manjša, povpraševanje pa iz leta v leto večje. Tozid Mlekarna Dekani delovne organizacije Agraria je za letošnje leto že kar načrtovala, da bo imela 8,2 milijona dinarjev izgube, vendar je ta izguba že ob prvem trimesčju znašala 7,8 milijona dinarjev. Polozaj nikakor ni enostaven. Kaj torej storiti, da bi ne le začasnoma, ampak dolgoročno rešili preskrbiti tega območja z mlekom, hkrati pa omogočili mlekarni v Dekanih normalno poslovanje?

Izguba nastaja iz različnih vzrokov - po eni strani zaradi premajhnih razlik med nabavo in maloprodajno ceno mleka, pa zaradi dolgo nespremenjenih cen za proizvodne stroške in zaradi povišane amortizacije. Bistveno vprašanje pa je seveda surovina - surovo mleko, ki ga je na tem območju premalo.

Živinorejci na obalno-kraškem območju ni tako razvita, da bi mleko lahko kupovali na nekaj odkupnih mestih, prisiljeni smo ga kupovati v dokaj razpršeni mreži naših kooperantov. To pa takoj podraži nabavno ceno mleka.

Glede na to je mleko avtomatično dražje kot v drugih slovenskih mlekarskih središčih. Seveda ga moramo prodajati po isti ceni, ki velja za vso republiko, medtem ko je na Hrvaškem, na primer v Dalmaciji, cena mleka višja kot v ostalem delu te republike, prav zaradi posebnosti, težjih pogojev pri pridobivanju mleka v Dalmaciji, pove direktor tozida Mlekarna Dekani Aleksander Šimonka.

Mlekarna Dekani oskrbuje štiri obalno-kraške občine in del Istre, torej območje, s katerega odkupuje mleko. Za letos načr-

tujejo, da naj bi za to območje potrebovali 7,7 milijona litrov konzumnega mleka in 1,7 milijona litrov mleka za predelavo. Glede na načrtovane odkupne količine mleka pa sedaj že vedo, da bodo lahko zagotovili s tukajšnjega območja le 7,7 milijona litrov mleka, 1,7 milijona litrov (ali še več) mleka pa bo zmanjkalo. Omenjeno količino morajo seveda kupiti drugod v Sloveniji. To dokupljeno mleko pa je zaradi prevoza za 5,68 dinarja dražje, kar pomeni skoraj 10 milijonov dodatnega denarja.

Na obalnokraškem območju se bodo zaradi vsega tega morali rešiti lotiti preskrbe z mlekom. Pri mleku so še enkrat spoznali, da se vsa stara začenja pri živinoreji. Načrtov v zvezi s tem ne manjka. Postavili naj bi tri ali štiri farme s kravami-molčnicami, kar naj bi zagotovilo približno dodatne tri milijone litrov mleka. Prav tako naj bi z ustreznimi cenami in boljšim nagrajevanjem uspešni živinorejci preprečili, da bi oddali več mleka. Računajo namreč, da dajo na primer molčnice na tem območju vsako leto po 3300 litrov mleka, kmetje pa ga v povprečju oddajo le po 1800 litrov od vsake krave. Ostalo količino prodajo in porabijo sami. Celotno se pogosto dogaja (kar se drugod že dolgo ne več), da z mlekom krmijo živino, namesto, da bi živino zagotavljali nadomestke.

Direktor Aleksander Šimonka je prepričan, da bi namesto 7,7 milijona litrov mleka lahko s časom in z uresničitvijo vseh predlaganih ukrepov na tem območju zagotovili skoraj dvojno količino mleka na leto (15 milijonov litrov). Prav na take številke opirajo načrte v obnovi mlekarn v Dekanih, za kar so doslej že vložili več kot 20 milijonov dinarjev. Za nove objekte z opremo pa bi potrebovali približno 300 milijonov dinarjev. Številka ni majhna, še posebej ne, če računamo, da se prav v teh dneh po običajnem odločajo za dodatno nagrajevanje (za premije) pridelovalcev mleka (po 1,5 dinarja na liter) in da v mlekarni zahtevajo dotacije za izgube, s katerimi naj bi prva leta poslovala nova mlekarna. Vendar je po mnenju vodilnih delavcev mlekarn v Dekanih obnova tega obrata edini način, ki bo dolgoročno zagotovilo normalno preskrbo z mlekom.

BORIS ŠULIGOJ

UTRIP

Tretje kulturno srečanje mladih

SEMPAS - V nedeljo popoldne se bodo v tem kraju na Goriškem zbrali mladi iz vseh krajevnih skupnosti novogoriške občine na tretjem kulturnem srečanju. Novogoriška občinska konferenca ZSMS in konferenca mladih iz krajevnih skupnosti sta pripravili pester program. Najprej bodo mladi za okroglo mizo srečanja spregovorili o kulturnem delovanju v krajevnih skupnostih, sledil bo večerni program, v katerem bodo sodelovali člani 12 osnovnih organizacij ZSMS, zvečer pa bo družabno srečanje s plesom. (S. C.)

Boljši časi za tolminsko ovčerejo

ZATOLMIN - Na Tolminkem se je v zadnjih letih močno povečalo zanimanje za ovčerejo, živinorejsko panogo, ki je v povojnem času močno nazadovale, sedaj pa obeta postati pomembna dodatna dejavnost tolminskega kmetijskega gospodarstva. V tej občini so pogoji za ovčerejo zelo dobri, o čemer pričajo tudi podatki, da se je na Tolminkem v preteklosti paslo preko 16 tisoč ovac. Sedaj jih redijo okoli 3500, v tem srednjeročnem obdobju naj bi črede povečali na 5 do 6 tisoč glav. V načrtu imajo tudi zidavo hlevov za okoli tisoč ovac. O ovčereji je tekle beseda tudi na prvi regijski živinorejski razstavi v Zatonlinu (na sliki). (Foto: K. R.)

Kolektiv Cicibana praznuje 35. obletnico

MIREN PRI GORICI - Kolektiv delovne organizacije Ciciban Miren, tovarne obutve in otroških potrebščin, praznuje letos 35. obletnico dela in uspešnega razvoja. Izdelki tovarne so danes znani po vsej Jugoslaviji in zunaj meja. V soboto bodo v mirenem kulturnem domu delavci pripravili slovesnost in na njej podelili listino o patronatu nad partizanskimi čevljarstvi; sedlarskimi in ortopedskimi delavnici ter usnjarnami, ki so med narodnoosvobodilnim bojem delovale na območju komande goriškega vojnega področja. V kulturnem programu bodo sodelovali godba na pihala iz Prvačine, moški pevski zbor iz Mirna, mladinski zbor Bilje - Orhovlje - Miren in učenci mirenke osnovne šole. (S. C.)

Gledališki obisk iz Nove Gorice

IZOLA - V izolskem gledališču bo jutri vsoboto, ob 10. uri, natopilo Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice. Gledalcem se bo predstavilo z Goldonijev komedijo Krématica Mirandolina. (D. B.)

Brkini pričakujejo mlade moči

TATRE - Brigadirsko naselje, kjer bo letos spet republiška mladinska delovna akcija že čaka na brigadirje, ki bodo prišli 5. junija. Letos so dom na Tatrah, ki ga uporabljajo tudi za usposabljanje mladih, ki se vključujejo v teritorialne enote, za mladinske seminarje in podobno, krepko obnovili. Temeljito so prenovili kuhinjo, uredili jedilnico, postavili so dva nova šotora, popravili prikolice za bivanje itn. Skratka, kot pravijo v sežanski občini - člani sežanskega izvršnega sveta so si naselje ogledali v sredo - je za brigadirje vse pripravljeno. Upati je, da bodo dom koristno uporabljali tudi v bodoče. (Foto: D. G.)

Sto sedemdeset let šole na Kapeli

KAPELA - Tu so pred kratkim proslavili 170-letnico osnovne šole, ki sodi med najstarejše v radgonski občini. Učenci so pripravili bogat kulturni program za številne domačine ter goste z Osnovne šole Momočilo Zvinovino iz pobratene Mladenovca. Ob tej priložnosti so podpisali tudi listino o pobratenju med obema šolama. (L. K.)

Srebrni jubilej cerkljanskega Radio kluba

CERKNO - Korenine cerkljanskega radioamaterstva, ki letos praznuje 25. jubilej, segajo pravzaprav v čas NOV, ko je bila iz Cerknega vzpostavljena zveza med glavnim štabom NOV in Primorskem. Radio klub v Cerknem, ki je za časa svojega plodnega delovanja izločal 40 radioamaterjev ter s svojo dejavnostjo močno navdušil tudi mlade, gredo tudi zasluge, da se iz tega kraja vsak teden oglašata lokalna radijska postaja. Člani kluba so bili namreč ustanovitelji cerkljanskega radija, ki je tudi s pomočjo opreme, ki so jo cerkljanski radioamaterji izdelali sami, prenesel v pomembno vir informacij iz idrijske občine. (K. R.)

Pobratimi iz Brankovine v Pradah

Sodelovanje med osnovnimi šolama se vse bolj širi - Skupaj tudi med poletnicami

KOPER, 3. junija - Danes so v Koper oziroma bližnje naselje Prade prispeli učenci osmih razredov z Osnovne šole bratov Miloš in Branko Pavličič iz Brankovine pri Valjevu. Tu so se srečali z vrstniki z osnovne šole Elvirje Vatovec, ki je pobratena s šolo v Brankovini.

Popoldne so se učenci skupaj sli kopali, zvečer pa imeli družabno srečanje, po katerem so učenci iz Brankovine prenočili pri prijateljih iz Prade. Sicer pa tokratno srečanje ni prvo, saj imajo med šolama razvitih že več vrst sodelovanja. Tako so lani učitelji iz Prade bili na ekskurziji v Brankovino in se hkrati udeležili proslave ob stoletnici tamkajšnje šole. Letos so Brankovčani obiskovali in skupno organizirali teletanje za 30 šolarjev iz Prade pri vrstnikih v Brankovini, ti pa bodo prihodnje leto prišli na počitnice na morje.

D. G.

Bolje so organizirani

V zadnjem času je opazen večji vpliv tolminske mladine na družbena dogajanja, so poudarili na konferenci mladih - Pozornost izobraževanju

TOLMIN, 3. junija - Tolminski mladinci, ki so na svojo letno konferenco prvi povabili tudi predstavnike pionirskih odredov, so v pregledu opravljenega dela v minulem letu ugotovili, da so končno le uspeli boljši organizirati lastne vrste. Na konferenci so izvolili tudi novo vodstvo občinske organizacije ZSMS. Za predsednika konferencie so imenovali Maro Rutar iz Kobarida, za sekretarja pa Sergeja Žagarja.

Kaže, da se tolminska mladina zaveda, da ne sme več stati ob strani in da mora okrepiti predvsem vlogo konferenc mladih. To velja tudi za delavsko mladino, ki postavlja kopico vprašanj v zvezi z vlogo mladih v ustaljenih procesih našega gospodarstva, zanima pa jo tudi, kako je z zaposlovanjem, stanovanjsko politiko in nagrajevanjem po delu. Ugotavljajo pa, da so doslej ta vprašanja na največkrat obravnavali le v ozkih krogih naprednejših aktivistov.

Med 65 tolminskimi osnovnimi organizacijami ZSMS s svojo delovnostjo izstopajo predvsem nekatere krajevne organizacije, ker pa se omejujejo na delovne aktivnosti, pestro športno in kulturno dejavnost in ponekod tudi na plodno sodelovanje z borci. Predvsej namreč še vedno mne-

nje, da je na Tolminkem vpliv mladine na dogajanja v krajevnih skupnostih še vedno prešibek.

● V Tolminu so z evidentiranjem brigadirjev pričeli nekoliko prepozno. Doslej namreč še niso zbrali vseh prijav. Prizadevajo pa si, da bi se za odhod v brigado ogledalo več kot 50 mladih. Menijo, da je do zastojev prišlo tudi zaradi razočaranja, ki so ga tolminski brigadirji doživeli na lanišnji akciji »Jesenovca«, ki je bila zelo slabo pripravljena. Do tečajev je prišlo tudi v nekaterih delovnih organizacijah. Na zelo pičel odziv pa so naleteli v tolminskem šolskem centru, ki je lani dal 20 brigadirjev, letos pa le dva.

bak. To velja tudi za večje krajevne skupnosti, kot so Bovec, Tolmin in Kobarid, kjer pa so

mladi storiili prvi korak že s tem, da so se nekoliko bolje organizirali.

Na minuli konferenci mladih je bil govor tudi o delu šolske mladine, kjer manjka strokovno usposobljenih kadrov. To pomanjkljivost pa naj bi že letos odpravili s pomočjo nekaterih oblik izobraževanja, ki je pravzaprav še steklo. V tolminskem šolskem centru so že organizirali mladinsko politično šolo, na kateri so govorili o vlogi in delu mladinskih organizacij. Drugi del šole pa bo namenjen članom predsedstev in komisij.

Konferenca mladih tolminske občine je potekala v času, ko tudi na Tolminkem zaključujejo priprave na odhod med brigadirje. Zato so tečajem, s katerimi se letno srečujejo pri oblikovanju brigade »Franca Savlija - Medvedca«, ki se bo že ta mesec udeležila ZMDA »Vranje«, posvetili posebno pozornost.

KATJA ROŠ

SPREHOD PO TRŽNICAH

Pomaranče, češnje, jagode

LJUBLJANA, 3. maja - Naše tržnice so vsak dan boljše preskrbljene z vitamini. Pestrojša je že ponudba zelenjave, omissimo pa si lahko tudi sadno kupo s češnjami in jagodami. Pomaranč je dovolj, na voljo so še tudi jabolka.

Češnje, ki so jih v začetku začeli prodajati po 120 din, so že nekoliko cenejše. V Ljubljani in Murski Soboti so še po 100 din (na ljubljanski tržnici tudi po 70 din), sicer pa so že po 40 (na koprski tržnici) do 100 din. Vabljujejo dišeče jagode prodajalci cenijo od 60 do 120 din. Seveda so dražje in tudi lepše. Pomaranče, ki smo jih vsi tako mrzlično iskali, so zdaj na voljo v zadostnih količinah. Prodajajo jih od 60 (Ljubljana, Maribor, Murska Sobota) do 70 din - toliko stanejo v Celju in Novi Gorici. Jabolka so voljna od 30 (Maribor) pa celo do 80 din (na celjski tržnici).

Solata dobro uspeva, saj je na tržnicah ne manjka. Prodajajo jo od 30 (Nova Gorica) do 80 din (Ljubljana, Celje). Letošnja čebula je najdražja na ljubljanski tržnici, kjer jo ponujajo tudi po 80 din (pa tudi po 60), v Murski Soboti je po 40 din, na koprski tržnici od 40 do 60 din, po enotni ceni 60 din pa stane kilogram čebule v

Mariboru, Celju in v Novem mestu. Novega krompirja je čedalje več, stane od 40 do 60 din. Za spremembo v jedilniku lahko mesno juho zamenjamo z zelenjavno juho z graham, ki je v Koprju po 30 do 50 din, na ljubljanski tržnici pa ga ponujajo od 60 do 70 din. Zelena solata lahko nadomestimo tudi s kumarami, ki so po 50 (Maribor, Celje, Novo mesto) pa do 67 din (Nova Gorica). V Ljubljani, Murski Soboti in na koprski tržnici so po 60 din. Najcenejša spinacea je v Koprju, kjer stane kilogram 36 din, dosti dražja pa je v Celju in Ljubljani - 70 do 80 din oziroma 60 do 80 din. Jajca so po 5,30 do 8 din, branjevka na ljubljanski tržnici pa je domačaja jajca prodajala po 9 din.

Lepo se je sprehoditi tudi po celtnem delu ljubljanske tržnice, med najrazličnejšim cvetjem. Posebej vabljivi so šopki drobni šmarinci, belih marjetek in drugega drobnega cvetja.

DOPIŠNIKI DELA

3.6.1982	SOLATA	ČEBULA	KROMPIR	KORENJE	GRAN	KUMARE	SPINACA	JAJCA	ČEŠNJE	JAGODE	POMARANČE	JABOLKA
LJUBLJANA	60-80	60-80	40-50	180-200	60-70	60	60-80	5,3-7	70-100	60-120	61	50-70
MARIBOR	60-70	60	60	200	-	50-55	50	6-7	70-80	60-80	61	30-50
CELJE	60-80	60	45-60	-	-	50-60	70-80	6,5-7	60-70	60	70	50-80
MUR SOBOTA	42	40	40	100	62	60	42	6-6,4	100	120	61	50
NOVO MESTO	60	60	45	90	52	50	50	6,5-7,5	80	90	63,7	57-70
NOVA GORICA	30-40	-	50	-	-	67	40	7,5	45-60	120	70	50
KOPER	40	40-60	40-50	84	30-50	60	36	8	40	60-80	62,75	57

Krajani v Topolcu ne čakajo na pomoč drugih

V tej krajevni skupnosti se ob letošnjem prazniku lahko pohvalijo z uspehi - V načrtu 48 telefonov

TOPOLC, 3. junija - V krajevni skupnosti Topolce v Ilirskobistriški občini, kamor sodijo še kraji Merce, Podstenje in Podstenjski slajvi 4. junija svoj praznik. Na ta dan leta 1942 so namreč fašisti požgali vse tri kraje razen Topolca kot povračilo za uničenje italijanske postojanke. Hkrati so na trgu v Ilirski Bistrici po mučenju obsedeli Josipa Čelčija za Topolca in Jakoba Pecmarna iz Šurja. Na hiši, kjer je bila italijanska postojanka, bodo odkrili spominsko ploščo.

Krajevna skupnost Topolce se je začela hitreje razvijati po letu 1978, ko so se odločili za samoprispevek. Najprej so uredili v Topolcu kanalizacijo ter asfaltirali vaške ceste. V začetku leta 1980 so uredili novo kanalizacijo v Podstenju in v vsa gospodinjstva napeljali vodo ter asfaltirali 300 metrov vaške ceste. Naslednje leto so z denarjem iz samoprispevka in s finančno pomočjo občine asfaltirali več kot 2300 metrov dolgo cesto od Merce do križišča s cesto Reka-Podstojna. Zdaj imajo v načrtih še gradnjo kulturnega doma ter napeljavo 48 telefonov; slednje bo do financirali v glavnem krajsani sami, nekaj pa bo primaknili tudi do postojnoke pti podjetje.

V prizadevanja za razvoj krajevne skupnosti se je vključila tudi mladinska organizacija. Nje-

PETAR NIKOLIC

PRAVNA POSVETOVALNICA

Družinska invalidnina

F. K. S. Ali vdovi po vojaškem invalidu v vsakem primeru prenese pravico do družinske invalidnine če sklene novo zakonsko zvezo?

ODGOVOR: Zakoncu preneha pravice do družinske invalidnine in druge pravice, ki so mu bile priznane po smrti vojaškega invalida z konso zvezo - razen v primeru, če je za pravico pridobil oziroma obdržal, ker je pridobitno nezmožen.

Starostna pokojnina

T. R. M. Prihodnje leto boste dopolnili 60 let starosti in 17 pokojninske dobe. Ali boste res upravičeni do starostne pokojnine, čeprav ste se ponovno zaposlili šele letos, pred tem pa ste bili nazadnje v delovnem razmerju leta 1971?

ODGOVOR: Po novem zakonu o temeljnih pravicah iz pokojninske in invalidske zavarovanja, ki se bo uporabljal od 1. januarja 1983, pridobi pravico do starostne pokojnine tudi zavarovane, ki nima dopolnjene pokojninske dobe 20 let ter starosti 60 let (moški) oziroma 55 let (ženska), ko dopolni starost 65 let (moški) oziroma 60 let

(ženska) in ima najmanj 15 let zavarovalne dobe. Ni več torej potrebna izpolnitev pogoja t. j. gostote zavarovalne dobe, to je dopolnitev najmanj 40 mesecev zavarovalne dobe v zadnjih petih letih ali najmanj 80 mesecev zavarovalne dobe v zadnjih desetih letih.

Pokojninska doba

V. E. M. Ali se res ne šteje v pokojninsko dobo časa, ko je bil delavec zaposlen z manj kot polovico polnega delovnega časa?

ODGOVOR: Čas, prebi na delu z nepopolnim delovnim časom, se vštevja v zavarovalno dobo le, če je zavarovane delal najmanj s polovico predpisane polnega delovnega časa. Zaposlitev z manj kot polovico polnega delovnega časa je podlaga le za zavarovanje za invalidnost in telesno okvaro, ki sta posledica nesreče pri delu ali poklicne bolezni.

Prenehanje delovnega razmerja pripravnika

T. V. R. Kdaj preneha delovno razmerje pripravnika?

ODGOVOR: Prenehanje delovnega razmerja pripravnika je odvisno od tega, ali je sklenil delovno razmerje za nedoločen čas

Družinska pokojnina

R. J. T. Preživljate brata, ki je postal, ko je bil star 32 let, zaradi bolezni popolnoma pridobitno nezmožen. Ali bi bil v primeru vaše smrti upravičen do družinske pokojnine za vami?

ODGOVOR: Čeprav je vaš brat postal popolnoma in trajno nezmožen za delo po starosti, do katere je otrokom zagotovljena pravica do družinske pokojnine (do dopolnjenega 15. leta starosti, oziroma če se redno šolajo, najdlje do dopolnjenega 26. leta starosti), bo pridobil pravico do družinske pokojnine za vami, če ga boste do svoje smrti preživljali zaradi tega, ker nima lastnih dohodkov za preživljanje.

Oprostitev davka na dedščino in darila

R. N. O. Koliko znaša vrednost premeščenega premoženja, od katerega se ne plačuje davek na dedščino in darila?

ODGOVOR: Z zakonom o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks (Uradni list SRS, št. 12/1982) je določena vred

Bo razumnost le prevladala?

Predsedstvo ZTKJ v Sarajevu o sistemih športnih tekmovalcev in besedilu resolucije za 12. kongres ZTKJ

SARAJEVO, 3. junija – Na maratonski seji predsedstva ZTKJ Jugoslavije so največ pozornosti posvetili oblikovanju statila č tistemu delu resolucije za 12. kongres ZTKJ, ki govori o telesni kulturi, podpiri pa so tudi predlog komisije za napredek športa in olimpijske priprave, ki je za sejo predsedstva pripravila gradivo, v katerem je skusala strniti statistiko in pripombe republik in pokrajinskih ZTKJ in TKS k temu sporazumu o sistemih športnih tekmovalcev na zvezni ravni.

Predsedstvo je glede osnutka besedila resolucije za 12. kongres ZTKJ menilo, da preveč obrobno obravnava področje telesne kulture, pri čemer bi veljalo bolj upoštevati, da je ta dejavnost po svojih vrednotah prav tako nemarodosteljiva z drugimi, kot sama ne more zamenjati kriterijev, od katerih je odvisna priprava profesionalnih športnikov v vrhunskem športu, če ne o predelavi, kakšna je vloga vrhunske športne ustvarjalnosti in razmerah socialistične samopravne družbe.

Člani predsedstva ZTKJ so imeli

KOLESTARSTVO

Druga etapa Traxlerju

GALTÜR, 2. junija – Kolesarsko dirko »Po Avstriji« so nadaljevali z 2. etapo Innsbruck-Haltür (116 km). V letelicih sprinjalci so se znova odlikovali v vrhunskem športu, če ne o predelavi, kakšna je vloga vrhunske športne ustvarjalnosti in razmerah socialistične samopravne družbe.

Člani predsedstva ZTKJ so imeli

Monte Campioni – Francoski kolesar Bernard Hinault spet vodi v skupni oceni kolesarske dirke po Italiji. V 18. etapi (85 km) je na zadnjih 10 km pobegnil tekmeccem, doslej vodil 10 km Continji pa je zaostal za več kot tri minute. V skupni oceni je Hinault minito in 41. sekund pred Italijanom Continji, tretji pa je Svod Prim, ki zaostaja 1:53 min.

KAM, KAJ, KJE

Družinska rekreacija v Bakovich

MURSKA SOBOTA – TVD Partizan iz Bakovec pri Murški Soboti, ki letos praznuje 10-letnico uspešnega dela, bo v nedeljo skupaj z ljubljanskim RTV pripravil prvi družinski rekreativni dan. Udeleženci – posamezniki in družine, ki so lahko tudi sestavljene, se bodo v lepo urejenem vaškem športnem parku, zgrajenem 1976. leta, pomerili v štiridesetih tekmovalnih panogah. Točneje, gre za igre (tenis z gumijastimi obroči, skupinski skok, skakanje preko vrvi, med njima ogleda, podajanje žoge preko glave, udari in teči, zbijanje kmecev, balinanje, metanje podkve, tek z rjuho, tek v vrečah, vlečenje vrvi, hoda po opeki itd.), saj bodo zmagovalci prav vsi, ki bodo napolnili vse rubrike v tekmovalnih kartončkih.

Ti bodo za posameznike zeleni, za ekipe oziroma družine pa modre barve. Da ne bi prišlo do nepotrebnih gneče, kajti že deseto so organizatorji zbirali števila prijav, ne samo iz Pomurja, temveč tudi iz drugih, bodo zbirali prijav in delili tekmovalne kartone na vseh kontrolnih točkah ob tekmovališču.

Vsem, ki jim bodo posamezne igre delale prijetnost, jih lahko med tekmo izpustijo, sicer pa jih bodo demonstrirali člani domačega Partizana. Po koncu tekmovalnega dela družinske rekreativne dne bodo Bakočani, ki jih kar 70 odstotkov aktivno sodeluje v TVD Partizanu (letos so na področju rekreativne proglasi za najboljšo vasko krajevno skupnost na

področju rekreativne), pripravili tudi družinsko zabavo.

Začetek tekmovalja, ki ga bosta vodila Mito Treftal in Evgen Titan, bo ob 9. uri. Če bo deževalo, bo družinski rekreativni dan v Bankovichih prihodnjio nedeljo.

IVAN GERENCER
Plavalni tečaji na Kolesiji

LJUBLJANA – Plavalni klub Ljubljana tudi letos prireja plavalne tečaje za otroke in odrasle. Začetek prvega tečaja za odrasle bo ponedeljek 14. t. m., trajal bo 12 dni od 20. do 22. ure. Cena tečaja je 600 din. Prvi tečaj za otroke se bo začel v ponedeljek, 28. t. m., trajal bo prav tako 12 dni, od 9. do 12. ure. Cena tečaja je 500 din. Vpisovanje je vsak dopoldan, ob sredah tudi popoldan in še uro pred pričetkom tečaja. Vse druge informacije po telefonu 262-420.

Pohod na Osolnik

MEDVODE – Partizan Medvode vabi vse ljubitelje hoda na trmisko akcijo »Pohod na Osolnik«, ki ga organizirajo v nedeljo, 6. t. m. Start pohoda bo pred domom Partizana v Medvodah med 7. in 9. uro, kjer bodo vsi udeleženci dobili kontrolne kartončke.

Cilj bo v brunarici na Osolniku. Kdor bo na cilj prišel do 13. ure, bo prejel značko. Udeleženci se na Osolnik lahko povzpnejo iz Sore ali iz Ločnice.

Ob 14. uri bo pred brunarico podelitev priznanj in teknološki »Pokal Partizana« v smučanju za sezono 1981/82.

VINKO JURČIČ

MILAN ZUPANČ

Po nove kolajne v Brno

Jugoslovanski kegljaški reprezentanci odpotovali na SP v ČSSR

LJUBLJANA – Iz Zagreba je sinoči s Balkanom preko prek Dunaja odpotovalo na 14. svetovno prvenstvo v kegljanju v Brno jugoslovansko zastopstvo, ki si v ČSSR obeta lep uspeh. V naši moški ekipi so Dragas, Boljat, Marinek, Jager, Liović, Fabac in Partina, vodja pa je Duje Smoljan, v ženski pa Kristof, Pernan, Nagy, Bartolović, Lesjak, Tkalić in Čolaković, trener pa je Bogo Gomoj. Reprezentanti sta precej pomlajeni, po dolgih letih v ekipi ni Mira Sterzija, nasloj pa je v zastopstvu tokrat manj igralcev iz Slovenije. Med moškimi je to samo Kranjčan Marinek, med ženskami pa Mariborčanka Njakić. Ekipi sta odpotovali na SP dobro pripravljeno in dobro razpoloženo, samo Dragas tarna zaradi stare poškodbe.

Slovesen začetek prvenstva bo v soboto ob 19. uri, v nedeljo in ponedeljek bodo tekmovalne ekipe (10 moških, 9 ženskih zastopstev), v torek in sredo bodo tekmovalne dvojice, četrtak je na SP prost dan, v petek pa bo veliki finale posameznikov in parov. V nedeljo bodo tekmovalne ekipe (10 moških, 9 ženskih zastopstev), v torek in sredo bodo tekmovalne dvojice, četrtak je na SP prost dan, v petek pa bo veliki finale posameznikov in parov. V nedeljo bodo tekmovalne ekipe (10 moških, 9 ženskih zastopstev), v torek in sredo bodo tekmovalne dvojice, četrtak je na SP prost dan, v petek pa bo veliki finale posameznikov in parov.

TOMO LEVOVNIK

Hadžijev se kali za SPEDU

TATABANYA – Dvajsetletni bolgarski dvigalec uteži Ljubomir Hadžijev je dosegel nov svetovni rekord v 235 kg v sunku. Med ekipami dvigalec je dvignil 252,5 kg (112,5 + 140). Njegov prejšnji rekord je bil 250 kg. Izjemni dosežek se je znanemu bolgarskemu dvigalcu posrečil na mednarodnem tekmovalju za »pokal Patonov«, kjer tekmovaljeve številni dvigalci, ki je med septembra udeležil SP v Ljubljani.

V nadaljevanju tekmovalja je Bolgar Manolov dosegel svetovni rekord personalne kategorije s 135,5 kg v sunku. Prejšnji rekord, za pol kg manj, je imel Kubanev Nunev.

Smrtna nesreča speedwayista

STACHNAL – Na polninski dirki za evropsko prvenstvo v speedwayu na travi na Nizozemskem se je v dirki za »Nagradu Stachnala« smrtno ponesrečil Zdenek Kudrna, stalni član češkoslovaške državne reprezentacije. Kudrna je bil najuspešnejši dirkač ČSSR v speedwayu na ledu, trikrat je bil tudi svetovni prvak, na letošnjem pa je zasledil 4. mesto.

Zdenek Kudrna je stari znanec naših dirkačih in ljubiteljev speedwaya. Na ledu je nastopil na dirki za »Plato čeladno« v Lendavi leta 1981.

Češkoslovaški dirkači so na EP na travi – z zboljšanji javani – sodelovali prvič. Na dirki pa se je že uvrstil finale EP, po tem uradnem sporodu pa je sodeloval še na usodni dirki za nagrado mesta Stachnala.

F. T.

TENIS

Connors izpadel

PARIZ – Američan Connors je na odprtem teniskem prvenstvu Francije izgubil proti Špancu Higuerasu z 2:6, 2:6. Argentinec Vilas pa je premagal Francuza Yanieka Noala z 7:6, 6:3, 6:4. V mladinski konkurenci se je Jugoslovanka Sabrina Goleš uvrstila v 3. kolo z zmago nad Afganistanko Riach s 7:6, 6:3.

V naslednjem finalu v soboto bosta igrala Navarova in Jaeger. Prva je zlatka premagala Mandlikovo z 6:0, 6:2, druga pa je prizadela boleč poizvedbi proti Nicku Evert-Lloyd, saj je ugnala kar s 6:3, 6:1. V 3. kolu turnirja mladinci je naša Šašakova izgubila proti Barrable (JA) z 2:6, 3:6.

J. N.

JADRALSTVO

V vodstvu Čerin Lesce

PTUJ – Trejni tekmovalci na letališču v Moškanjcih je bil uspešen. Na hitrostnem preletu Moškanjci-Koprivnica-Moškanjci (140,8 km) je zmagal Thaler (Lesce) s hitrostjo 90,20 km na uro. Tekmovalje je končala (32) najprej, uvrstila pa so se takole: 1. Thaler (Lesce) 90,2, 2. Lukman (M. Sobota) 2,714, 4. Kolarik (Ptuj) 2,680, 5. Bergine (Ce) 2,675, 6. Lilića (Ce) 2,599, itd. Na 22. mestu je edina ženska udeleženka Milena Čestnik (Ptuj).

MILAN ZUPANČ

»Modri« že imajo številke

Nogometni reprezentanti so se razvrstili sami – Seznam »22« dokončen?

NOVI SAD – Nogometni reprezentanti na pripravah v Novem Sadu so si sami izbrali številke od 1 do 22. To možnost jim je dal selektor Miljanović, kot vse kaže, pa je seznam »22«, ki ga mora prijaviti do 5. t. m., že dokončen. Igralci so izbrali naslednje številke: 1-Pantić, 2-Jerolimov, 3-Gudelj, 4-Zajec, 5-Stojković, 6-Krmpotić, 7-Petrović, 8-Šljivo, 9-Zo. Vujović, 10-Zivković, 11-Zl. Vujović, 12-Pudar, 13-Sušić, 14-Jovanović, 15-Hrnić, 16-Sestić, 17-Jerković, 18-Deverić, 19-Hailhodžić, 20-Surjak, 21-Pasić, 22-Svilar.

Reprezentanti se bodo drevi ob 20. uri v Beogradu pomerili s selekcijo novinarjev, manjkal pa bo Zajec, ki se ni povsem nared. Igrali bodo: Pantić, Krmpotić, Zo. Vujović, Jovanović, Stojković, Gudelj, Zl. Vujović, Petrović, Sušić, Šljivo, Surjak.

Miljanović je pred tekmo dejal, da pričakuje bolj angažirano in agresivno igro, kot so jo reprezentanti prikazali v Zenici. V Beogradu bo tudi šestanec predsedstva NZR, na katerem bo tekla beseda o opravi karikaturne v poljske Zelenici o tej temi je odjedel.

VLADO VUJIN

V Beogradu drugič za hitrostno prvenstvo

Avtomobilisti bodo v nedeljo ob sotočju Save in Donave spet nabirali točke – Kdo so favoriti?

LJUBLJANA – Potem, ko so tekmovalci v hitrostnem avtomobilizmu »spalili« domačo konca maja, bodo v juniju zelo aktivni. Najprej bosta dve preizkušnji ob sotočju Save in Donave.

Dirka, ki je bila minulo nedeljo v Kragujevcu, je že opozorila na tiste tekmovalce, ki imajo letos največje možnosti. Seveda so tudi izjeme, saj nekateri odlični tekmovalci na izjemno zahtevni (slabi) stezi v Kragujevcu niso imeli dovolj potrpežljivosti ali sreče.

V kategoriji do 785 cm sta tako izpadla lankoletni prvak J. Sikosi in tretjevrstni Miljković, medtem ko se mnogi zani tekmovalci – med 49 udeleženci – sploh niso uvrstili na dirko oziroma med 20 najboljših (Šilović, Nikolić in tudi naš Džanić).

Vrstni red: 1. Filipović (Siget) 15, 2. Milovanović (Jugogato) 12, 3. Vlah (Ina) 10, 4. Regvar 8, 5. Macuiki (oba Dinamo) 6, 6. Urbančić (Donit Olimpija) 5 itd.

V konkurenci društven je zanesljivo prevzel vodstvo lankoletni prvak Jugogato, ki se je letos okrepil se v Vseslovenski 1. Jugogato (Beograd) 39, 2. Zastava (Kragujevac) 32, 3. Donit Olimpija (Ljubljana) 24, 5. Siget (Zagreb) 21, 6. Zeljeznica (Sarajevo) 15 itd.

R. R.

SEŠE PRI ŠEMPETRU – KS Seše

Seše je priredila turnir v malem nogometu, ki se ga je udeležilo 10 ekip. Zmagnala je Latkova vs, ki je v finalu odpravila Gornjokranjsko z 2:0. Tretje mesto je osvojila ekipa Matk, ki je premagala Ločico s 3:1.

JOŽE GROBELNIK

Rekord štafete Gorice

Dobri dosežki atletov in atletinj iz SRS na mitingu Bora v Trstu

TRST – Slovensko športno združanje Bor je bilo prireditelju uspešno na letošnjem atletskem mitingu, na katerem so največ uspehov dosegli atletje in atletinje iz Slovenije. Moška štafeta AK Gorica je v postavi Gregorij, Urbančić, Blažec, Humer dosegla nov republiški rekord na 4x100 m s časom 41,8.

Najpomembnejši izidi – moški, 100 m: Fabčić (Lj) 11,1, 3. Vadinat (Po) 11,5, 200 m: Humer (G) 21,4, 4. Gregorij (Ce) 22,0, 5. Fabčić (Lj) 22,4, 800 m: Mohorović (Nm) 1:54,0, 6. Marković (Ol) 1:54,8, 9. Šikonja (Nm) 1:57,4, 4x100 m: Gorica 41,8, 400 m ovire: Frisano (Vid) 53,0, 3. Urbančić (G) 54,6, 4. Tavčar (Ol) 55,7, višina: Martini (Trst) 210, 2. Adamić (G) 205, 4. Mišma (G) 200, 5. Bilal (Po) 193, daljina: Tilić (Trst) 701, 3. Bilal (Po) 672, 6. Gostinčar (G) 652, krogovi: Lakner (Lj) 13,77, 4. Rutar (Po) 11,96, (6 kg): Čulić (Tr) 13,69, ženske, 400 m: Pistrino (SNIA) 55,1, 2. Paškulin (Ol) 57,1, 800 m: Tanceri (Trst) 2:15,4, 2. Kmet (Ol) 2:18,6, 3. Klavžar (Pos) 2:26,4, 100 m ovire: Papic (DZ) 13,9 – osebn. rek. 4. Eržen (Nm) 15,5, višina: Lapajne (G) 181, 2. Kolar (Ol) 175, 3. Rant (Ol) 172, 6. Mlekuz (Po) 160, daljina: Vrklić (DZ) 582, 2. Puseš (DZ) 575.

J. N.

ŠE 9 DNI DO »MUNDIALA«

NARANJITO POROČA

Nezadovoljni Francozi

TOULOUSE – Francozi so odigrali zadnjo tekmo pred odhodom na SP in izgubili z Walesom z 0:1. Tako na tretji tekmi zapored niso dosegli gola. Izgubili so že namreč s Perzom z 0:1. In igrali z Bolgarijo 0:0.

Se nekaj reprezentanc je odigralo zadnje preizkušnje tekme pred »litivjo« v Španijo. Čile je v Santiagu premagal brazilsko prevladajočo Botafogo s 4:1 (3:0). Kuva je v Rabatu igral z Marokom 3:3 (2:1), Poljska je v Reutlingenu v ZRN premagala enajsterico Stuttgarta z 2:1 (2:1). Anglija je gostovala na Islandiji in z domačo reprezentanco igrala samo 1:1 (0:1), Belgija pa je v Bruslju premagala moštvo Ajaxa s 4:2 (2:1). Po tej tekmi je belgijski selektor dokončno odredil 22 igralcev za SP.

Zadnji test ekipe ČSSR

PRAGA – Po oceni selektorja ekipe ČSSR Venglosa sklepne priprave potekajo natanko po načrtih. Največ pozornosti je posvetil organiziranju hitrih nasprotnih napadov ter napadalniki in napad. Ali je bil Venglos pri kovanju taktike uspešen ali ne, bo moč videti že 17. junija, ko bo ČSSR igrala prvo tekmo v Kuvaletu. Čehoslovaki so v zadnji tekmi premagali poljsko moštvo Szombierki s 3:1, z Visokih

Tater pa se bodo zadnjič spustili danes, ko bodo imeli v Pragi zadnji test v igri z ekipo Nürnberg.

Greenwood ne mara mladih

LONDON – Angleški selektor Ron Greenwood se zanaša predvsem na starejše in izkušene igralce. To mu zamerijo tudi angleški novinarji, ki menijo, da na »mundialu« ni mogoče uspeti, če v ekipi ni mladih moči, kakršna je na primer Madarona pri Argentini. Angleži bodo v Španiji igrali v glavnem s »stariči«, kot so Clemence, Brooking, Neal, Keegan, Mc Dermott, Shilton, ki imajo nad 30 let, medtem ko so upi Hodle, Sansom, Robson, Morley, Regis in še nekateri zastopstvenji.

Kralj na otvoritvi SP

MADRID – Španski kralj Juan Carlos se bo udeležil slovesne otvoritve svetovnega nogometnega prvenstva 13. t. m. na stadionu v Barceloni, kjer bosta svetovni prvak Argentina in Belgija odigrali prvo tekmo SP 82. Nekaj je tudi močnisti, da si bo kralj ogledal prvo tekmo španske reprezentance, ki 16. t. m. v Valenciji igra s Hondurasom, zanesljivo, ki je, da si bo Juan Carlos ogledal finalno tekmo 11. julija v Madridu.

Postojncani branijo naslov

POSTOJNA – Občinska strelska zveza iz Postojne bo v nedeljo organizirala 21. strelsko tekmovalstvo slovenskih mest z MK puško serijske izdelave.

Pokrovitelji prireditve je skupščina občine Postojna. Organizatorji so na tekmovalje povabili vse najboljše slovenske ekipe. Za mnoge bo to zadnja preizkušnja pred republiškim prvenstvom, ki bo v Ljubljani 19. t. m. Naslov prvaka bodo branili Postojncani. Ekipa Jesenic je dosegla zmagovalni osmrkat, ekipa Celja, ki ima tudi ekipni rekord s 1009 krogi, Strikrat, Kramnik (trika) in Kranj dvakrat, po enkrat pa Skofja Loka, Zabok in Postojna. Rekord med posamezniki si je vedno lasti Janez Otrin z 263 krogov, ki je leta 1969 nastreljal 256 krogov.

Primorski upokojenci na športnih terenih

IDRIJA – Društvo upokojencev v Idriji je pod pokroviteljstvom OSS Idrija na športnih igriščih v Cerknem in Idriji v okviru »Tedna starejših občanov« priredilo 10. športne igre upokojencev Primorske, ki se jih je udeležilo 300 tekmovalcev iz 10 primorskih občin.

Zmagovalci, balinanje: Izola, kragjevin, Koper 449, streljanje z kragjevin: Nova Gorica 650 in Roškar (NG) 168, šah: Koper 23,5, plavanje, nošči: Nova Gorica 56,20 in Bučik (NG) 15,60, ženske: Sežana 112,20 in Bučik.

Izola : Stol 4:1 (1:1)

Izola – Tekma je bila precej groba. Domači nogometaši so se le v drugem polčasu ugnali golem, ki so igrali odprto. Sodnik Prekić (N. G.) je pokazal 2 rumena kartona, v 33. min. pa izključil domačega igralca Lovrenčiča. STRELCI: Scotto 2, tore žia in Gregorij po 1 za Izolo, za goste pa je bil uspešen Fricelj.

Vozila (veterani) : Slovan 3:5 (1:1, 1:0)

NOVA GORICA – Novogoriški veterani so se ljubljanskim republikanem liganem izvrstno upirali. Celo vodstvo je v drugem polčasu pa je ekipi, ki je v povprečju starejša od 35 let, pošla sapa. V regularnem času pa se je zanimiv boj končal brez zmagovalca. Slovan je bil uspešnejši pri streliz z 11-m.

STRELCI: Leban 2 in Klanjšček za domače, za goste pa Štucin, Bučar, Marolt, Škrlić in Djekić. Pred kolo 350 gledalci je sodil Buric (Koper).

Maribor : Steklar 4:1 (0:0)

MARIBOR – V prvem polčasu sta moštva, na raznozemnem igrišču igrali med kazenskim prostoroma. Po odmoru pa so se svojvoljstveno razigrali in prisilili goste na njihovo polovico igrišča. Najboljši na tekmi je bil vratar Steklarja Kosovec, ki je ubranil najmanj pet golov.

STRELCI: Protić, Fatur, Juršić (avtogol) in Krempelj za Maribor ter Maras za Steklarja. Pred 300 gledalci je sodil Uran (Mbi).

ŠAH ŠAH ŠAH ŠAH ŠAH

Damjanović edini zmagal

Mirosljubno kolo na mednarodnem turnirju v Osi-jeku – Popov vodi

OSIJEK – Peto kolo mednarodnega šahovskega turnirja je minilo v znamenju remijev. Tako se je končalo kar 7 partij, zmagal je samo veliki mojster Damjanović – nad Vilandom.

Rezultati 5. kola: Viland : Damjanović 0:1, Knežević : Popov remi, Smederevac – Kosovski remi, Počuča : Susvary remi, Pribyl : Bertok remi, Tringov : Bilek remi, Hulak : Skembris remi.

Vrstni red: Popov 3,5, Skembris, Damjanović in Smederevac po 3, Hulak, Tringov, Knežević, Bertok, Bilek, Pribyl in Kosovski po 2,5, Viland in Počuča po 2, Susvary 0,5.

Zmaga in poraz Jugoslavije

ATENE – Na balkanskem odbojkoškem prvenstvu je moška ekipa Jugoslavije premagala Bolgarijo s 3:1 (9:11, –15, 5), Grčija pa Turčijo s 3:1. Jugoslovanske so v 1. kolu izgubile z Romunijo z 2:3 (–13, –11, 2, 8, –6, Bolgarija pa je zmagnala nad Turčijo s 3:0.

Srebrni kolajni v Sloveniji

POŽAREVAC – V hotelu »Dunav« so se končala letošnja državna prvenstva v problemskem šahu, na katerih je nastopilo 35 posameznikov in 9 triadskih ekip iz vseh republik in pokrajin, razen SR Črne gore.

V reševanju šahovskih problemov je v ekipi konkurenci zmagnala Srbija (Kovačević, Trifunović, M. Mladenović) s 40,5 točkami pred ekipo Slovenije (Klasić, Ostruh, Ugreš) 36,5 in ekipi BiH (Abdurahmanović, Čatić, Kuvakica) 33,5. Sledijo ekipe Beograda, Makedonije, Vojvodine, Hrvatske itd. V posamični konkurenci je državni prvak ponovno postopal Kovačević s 16 točkami pred Klasićem 15 in M. Mladenovićem 14,5 in.

V komponiranju tematskih šahovskih problemov, katerih tema je zadal in nato vrstni red problemov določil mednarodni mojster problemskega šaha in mednarodni problemski sodnik FIDE Bolgar Petkov, je med ekipami zmagnala Makedonija (Jančević, Milosavljević, Mihajlović) pred ekipo BiH ter ekipo Hrvatske. V tem delu tekmovala ekipa Slovenije ni bila uvrščena zaradi manjšega pravilnika, ki ga sodnik ni poznal, čeravno so reprezentanti Slovenije Ostruh, Ugreš in Zuneč imeli v skupini pomožnih matov kar 4 uvrščene probleme med prvih 10. Kajti, če bi sodnik v skupini matov v dveh potezih vrstni tematski pravilen, čeravno vsebinsko slabši Zuneč mat v dveh potezih na zadnje sesto mesto, bi ekipa Slovenije tudi v komponiranju osvojila srebrno kolajno.

ŠAH ŠAH ŠAH ŠAH ŠAH

Damjanović edini zmagal

Mirosljubno kolo na mednarodnem turnirju v Osi-jeku – Popov vodi

OSIJEK – Peto kolo mednarodnega šahovskega turnirja je minilo v znamenju remijev. Tako se je končalo kar 7 partij, zmagal je samo veliki mojster Damjanović – nad Vilandom.

Rezultati 5. kola: Viland : Damjanović 0:1, Knežević : Popov remi, Smederevac – Kosovski remi, Počuča : Susvary remi, Pribyl : Bertok remi, Tringov : Bilek remi, Hulak : Skembris remi.

Vrstni red: Popov 3,5, Skembris, Damjanović in Smederevac po 3, Hulak, Tringov, Knežević, Bertok, Bilek, Pribyl in Kosovski po 2,5, Viland in Počuča po 2, Susvary 0,5.

Zmaga in poraz Jugoslavije

ATENE – Na balkanskem odbojkoškem prvenstvu je moška ekipa Jugoslavije premagala Bolgarijo s 3:1 (9:11, –15, 5), Grčija pa Turčijo s 3:1. Jugoslovanske so v 1. kolu izgubile z Romunijo z 2:3 (–13, –11, 2, 8, –6, Bolgarija pa je zmagnala nad Turčijo s 3:0.

Srebrni kolajni v Sloveniji

POŽAREVAC – V hotelu »Dunav« so se končala letošnja državna prvenstva v problemskem šahu, na katerih je nastopilo 35 posameznikov in 9 triadskih ekip iz vseh republik in pokrajin, razen SR Črne gore.

V reševanju šahovskih problemov je v ekipi konkurenci zmagnala Srbija (Kovačević, Trifunović, M. Mladenović) s 40,5 točkami pred ekipo Slovenije (Klasić, Ostruh, Ugreš) 36,5 in ekipi BiH (Abdurahmanović, Čatić, Kuvakica) 33,5. Sledijo ekipe Beograda, Makedonije, Vojvodine, Hrvatske itd. V posamični konkurenci je državni prvak ponovno postopal Kovačević s 16 točkami pred Klasićem 15 in M. Mladenovićem 14,5 in.

V komponiranju tematskih šahovskih problemov, katerih tema je zadal in nato vrstni red problemov določil mednarodni mojster problemskega šaha in mednarodni problemski sodnik FIDE Bolgar Petkov, je med ekipami zmagnala Makedonija (Jančević, Milosavljević, Mihajlović) pred ekipo BiH ter ekipo Hrvatske. V tem delu tekmovala ekipa Slovenije ni bila uvrščena zaradi manjšega pravilnika, ki ga sodnik ni poznal, čeravno so reprezentanti Slovenije Ostruh, Ugreš in Z

Prijave sprejemamo v 15 dneh po objavi na naslov: ISKRA – IEZE, TOZD SEM, Kadrovska služba, Ljubljana, Tržaška 2.